

C.
TIBULLI
ET PROPERTII

A
43
161

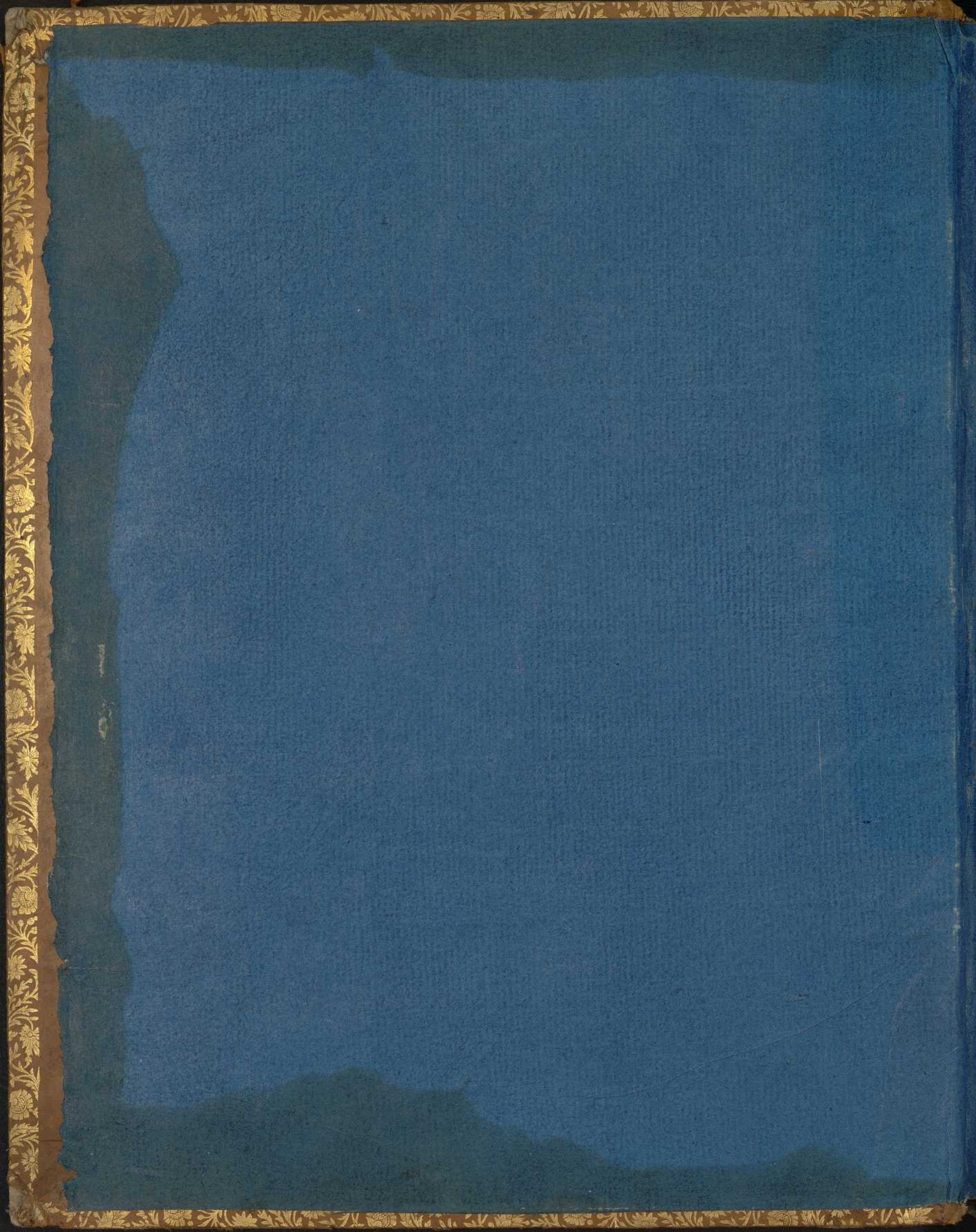

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28

N° 2

22-4971

C. 45-3. ~~67-1~~

67-3.

L16713564

2-22-4871

Biblioteca Universitaria	
GRANADA	
Sala	B
Estante	68
Tabla	
Número	17

BIBLIOTECA HOSPITAL REAL	
GRANADA	
Sala:	A
Estante:	43
Número:	161

51-2-5

R/15137

C A T U L L I,
T I B U L L I,
E T
P R O P E R T I I
O P E R A.

B I R M I N G H A M I A E:

Typis JOHANNIS BASKERVILLE.

MDCCLXXII.

CATULLI

LIBULLI

ET

PROPERTII

OPPERA

BIRMINGHAM:

JOHANNES BASKERVILLE

MDCCLXXII

C. V A L E R I I
C A T U L L I
V E R O N E N S I S

A D

CORNELIUM NEPOTEM.

L I B E R.

I.

QUOI dono lepidum novum libellum,
Arida modo pumice expolitum?
Corneli, tibi. Namque tu solebas
Meas esse aliquid putare nugas
Jam tum, cum ausus es unus Italorum
Omne ævum tribus explicare chartis,
Doctis, Jupiter! et laboriosis.
Quare habe tibi quicquid hoc libelli est,
Qualecunque: quod, o patrona Virgo,
Plus uno maneat perenne seculo.

A

A D

AD PASSEREM LESBIÆ. II.

PASSER deliciæ meæ puellæ,
 Quicum ludere, quem in sinu tenere,
 Quoi primum digitum dare appetenti,
 Et acres solet incitare morsus,
 Cum desiderio meo nitenti
 Carum nescio quid lubet jocari,
 (Ut solatiolum fui doloris
 Credo, ut tum gravis acquiescat ardor)
 Tecum ludere, sicut ipsa, possem,
 Et tristes animi levare curas,
 Tam gratum mihi, quam ferunt puellæ
 Pernici aureolum fuisse malum,
 Quod zonam soluit diu ligatam.

FUNUS PASSERIS. III.

LUGETE, o Veneres, Cupidinesque,
 Et quantum est hominum venustiorum.
 Passer mortuus est meæ puellæ,
 Passer deliciæ meæ puellæ,
 Quem plus illa oculis suis amabat:
 Nam mellitus erat, suamque norat
 Ipsam tam bene, quam puella matrem:
 Nec sese a gremio illius movebat;

Sed

Sed circumfiliens modo huc, modo illuc,
 Ad solam dominam usque pipiabat.
 Qui nunc it per iter tenebricosum
 Illuc, unde negant redire quenquam.
 At vobis male fit, malæ tenebræ
 Orci, quæ omnia bella devoratis;
 Tam bellum mihi passerem abstulistis.
 O factum male! o miselle passer!
 Tua nunc opera meæ puellæ
 Flendo turgiduli rubent ocelli.

DEDICATIO PHASELI. IV.

PHASELUS ille, quem videtis hospites,
 Ait fuisse navium celerrimus;
 Neque ullius natantis impetum trabis
 Nequisse præterire, sive palmulis
 Opus foret volare, sive linteo.
 Et hoc negat minacis Adriatici
 Negare litus, insulasve Cycladas,
 Rhodumve nobilem, horridamve Thraciam,
 Propontida, trucemve Ponticum finum;
 Ubi iste, post phaselus, antea fuit
 Comata silva: nam Cytorio in jugo
 Loquente sæpe sibilum edidit coma.
 Amastri Pontica, et Cytore buxifer,
 Tibi hæc fuisse, et esse cognitissima

Ait phaselus: ultima ex origine
 Tuo stetit in cacumine;
 Tuo imbuisse palmulas in æquore;
 Et inde tot per impotentia freta
 Herum tulisse, læva, five dextera
 Vocaret aura, five utrumque Jupiter
 Simul secundus incidisset in pedem:
 Neque ulla vota litoralibus Deis
 Sibi esse facta, cum veniret a mare
 Novissimo hunc ad usque limpidum lacum.
 Sed hæc prius fuere: nunc recondita
 Senet quiete, seque dedicat tibi
 Gemelle Castor, & gemelle Castoris.

AD LESBIAM. V.

VIVAMUS, mea Lesbia, atque amenus,
 Rumoresque senum severiorum
 Omnes unius æstimemus assis.
 Soles occidere, et redire possunt:
 Nobis, cum semel occidit brevis lux,
 Nox est perpetua una dormienda.
 Da mi basia mille, deinde centum,
 Dein mille altera, da secunda centum,
 Deinde usque altera mille, deinde centum:
 Dein cum millia multa fecerimus,
 Conturbabimus illa, ne sciamus,

Aut

Aut ne quis malus invidere possit,
Cum tantum sciat esse basiorum.

A D F L A V I U M. VI.

FLAVI, delicias tuas Catullo,
Ni sint illepidæ, atque inelegantes,
Velles dicere, nec tacere posses.
Verum nescio quid febriculosi
Scorti diligis: hoc pudet fateri.
Nam, te non viduas jacere noctes,
Nequicquam tacitum cubile clamat,
Sertis, ac Syrio fragrans olivo;
Pulvinusque peræque et hic, & illic
Attritus, tremulique quassa lecti
Argutatio, inambulatioque.
Nam ni istapte, valet nihil tacere,
Cui nunc jam latera exfututa pandunt
Noctu quid facias ineptiarum.
Quare quicquid habes boni, malique,
Dic nobis. Volo te, ac tuos amores
Ad cœlum lepidò vocare versu.

A D L E S B I A M. VII.

QUÆRIS quot mihi basiationes
Tuæ, Lesbia, sint fatis, superque?
Quam magnus numerus Libyssæ arenæ

La-

6 CATULLI LIBER.

Laſerpiceris jacet Cyrenis,
 Oraclum Jovis inter æſtuoſi,
 Et Batti veteris ſacrum ſepulcrum;
 Aut quam fidera multa, cum tacet nox,
 Furtivos hominum vident amores;
 Tam te baſia multa baſiare
 Veſano fatiſ, et ſuper Catullo eſt:
 Quæ nec pernumerare curioſi
 Poſſint, nec mala ſaſcinare lingua.

AD SEIPSUM. VIII.

MISER Catulle, definas ineptire,
 Et, quod vides periſſe, perditum ducas.
 Fulſere quondam candidi tibi ſoles,
 Cum ventitabas, quo puella ducebat
 Amata nobis, quantum amabitur nulla.
 Ibi illa multa tam jocofa fiebant,
 Quæ tu volebas, nec puella nolebat.
 Fulſere vere candidi tibi ſoles.
 Nunc jam illa non vult, tu quoque, impotens, noli:
 Nec quæ fugit ſectare, nec miſer vive:
 Sed obſtinata mente perfer, obdura.
 Vale puella, jam Catullus obdurat:
 Nec te requiret, nec rogabit invitam.
 At tu dolebis, cum rogaberis nullam,
 Sceleſta, noctem. Quæ tibi manet vita?

Quis

CATULLI LIBER. 7

Quis nunc te adibit? quoi videberis bella?
Quem nunc amabis? cujus esse diceris?
Quem bafiabis? quoi labella mordebis?
At tu, Catulle, obftinatus obdura.

AD VERANNIUM. IX.

VERANNI omnibus e meis amicis
Antiftans mihi millibus trecentis,
Veniftine domum ad tuos penates,
Fratresque unanimos, anumque matrem?
Venifti? o mihi nuncii beati!
Vifam te incolumem, audiamque Iberum
Narrantem loca, facta, nationes,
Ut mos eft tuus: applicansque collum,
Jucundum os, oculosque fuaviabor.
O quantum eft hominum beatiorum,
Quid me lætius eft, beatiufve?

DE VARI SCORTO. X.

VARUS me meus ad fuos amores
Vifum duxerat e foro otiofum:
Scortillum, ut mihi tum repente vifum eft,
Non fane illepidum, nec inveniufum.
Huc ut venimus, incidere nobis
Sermones varii: in quibus, quid effet

Jam

Jam Bithynia, quomodo se haberet,
Et quonam mihi profuisset ære.
Respondi, id quod erat; nihil neque ipsis,
Nec prætoribus esse, nec cohorti,
Cur quisquam caput unctius referret:
Præsertim quibus esset irrumator
Prætor, nec faceret pili cohortem.
At certe tamen, inquiunt, quod illic
Natum dicitur esse, comparasti
Ad lecticam homines. Ego, ut puellæ
Unum me facerem beatiorem,
Non, inquam, mihi tam fuit maligne,
Ut, provincia quod mala incidisset,
Non possem octo homines parare rectos.
At mi nullus erat neque hic, neque illic,
Fractum qui veteris pedem grabati
In collo sibi collocare posset.
Hic illa, ut decuit cinædiorem,
Quæso, inquit, mihi, mi Catulle, paulum
Istos commoda, nam volo ad Serapin
Deferri. Mane me, inquit, puellæ:
Istud, quod modo dixeram me habere,
Fugit me ratio. Meus sodalis
Cinna est Caius; is sibi paravit.
Verum utrum illius, an mei, quid ad me?
Utor tam bene, quam mihi pararim.
Sed tu infulsa male, et molesta vivis,
Per quam non licet esse negligentem.

AD FURIUM ET AURELIUM. XI.

FURI, et Aureli, comites Catulli,
 Sive in extremos penetrabit Indos
 Litus ut longe resonante Eoa
 Tunditur unda:
 Sive in Hircanos, Arabasque molles,
 Seu Sacas, sagittiferosque Parthos,
 Sive qua septemgeminus colorat
 Æquora Nilus:
 Sive trans altas gradietur Alpes,
 Cæsaris visens monumenta magni,
 Gallicum Rhenum, horribilesque, ulti-
 mosque Britannos:
 Omnia hæc, quæcunque feret voluntas
 Coelitum, tentare simul parati,
 Pauca nunciate meæ puellæ
 Non bona dicta;
 Cum suis vivat, valeatque mœchis,
 Quos simul complexa tenet trecentos,
 Nullum amans vere, sed identidem omnium
 Ilia rumpens.
 Nec meum respectet, ut ante, amorem,
 Qui illius culpa cecidit, velut prati
 Ultimi flos, prætereunte postquam
 Fractus aratro est.

A D A S I N I U M. XII.

MARRUCINE Afini, manu sinistra
 Non belle uteris in joco, atque vino.
 Tollis lintea negligentiorum.
 Hoc falsum esse putas? fugit te inepte:
 Quamvis fordida res, et invenusta est.
 Non credis mihi? crede Pollioni
 Fratri, qui tua furta vel talento
 Mutari velit: est enim leporum
 Difertus puer, ac facetiarum.
 Quare aut hendecasyllabos trecentos
 Expecta, aut mihi linteum remitte:
 Quod me non movet æstimatione,
 Verum est *μνημόσυρον* mei sodalis.
 Nam sudaria Setaba ex Iberis
 Miserunt mihi muneri Fabullus,
 Et Verannius. Hæc amem necesse est,
 Ut Veranniolum meum, et Fabullum.

A D F A B U L L U M. XIII.

COENABIS bene, mi Fabulle, apud me
 Paucis, si tibi Di favent, diebus;
 Si tecum attuleris bonam, atque magnam
 Coenam, non sine candida puella,

Et

CATULLI LIBER. II

Et vino, et fale, et omnibus cachinnis.
Hæc si, inquam, attuleris, venuste noster,
Cœnabis bene: nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum.
Sed contra accipies meros amores,
Seu quid suavius, elegantiusve est:
Nam unguentum dabo, quod meæ puellæ
Donarunt Veneres, Cupidinesque:
Quod tu cum olfacies, Deos rogabis,
Totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

AD CALVUM. XIV.

NI te plus oculis meis amarem,
Jucundissime Calve, munere isto
Odifsem te odio Vatiniano.
Nam quid feci ego, quidve sum locutus,
Cur me tot male perderes poetis?
Isti Di mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi misit impiorum.
Quod si (ut suspicor) hoc novum, ac repertum
Munus dat tibi Sulla literator,
Non est mi male, sed bene, ac beate,
Quod non dispereunt tui labores.
Di magni, horribilem, et sacrum libellum!
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
Misti, continuo ut die periret,

Saturnalibus, optimo dierum.
 Non, non hoc tibi, false, sic abibit.
 Nam si luxerit, ad librariorum
 Curram scrinia: Cæcios, Aquinios,
 Suffenum, omnia colligam venena,
 Ac te his suppliciis remunerabor.
 Vos hinc interea valete, abite
 Illuc, unde malum pedem tulistis,
 Secli incommoda, pessimi poetæ.

XV.

* * *

SQUI forte mearum ineptiarum
 Lectores eritis, manusque vestras
 Non horrebitis admoveere nobis

* * *

AD AURELIUM. XVI.

COMMENDO tibi me, ac meos amores,
 Aureli. Veniam peto pudentem,
 Ut, si quicquam animo tuo cupisti,
 Quod castum expeteres, et integellum,
 Conserve puerum mihi pudice:
 Non dico a populo; nihil veremur

Istos,

Istos, qui in platea modo huc, modo illuc
 In re prætereunt sua occupati:
 Verum a te metuo, tuoque pene
 Infesto pueris bonis, malisque:
 Quem tu, qua lubet, ut lubet, moveto
 Quantum vis, ubi erit foris, paratum.
 Hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
 Quod si te mala mens, furorque vecors
 In tantam impulerit, scelestæ, culpam,
 Ut nostrum infidiis caput laceffas;
 Ah tum te miserum, malique fati,
 Quem attractis pedibus, patente porta,
 Percurrent raphanique, mugilesque.

AD AURELIUM ET FURIUM. XVII.

PÆDICABO ego vos, et irrumabo
 Aureli pathice, et cinæde Furi;
 Qui me ex versiculis meis putastis,
 Quod sint molliculi, parum pudicum.
 Nam castum esse decet pium poetam
 Ipsum; versiculos nihil necesse est:
 Qui tum denique habent salem, ac leporem,
 Si sint molliculi, ac parum pudici,
 Et quod pruriat incitare possint,
 Non dico pueris, sed his pilosis
 Qui duros nequeunt movere lumbos.

Vos,

Vos, quid millia multa basiorum
Legistis, male me marem putastis:
Pædicabo ego vos, et irrumabo.

A D C O L O N I A M. XVIII.

O Colonia, quæ cupis ponte ludere longo,
Et falire paratum habes; sed vereris inepta
Crura ponticuli asculis stantis, irredivivus
Ne supinus eat, cavaque in palude recumbat:
Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
In quo vel Salisubfuli sacra suscipiunto;
Munus hoc mihi maximi da, Colonia, rifus.
Quendam municipem meum de tuo volo ponte
Ire præcipitem in lutum, per caputque, pedesque:
Verum totius ut lacus, putidæque paludis
Lividissima, maximeque est profunda vorago.
Infulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
Bimuli, tremula patris dormientis in ulna:
Quoi cum fit viridissimo nupta flore puella,
Ut puella tenellulo delicatior hœdo,
Asservanda nigerrimis diligentius uvis;
Ludere hanc finit, ut lubet, nec pili facit uni,
Nec se sublevat ex sua parte; sed velut alnus
In fossa Liguri jacet supper nata securi,
Tantundem omnia sentiens, quam si nulla sit usquam.
Talis iste meus stupor nil videt, nihil audit:

I pfe

Ipse quis fit, utrum fit, an non fit, id quoque nescit.
Nunc eum volo de tuo ponte mittere pronum,
Si pote stolidum repente excitare veternum,
Et supinum animum in gravi derelinquere cœno,
Ferream ut soleam tenaci in voragine mula.

AD AURELIUM. XIX.

AURELI pater esuritionum,
Non harum modo, sed quot aut fuerunt,
Aut sunt, aut aliis erunt in annis,
Pædicare cupis meos amores;
Nec clam: nam simul es, jocularis una,
Hæres ad latus, omnia experiris.
Frustra: nam insidias mihi instruente
Tangam te prior irrumatione.
Atqui, si id faceres fatur, tacerem:
Nunc ipsum id doleo, quod esurire
Meus jam puer, et fitire discet.
Quare define, dum licet pudico;
Ne finem facias, sed irrumatus.

AD VARUM. XX.

SUFFENUS iste, Vare, quem probe nosti,
Homo est venustus, et dicax, et urbanus,
Idemque longe plurimos facit versus.

Puto

16 *CATULLI LIBER.*

Puto esse ego illi millia aut decem, aut plura
 Perscripta; nec sic, ut fit, in palimpsesto
 Relata: chartæ regiæ, novi libri,
 Novi umbilici, lora rubra, membrana
 Directa plumbo, et pumice omnia æquata.
 Hæc cum legas, tum bellus ille, et urbanus
 Suffenus, unus caprimulgus, aut fossor
 Rursus videtur; tantum abhorret, ac mutat.
 Hoc quid putemus esse? qui modo scurra,
 Aut si quid hac re tritius videbatur,
 Idem inficeto est inficetior rure,
 Simul poemata attigit: neque idem unquam
 Æque est beatus, ac poema cum scribit:
 Tam gaudet in se, tamque se ipse miraturi
 Nimirum idem omnes fallimur; neque est quisquam,
 Quem non in aliqua re videre Suffenum
 Possis. Suus quoque attributus est error;
 Sed non videmus manticæ quod in tergo est.

AD FURIUM. XXI.

FURI, quoi neque servus est, neque arca,
 Nec cimex, neque araneus, neque ignis;
 Verum est et pater, et noverca, quorum
 Dentes vel filicem comesse possunt;
 Est pulchre tibi cum tuo parente,
 Et cum conjuge lignea parentis.
 Nec mirum: bene nam valetis omnes,

Pul-

Pulchre concoquitis, nihil timetis,
 Non incendia, non graves ruinas,
 Non facta impia, non dolos veneni,
 Non casus alios periculorum.
 Atqui corpora ficciora cornu,
 Aut si quid magis aridum est, habetis,
 Sole, et frigore, et esuritione.
 Quare non tibi sit bene, ac beate?
 A te fudor abest, abest saliva,
 Mucusque, et mala pituita nasi.
 Hanc ad munditiem adde mundiolem,
 Quod culus tibi purior salillo est,
 Nec toto decies cacas in anno;
 Atque id durius est faba, et lapillis:
 Quod tu si manibus teras, fricesque,
 Non unquam digitum inquinare possis.
 Hæc tu commoda tam beata, Furi,
 Noli spernere, nec putare parvi;
 Et sestertia, quæ soles, precari
 Centum define: nam fat es beatus.

AD JUVENTIUM. XXII.

O Qui flosculus es Juventiorum,
 Non horum modo, sed quot aut fuerunt,
 Aut posthac aliis erunt in annis;
 Mallem divitias mihi dedisses

C

Isti,

Isti, quoi neque servus est, neque arca;
 Quam sic te fineres ab illo amari.
 Qui? non est homo bellus, inquires? Est:
 Sed bello huic neque servus est, neque arca.
 Hoc tu, quam lubet, abjice, elevaque:
 Nec servum tamen ille habet, neque arcam.

AD THALLUM. XXIII.

CINÆDE Thalle mollior cuniculi capillo,
 Vel anferis medullula, vel imula oricilla,
 Vel pene languido senis, situque araneoso;
 Idemque Thalle turbida rapacior procella,
 Cum de via mulier aves ostendit oscitantes,
 Remitte pallium mihi meum, quod involasti,
 Sudariumque Setabum, catagraphosque Thynos,
 Inepte, quæ palam soles habere tanquam avita:
 Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina, et remitte:
 Ne laneum latusculum, natesque mollicellas
 Inusta turpiter tibi flagella conscribillent;
 Et insolenter æstues, velut minuta magno
 Deprensa navis in mari, vesaniente vento.

AD FURIUM. XXIV.

FURI, villula nostra non ad Austri
 Flatus opposita est, nec ad Favoni,
 Nec sævi Boreæ, aut Apeliotæ; Verum

Verum ad millia quindecim, et ducentos.
O ventum horribilem, atque pestilentem!

AD PUERUM. XXV.

MINISTER vetuli puer Falerni,
Inger mi calices amariores,
Ut lex Postumiæ jubet magistræ,
Ebriosa acina ebriosioris.
At vos, quo lubet, hinc abite lymphæ,
Vini pernicies, et ad severos
Migrate: hic merus est Thyonianus.

AD VERANNIUM ET FABULLUM.
XXVI.

PISONIS comites, cohors inanis,
Aptis farcinulis, et expeditis,
Veranni optime, tuque mi Fabulle,
Quid rerum geritis? fatifne cum isto
Vappa, frigoraque, et famem tulistis?
Ecquidnam in tabulis patet lucelli
Expensum? ut mihi, qui, meum secutus
Prætozem, refero datum lucello:
O Memmi, bene me, ac diu supinum
Tota ista trabe tentus irrumasti.
Sed, quantum video, pari fuistis

Casu; nam nihilo minore verpa
Farti estis. Pete nobiles amicos.
At vobis mala multa Di Deæque
Dent, opprobria Romuli, Remique.

DE MAMURRA. XXVII.

QUIS hoc potest videre, quis potest pati,
Nisi impudicus, et vorax, et aleo,
Mamurram habere, quod comata Gallia
Habebat uncti, et ultima Britannia?
Cinæde Romule, hæc videbis, et feres?
Et ille nunc superbus, et superfluens
Perambulabit omnium cubilia,
Ut albulus columbus, aut Adoneus?
Cinæde Romule, hæc videbis, et feres?
Es impudicus, et vorax, et aleo.
Eone nomine, Imperator unice,
Fuiſti in ultima Occidentis infula,
Ut iſta veſtra diffututa mentula
Ducenties comeſſet, aut trecenties?
Quid eſt? ait ſiniſtra liberalitas.
Parum expatrat? an parum helluatus eſt?
Paterna prima lancinata ſunt bona;
Secunda præda Pontica; inde tertia
Ibera, quam ſcit amnis aurifer Tagus.
Hunc Gallia timent, timent Britannia.

Quid

Quid hunc, malum, fovetis? aut quid hic potest,
Nisi uncta devorare patrimonia?
Eone nomine, urbis opulentissimæ
Socer, generque perdidistis omnia?

AD ALPHENUM. XXVIII.

ALPHENE immemor, atque unanimis false sodali-
bus;

Jam te nil miseret, dure, tui dulcis amiculi.
Jam me prodere, jam non dubitas fallere, perfide.
Nec facta impia fallacum hominum cœlicolis placent,
Quæ tu negligis, ac me miserum deferis in malis.
Eheu quid faciant dehinc homines, quoive habeant fi-
Certe tute jubebas animam tradere, inique, me [dem?
Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.
Idem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factaque
Ventos irrita ferre, ac nebulas aereas finis.
Si tu oblitus es, at Di meminerunt, meminit Fides:
Quæ te ut pœniteat postmodo facti faciet tui.

AD SIRMIONEM PENINSULAM.
XXIX.

PENINSULARUM Sirmio, infularumque
Ocelle, quascunque in liquentibus stagnis,
Marique vasto fert uterque neptunus ;

Quam

Quam te libenter, quamque lætus inviso,
 Vix mi ipse credens Thyniam, atque Bithynos
 Liquisse campos, et videre te in tuto.
 O quid solutis est beatius curis
 Cum mens onus reponit, ac peregrino
 Labore fessi venimus larem ad nostrum,
 Desideratoque acquiescimus lecto?
 Hoc est, quod unum est pro laboribus tantis.
 Salve, o venusta Sirmio, atque hero gaude;
 Gaudete, vosque Lariæ lacus undæ;
 Ridete quidquid est domi cachinnorum.

AD IPSITHILLAM. XXX.

AMABO, mea dulcis Ipsithilla,
 Meæ deliciæ, mei lepores,
 Jube ad te veniam meridiatum.
 Quod si jufferis, illud adjuvato,
 Ne quis liminis obferet tabellam,
 Neu tibi lubeat foras abire:
 Sed domi maneat; paresque nobis
 Novem continuas fututiones.
 Verum, si quid ages, statim jubeto:
 Nam pransus jaceo, et fatur supinus
 Pertundo tunicamque, palliumque.

AD VIBENNIO S. XXXI.

O Furum optime balneariorum
 Vibenni pater, et cinæde fili,
 Nam dextra pater inquinatiore,
 Culo filius est voraciore.
 Cur non exfilium, malaſque in oras
 Itis? quandoquidem patris rapinæ
 Notæ ſunt populo; et nates piloſas,
 Fili, non potes aſſe venditare.

SECULARE CARMEN AD
 DIANAM. XXXII.

DIANÆ ſumus in fide
 Puellæ, et pueri integri.
 Dianam pueri integri,
 Puellæque canamus.

O Latonia, maximi
 Magna progenies Jovis,
 Quam mater prope Deliam
 Depoſivit olivam;

Montium domina ut fores,
 Silvarumque virentium,
 Saltuumque reconditorum,
 Amniumque ſonantum.

Tu

Tu Lucina dolentibus
 Juno dicta puerperis ;
 Tu potens Trivia, et notho es
 Dicta lumine luna.

Tu cursu, Dea, menstruo
 Metiens iter annum,
 Rustica agricolæ bonis
 Tecta frugibus exples.

Sis quocunque tibi placet
 Sancta nomine, Romulique
 Antiquam, ut solita es, bona
 Sospites ope gentem.

CÆCILIIUM INVITAT. XXXIII.

POETÆ tenero meo sodali
 Velim Cæcilio, papyre, dicas,
 Veronam veniat, Novi relinquens
 Comi mœnia, Lariumque litus.
 Nam quasdam volo cogitationes
 Amici accipiat fui, meique.
 Quare, si sapiet, viam vorabit ;
 Quamvis candida millies puella
 Euntem revocet, manusque collo
 Ambas injiciens roget morari:
 Quæ nunc, si mihi vera nunciantur,
 Illum deperit impotente amore.

Nam

Nam quo tempore legit inchoatam
 Dindymi dominam; ex eo misellæ
 Ignes interiorum edunt medullam.
 Ignosco tibi, Sapphica puella
 Musa doctior; est enim venuste
 Magna Cæcilio inchoata mater.

IN ANNALES VOLUSII. XXXIV.

ANNALES Volusi, cacata charta,
 Votum solvite pro mea puella.
 Nam sanctæ Veneri, Cupidinique
 Vovit, si sibi restitutus essem,
 Desissemque truces vibrare iambos,
 Electissima pessimi poetæ
 Scripta tardipedi Deo daturam
 Infelicibus ustulanda lignis.
 Et hoc pessima se puella vidit
 Jocosæ, lepide vovere Divis.
 Nunc o cœruleo creata ponto,
 Quæ sanctum Idalium, Uriosque apertos,
 Quæque Ancona, Cnidumque arundinosam
 Colis, quæque Amathunta, quæque Golgos,
 Quæque Dyrrachium, Adriæ tabernam,
 Acceptum face, redditumque votum,
 Si non illepidum, neque invenustum est.
 At vos interea venite in ignem

D

Pleni

Pleni ruris, et inficetiarum,
Annales Volufi, cacata charta.

AD CONTUBERNALES. XXXV.

SALAX taberna, vosque contubernales,
A pileatis nona fratribus pila,
Solis putatis esse mentulas vobis?
Solis licere, quicquid est puellarum
Confutuere, et putare cæteros hircos?
An, continenter quod sedetis insulsi
Centum, aut ducenti, non putatis aufurum
Me una ducentos irrumare fessores?
Atqui putate: namque totius vobis
Frontem tabernæ scipionibus scribam.
Puella nam mea, quæ meo sinu fugit,
Amata tantum, quantum amabitur nulla,
Pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
Confedit istic. Hanc boni, beatique
Omnes amatis; et quidem, quod indignum est,
Omnes pusilli, et semitarii mœchi:
Tu præter omnes une de capillatis
Cuniculosæ Celtiberiæ fili
Egnati, opaca quem facit bonum barba,
Et dens Ibera defricatus urina.

AD CORNIFICIUM. XXXVI.

MALE est, Cornifici, tuo Catullo,
 Male est mehercule, et laboriose,
 Magisque, et magis in dies, et horas:
 Quem tu, quod minimum, facillimumque est,
 Qua solatus es allocutione?
 Iraſcor tibi. Sic meos amores?
 Paulum quod lubet allocutionis,
 Mœſtius lacrymis Simonideis.

IN EGNATIUM. XXXVII.

EGNATIUS, quod candidos habet dentes,
 Renidet uſquequaque: ſeu ad rei ventum eſt
 Subſellium, cum orator excitat fletum,
 Renidet ille: ſeu pii ad rogum fili
 Lugetur, orba cum flet unicum mater,
 Renidet ille: quicquid eſt, ubicunque eſt,
 Quodcunque agit, renidet. Hunc habet morbum,
 Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.
 Quare monendus es mihi, bone Egnati;
 Si urbanus eſſes, aut Sabinus, aut Tiburs,
 Aut paſtus UMBER, aut obefus Etruſcus,
 Aut Lanuvinus ater, atque dentatus,
 Aut Tranſpadanus (ut meos quoque attingam)

Aut quilibet, qui puriter lavit dentes;
 Tamen renidere usquequaque te nollem:
 Nam rifu inepto res ineptior nulla est.
 Nunc Celtiberus, Celtiberia in terra
 Quod quisque minxit, hoc solet sibi mane
 Dentem, atque ruffam defricare gingivam:
 Ut, quo iste vester expolitior dens est,
 Hoc te amplius bibisse prædicet loti.

AD RAVIDUM. XXXVIII.

QUÆNAM te mala mens, miselle Ravide,
 Agit præcipitem in meos iambos?
 Quis Deus tibi non bene advocatus,
 Vecordem parat excitare rixam?
 Anne ut pervenias in ora vulgi?
 Quid vis? qua lubet esse notus optas?
 Eris; quandoquidem meos amores
 Cum longa voluisti amare poëna.

DE SCORTO MAMURRÆ. XXXIX.

AIN'? sana puella defututa
 Tota, millia me decem poposcit?
 Ista turpiculo puella naso,
 Decoctoris amica Formiani?
 Propinqui, quibus est puella curæ,

Amicos,

Amicos, medicosque convocate.
Non est fana puella, nec rogate
Qualis sit. Solet hæc imaginofum.

A D M O E C H A M. XL.

A D E S T E hendecasyllabi, quot estis
Omnes undique, quotquot estis omnes.
Jocum me putat esse mœcha turpis,
Et negat mihi vestra reddituram
Pugillaria: si pati potestis,
Persequamur eam, et reflagitemus.
Quæ sit, quæritis? illa, quam videtis
Turpe incedere, mimice ac moleste
Ridentem catuli ore Gallicani.
Circumsistite eam, et reflagitate;
Mœcha putida, redde codicillos,
Redde, putida mœcha, codicillos.
Non assis facis? o lutum, lupanar,
Aut si perditius potest quid esse!
Sed non est tamen hoc satis putandum.
Quod si non aliud pote est, ruborem
Ferreo canis exprimamus ore.
Conclamate iterum altiore voce;
Mœcha putida, redde codicillos,
Redde, putida mœcha codicillos.
Sed nil proficimus; nihil movetur.

Mutanda

30 *CATULLI LIBER.*

Mutanda est ratio, modusque vobis,
Si quid proficere amplius potestis.
Pudica, et proba redde codicillos.

AD AMICAM FORMIANI. XLI.

SALVE, nec minimo puella naso,
Nec bello pede, nec nigris ocellis,
Nec longis digitis, nec ore ficco,
Nec fane nimis elegante lingua,
Decoctoris amica Formiani.
Ten' provincia narrat esse bellam?
Tecum Lesbica nostra comparatur?
O seculum insipiens, et inficetum.

AD FUNDUM. XLII.

OFunde noster, seu Sabine, seu Tiburs,
Nam te esse Tiburtem autumant, quibus non est
Cordi Catullum lædere: at quibus cordi est,
Quovis Sabinum pignore esse contendunt.
Sed seu Sabine, five verius Tiburs,
Fui libenter in tua suburbana
Villa, malamque pectore expuli tussim:
Non immerenti quam mihi meus venter,
Dum sumtuosas appeto, dedit, cœnas.
Nam Sextianus dum volo esse conviva,

Orationem

Orationem in Antium petito rem
 Plenam veneni, et pestilentiae legit:
 Hic me gravedo frigida, et frequens tussis
 Quassavit, usquedum in tuum finum fugi,
 Et me recuravi otioque, et urtica.
 Quare refectus maximas tibi grates
 Ago, meum quod non es ulta peccatum.
 Nec deprecor jam, si nefaria scripta
 Sexti recepto, quin gravedinem, et tussim
 Non mi, sed ipsi Sextio ferat frigus;
 Qui tunc vocat me, cum malum legit librum.

DE ACME ET SEPTIMIO. XLIII.

ACME N Septimius suos amores
 Tenens in gremio, Mea, inquit, Acme,
 Ni te perdit amo, atque amare porro
 Omnes sum assidue paratus annos,
 Quantum qui pote plurimum perire;
 Solus in Libya, Indiaque tosta,
 Cæsis veniam obviis leoni.
 Hoc ut dixit, Amor finistram, ut ante
 Dextram sternuit approbationem.
 At Acme leviter caput reflectens,
 Et dulcis pueri ebrios ocellos
 Illo purpureo ore suaviata,
 Sic, inquit, mea vita Septimille,

Huic

32 *CATULLI LIBER.*

Huic uni domino usque serviamus,
 Ut multo mihi major, acriorque
 Ignis mollibus ardet in medullis.
 Hoc ut dixit, Amor finistram, ut ante
 Dextram sternuit approbationem.
 Nunc ab auspicio bono profecti,
 Mutuis animis amant, amantur.
 Unam Septimius misellus Acmen
 Mavult, quam Syrias, Britanniasque:
 Uno in Septimio fidelis Acme
 Facit delicias, libidinesque.
 Quis ullos homines beatiores
 Vidit? quis Venerem auspiciorem?

VALEDICIT BITHYNIÆ. XLIV.

JAM ver egelidos refert tepores,
 Jam cœli furor æquinoctialis
 Jucundis Zephyri filescit auris.
 Linquantur Phrygii, Catulle, cæmpi,
 Nicææque ager uber æstuosæ;
 Ad claras Asiæ volemus urbes.
 Jam mens prætrepidans avet vagari:
 Jam læti studio pedes vigescunt.
 O dulces comitum valete cœtus,
 Longe quos simul a domo profectos,
 Diverse variæ viæ reportant.

AD

AD PORCIUM ET SOCRATIONEM.
XLV.

PORCI, et Socraton, duæ finistræ
Pifonis, scabies famæque Mundi;
Vos Veranniolo meo, et Fabullo
Verpus præposuit Priapus ille?
Vos convivium lauta sumtuose
De die facitis; mei sodales
Quærent in trivio vocationes?

AD JUVENTIUM. XLVI.

MELLITOS oculos tuos, Juventi,
Si quis me finat usque basiare,
Usque ad millia basiem trecenta,
Nec unquam inde ero fatur futurus:
Non, si densior aridis aristis
Sit nostræ seges osculationis.

AD M. TULLIUM. XLVII.

DISERTISSIME Romuli nepotum,
Quot sunt, quotque fuere, Marce Tulli,
Quotque post aliis erunt in annis;
Gratias tibi maximas Catullus

Agit, pessimus omnium poeta;
 Tanto pessimus omnium poeta,
 Quanto tu optimus omnium patronus.

AD LICINIUM. XLVIII.

HESTERNO, Licini, diē otiosi
 Multum lusimus in meis tabellis,
 Ut convenerat esse delicatos:
 Scribens versiculos uterque nostrum,
 Ludebat numero modo hoc, modo illoc,
 Reddens mutua per jocum, atque vinum.
 Atque illinc abii, tuo lepore
 Incensus, Licini, facetiisque,
 Ut nec me miserum cibus juvaret,
 Nec somnus tegeret quiete ocellos;
 Sed toto indomitus furore lecto
 Versarer, cupiens videre lucem,
 Ut tecum loquerer, simulque ut essem.
 At defessa labore membra postquam
 Semimortua lectulo jacebant,
 Hoc, jucunde, tibi poema feci,
 Ex quo perspiceres meum dolorem.
 Nunc audax cave sis, precesque nostras,
 Oramus, cave despuas, ocelle,
 Ne pœnas Nemesis reponat: Ate
 Est vehemens Dea; lædere hanc caveto.

AD LESBIAM. XLIX.

ILLE mi par esse Deo videtur,
 Ille, si fas est, superare Divos,
 Qui sedens adversus identidem te
 Spectat, et audit
 Dulce ridentem, misero quod omnes
 Eripit sensus mihi: nam, simul te,
 Lesbia, aspexi, nihil est super mi

* * *

Lingua sed torpet; tenues sub artus
 Flamma dimanat; sonitu suopte
 Tintinant aures; gemina teguntur
 Lumina nocte.
 Otium, Catulle, tibi molestum est:
 Otio exultas, nimiumque gestis.
 Otium et reges prius, et beatas
 Perdedit urbes.

AD SEIPSUM DE STRUMA ET
 VATINIO. L.

QUID est, Catulle, quid moraris emori?
 Sella in curuli Struma Nonius sedet:
 Per consulatum pejerat Vatinius.
 Quid est, Catulle, quid moraris emori?

DE QUODAM ET CALVO. LI.

RISI nescio quem modo in corona,
 Qui, cum mirifice Vatiniana
 Meus crimina Calvus explicasset,
 Admirans ait hæc, manusque tollens;
 Di magni, salaputium difertum!

*

*

*

LII.

OTHONIS caput oppido est pusillum
 Etri rustica semilauta crura,
 Subtile, et leve peditum Libonis.
 Sed non omnia displicere vellem
 Tibi, et Fuffitio feni recocto.

*

*

*

Irafcere iterum meis iambis
 Immerentibus, unice Imperator.

AD CAMERIUM. LIII.

ORAMUS, si forte non molestum est,
 Demonstres ubi sint tuæ tenebræ.
 Te quæzivimus in minore campo,
 Te in circo, te in omnibus libellis,
 Te in templo superi Jovis sacrato,

In

In Magni simul ambulatione.
Femellas omnes, amice, prendi;
Quas vultu vidi tamen sereno,
Has vel te sic ipse flagitabam,
Camerium mihi, pessimæ puellæ.
Quædam, inquit, nudum finum reducens,
En hic in roseis latet papillis.
Sed te jam ferre Herculei labos est.
Tanto te in fastu negas, amice.
Dic nobis ubi sis futurus: ede hoc
Audacter, committe, crede luci.
Num te lacteolæ tenent puellæ?
Si linguam clauso tenes in ore,
Fructus projicies amoris omnes:
Verbosa gaudet Venus loquela.
Vel, si vis, licet obferes palatum,
Dum vestri fim particeps amoris.
Non custos si fingar ille Cretum,
Non Ladas si ego, pennipesve Perseus;
Non si Pegaseo ferar volatu,
Non Rhefi niveis, citisque bigis:
Adde huc plumipedes, volatilesque,
Ventorumque simul require cursum,
Quos junctos, Cameri, mihi dicares;
Defessus tamen omnibus medullis,
Et multis languoribus peresus
Essem, te, mi amice, quæritando.

AD CATONEM. LIV.

O Rem ridiculam, Cato, et jocofam,
 Dignamque auribus, et tuo cachinno:
 Ride, quicquid amas, Cato, Catullum;
 Res est ridicula, et nimis jocofa.
 Deprendi modo pupulum puellæ
 Criffantem; hunc ego, fi placet Dionæ,
 Protelo rigida mea cecidi.

IN MAMURRAM ET CÆSAREM.
 LV.

PULCHRE convenit improbis cinædis
 Mamurræ pathicoque, Cæfarique;
 Nec mirum: maculæ pares utrifque,
 Urbana altera, et illa Formiana,
 Impreffæ refident, nec eluentur.
 Morbofi pariter, gemelli utrique,
 Uno in lectulo, erudituli ambo:
 Non hic, quam ille, magis vorax adulter:
 Rivales focii puellularum.
 Pulchre convenit improbis cinædis.

AD CÆLIUM DE LESBIA. LVI.

CÆLI, Lesbica nostra, Lesbica illa,
 Illa Lesbica, quam Catullus unam
 Plus quam se, atque suos amavit omnes,
 Nunc in quadriviis, et angiportis,
 Glubit magnanimos Remi nepotes.

DE RUFÆ. LVII.

BONONIENSIS Rufa Rufulum fellat
 Uxor Meneni? sæpe quam in sepulcretis
 Vidistis ipso rapere de rogo cœnam,
 Cum devolutum ex igne prosequens panem,
 A semiraso tunderetur ustore?

* * * LVIII.

NUM te læna montibus Libyffinis,
 Aut Scylla latrans infima inguinum parte,
 Tam mente dura procreavit, ac tetra,
 Ut supplicis vocem in novissimo casu
 Contemtam haberes? o nimis fero corde!

JULIÆ ET MANLIÆ EPI-
THALAMIUM. LIX.

COLLIS o Heliconii
 Cultor, Urania genus,
 Qui rapis teneram ad virum
 Virginem, o Hymenæe Hymen,
 Hymen o Hymenæe;

Cinge tempora floribus
 Suave olentis amaraci:
 Flammeum cape: lætus huc
 Huc veni, niveo gerens
 Luteum pede foccum:
 Excitusque hilari die,
 Nuptialia concinens
 Voce carmina tinnula,
 Pelle humum pedibus: manu
 Pineam quate tedam.

Namque Julia Manlio,
 Qualis Idalium colens
 Venit ad Phrygium Venus
 Judicem, bona cum bona
 Nubit alite virgo;

Floridis velut enitens
 Myrtus Asia ramulis,
 Quos Hamadryades Deæ

Ludicrum

Ludicrum sibi roscido

Nutrient humore.

Quare age, huc aditum ferens

Perge linquere Thespiæ

Rupis Aonios specus,

Nympha quos super irrigat

Frigerans Aganippe;

Ac domum dominam voca

Conjugis cupidam novi,

Mentem amore revinciens,

Ut tenax edera huc, et huc

Arborem implicat errans.

Vos item simul integræ

Virgines, quibus advenit

Par dies, agite, in modum

Dicite; o Hymenæe Hymen,

Hymen o Hymenæe:

Ut lubentius audiens,

Se citatier ad suum

Munus, huc aditum ferat

Dux bonæ Veneris, boni

Conjugator amoris.

Quis Deus magis ah magis

Est petendus amantibus?

Quem colent homines magis

Cœlitum? o Hymenæe Hymen,

Hymen o Hymenæe.

Te suis tremulus parens
Invocat: tibi virgines
Zonula soluunt finus:
Te timens cupida novos
Captat aure maritos:

Tu fero juveni in manus
Floridam ipse puellulam
Matris e gremio suæ
Dedis. O Hymenæe Hymen,
Hymen o Hymenæe.

Nil potest fine te Venus,
Fama quod bona comprobet,
Commodi capere: at potest,
Te volente. Quis huic Deo
Compararier aufit?

Nulla quit fine te domus
Liberos dare, nec parens
Stirpe jungier: at potest,
Te volente. Quis huic Deo
Compararier aufit?

Quæ tuis careat sacris,
Non queat dare præfides
Terra finibus: at queat,
Te volente. Quis huic Deo
Compararier aufit?

Claustra pandite januæ:
Virgo adest. Viden, ut faces

Splen-

Splendidas quatiunt comas?

Sed moraris, abit dies;

Prodeas, nova nupta.

Tardet ingenuus pudor,

Quem tamen magis audiens

Flet, quod ire necesse fit.

Sed moraris, abit dies;

Prodeas, nova nupta.

Flere define: non tibi,

Aurunculeia, periculum est,

Ne qua femina pulchrior

Clarum ab Oceano diem

Viderit venientem:

Talis in vario solet

Divitis domini hortulo

Stare flos Hyacinthinus.

Sed moraris, abit dies;

Prodeas, nova nupta.

Prodeas, nova nupta, sis:

(Jam videtur) ut audias

Nostra verba. Viden? faces

Aureas quatiunt comas.

Prodeas, nova nupta.

Non tuus levis in mala

Deditus vir adultera,

Probra turpia persequens,

A tuis teneris volet

Secubare papillis :

Lenta qui velut affitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum
Complexum. Sed abit dies ;
Prodeas, nova nupta.

O cubile, quod omnibus
Candido pede lectulis

* * *
* * *
* * *

Quæ tuo veniunt hero,
Quanta gaudia, quæ vaga
Nocte, quæ media die
Gaudeat ! sed abit dies ;
Prodeas, nova nupta.

Tollite, o pueri, faces,
Flammeum video venire.
Ite, concinite in modum,
Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.

Ne diu taceat procax
Fescennina locutio ;
Nec nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.

Da nuces pueris, iners

Concubine :

Concubine: fatis diu
 Lufisti nucibus: lubet
 Jam fervire Thalaffio.
 Concubine, nuces da.

Sordebam tibi, villice
 Concubine, hodie atque heri.
 Nunc tuum cinerarius
 Tondet os. Mifer ah mifer
 Concubine, nuces da.

Diceris male te a tuis
 Unguentate glabris marite
 Abstinere; fed abftine.
 Io Hymen Hymenæe io,
 Io Hymen Hymenæe.

Scimus hæc tibi, quæ licent,
 Sola cognita: fed marito
 Ifta non eadem licent.
 Io Hymen Hymenæe io,
 Io Hymen Hymenæe.

Nupta tu quoque, quæ tuus
 Vir petet, cave ne neges;
 Ne petitum aliunde eat.
 Io Hymen Hymenæe io,
 Io Hymen Hymenæe.

En tibi domus ut potens,
 Et beata viri tui!

Quæ

Quæ tibi, fine, serviat,
 (Io Hymen Hymenæe io,
 Io Hymen Hymenæe)

Ufque dum tremulum movens
 Cana tempus anilitas
 Omnia omnibus annuit.
 Io Hymen Hymenæe io,
 Io Hymen Hymenæe.

Transfer omine cum bono
 Limen aureolos pedes,
 Rafilemque sub forem.
 Io Hymen Hymenæe io,
 Io Hymen Hymenæe.

Aspice, intus ut accubans
 Vir tuus Tyrion in toro,
 Totus immineat tibi.
 Io Hymen Hymenæe io,
 Io Hymen Hymenæe.

Illi non minus, ac tibi
 Pectore uritur intimo
 Flamma, sed penite magis.
 Io Hymen Hymenæe io,
 Io Hymen Hymenæe.

Mitte brachiolum teres,
 Prætextate, puellulæ;
 Jam cubile adeant viri.
 Io Hymen Hymenæe io,

Io Hymen Hymenæe.

Vos bonæ senibus viris
Cognitæ bene feminæ,
Collocate puellulam.

Io Hymen Hymenæe io,
Io Hymen Hymenæe.

Jam licet venias, marite:
Uxor in thalamo est tibi
Ore floridulo nitens,
Alba parthenice velut,
Luteumve papaver.

At, marite, ita me juvent
Cœlites, nihilominus
Pulcher es; neque te Venus
Negligit. Sed abit dies;
Perge, ne remorare.

Non diu remoratus es.
Jam venis. Bona te Venus
Juverit, quoniam palam,
Quod cupis, capis, et bonum
Non abscondis amorem.

Ille pulvis Erythrii
Siderumque micantium
Subducatur numerum prius,
Qui vestri numerare vult
Multa millia ludi.

Ludite,

Ludite, ut lubet, et brevi
Liberos date : non decet
Tam vetus sine liberis
Nomen esse ; sed indidem
Semper ingenerari.

Torquatus, volo, parvulus
Matris e gremio suæ
Porrigens teneras manus,
Dulce rideat ad patrem,
Semihiante labello.

Sit suo similis patri
Manlio, et facile infciis
Noscitetur ab omnibus,
Et pudicitiam suæ
Matris indicet ore.

Talis illius a bona
Matre laus genus approbet,
Qualis unica ab optima
Matre Telemacho manet
Fama Penelopeo.

Claudite ostia virgines,
Lufimus fatis. At boni
Conjuges bene vivite, et
Munere assiduo valentem
Exercete juventam.

CARMEN NUPTIALE. LX.

JUVENES.

VESPER adest, juvenes, confurgite; Vesper O-
Expectata diu vix tandem lumina tollit. [lympo
Surgere jam tempus, jam pingues linquere menfas;
Jam veniet virgo, jam dicetur Hymenæus.
Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

PUELLÆ.

Cernitis, innuptæ, juvenes? confurgite contra.
Nimirum Oetæos ostendit Noctifer ignes.
Sic certe; viden' ut perniciouser exsiluere?
Non temere exsiluere; canent quod vincere par est.
Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

JUVENES.

Non facilis nobis, æquales, palma parata est.
Aspicite, innuptæ secum ut meditata requirant.
Non frustra meditantur: habent memorabile quod sit.
Nec mirum: tota penitus quæ mente laborent.
Nos alio mentes, alio divisimus aures:
Jure igitur vincemur. Amat victoria curam.
Quare nunc animos saltem committite vestros:
Dicere jam incipient, jam respondere decebit.
Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

PUELLÆ.

Hesperè, qui cœlo fertur crudelior ignis?
 Qui gnatam possis complexu avellere matris,
 Complexu matris retinentem avellere gnatam,
 Et juveni ardenti castam donare puellam.
 Quid faciant hostes capta crudelius urbe?
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

JUVENES.

Hesperè, qui cœlo lucet jucundior ignis?
 Qui desponsa tua firmes connubia flamma,
 Quæ pepigere viri, pepigerunt ante parentes,
 Nec junxere prius, quam se tuus extulit ardor.
 Quid datur a Divis felici optatius hora?
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

PUELLÆ.

Hesperus e nobis, æquales, abstulit unam.
 Namque tuo adventu vigilat custodia; semper
 Nocte latent fures, quos idem sæpe revertens,
 Hesperè, mutato comprehendis nomine eosdem.

JUVENES.

At lubet innuptis ficto te carpere questu.
 Quid tum si carpunt, tacita quem mente requirunt?
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

PU-

PUELLÆ.

Ut flos in septis secretus nascitur hortis,
Ignotus pecori, nullo convulsus aratro,
Quem mulcent auræ, firmat sol, educat imber,
Multi illum pueri, multæ optavere puellæ:
Idem cum tenui carptus defloruit ungui,
Nulli illum pueri, nullæ optavere puellæ:
Sic virgo dum intacta manet, dum cara suis est:
Cum castum amifit polluto corpore florem,
Nec pueris jucunda manet, nec cara puellis.
Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

JUVENES.

Ut vidua in nudo vitis quæ nascitur arvo,
Nunquam se extollit, nunquam mitem educat uvam,
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus,
Jam jam contingit summum radice flagellum,
Hanc nulli agricolæ, nulli accolluere juvenci:
At si forte eadem est ulmo conjuncta marito,
Multi illam agricolæ, multi accolluere juvenci:
Sic virgo, dum intacta manet, dum inculta fenescit.
Cum par connubium maturo tempore adepta est,
Cara viro magis, et minus est invisa parenti.

At tu ne pugna cum tali conjuge virgo.
Non æquum est pugnare, pater quoi tradidit ipse,
Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.

Virginitas non tota tua est; ex parte parentum est:
 Tertia pars patri data, pars data tertia matri,
 Tertia sola tua est: noli pugnare duobus,
 Qui genero sua jura simul cum dote dederunt.
 Hymen o Hymenæe, Hymen ades o Hymenæe.

DE ATY. LXI.

SUPER alta vectus Atys celeri rate maria
 Phrygium nemus citato cupide pede tetigit,
 Adiitque opaca filvis redimita loca Deæ;
 Stimulatus ubi furenti rabie, vagus animi
 Devolvit illa acuto fibi pondera filice.
 Itaque ut relicta sensit fibi membra sine viro,
 Et jam recente terræ sola sanguine maculans,
 Niveis citata cepit manibus leve typanum,
 Typanum tubam Cybeles; tua, mater, initia:
 Quatienſque terga tauri teneris cava digitis,
 Canere hæc suis adorta est tremebunda comitibus;
 Agite, ite ad alta, Gallæ, Cybeles nemora simul,
 Simul ite, Dindymenæ dominæ vaga pecora;
 Aliena quæ petentes, velut exfules, loca celere
 Sectam meam exsecutæ, duce me, mihi comites
 Rapidum salum tulistis, truculentaque pelagi,
 Et corpus evirastis Veneris nimio odio.
 Hilarate hero citatis erroribus animum;
 Mora tarda mente cedat; simul ite; sequimini
 Phrygiam

Phrygiam ad domum Cybeles, Phrygia ad nemora
Deæ:

Ubi cymbalum fonat vox, ubi tympana reboant,
Tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo,
Ubi capita Mænades vi jaciunt ederigeræ,
Ubi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
Ubi fœvit illa Divæ volitare vaga cohors;
Quo nos decet citatis celerare tripudiis.
Simul hæc comitibus Atys cecinit notha mulier,
Thiasus repente linguis trepidantibus ululat,
Leve tympanum remugit, cava cymbala recrepant,
Viridem citus adit Idam properante pede chorus.
Furibunda fimul, anhelans, vaga vadit, animo egens,
Comitata tympano Atys, per opaca nemora dux,
Veluti juvenca vitans onus indomita jugi.
Rapidæ ducem sequuntur Gallæ properipedem.
Itaque, ut domum Cybeles tetigere lassulæ,
Nimio e labore fomnum capiunt sine Cerere.
Piger his labante languore oculos sopor operit,
Abit in quiete molli rabidi furor animi.
Sed ubi oris aurei Sol radiantibus oculis
Lustravit æthera album, sola dura, mare ferum,
Pepulitque noctis umbras vegetis sonipedibus,
Ibi fomnus excitum Atyn fugiens citus abiit;
Fugientem eum recepit Dea Pasithea sinu.
Ita de quiete molli rapida sine rabie,
Simul ipsa pectore Atys sua facta recoluit,

Liqui-

Liquidaque mente vidit fine queis, ubique foret;
Animo æstuante rursus reditum ad vada tetulit.
Ibi maria vasta visens lacrymantibus oculis,
Patriam allocuta mœsta est ita voce miseriter;
Patria, o mea creatrix, patria, o mea genetrix,
Ego quam miser relinquens, dominos ut herifugæ
Famuli solent, ad Idæ tetuli nemora pedem;
Ut apud nivem, et ferarum gelida stabula forem,
Et earum omnia adirem furibunda latibula:
Ubinam, aut quibus locis te positam, patria, rear?
Cupit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
Rabie fera carens dum breve tempus animus est.
Egone a mea remota hæc ferar in nemora domo?
Patria, bonis, amicis, genitoribus abero?
Abero foro, palæstra, stadio, et gymnasiis?
Miserah miser, querendum est etiam atque etiam, anime.
Quod enim genus figuræ est, ego non quod habuerim?
Ego mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
Ego gymnasi fui flos, ego eram decus olei:
Mihi januæ frequentes, mihi limina tepida,
Mihi floridis corollis redimita domus erat,
Linquendum ubi esset orto mihi Sole cubiculum.
Egone Deum ministra, et Cybeles famula ferar?
Ego Mænas, ego mei pars, ego vir sterilis ero?
Ego viridis algida Idæ nive amicta loca colam?
Ego vitam agam sub altis Phrygiæ columinibus,
Ubi cerva silvicultrix, ubi aper nemorivagus?

Jam

Jam jam dolet, quod egi, jam jamque poenitet.
 Roseis ut huic labellis palans sonitus abit,
 Geminas Deorum ad aures nova nuncia referens;
 Ibi juncta juga resolvens Cybele leonibus,
 Lævumque pecoris hostem stimulans, ita loquitur;
 Agedum, inquit, age ferox, i, face ut hinc furoribus,
 Face ut hinc furoris ictu reditum in nemora ferat,
 Mea libere nimis qui fugere imperia cupit.
 Age, cæde terga cauda, tua verbera patere:
 Face cuncta mugienti fremitu loca retonent:
 Rutilam ferox torosa cervice quate jubam.
 Ait hæc minax Cybele, religatque juga manu.
 Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animum:
 Vadit, fremit, refringit virgulta pede vago.
 At ubi humida albicantis loca litoris adiit,
 Tenerumque vidit Atyn prope marmora pelagi;
 Facit impetum: ille demens fugit in nemora fera.
 Ibi semper omne vitæ spatium famula fuit.
 Dea magna, Dea Cybele, Didymi, Dea, domina,
 Procul a mea tuus fit furor omnis, hera, domo:
 Alios age incitatos, alios age rabidos.

DE NUPTIIS PELEI ET
 THETIDOS. LXII.

PELIACO quondam prognatæ vertice pinus
 Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
 Phasidos ad fluctus, et fines Ætæos: Cum

Cum lecti juvenes, Argivæ robora pubis,
 Auratam optantes Colchis avertere pellem,
 Ausi sunt vada falsa cita decurrere puppi,
 Cærula verrentes abiegnis æquora palmis:
 Diva quibus retinens in summis urbibus arces
 Ipsa levi fecit volitantem flamine currum,
 Pineæ conjungens inflexæ texta carinæ.
 Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten:
 Quæ simul ac rostro ventosum proscidit æquor,
 Tortaque remigio spumis incanduit unda;
 Emergere feri candenti e gurgite vultus,
 Æquoreæ monstrum Nereides admirantes:
 Illaque haudque alia viderunt luce marinas
 Mortales oculi nudato corpore Nymphas,
 Nutricum tenus exstantes e gurgite cano.
 Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
 Tum Thetis humanos non despexit hymenæos,
 Tum Thetidi pater ipse jugandum Peleæ sensit.
 O nimis optato seclorum tempore nati
 Heroes, salvete, Deum genus; o bona mater:
 Vos ego sæpe meo vos carmine compellabo:
 Teque adeo eximie tedis felicibus aucte
 Thessaliæ columnen Peleu, quod Jupiter ipse,
 Ipse suos Divum genitor concessit amores.
 Tene Thetis tenuit pulcherrima Neptunine?
 Tene suam Tethys concessit ducere neptem?
 Oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem?

Quæ

Quæ simul optatæ finito tempore luces
 Advenere, domum conventu tota frequentat
 Theſſalia ; oppletur lætanti regia cœtu :
 Dona ferunt : præ ſe declarant gaudia vultu.
 Deferitur Scyros ; relinquunt Phthiotica Tempe,
 Cranoniſque domos, ac mœnia Lariffæa :
 Pharfaliam coeunt, Pharfalia tecta frequentant.
 Rura colit nemo ; molleſcunt colla juvencis :
 Non humilis curvis purgatur vinea raſtris :
 Non glebam prono convellit vomere taurus :
 Non falx attenuat frondatorum arboris umbram :
 Squalida deſertis robigo inferitur aratris.
 Ipſius at ſedes, quacunque opulenta reſeſſit
 Regia, fulgenti ſplendent auro, atque argento :
 Candet ebur foliis ; collucent pocula menſis :
 Tota domus gaudet regali ſplendida gaza.
 Pulvinar vero Divæ geniale locatur
 Sedibus in mediis, Indo quod dente politum
 Tincta tegit roſeo conchylis purpura fuco.
 Hæc veſtis priſcis hominum variata figuris,
 Heroum mira virtutes indicat arte.
 Namque fluentifono proſpectans litore Diæ
 Theſea cedentem celeri cum claſſe tuetur
 Indomitos in corde gerens Ariadna furores :
 Necdum etiam ſeſe, quæ viſit, viſere credit,
 Utpote fallaci quæ tum primum excita ſomno
 Deſertam in ſola miſeram ſe cernit arena.

Immemor at juvenis fugiens pellit vada remis,
Irrita ventosæ linquens promissa procellæ.
Quem procul ex alga mœstis Minois ocellis,
Saxea ut effigies bacchantis prospicit Evœ,
Prospicit, et magnis curarum fluctuat undis;
Non flavo retinens subtilem vertice mitram,
Non contacta levi velatum pectus amictu,
Non tereti strophio luctantes vinctæ papillas:
Omnia quæ toto delapsa e corpore passim
Ipfius ante pedes fluctus falis alludebant.
Sed neque tum mitræ, neque tum fluitantis amictus
Illa vicem curans, toto ex te pectore, Theseu,
Toto animo, tota pendebat perdita mente.
Ah miseram assiduis quam luctibus externavit
Spinofas Erycina ferens in pectore curas
Illa tempestate, ferox quo tempore Theseus
Egressus curvis e litoribus Piræi,
Attigit injusti regis Gortynia tecta.
Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneæ pœnas exsolvere cædis,
Electos juvenes, simul et decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.
Queis angusta malis cum mœnia vexarentur,
Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
Projicere optavit potius, quam talia Cretam
Funera Cecropiæ ne funera portarentur.
Atque ita nave levi nitens, ac lenibus auris,
Magnanimum

Magnanimum ad Minoa venit, sedesque superbas.
 Hunc simul ac cupido conspexit lumine virgo
 Regia, (quam suaves exspirans castus odores
 Lectulus, in molli complexu matris alebat :
 Quales Eurotæ progignunt flumina myrtos,
 Aurave distinctos educit verna colores)
 Non prius ex illo flagrantia declinavit
 Lumina, quam cuncto concepit pectore flammam
 Funditus, atque imis exarsit tota medullis.
 Heu misere exagitans immiti corde furores
 Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces ;
 Quæque regis Golgos, quæque Idalium frondosum,
 Qualibus incensam jactastis mente puellam
 Fluctibus, in flavo sæpe hospite suspirantem !
 Quantos illa tulit languenti corde timores !
 Quantum sæpe magis fulgore expalluit auri !
 Cum sævum cupiens contra contendere monstrum,
 Aut mortem oppeteret Theseus, aut præmia laudis :
 Non ingrata, tamen frustra, munuscula Divis
 Promittens, tacito suspendit vota labello.
 Nam velut in summo quatientem brachia Tauro
 Quercum, aut congestam sudanti corpore pinum,
 Indomitus turbo contorquens flamine robur
 Eruit ; illa procul radicibus exturbata
 Prona cadit, late quæcumvis obvia frangens :
 Sic domito sævum prostravit corpore Theseus
 Nequicquam vanis jactantem cornua ventis.

Inde pedem victor multa cum laude reflexit,
Errabunda regens tenui vestigia filo,
Ne Labyrintheis e flexibus egredientem
Tecti frustraretur inobservabilis error.
Sed, quid ego, a primo digressus carmine, plura
Commemorem? ut linquens genitoris filia vultum,
Ut confanguineæ complexum, ut denique matris,
Quæ misero gnatae fleret deperdita luctu,
Omnibus his Thesei dulcem præferret amorem?
Aut ut vecta ratis spumosa ad litora Diæ?
Aut ut eam tristi devinctam lumina somno
Liquerit immemori discedens pectore conjux?
Sæpe illam perhibent ardenti corde furem
Clarifonas imo fuisse e pectore voces:
Ac tum præruptos tristem conscendere montes,
Unde aciem in pelagi vastos protenderet æstus:
Tum tremuli falis adversas procurrare in undas
Mollia nudatae tollentem tegmina furæ:
Atque hæc extremis mœstam dixisse querelis,
Frigidulos udo singultus ore cientem;
Siccine me patriis avectam, perfide, ab oris,
Perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?
Siccine discedens neglecto numine Divum
Immemor, ah! devota domum perjuria portas?
Nullane res potuit crudelis flectere mentis
Consilium? tibi nulla fuit clementia præsto,
Immite ut nostri vellet mitescere pectus?

At

At non hæc quondam nobis promissa dedisti
 Voce ; mihi non hæc miseræ sperare jubebas ;
 Sed connubia læta, sed optatos hymenæos :
 Quæ cuncta aerii discerpunt irrita venti.
 Jam jam nulla viro juranti femina credat,
 Nulla viri speret sermones esse fideles :
 Qui, dum aliquid cupiens animus prægestit apisci,
 Nil metuunt jurare, nihil promittere parcunt ;
 Sed simul ac cupidæ mentis satiata libido est,
 Dicta nihil metuere, nihil perjuria curant.
 Certe ego te in medio versantem turbine lethi
 Eripui, et potius germanum amittere crevi,
 Quam tibi fallaci supremo in tempore deesse.
 Pro quo dilaceranda feris dabor, alitibusque
 Præda, neque injecta tumulabor mortua terra.
 Quænam te genuit sola sub rupe læna?
 Quod mare conceptum spumantibus exspuit undis?
 Quæ Syrtis, quæ Scylla vorax, quæ vasta Charbydis,
 Talia qui reddis pro dulci præmia vita?
 Si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
 Sæva quod horrebas prisca præcepta parentis ;
 Attamen in vestras potuisti ducere fedes,
 Quæ tibi jucundo famularer ferva labore,
 Candida permulcens liquidis vestigia lymphis,
 Purpureave tuum consternens veste cubile.
 Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris,
 Externata malo, quæ nullis sensibus auctæ,

Nec

Nec missas audire queunt, nec reddere voces?
 Ille autem prope jam mediis versatur in undis;
 Nec quisquam apparet vacua mortalis in alga.
 Sic nimis insultans extremo tempore sæva
 Fors etiam nostris invidit questibus aures.
 Jupiter omnipotens, utinam ne tempore primo
 Cnosia Cecropiæ tetigissent litora puppes;
 Indomito nec dira ferens stipendia tauro
 Perfidus in Cretam religasset navita funem;
 Nec malus hic celans dulci crudelia forma
 Consilia in nostris requiescet sedibus hospes.
 Nam quo me referam? quali spe perdita nitar?
 Idomeniosne petam montes? ah! gurgite lato
 Discernens Ponti truculentum ubi dividit æquor?
 An patris auxilium sperem? quemne ipsa reliqui
 Respersum juvenem fraterna cæde secuta?
 Conjugis an fido consoler memet amore?
 Quine fugit lentos incurvans gurgite remos?
 Præterea nullo (litus solum) insula tecto:
 Nec patet egressus pelagi cingentibus undis.
 Nulla fugæ ratio, nulla spes: omnia muta,
 Omnia sunt deserta: ostentant omnia lethum.
 Non tamen ante mihi languescent lumina morte,
 Nec prius a fesso secedent corpore sensus,
 Quem justam a Divis exposcam prodita multam,
 Cœlestumque fidem postrema comprecser hora.
 Quare facta virum multantes vindice poena

Eume-

Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
 Frons exspirantis præportat pectoris iras,
 Huc huc adventate, meas audite querelas,
 Quas ego, væ miseræ, extremis proferre medullis
 Cogor inops, ardens, amenti cæca furore.
 Quæ quoniam vere nascuntur pectore ab imo,
 Vos nolite pati nostrum vanescere luctum;
 Sed quali solam Theseus me mente reliquit,
 Tali mente, Deæ, funestet seque suosque.
 Has postquam mœsto profudit pectore voces,
 Supplicium sævis exposcens anxia factis;
 Annuit invicto Cœlestum numine rector,
 Quo tunc et tellus, atque horrida contremuerunt
 Æquora, concussitque micantia fidera mundus.
 Ipse autem cæca mentem caligine Theseus
 Confitus, oblito dimisit pectore cuncta,
 Quæ mandata prius constanti mente tenebat:
 Dulcia nec mœsto sustollens signa parenti,
 Sospitem, et ereptum se ostendit visere portum.
 Namque ferunt, olim classi cum mœnia Divæ
 Linquentem gnatum ventis concrederet Ægeus,
 Talia complexum juveni mandata dedisse;
 Gnate mihi longa jucundior unice vita,
 Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
 Reddite in extremæ nuper mihi fine senectæ;
 Quandoquidem fortuna mea, ac tua fervida virtus
 Eripit invito mihi te, quoi languida nondum
Lumina

64 *CATULLI LIBER.*

Lumina sunt gnati cara faturata figura;
Non ego te gaudens lætanti pectore mittam,
Nec te ferre finam Fortunæ signa secundæ:
Sed primum multas expromam mente querelas,
Canitiem terra, atque infuso pulvere fœdans;
Inde infecta vago suspendam lintea malo,
Nostros ut luctus, nostræque incendia mentis,
Carbasus obscura dicat ferrugine Ibera.
Quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,
(Quæ nostrum genus, ac sedes defendere fretis
Annuit) ut tauri respergas sanguine dextram;
Tum vero facito, ut memori tibi condita corde
Hæc vigeant mandata, nec ulla obliteret ætas.
Ut, simul ac nostros invisent lumina colles,
Funestam antennæ deponant undique vestem,
Candidaque intorti sustollant vela rudentes;
Quamprimum cernens ut læta gaudia mente
Agnoscam, cum te reducem ætas prospera sistet.
Hæc mandata prius constanti mente tenentem
Thesea, ceu pulsæ ventorum flamine nubes
Aerium nivei montis liquere cacumen.
At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
Anxia in assiduos absumens lumina fletus,
Cum primum inflati conspexit lintea veli,
Præcipitem sese scopulorum e vertice jecit,
Amissum credens immiti Thesea fato.
Sic funesta domus ingressus tecta paterna

Morte,

Morte, ferox Theseus, qualem Minoidi luctum
Attulerat mente immemori, talem ipse recepit.
Quæ tamen aspectans cedentem mœsta carinam,
Multiplices animo volvebat faucia curas.
At parte ex alia florens volitabat Iacchus,
Cum thiaso Satyrorum, et Nyfigenis Silenis,
Te quærens, Ariadna, tuoque incensus amore :
Qui tum alacres passim lymphata mente furebant ;
Evœ bacchantes, evœ capita inflectentes.
Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrfos :
Pars e divulso jactabant membra juvenco :
Pars sese tortis serpentibus incingebant :
Pars obscura cavis celebrabant Orgia cistis,
Orgia, quæ frustra cupiunt audire profani :
Plangebant alii proceris tympana palmis,
Aut tereti tenues tinnitus ære ciebant :
Multi raucifonis efflabant cornua bombis,
Barbaraque horribili stridebat tibia cantu.
Talibus amplifice vestis decorata figuris,
Pulvinar complexa suo velabat amictu.
Quæ postquam cupide spectando Thessala pubes
Expleta est, sanctis cœpit decedere Divis.
Hic qualis flatu placidum mare matutino
Horrificans Zephyrus proclivas incitat undas,
Aurora exoriente vagi sub lumina solis ;
Quæ tarde primum clementi flamine pulsæ
Procedunt, leviterque sonant plangore cachinni;

66 *C A T U L L I L I B E R.*

Post, vento crescente, magis magis increbescunt,
Purpureaque procul nantes a luce refulgent:
Sic tum vestibuli linquentes regia tecta,
Ad se quisque vago passim pede discedebant.
Quorum post abitum, princeps e vertice Peli
Advenit Chiron portans silvestria dona.
Nam quocunque ferunt campi, quos Theffala magnis
Montibus ora creat, quos propter fluminis undas
Aura parit flores tepidi fecunda Favoni,
Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
Queis permulsa domus jucundo risit odore.
Confestim Peneos adest, viridantia Tempe,
Tempe, quæ silvæ cingunt superimpendentes,
Nereidum linquens clavis celebranda choreis:
Non vacuus, namque ille tulit radicitus altas
Fagos, ac recto proceras stipite laurus,
Non sine nutanti platano, lentaque sorore
Flammati Phaetontis, et aëria cupressu.
Hæc circum sedes late contexta locavit,
Vestibulum ut molli velatum fronde vireret.
Post hunc consequitur solerti corde Prometheus,
Extenuata gerens veteris vestigia pœnæ;
Quam quondam, filici restrictus membra catena,
Perfolvit, pendens e verticibus præruptis.
Inde pater Divum sancta cum conjuge, gnatisque
Advenit cœlo, te solum, Phœbe, relinquens,
Unigenamque simul cultricem montibus Idri:

Pelea

Pelea nam tecum pariter soror aspernata est,
Nec Thetidis tedas voluit celebrare jugales.
Qui postquam niveos flexerunt sedibus artus,
Large multiplici constructæ sunt dape mensæ.
Cum interea infirmo quatientes corpora motu,
Veridicos Parcæ cœperunt edere cantus.
His corpus tremulum complectens undique vestis
Candida purpurea talos incinxerat ora:
At roseo niveæ residebant vertice vittæ,
Æternumque manus carpebant rite laborem:
Læva colum molli lana retinebat amictum;
Dextera tum leviter deducens fila supinis
Formabat digitis; tum prono in pollice torquens,
Libratum tereti versabat turbine fufum:
Atque ita decerpens æquabat semper opus dens;
Laneaque aridulis hærebant morfa labellis,
Quæ prius in leni fuerant exstantia filo:
Ante pedes autem candentis mollia lanæ
Vellera virgati custodibant calathifci.
Hæ tum clarifona pellentes vellera voce,
Talìa diviso fuderunt carmine fata,
Carmine, perfidiæ quod post nulla arguet ætas.

O decus eximium, magnis virtutibus augens,
Emathiæ tutamen opis, clarissime nato;
Accipe, quod læta tibi pandunt luce sorores,
Veridicum oraclum: ferves quæ fata sequuntur.
Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Adveniet tibi jam portans optata maritis
 Hesperus: adveniet fausto cum fidere conjux,
 Quæ tibi flexanimo mentem perfundat amore,
 Languidulosque paret tecum conjungere somnos,
 Levia substernens robusto brachia collo.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Nulla domus tales unquam contexit amores;
 Nullus amor tali conjunxit fœdere amantes;
 Qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Nascetur vobis expers terroris Achilles,
 Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus:
 Qui persæpe vago victor certamine cursus
 Flammea prævertet celeris vestigia cervæ.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Non illi quisquam bello se conferet heros,
 Cum Phrygii Teucro manabunt sanguine rivi,
 Troicaque obsidens longinquo mœnia bello
 Perjuri Pelopis vastabit tertius heres.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Illius egregias virtutes, claraque facta
 Sæpe fatebuntur gnatorum in funere matres,
 Cum in cinerem canos solvent a vertice crines,
 Putridaque infirmis variabunt pectora palmis.
 Currite ducentes subtemina, currite fusi.

Namque velut densas prosternens cultor aristas,
 Sole sub ardenti flaventia demetit arva;

Troju-

Trojugenum infesto profternet corpora ferro.
Currite ducentes subtemina, currite fufi.

Testis erit magnis virtutibus unda Scamandri,
Quæ paffim rapido diffunditur Hellesponto:
Quoius iter cælis anguftans corporum acervis,
Alta tepefaciet permifta flumina cæde.
Currite ducentes subtemina, currite fufi.

Denique testis erit morti quoque reddita præda,
Cum teres excelfo coacervatum aggere buftum
Excipiet niveos perculfæ virginis artus.
Currite ducentes subtemina, currite fufi.

Nam, fimul ac fefsis dederit fors copiam Achivis
Urbis Dardaniæ Neptunia folvere vincla,
Alta Polyxenia madefient cæde fepulcra:
Quæ, velut ancipiti fuccumbens victima ferro,
Projiciet truncum fubmiffò poplite corpus.
Currite ducentes subtemina, currite fufi.

Quare agite optatos animi conjungite amores,
Accipiat conjux felici fœdere Divam,
Dedatur cupido jamdudum nupta marito.
Currite ducentes subtemina, currite fufi.

Non illam nutrix orienti luce revifens,
Hefterno collum poterit circumdare filo.
Currite ducentes subtemina, currite fufi.

Anxia nec mater difcordis mœfta puellæ
Secubitu, caros mittet fperare nepotes.
Currite ducentes subtemina, currite fufi.

Talia præfantes quondam, felicia Pelei
 Carmina divino cecinerunt òmine Parcæ.
 Præfentes namque ante domos invifere caftas
 Heroum, et feſe mortali oftendere cœtu
 Cœlicolæ, nondum ſpreta pietate, ſolebant.
 Sæpe pater Divum templo in fulgente revifens,
 Annua dum feſtis veniffent ſacra diebus,
 Conſpexit terra centum procurrere currus.
 Sæpe vagus Liber Parnaffi vertice ſummo
 Thyadas effuſis evantes crinibus egit,
 Cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
 Acciperent læti Divum fumantibus aris.
 Sæpe in lethifero belli certamine Mavors,
 Aut rapidi Tritonis hera, aut Rhamnufia virgo
 Armatas hominum eſt præſens hortata catervas.
 Sed poſtquam tellus ſcelere eſt imbuta nefando,
 Juſtitiamque omnes cupida de mente fugarunt;
 Perſudere manus fraterno ſanguine fratres;
 Deſtitit exſtinctos gnatus lugere parentes;
 Optavit genitor primævi funera gnati,
 Liber ut innuptæ potiretur flore novercæ;
 Ignaro mater ſubſternens ſe impia gnato,
 Impia non verita eſt Divos ſclerare parentes;
 Omnia fanda, nefanda, malo permixta furore
 Juſtificam nobis mentem avertere Deorum.
 Quare nec tales dignantur viſere cœtus,
 Nec ſe contingi patiuntur lumine claro.

A D H O R T A L U M. LXIII.

ET S I me assiduo confectum cura dolore
 Sevocat a doctis, Hortale, virginibus:
 Nec potis est dulces Musarum expromere fetus
 Mens animi; tantis fluctuat ipsa malis:
 Namque mei nuper Lethæo gurgite fratris
 Pallidulum manans alluit unda pedem;
 Troia Rhæteo quem subter litore tellus
 Ereptum nostris obterit ex oculis.
 Alloquar? audierone unquam tua facta loquentem?
 Nunquam ego te, vita frater amabilior,
 Aspiciam posthac? at certe semper amabo,
 Semper mœsta tua carmina morte legam:
 Qualia sub densis ramorum concinit umbris
 Daulias, absumpti fata gemens Ityli.
 Sed tamen in tantis mœroribus, Hortale, mitto
 Hæc expressa tibi carmina Battiadæ:
 Ne tua dicta vagis nequicquam credita ventis
 Effluxisse meo forte putes animo:
 Ut missum sponsi furtivo munere malum
 Procurrit casto virginis e gremio,
 Quod miseræ oblitæ molli sub veste locatum,
 Dum adventu matris profilit, excutitur,
 Atque illud prono præceps agitur decursu:
 Huic manat tristi conscius ore rubor.

DE COMA BERENICES. LXIV.

OMNIA qui magni dispexit lumina mundi,
Qui stellarum ortus comperit, atque obitus:
Flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
Ut cedant certis fidera temporibus,
Ut Triviam furtim sub Latmia saxa relegans
Dulcis amor gyro devocet aerio:
Idem me ille Conon cœlesti in lumine vidit
E Bereniceo vertice cæsariem,
Fulgentem clare: quam multis illa Deorum,
Levia protendens brachia, pollicita est,
Qua rex tempestate novo auctus Hymenæo,
Vastatum fines iverat Affyrios,
Dulcia nocturnæ portans vestigia rixæ,
Quam de virgineis gesserat exuviis.
Estne novis nuptis odio Venus? anne parentum
Frustrantur falsis gaudia lacrymulis,
Ubertym thalami quas intra limina fundunt?
Non, ita me Divi, vera gemunt, juerint.
Id mea me multis docuit regina querelis,
Invisente novo prælia torva viro.
At tu vero orbum luxti deserta cubile,
Et fratris cari flebile discidium.
Quam penitus mœstas exedit cura medullas!
Ut tibi tunc toto pectore sollicitæ

Sen-

Sensibus ereptis mens excidit! atqui ego certe
 Cognoram a parva virgine magnanimam.
 Anne bonum oblita es facinus, quo regium adepta es
 Conjugium, quo non fortius aufit alis?
 Sed tum mœsta virum mittens, quæ verba locuta es!
 Jupiter, ut tristi lumina sæpe manu!
 Quis te mutavit tantus Deus? an quod amantes
 Non longe a caro corpore abesse volunt?
 Atque ibi me cunctis, pro dulci conjuge, Divis
 Non sine taurino sanguine pollicita es,
 Si reditum tetulisset. Is haud in tempore longo
 Captam Asiam Ægypti finibus addiderat.
 Queis ego pro factis cœlesti reddita cœtu,
 Pristina vota novo munere dissoluo.
 Invita, o regina, tuo de vertice cessi,
 Invita; adjuro teque tuumque caput:
 Digna ferat, quod si quis inaniter adjuravit.
 Sed qui se ferro postulet esse parem?
 Ille quoque everfus mons est, quem maximum in oris
 Progenies Thix clara supervehitur,
 Cum Medi peperere novum mare, cumque juvenus
 Per medium classi barbara navit Atho.
 Quid faciant crines, cum ferro talia cedant?
 Jupiter, ut Celtum omne genus pereat:
 Et qui principio sub terra quærere venas
 Institit, ac ferri fingere duritiem.
 Abruptæ paulo ante comæ mea fata sorores

Lugebant, cum se Memnonis Æthiopis
 Unigena, impellens nictantibus aera pennis,
 Obtulit Arfinoes Locridos ales equus :
 Isque per æthereas me tollens advolat umbras,
 Et Veneris casto collocat in gremio.
 Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat,
 Grata Canopeis incola litoribus ;
 Scilicet in vario ne solum lumine cœli
 Aut Ariadneis aurea temporibus
 Fixa corona foret ; sed nos quoque fulgeremus
 Devotæ flavi verticis exuviæ.
 Uvidulum a fluctu cedentem ad templa Deum, me
 Sidus in antiquis Diva novum posuit.
 Virginis et sævi contingens namque Leonis
 Lumina, Callisto juxta Lycaonida
 Vertor in occasum, tardum dux ante Booten,
 Qui vix sero alto mergitur Oceano.
 Sed, quanquam me nocte premunt vestigia Divum,
 Luce autem canæ Tethyi restitutor,
 (Pace tua fari hæc liceat, Rhamnusia virgo,
 Namque ego non ullo vera timore tegam,
 Non, si me infestis discerpant sidera dictis,
 Condita quin veri pectoris evoluam)
 Non his tam lætor rebus, quam me abfore semper,
 Abfore me a dominæ vertice discrucior :
 Quicum ego, dum virgo quondam fuit, omnibus expers
 Unguentis, una millia multa bibi.

Nunc

Nunc vos, optato quas junxit lumine teda,
 Non prius unanimis corpora conjugibus
 Tradite, nudantes rejecta veste papillas,
 Quam jucunda mihi munera libet onyx;
 Vester onyx, casto colitis quæ jura cubili:
 Sed quæ se impuro dedit adulterio,
 Illius mala dona levis bibat irrita pulvis:
 Namque ego ab indignis præmia nulla peto.
 Sed magis, o nuptæ, semper Concordia vestras
 Semper Amor fedes incolat assiduus.
 Tu vero, regina, tuens cum fidera, Divam
 Placabis festis luminibus Venerem;
 Unguinis expertem non fiveris esse tuam me,
 Sed potius largis affice muneribus.
 Sidera cur retinent? utinam coma regia fiam,
 Proximus Hydrochoo fulgeret Oarion.

AD JANUAM M O E C H Æ
 C U J U S D A M LXV.

CATULLUS.

O Dulci jucunda viro, jucunda parenti,
 Salve, teque bona Jupiter auctet ope,
 Janua: quam Balbo dicunt servisse benigne
 Olim, cum fedes ipse senex tenuit:
 Quamque ferunt rursus voto servisse maligno,

76 *C A T U L L I L I B E R.*

Postquam est porrecto facta marito fene.
Dic agedum nobis, quare mutata feraris
In dominum veterem deferuisse fidem.

J A N U A.

Non (ita Cæcilio placeam, quoi tradita nunc sum)
Culpa mea est, quanquam dicitur esse mea.
Nec peccatum a me quisquam pote dicere quicquam:
Verum isti populo janua quid faciat?
Qui quacunq; aliquid reperitur non bene factum,
Ad me omnes clamant; Janua, culpa tua est.

C A T U L L U S.

Non istuc fatis est uno te dicere verbo,
Sed facere, ut quivis sentiat, et videat.

J A N U A.

Qui possum? nemo quærit, nec scire laborat.

C A T U L L U S.

Nos volumus: nobis dicere ne dubita.

J A N U A.

Primum igitur, virgo quod fertur tradita nobis,
Falsum est: non illam vir prior attigerat,
Languidior tenera quoi pendens ficula beta,
Nunquam se mediam sustulit ad tunicam:

Sed

Sed pater ipfius gnati violaffe cubile
 Dicitur, et miferam confcleraffe domum:
 Sive quod impia mens cæco flagrabat amore;
 Seu quod iners fterili femine gnatus erat,
 Et quærendum aliunde foret nervofius illud,
 Quod poffet zonam folvere virgineam.

C A T U L L U S.

Egregium narras mira pietate parentem,
 Qui ipfe fui gnati minxerit in gremium.

J A N U A.

Atqui non folum hoc fe dicit cognitum habere
 Brixia Chinæa fuppoſita ſpecula,
 Flavus quam molli percurrit flumine Mela,
 Brixia, Veronæ mater amata meæ:
 Sed de poſtumo, et Corneli narrat amore,
 Cum quibus illa malum fecit adulterium.
 Dixerit hic aliquis; Qui tu iſtæc, Janua, noſti,
 Quoi nunquam domini limine abeſſe licet,
 Nec populum auſcultare; ſed huic ſuffixa tigillo
 Tantum operire ſoles, aut aperire domum?
 Sæpe illam audivi furtiva voce loquentem
 Solam conſciolis hæc ſua flagitia,
 Nomine dicentem, quos diximus; utpote quæ mi
 Speraret nec linguam eſſe, nec auriculam.
 Præterea addebat quendam, quem dicere nolo
 Nomine,

Nomine, ne tollat rubra supercilia.
 Longus homo est, magnas quoi lites intulit olim
 Falsum mendaci ventre puerperium.

A D M A N L I U M. LXVI.

Q U O D mihi fortuna, casuque oppressus acerbo,
 Conscriptum hoc lacrymis mittis epistolium;
 Naufragum ut ejectum spumantibus æquoris undis
 Sublevem, et a mortis limine restituam;
 Quem neque sancta Venus molli requiescere somno
 Desertum in lecto cœlibe perpetitur;
 Nec veterum dulci scriptorum carmine Musæ
 Oblectant, cum mens anxia pervigilet;
 Id gratum est mihi, me quoniam tibi ducis amicum;
 Muneraque et Musarum hinc petis, et Veneris.
 Sed, tibi ne mea sint ignota incommoda, Manli,
 Neu me odisse putes hospitis officium;
 Accipe queis merfer fortunæ fluctibus ipse,
 Ne amplius a misero dona beata petas.
 Tempore quo primum vestis mihi tradita pura est,
 Jucundum cum ætas florida ver ageret,
 Multa fatis lusi: non est Dea nescia nostri,
 Quæ dulcem curis miscet amaritiem.
 Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
 Abscidit. O misero frater adempte mihi!
 Tu mea tu moriens fregisti commoda, frater:

Tecum

Tecum una tota est nostra sepulta domus :
 Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
 Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.
 Quoius ego interitu tota de mente fugavi
 Hæc studia, atque omnes delicias animi.
 Quare quod scribis, Veronæ turpe Catullo
 Esse, quod hic quisquis de meliore nota
 Frigida deserto tepefecit membra cubili;
 Id, Manli, non est turpe, magis miserum est.
 Ignosces igitur, si, quæ mihi luctus ademit,
 Hæc tibi non tribuo munera, cum nequeo.
 Nam quod scriptorum non magna est copia apud me,
 Hoc fit, quod Romæ vivimus: illa domus,
 Illa mihi sedes, illic mea carpitur ætas;
 Huc una e multis capsula me sequitur.
 Quod cum ita fit, nolim statuas me mente maligna
 Id facere, aut animo non satis ingenuo;
 Quod tibi non utriusque petenti copia facta est:
 Ultro ego deferrem, copia si qua foret.
 Non possum reticere, Deæ, qua Manlius in re
 Juverit, aut quantis juverit officiis;
 Ne fugiens seclis obliviscentibus ætas
 Illius hoc cæca nocte tegat studium:
 Sed dicam vobis; vos porro dicite multis
 Millibus, et facite hæc charta loquatur anus.

* * * * *

Notescatque magis mortuus, atque magis:

Ne

Ne tenuem texens sublimis aranea telam
Deserto in Manli nomine opus faciat.
Nam mihi quam dederit duplex Amathusia curam,
Scitis, et in quo me torruerit genere;
Cum tantum arderem, quantum Trinacria rupes,
Lymphaque in Oetæis Malia Thermopylis;
Mœsta neque assiduo tabescere lumina fletu
Cessarent, tristique imbre madere genæ:
Qualis in aerii pellucens vertice montis
Rivus, muscoso profilit e lapide:
Qui cum de prona præceps est valle volutus,
Per medium densi transit iter populi,
Dulce viatori lasso in sudore levamen,
Cum gravis exustos æstus hiulcat agros.
Ac velut in nigro jactatis turbine nautis
Lenius aspirans aura secunda venit,
Jam prece Pollucis, jam Castoris implorata:
Tale fuit nobis Manlius auxilium.
Is clausum lato patefecit limite campum;
Isque domum nobis, isque dedit dominam,
Ad quam communes exerceremus amores:
Quo mea se molli candida Diva pede
Intulit, et trito fulgentem in limine plantam
Innixa arguta constituit solea:
Conjugis ut quondam flagrans advenit amore
Protefilaeam Laodamia domum
Inceptam frustra, nondum cum sanguine sacro

Hostia

Hostia cœlestes pacificasset heros.
 Nil mihi tam valde placeat, Rhamnusia virgo,
 Quod temere invitis suscipiatur heris:
 Quam jejuna pium desideret ara cruorem,
 Docta est amisso Laodamia viro;
 Conjugis ante coacta novi dimittere collum,
 Quam veniens una atque altera rursus hiems
 Noctibus in longis avidum saturasset amorem,
 Posset ut abrupto vivere conjugio:
 Quod scibant Parcæ non longo tempore abesse,
 Si miles muros issset ad Iliacos:
 Nam tum, Helenæ raptu, primores Argivorum
 Cœperat ad sese Troia ciere viros,
 Troia nefas, commune sepulcrum Asiæ, Europæque,
 Troia virum, et virtutum omnium acerba cinis;
 Quæ nempe et nostro lethum miserabile fratri
 Attulit. Hei misero frater adempte mihi!
 Hei misero fratri jucundum lumen ademptum!
 Tecum una tota est nostra sepulta domus:
 Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
 Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.
 Quem nunc tam longe non inter nota sepulcra,
 Nec prope cognatos compositum cineres,
 Sed Troia obsœna, Troia infelice sepultum
 Detinet extremo terra aliena solo.
 Ad quam tum properans ferventior undique pubes
 Græca penetrales deseruere Deos;

Ne Paris abducta gavifus libera mœcha
 Otia pacato degeret in thalamo.
 Quo tibi tum casu, pulcherrima Laodamia,
 Ereptum est vita dulcius, atque anima
 Conjugium; tanto te absorbens vortice amoris
 Æstus in abruptum detulerat barathrum:
 Quale ferunt Graii Pheneum prope Cyllenæum
 Siccari emulsa pingue palude solum:
 Quod quondam cæsis montis fodisse medullis
 Audet falsiparens Amphitryoniades,
 Tempore quo certa Stymphalia monstra sagitta
 Perculit imperio deterioris heri;
 Pluribus ut cœli tereretur janua Divis,
 Hebe nec longa virginitate foret.
 Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
 Quod Divum domitum ferre jugum docuit.
 Nam neque tam carum confecto ætate parenti
 Una caput feri gnata nepotis alit;
 Qui cum divitiis vix tandem inventus avitis
 Nomen testatas intulit in tabulas,
 Impia derisi gentilis gaudia tollens,
 Suscitât a cano vulturium capite.
 Nec tantum niveo gavisa est ulla columbo
 Compar, quæ multo dicitur improbius
 Oscula mordenti semper decerpere rostro;
 Quanquam præcipue multivola est mulier.
 Sed tu olim magnos vicisti sola furores,

Ut

Ut semel es flavo conciliata viro.
 Aut nihil aut paulo quoi tum concedere digna
 Lux mea se nostrum contulit in gremium:
 Quam circumcurfans hinc illinc sæpe Cupido
 Fulgebat crocina candidus in tunica.
 Quæ tamen etsi uno non est contenta Catullo,
 Rara verecundæ furta feremus heræ;
 Ne nimium fimus stultorum more molesti.
 Sæpe etiam Juno maxima cœlicolum
 Conjugis in culpa flagravat quotidiana,
 Noscens omnivoli plurima furta Jovis:
 Atqui nec Divis homines componier æquum est:
 Ingratum tremuli tolle parentis onus.
 Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
 Fragrantem Assyrio venit odore domum;
 Sed furtiva dedit mira munuscula nocte
 Ipse ex ipso dempta viri gremio.
 Quare illud satis est, si nobis is datur unis,
 Quem lapide illa diem candidiore notat.
 Hoc tibi quod potui confectum carmine munus
 Pro multis, Manli, redditur officiis;
 Ne vestrum scabra tangat robigine nomen
 Hæc atque illa dies, atque alia, atque alia.
 Huc addent Divi quam plurima, quæ Themis olim
 Antiquis solita est munera ferre piis.
 Sitis felices et tu simul, et tua vita,
 Et domus, ipse in qua lusimus et domina;

84 *CATULLI LIBER.*

Et qui principio nobis terram dedit, a quo
Sunt primo nobis omnia nata bona;
Et longe ante omnes mihi quæ me carior ipso est
Lux mea, qua viva vivere dulce mihi est.

AD RUFUM. LXVII.

NOLI admirari, quare tibi femina nulla,
Rufe, velit tenerum supposuisse femur.
Non illam raræ labefactes munere vestis,
Aut perluciduli deliciis lapidis.
Lædit te quædam mala fabula, qua tibi fertur
Valle sub alarum trux habitare caper. [est
Hunc metuunt omnes: neque mirum. Nam mala valde
Bestia, nec quicum bella puella cubet.
Quare aut crudelem nasorum interfice pestem,
Aut admirari define cur fugiunt.

*DE INCONSTANTIA FEMINEI
AMORIS. LXVIII.*

NULLI se dicit mulier mea nubere malle,
Quam mihi; non si se Jupiter ipse petat.
Dicit: sed mulier cupido quod dicit amanti,
In vento, et rapida scribere oportet aqua.

AD

AD VIRRONEM. LXIX.

SI quoi jure bono facer alarum obstitit hircus,
 Aut si quem merito tarda podagra fecat;
 Æmulus iste tuus, qui vestrum exercet amorem,
 Mirifice est a te nactus utrumque malum.
 Nam quoties futuit, toties ulciscitur ambos,
 Illam affligit odore, ipse perit podagra.

AD LESBIAM. LXX.

DICEBAS quondam, solum te nosse Catullum,
 Lesbia, nec, præ me, velle tenere Jovem.
 Dilexi tum te, non tantum ut vulgus amicam,
 Sed pater ut gnatos diligit, et generos.
 Nunc te cognovi. Quare, etsi impenfius uror,
 Multo mi tamen es vilior, et levior.
 Qui potis est? inquis. Quod amantem injuria talis
 Cogit amare magis, sed bene velle minus.

IN INGRATUM. LXXI.

DESINE de quoquam quicquam bene velle mereri,
 Aut aliquem fieri posse putare pium.
 Omnia sunt ingrata: nihil fecisse benigne est:
 Imo etiam tædet, tædet obestque magis.

Ut

Ut mihi, quem nemo gravius, nec acerbius urget,
 Quam modo qui me unum, atque unicum amicum
 habuit.

IN GELLIUM. LXXII.

GELLIUS audierat, patrum objurgare solere,
 Si quis delicias diceret, aut faceret.
 Hoc ne ipsi accideret, patri perdepfit ipsam
 Uxorem, et patrum reddidit Harpocratem.
 Quod voluit, fecit: nam quamvis irrumet ipsum
 Nunc patrum, verbum non faciet patruus.

AD LESBIAM. LXXIII.

NULLA potest mulier tantum se dicere amatam
 Vere, quantum a me, Lesbia, amata mea es.
 Nulla fides ullo fuit unquam fœdere tanta,
 Quanta in amore tuo ex parte reperta mea est.
 Nunc est mens adducta tua, mea Lesbia, culpa,
 Atque ita se officio perdidit ipsa pio:
 Ut jam nec bene velle queam tibi, si optima fias,
 Nec desistere amare, omnia si facias.

AD SE IPSUM. LXXIV.

SI qua recordanti bene facta priora voluptas
Est homini, cum se cogitat esse pium;
Nec sanctam violasse fidem, nec fœdere in ullo
Divum ad fallendos numine abusum homines;
Multa parata manent in longa ætate, Catulle,
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi. [possunt,
Nam quæcunque homines bene quoiquam aut dicere
Aut facere: hæc a te dictaque, factaque sunt.
Omnia quæ ingratae perierunt credita menti.
Quare jam te cur amplius excrucies?
Quin te animo offirmas, teque istinc usque reducis,
Et, Dis invitis, definis esse miser?
Difficile est longum subito deponere amorem.
Difficile est: verum hoc, qua lubet, efficias.
Una salus hæc est, hoc est tibi pervincendum.
Hoc facies, sive id non pote, sive pote.
O Di, si vestrum est misereri, aut si quibus unquam
Extrema jam ipsa in morte tulistis opem;
Me miserum aspiciate: et, si vitam puriter egi,
Eripite hanc pestem, perniciemque mihi,
Quæ mihi subrepens imos, ut torpor, in artus
Expulit ex omni pectore lætities.
Non jam illud quæro, contra ut me diligat illa,
Aut, quod non potis est, esse pudica velit.

Ipse

88 *CATULLI LIBER.*

Ipse valere opto, et tetrum hunc deponere morbum.

O Di, reddite mi hoc pro pietate mea.

AD RUFUM. LXXV.

RUFE, mihi frustra, ac nequicquam credite amice.
Frustra? imo magno cum precio, atque malo.

Siccine subrepsti mi, atque intestina perurens

Mi misero eripuisti omnia nostra bona?

Eripuisti. Heu heu nostræ crudele venenum

Vitæ, heu heu nostræ pestis amicitiae!

DE GALLO. LXXVI.

GALLUS habet fratres, quorum est lepidissima
Alterius, lepidus filius alterius. [conjux

Gallus homo est bellus; nam dulces jungit amores,

Cum puero ut bello bella puella cubet.

Gallus homo est stultus, nec se videt esse maritum,

Qui patruus patruī monstret adulterium.

Sed nunc id doleo, quod puræ impura puellæ

Suavia conjunxit spurca saliva tua.

Verum id non impune feres: nam te omnia secla

Noscent, et qui sis, fama loquetur anus.

IN LESBIUM. LXXVII.

LESBIUS est pulcher: quidni? quem Lesbia malit,
Quam te cum tota gente, Catulle, tua.
Sed tamen hic pulcher vendat cum gente Catullum,
Si tria natorum fuavia reppererit.

AD GELLIUM. LXXVIII.

QUID dicam, Gelli, quare rosea ista labella
Hiberna fiant candidiora nive,
Mane domo cum exis, et cum te octava quiete
E molli longo fuscitat hora die?
Nescio quid certe est. An vere fama fufurrat
Grandia te medii tenta vorare viri?
Sic certe. Clamant Victoris rupta miselli
Ilia, et emulso labra notata fero.

AD JUVENTIUM. LXXIX.

NEMONE in tanto potuit populo esse, Juventi,
Bellus homo, quem tu diligere inciperes;
Præterquam iste tuus moribunda a sede Pisauri
Hospes, inaurata pallidior statua?
Qui tibi nunc cordi est, quem tu præponere nobis
Audes. Ah nescis, quod facinus facias.

AD QUINTIUM. LXXX.

QUINTI, si tibi vis oculos debere Catullum,
 Aut aliud, si quid carius est oculis;
 Eripere ei noli, multo quod carius illi
 Est oculis, seu quid carius est oculis.

IN LESBIÆ MARITUM. LXXXI.

LESBIA mi, præfente viro, mala plurima dicit:
 Hoc illi fatuo maxima lætitia est.
 Mule, nihil fentis. Si nostri oblita taceret,
 Sana effet: quod nunc gannit, et obloquitur,
 Non solum meminit; sed, quæ multo acrior est res,
 Irata est: hoc est uritur, et loquitur.

DE ARRIO. LXXXII.

CHOMMODA dicebat, siquando commoda vellet
 Dicere, et hinfidias Arrius infidias.
 Et tum mirifice sperabat se esse locutum,
 Cum quantum poterat, dixerat hinfidias.
 Credo sic mater, sic Liber avunculus ejus,
 Sic maternus avus dixerit, atque avia.
 Hoc misso in Syriam, requierant omnibus aures,
 Audibant eadem hæc leniter, et leviter.

Nec

Nec sibi postilla metuebant talia verba,
Cum subito affertur nuncius horribilis;
Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
Jam non Ionios esse, sed Hionios.

DE AMORE SUO. LXXXIII.

ODI, et amo. Quare id faciam fortasse requiris.
Nescio: sed fieri sentio, et excrucior.

DE QUINTIA ET LESBIA
LXXXIV.

QUINTIA formosa est multis; mihi candida,
longa,
Recta est. Hoc ego: sic singula confiteor.
Totum illud, formosa, nego. Nam nulla venustas,
Nulla in tam magno est corpore mica falis.
Lesbia formosa est; quæ cum pulcherrima tota est,
Tum omnibus una omnes furripuit Veneres.

AD GELLIUM. LXXXV.

QUID facit is, Gelli, qui cum matre atque forore
Prurit, et abjectis pervigilat tunicis?
Quid facit is, patrum qui non finit esse maritum?
Ecquid scis, quantum suscipiat sceleris?

M 2

Suscipit,

Suscipit, o Gelli, quantum non ultima Tethys,
 Non genitor Nympharum abluit Oceanus.
 Nam nihil est quicquam sceleris, quo prodeat ultra,
 Non si demisso se ipse voret capite.

IN GELLIUM. LXXXVI.

GELLIUS est tenuis; quidni? quoi tam bona mater,
 Tamque valens vivat, tamque venusta soror,
 Tamque bonus patruus, tamque omnia plena puellis
 Cognatis. Quare is definat esse macer?
 Qui ut nihil attingit, nisi quod fas tangere non est,
 Quantumvis quare fit macer, invenies.

IN EUNDE M. LXXXVII.

NASCATUR magus ex Gelli, matrisque nefando
 Conjugio, et discat Persicum aruspicium.
 Nam magus ex matre et gnato gignatur oportet,
 Si vera est Persarum impia religio:
 Gnatus ut accepto veneretur carmine Divos
 Omentum in flamma pingue liquefaciens.

AD GELLIUM. LXXXVIII.

NON ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum
 In misero hoc nostro hoc perduto amore fore,
 Quod te cognossem bene, constanterque putarem
 Haud posse a turpi mentem inhibere probro:
 Sed quod nec matrem, nec germanam esse videbam
 Hanc tibi, quocius me magnus edebat amor.
 Et quamvis tecum multo conjungerer usu,
 Non fatis id causæ credideram esse tibi.
 Tu fatis id duxti; tantum tibi gaudium in omni
 Culpa est, in quacunque est aliquid sceleris.

DE LESBIA. LXXXIX.

LESBIA mi dicit semper male, nec tacet unquam
 De me: Lesbia me, dispeream, nisi amat.
 Quo signo? Quia sunt totidem mea, deprecor illam
 Assidue; verum dispeream, nisi amo.

AD CÆSAREM. XC.

NIL nimium studeo, Cæsar, tibi velle placere;
 Nec scire, utrum sis albus, an ater homo.

IN MENTULAM. XCI.

MENTULA mœchatur, mœchatur mentula. Certe
Hoc est quod dicunt, ipsa olera olla legit.

DE SMYRNA CINNÆ POETÆ.
XCII.

SMYRNA mei Cinnæ nonam post denique messē
Quam cœpta est, nonamque edita post hiemem,
Millia cum interea quingenta Hortensius uno

* * * * *

Smyrna cavas Atracis penitus mittetur ad undas.

Smyrnam incana diu secula pervoluent.

At Volusi annales *Paduam morientur ad ipsam,*

Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas.

Parva mei mihi sunt cordi monimenta *laboris,*

At populus tumido gaudeat Antimacho.

AD CALVUM DE QUINTILIA.
XCIII.

SI quicquam mutis gratum acceptumve sepulcris
Accidere a nostro, Calve, dolore potest,

Quo desiderio veteres renovamus amores,

Atque olim amissas flemus amicitias;

Certe

Certe non tanto mors immatura dolori est
Quintiliæ, quantum gaudet amore tuo.

IN ÆMILIUM. XCIV.

NON, ita me Di ament, quicquam referre putavi,
Utrumne os, an culum olfacerem Æmilio.
Nil immundius hoc, nihiloque immundius illud.
Verum etiam culus mundior et melior.
Nam sine dentibus est; hoc dentes fessipedales,
Gingivas vero ploxemi habet veteris.
Præterea rictum, qualem defessus in æstum
Mejensis mulæ cunnus habere solet.
Hic futuit multas, et se facit esse venustum,
Et non pistrino traditur, atque asino?
Quem si qua attingit, non illam posse putemus
Ægroti culum lingere carnificis?

AD VETTIUM. XCV.

IN te, si in quenquam dici pote, putide Vetti,
Id quod verbosis dicitur, et fatuis;
Ista cum lingua, si usus veniat tibi, possis
Culos, et crepidas lingere carbatinas.
Si nos omnino vis omnes perdere Vetti,
Dicās: omnino quod cupis efficies.

AD JUVENTIUM. XCVI.

SURRIPUI tibi, dum ludis, mellite Juventi,
Suaviolum dulci dulcius ambrosia.

Verum id non impune tuli: namque amplius horam
Suffixum in summa me memini esse cruce;
Dum tibi me purgo, nec possum fletibus ullis
Tantillum vestrae demere saevitiae.

Nam simul id factum est, multis diluta labella
Guttis absterfisti omnibus articulis:

Ne quicquam nostro contractum ex ore maneret,
Tanquam comminctae spurca saliva lupae.

Præterea infesto miserum me tradere amor
Non cessasti, omnique excruciare modo:
Ut mi ex ambrosia mutatum jam foret illud
Suaviolum, tristi tristius helleboro.

Quam quoniam poenam misero proponis amor,
Non unquam posthac basia furripiam.

DE CÆLIO ET QUINTIO. XCVII.

CÆLIUS Aufilenum, et Quintius Aufilenam
Flos Veronenfium depereunt juvenum;

Hic fratrem, ille sororem: hoc est, quod dicitur, illud
Fraternum vere dulce sodalitium.

Quoi faveam potius? Cæli, tibi. Nam tua nobis

Per-

Perpecta est igitur unica amicitia,
Cum vesana meas torreret flamma medullas.
Sis felix, Cæli, sis in amore potens.

INFERIÆ AD FRATRIS TU-
MULUM. XCVIII.

MULTAS per gentes, et multa per æquora vectus
Advenio has miseras, frater, ad inferias;
Ut te postremo donarem munere mortis,
Et mutam nequicquam alloquerer cinerem;
Quandoquidem fortuna mihi te te abstulit ipsum:
Heu miser indigne frater ademte mihi!
Nunc tamen interea prisco quæ more parentum
Tradita sunt tristes munera ad inferias
Accipe, fraterno multum manantia fletu;
Atque in perpetuum, frater, ave, atque vale.

AD CORNELIUM. XCIX.

SI quicquam tacito commissum est fido ab amico,
Quoius sit penitus nota fides animi;
Meque esse invenies illorum jure sacratum,
Corneli, et factum me esse puta Harpocratem.

AD SILO N E M. C.

AUT fodes mihi redde decem festertia, Silo,
 Deinde esto quamvis sævus et indomitus.
 Aut, si te nummi delectant, define quæso
 Leno esse, atque idem sævus et indomitus.

AD QUENDAM DE LESBIA. CI.

CREDIS, me potuisse meæ maledicere vitæ,
 Ambobus mihi quæ carior est oculis?
 Non potui; nec si possem, tam perditæ amarem :
 Sed tu cum Tappone omnia monstra facis.

IN MENTULAM. CII.

MENTULA conatur Pimplæum scandere montem,
 Musæ furcillis præcipitem ejiciunt.

DE PUERO ET PRÆCONE. CIII.

CUM puero bello præconem qui videt esse,
 Quid credat, nisi se vendere discupere?

AD LESBIAM. CIV.

SI quicquam cupidoque, optantique obtigit unquam
Insperanti, hoc est gratum animo proprie.
Quare hoc est gratum, nobis quoque carius auro;
Quod te restituis, Lesbia, mi cupido.
Restituis cupido, atque insperanti ipsa refers te
Nobis. O lucem candidiore nota!
Quis me uno vivit felicior, aut mage nostra hac
Optandam vitam ducere quis poterit?

AD COMINIUM. CV.

SI, Comini, populi arbitrio tua cana senectus
Spurcata impuris moribus intereat;
Non equidem dubito, quin primum inimica bonorum
Lingua exsecta avido sit data vulturio;
Effossos oculos voret atro gutture corvus,
Intestina canes, cætera membra lupi.

AD LESBIAM. CVI.

JUCUNDUM, mea vita, mihi proponis amorem
Hunc nostrum inter nos, perpetuumque fore.
Di magni, facite, ut vere promittere possit,
Atque id sincere dicat, et ex animo:

Ut liceat nobis tota producere vita
 Æternum hoc sanctæ fedus amicitiae.

AD AUFILENAM. CVII.

AUFILENA, bonæ semper laudantur amicæ,
 Accipiunt precium, quæ facere instituunt.
 Tu quod promisti mihi, quod mentita inimica es,
 Quod nec das, et fers sæpe, facis facinus.
 Aut facere ingenuæ est, aut non promisse pudicæ,
 Aufilena, fuit. Sed data corripere
 Fraudando, efficitur plusquam meretricis avaræ,
 Quæ sese toto corpore prostituit.

AD AUFILENAM. CVIII.

AUFILENA, viro contentas vivere solo
 Nuptarum laus e laudibus eximiis.
 Sed quoivis quamvis potius succumbere fas est,
 Quam matrem fratres efficere ex patruo.

AD NASONEM. CIX.

MULTUS homo es, Naso, neque tecum multus
 homo, sed
 Descendis, Naso, multus es et pathicus.

AD

AD CINNAM. CX.

CONSULE Pompeio primum duo, Cinna, solebant
Mœchi. Illi ah factō consule nunc iterum
Manferunt duo: sed creverunt millia in unum
Singulum. Fecundum semen adulterio.

IN MENTULAM. CXI.

FIRMANO saltu non falso Mentula dives
Fertur, qui tot res in se habet egregias.
Aucupia omne genus, pisces, prata, arva, ferasque.
Nequicquam: fructus fumentibus exsuperat.
Quare concedo sit dives, dum omnia defint.
Saltum laudemus, dum tamen ipse egeat.

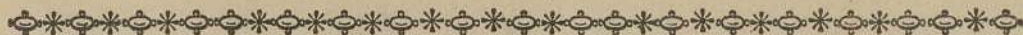
IN EUNDEM. CXII.

MENTULA habet instar triginta jugera prati,
Quadraginta arvi: cætera sunt maria.
Cur non divitiis Cræsum superare potis fit,
Uno qui in saltu tot bona possideat?
Prata, arva, ingentes filvas, saltusque, paludesque
Usque ad Hyperboreos, et mare ad Oceanum.
Omnia magna hæc sunt; tamen ipse est maximus ultro,
Non homo, sed vere Mentula magna minax.

AD

AD GELLIUM. CXIII.

SÆPE tibi studio animo venanda requirens
Carmina uti possem mittere Battiadæ,
Queis te lenirem nobis, neu conarere
Telis infesto mi icere musca caput;
Hunc video mihi nunc frustra sumtum esse laborem,
Gelli, nec nostras hinc valuiffe preces.
Contra nos tela ista tua evitamus amictu.
At fixus nostris tu dabi' supplicium.

A L B I I
T I B U L L I,
EQUITIS ROMANI
L I B E R I.

LIBRARY OF THE

AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY

~~LIBRARY OF THE~~

AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY

LIBRARY OF THE

AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY

~~LIBRARY OF THE~~

AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY

~~LIBRARY OF THE~~

AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY

~~LIBRARY OF THE~~

~~AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY~~

~~LIBRARY OF THE~~

~~AMERICAN MUSEUM OF NATURAL HISTORY~~

A L B I I
T I B U L L I,
EQUITIS ROMANI
L I B E R I.

E L E G I A I.

DIVITIAS alius fulvo sibi congerat auro,
Et teneat culti jugera magna soli :
Quem labor assiduus vicino terreat hoste,
Martia cui somnos classica pulsa fugent.
Me mea paupertas vitæ traducat inerti,
Dum meus exiguo luceat igne focus.
Ipse feram teneras maturo tempore vites
Rusticus, et facili grandia poma manu.
Nec spes destituat, sed frugum semper acervos
Præbeat, et pleno pingua musta lacu.
Nam veneror, seu stipes habet desertus in agris,
Seu vetus in trivio florida ferta lapis.
Et quodcunque mihi pomum novus educat annus,
Libatum agricolæ ponitur ante Deo.
Flava Ceres, tibi fit nostro de rure corona

O

Spicea,

106 *TIBULLI LIBER I.*

Spicea, quæ templi pendeat ante fores.
 Pomosique ruber custos ponatur in hortis,
 Terreat ut sæva falce Priapus aves.
 Vos quoque felicitis quondam, nunc pauperis horti
 Custodes, fertis munera vestra Lares.
 Tunc vitula innumeros lustrabat cæsa juvencos,
 Nunc agna exigui est hostia magna soli.
 Agna cadet vobis, quam circum rustica pubes
 Clamet, io messes, et bona vina date.
 Jam modo non possum contentus vivere parvo,
 Nec semper longæ deditus esse viæ:
 Sed canis æstivos ortus vitare sub umbra
 Arboris, ad rivos prætereuntis aquæ.
 Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
 Aut stimulo tardos increpuisse boves.
 Non agnamve sinu pigeat, fetumve capellæ
 Desertum oblita matre referre domum.
 At vos exiguo pecori furesque, lupique
 Parcite, de magno est præda petenda grege.
 Hic ego pastoremque meum lustrare quotannis,
 Et placidam soleo spargere lacte Palem.
 Adfatis Divi, nec vos e paupere mensa
 Dona, nec e puris spernite fictilibus.
 Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
 Pocula, de facili composuitque luto.
 Non ego divitias patrum, fructusque requiro,
 Quos tulit antiquo condita messis avo.

Parva

Parva seges fatis est, parvo requiescere lecto,
 Si licet, et solito membra levare toro.
 Quam juvat immites ventos audire cubantem,
 Et dominam tenero continuïsse sinu!
 Aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit Auster,
 Securum fomnos, imbre juvante, sequi!
 Hoc mihi contingat. Sit dives jure, furorem
 Qui maris, est tristes ferre potest pluvias.
 O quantum est auri pereat, potiusque smaragdi,
 Quam fleat ob nostras ulla puella vias.
 Te bellare decet terra, Messala, marique,
 Ut domus hostiles præferat exuvias.
 Me retinent vinctum formosæ vincla puellæ,
 Et sedeo duras janitor ante fores.
 Non ego laudari curo, mea Delia: tecum
 Dummodo sim, quæso segnis, inerisque vocer.
 Te spectem, suprema mihi cum venerit hora,
 Te teneam moriens deficiente manu.
 Flebis et arfuro positum me, Delia, lecto,
 Tristibus et lacrymis oscula mista dabis.
 Flebis: non tua sunt duro præcordia ferro
 Vincita, nec in tenero stat tibi corde filex.
 Illo non juvenis poterit de funere quisquam
 Lumina, non virgo sicca referre domum.
 Tu Manes ne læde meos, sed parce solutis
 Crinibus, et teneris, Delia, parce genis.
 Interea, dum fata sinunt, jungamus amores.

Jam veniet tenebris mors adoperta caput.
 Jam subrepet iners ætas, nec amare decebit,
 Dicere nec cano blanditias capite.
 Nunc levis est tractanda Venus, dum frangere postes
 Non pudet, et rixas inferuisse juvat.
 Hic ego dux, milesque bonus, vos signa, tubæque
 Ite procul, cupidis vulnera ferte viris,
 Ferte et opes. Ego composito securus acervo
 Despiciam dites, despiciamque famem.

ELEGIA II.

ADDE merum, vinoque novos compeſce dolores,
 Occupet ut feſſi lumina victa ſopor.
 Neu quiſquam multo perſuſum tempora Baccho
 Excitet, infelix dum requieſcit amor.
 Nam poſita eſt noſtræ cuſtodia ſæva puellæ,
 Clauditur et dura janua firma ſera.
 Janua difficilis dominæ, te verberet imber,
 Te Jovis imperio fulmina miſſa petant.
 Janua jam pateas uni mihi victa querelis,
 Neu furtim verſo cardine aperta ſones.
 Et mala ſi qua tibi dixit dementia noſtra,
 Ignofcas: capiti ſint precor illa meo.
 Te meminiffe decet, quæ plurima voce peregi
 Supplice, cum poſti florida ſerta darem.
 Tu quoque ne timide cuſtodes, Delia, falle.

Auden-

Audendum est, fortes adjuvat ipsa Venus.
 Illa favet, seu quis juvenis nova limina tentat,
 Seu referat fixo dente puella fores.
 Illa docet furtim molli decedere lecto,
 Illa pedem nullo ponere posse sono:
 Illa viro coram nutus conferre loquaces,
 Blandaue compositis abdere verba notis.
 Nec docet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
 Nec vetat obscura surgere nocte timor.
 En ego cum tenebris tota vagor anxius urbe,
 Securum in tenebris me facit esse Venus.
 Nec finit occurrat quisquam, qui corpora ferro
 Vulneret, aut rapta præmia veste petat.
 Quisquis amore tenetur, eat tutusque sacerque
 Qualibet, infidias non timuisse decet.
 Non mihi pigra nocent hibernæ frigora noctis,
 Non mihi, cum multa decidit imber aqua.
 Non labor hic lædit, referet modo Delia postes,
 Et vocet ad digiti me taciturna sonum.
 Parcite luminibus, seu vir, seu femina fias
 Obvia: celari vult sua furta Venus.
 Neu strepitu terrete pedum: neu quærite nomen:
 Neu prope fulgenti lumina ferte face.
 Si quis et imprudens aspexerit, occulat ille,
 Perque Deos omnes se meminisse neget.
 Nam fuerit quicumque loquax, is sanguine natam,
 Is Venerem e rapido sentiet esse mari.

Nec

110 *TIBULLI LIBER I.*

Nec tamen huic credet conjux tuus, ut mihi verax

Pollicita est magico saga ministerio.

Hanc ego de cœlo ducentem sidera vidi:

Fluminis hæc rapidi carmine vertit iter.

Hæc cantu finditque solum, Manesque sepulcris

Elicit, et tepido devocat ossa rogo.

Jam ciet infernas magico stridore catervas:

Jam jubet asperfas lacte referre pedem.

Cum libet, hæc tristi depellit nubila cœlo:

Cum libet, æstivo convocat orbe nives.

Sola tenere malas Medææ dicitur herbas:

Sola feros Hecatæ perdomuisse canes.

Hæc mihi composuit cantus, queis fallere posses:

Ter cane, ter dictis despue carminibus.

Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam;

Non sibi, si in molli viderit ipse toro.

Tu tamen abstineas aliis. Nam cætera cernet

Omnia: de me uno sentiet esse nihil.

Quid credam? nempe hæc eadem se dixit amores

Cantibus, aut herbis solvere posse meos.

Et me lustravit tedis, et nocte serena

Concidit ad magicos hostia pulla Deos.

Non ego totus abesset amor, sed mutuus esset,

Orabam: nec te posse carere velim.

Ferreus ille fuit, qui, te cum posset habere,

Maluerit prædas stultus, et arma sequi.

Ille licet Cilicum vinctas agat ante catervas,

Ponat

TIBULLI LIBER I. III

Ponat et in capto Martia castra solo,
Totus et argento contextus, totus et auro
Infideat celeri conspiciendus equo:
Ipse boves mea si tecum modo Delia possim
Jungere, et in solo pascere monte pecus,
Et te, dum liceat teneris retinere lacertis,
Mollis et inculta sit mihi somnus humo.
Quid Tyrio recubare toro fine amore secundo
Prodest, cum fletu nox vigilanda venit?
Nam neque tum plumæ, nec stragula picta soporem,
Nec sonitus placidæ ducere possit aquæ.

* * * * *
* * * * *

Num Veneris magnæ violavi numina verbo,
Et mea nunc poenas impia lingua luit?
Num feror infestus sedes adiisse Deorum,
Sertaque de sanctis deripuisse focis?
Non ego tellurem genibus perrepere supplex,
Et miserum sancto tundere poste caput:
Non ego, si merui, dubitem procumbere templis,
Et dare sacratis oscula liminibus.
At tu, qui lætus rides mala nostra, caveto.
Mox tibi non unus sæviet usque Deus.
Vidi ego, quod juvenum miseros risisset amores,
Post Veneris vinclis subdere colla senem,
Et sibi blanditias tremula componere voce,
Et manibus canas fingere velle comas.

Stare

112 *TIBULLI LIBER I.*

Stare nec ante fores puduit, caræve puellæ
 Ancillam medio detinuisse foro.
 Hunc puer, hunc juvenis turba circumstetit arcta:
 Despuit in molles et sibi quisque finus.
 At mihi parce, Venus, semper tibi dedita servit
 Mens mea, quid messes uris acerba tuas?

AD MESSALAM.

ELEGIA III.

IBITIS Ægæas fine me, Messala, per undas,
 O utinam memores ipse, cohorsque mei!
 Me tenet ignotis ægrum Phæacia terris,
 Abstineas avidas mors violenta manus!
 Abstineas mors atra precor. Non hic mihi mater,
 Quæ legat in mœstos ossa perusta finus,
 Non soror Assyrios cineri quæ dedat odores,
 Et fleat effusis ante sepulcra comis.
 Delia non usquam: quæ me cum mitteret urbe,
 Dicitur ante omnes consuluisse Deos.
 Illa sacras pueri fortes ter sustulit: illi
 Rettulit e triviis omina certa puer.
 Cuncta dabant reditus, tamen est deterrita nunquam,
 Quin fleret, nostras respiceretque vias.
 Ipse ego solator, cum jam mandata dedissem,
 Quærebam tardas anxius usque moras.

Aut

Aut ego sum caufatus aves aut omina dira,
 Saturni aut facram me tenuiffe diem.
 O quoties ingreffus iter mihi triftia dixi
 Offenfum in porta figna dediffe pedem!
 Audeat invito ne quis difcedere amore,
 Aut fciat egreffum fe prohibente Deo.
 Quid tua nunc Ifis tibi, Delia? quid mihi profunt
 Illa tua toties æra repulfa manu?
 Quidve, pie dum facra colis, pureque lavari
 Te memini, et puro fecubuiſſe toro?
 Nunc Dea, nunc fuccurre mihi. Nam poſſe mederi
 Picta docet templis multa tabella tuis.
 Ut mea votivas perſolvens Delia voces
 Ante facras lino tefta fores fedeat:
 Biſque die reſoluta comas, tibi dicere laudes
 Inſignis turba debeat in Pharia.
 At mihi contingat patrios celebrare penates,
 Reddereque antiquo menſtrua thura Lari.
 Quam bene Saturno vivebant rege, prius quam
 Tellus in longas eſt patefacta vias.
 Nondum cæruleas pinus contemferat undas,
 Effuſum ventis præbueratque finum:
 Nec vagus ignotis repetens compendia terris
 Prefferat externa navita merce ratem.
 Illo non validus ſubiit juga tempore taurus:
 Non domito frenos ore momordit equus:
 Non domus ulla fores habuit: non fixus in agris,

114 *TIBULLI LIBER I.*

Qui regeret certis finibus arva, lapis.
 Ipsæ mella dabant quercus, ultroque ferebant
 Obvia securis ubera lactis oves.
 Non acies, non ira fuit, non bella; nec enses
 Immiti sævus duxerat arte faber.
 Nunc Jove sub domino cædes, et vulnera semper:
 Nunc mare, nunc lethi mille repente viæ.
 Parce, pater. Timidum non me perjuria terrent,
 Non dicta in sanctos impia verba Deos.
 Quod si fatales jam nunc explevimus annos,
 Fac lapis inscriptis stet super ossa notis.
 Hic jacet immiti consumtus morte Tibullus,
 Messalam terra dum sequiturque mari.
 Sed me, quod facilis tenero sum semper amori,
 Ipsa Venus campos ducet in Elysios.
 Hic choreæ, cantusque vigent, passimque vagantes
 Dulce sonant tenui gutture carmen aves.
 Fert casiam non culta seges, totosque per agros
 Floret odoratis terra benigna rosis.
 Ac juvenum series teneris immista puellis
 Ludit, et assidue prælia miscet Amor.
 Illic est cuicunque rapax mors venit amanti,
 Et gerit insigni myrtea ferta coma.
 At scelerata jacet sedes in nocte profunda
 Abdita, quam circum flumina nigra sonant.
 Tisiphoneque impexa feros pro crinibus angues
 Sævit, et huc illuc impia turba fugit.

Tum

TIBULLI LIBER I. 115

Tum niger in porta serpentum Cerberus ore.
Stridet, et æratas excubat ante fores.
Illic Junonem tentare Ixionis ausi
Versantur celeri noxia membra rota.
Porrectusque novem Tityus per jugera terræ,
Assiduas atro viscere pascit aves.
Tantalus est illic, et circum stagna: sed acrem
Jam jam poturi deserit unda sitim.
Et Danai proles, Veneris quæ numina læsit,
In cava Lethæas dolia portat aquas.
Illic fit quicumque meos violavit amores,
Optavit lentas et mihi militias.
At tu casta precor maneas, sanctique pudoris
Affideat custos sedula semper anus.
Hæc tibi fabellas referat, positaque lucerna
Deducat plena stamina longa colo.
Ac circa gravibus pensis affixa puella
Paulatim somno fessa remittat opus.
Tunc veniam subito, ne quisquam nunciet ante,
Sed videar cœlo missus adesse tibi.
Tunc mihi, qualis eris, longos turbata capillos,
Obvia nudato Delia curre pede.
Hoc precor. Hunc illum nobis Aurora nitentem
Luciferum roseis candida portet equis.

*A D P R I A P U M.**E L E G I A IV.*

SIC umbrosa tibi contingant tecta, Priape,
Ne capiti soles, ne noceantque nives.
Quæ tua formosos cepit solertia? certe
Non tibi barba nitet, non tibi culta coma est.
Nudus et hibernæ producis frigora brumæ,
Nudus et æstivi tempora ficca canis.
Sic ego: tum Bacchi respondet rustica proles,
Armatus curva sic mihi falce Deus;
O fuge te teneræ puerorum credere turbæ:
Nam causam iusti semper amoris habent.
Hic placet, angustis quod equum compescit habenis;
Hic placidam niveo pectore pellit aquam.
Hic, quia fortis adest audacia, cepit: at illi
Virgineus teneras stat pudor ante genas.
Sed ne te capiant, primo si forte negabit,
Tædia, paulatim sub juga colla dabit.
Longa dies homini docuit parere leones:
Longa dies molli faxe peredit aqua.
Annus in apricis maturat collibus uvas:
Annus agit certa lucida signa vice.
Nec jurare time. Veneris perjuria venti
Irrita per terras, et freta summa ferunt.

Gratia

Gratia magna Jovi. Vetuit pater ipse valere,
 Jurasset cupide quicquid ineptus amor.
 Perque suas impune finit Dictynna sagittas
 Affirmes, crines perque Minerva suos.
 At si tardus eris, errabis: tranfiet ætas
 Quam cito! non segnis fiat, remeatque dies.
 Quam cito purpureos deperdit terra colores!
 Quam cito formosas populus alta comas!
 Quam jacet, infirmæ venere ubi fata senectæ,
 Qui prior Elæo est carcere missus equus!
 Vidi jam juvenem, premeret cum ferior ætas,
 Mœrentem stultos præteriisse dies.
 Crudeles Divi! serpens novus exuit annos:
 Formæ non ullam fata dedere moram.
 Solis æterna est Phœbo, Bacchoque juvena:
 Nam decet intonsus crinis utrumque Deum.
 Tu, puero quodcunque tuo tentare libebit,
 Cedas. Obsequio plurima vincit amor.
 Neu comes ire neges, quamvis via longa paretur,
 Et canis arenti torreat arva fiti.
 Quamvis prætexens picta ferrugine cœlum
 Venturam admittat imbrifer arcus aquam.
 Vel si cæruleas puppi volet ire per undas,
 Ipse levem remo per freta pelle ratem.
 Nec te pœniteat duro subiisse labori,
 Aut operi infuetas atteruisse manus.
 Nec, velit infidiis altas si claudere valles,

Dum

Dum placeas, humeris retia ferre neges.
 Si volet arma, levi tentabis ludere dextra:
 Sæpe dabis nudum, vincat ut ille, latus.
 Tunc tibi mitis erit: rapias tum cara licebit
 Oscula: pugnabit, sed tamen apta dabit.
 Rapta dabit primo; post offeret ipse volenti:
 Post etiam collo se implicuisse volet.
 Heu male nunc artes miseras hæc secula tractant!
 Jam tener assuevit munera velle puer.
 Jam tu, qui Venerem docuisti vendere primus,
 Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis.
 Pieridas, pueri, doctos et amate poetas:
 Aurea nec superent munera Pieridas.
 Carmine purpurea est Nisi coma: carmina ni fint,
 Ex humero Pelopis non nituisset ebur.
 Quem referent Musæ, vivet; dum robora tellus,
 Dum cœlum stellas, dum vehet amnis aquas.
 At qui non audit Musas, qui vendit amorem,
 Idææ currus ille sequatur Opis:
 Et ter centenas erroribus expleat urbes,
 Et secet ad Phrygios vilia membra modos.
 Blanditiis vult esse locum Venus ipsa; querelis
 Supplicibus, miseris fletibus illa favet.
 Hæc mihi, quæ canerem Titio, Deus edidit ore:
 Sed Titium conjux hæc meminisse vetat.
 Pareat ille suæ. Vos me celebrate magistrum,
 Quos male habet multa callidus arte puer.

Gloria

Gloria cuique sua est. Me, qui spernentur amantes,
 Consultent: cunctis janua nostra patet.
 Tempus erit, cum me, Veneris præcepta ferentem,
 Deducat juvenum sedula turba senem.
 Heu heu quam lento Marathus me torquet amore!
 Deficiunt artes, deficiuntque doli.
 Parce puer quæso, ne turbis fabula fiam,
 Cum mea ridebunt vana magisteria.

ELEGIA V.

ASPERSERAM, et bene diffidium me ferre loquebar:
 At mihi nunc longe gloria fortis abest.
 Namque agor, ut per plana citus sola verberare turben,
 Quem celer assueta versat ab arte puer.
 Ure ferum, et torque; libeat ne dicere quicquam
 Magnificum posthac: horrida verba doma.
 Parce tamen: per te furtivi federa lecti,
 Per Venerem quæso, compositumque caput.
 Ille ego, cum tristi morbo defessa jaceres,
 Te dicor votis eripuisse meis.
 Ipseque te circum lustravi sulfure puro,
 Carmine cum magico procubisset anus.
 Ipse procuravi, ne possent sæva nocere
 Somnia, ter sancta deveneranda mola.
 Ipse ego velatus filo, tunicisque solutis
 Vota novem Triviæ nocte silente dedi.

Omnia

Omnia perfolvi: fruitur nunc alter amore,
 Et precibus felix utitur ille meis.
 At mihi felicem vitam, si salva fuisses,
 Fingebam demens, sed renuente Deo.
 Rura colam, frugumque aderit mea Delia cultos,
 Area dum messes sole calente teret.
 Aut mihi servabit plenis in lintribus uvas,
 Pressaque veloci candida musta pede.
 Consuescet numerare pecus, consuescet amantis
 Garrulus in dominæ ludere verna sinu.
 Illa Deo sciet agricolæ pro vitibus uvam,
 Pro segete spicas, pro grege ferre dapem.
 Illa regat cunctos, illi sint omnia curæ,
 Et juvet in tota me nihil esse domo.
 Huc veniet Messalla meus, cui dulcia poma
 Delia selectis detrahet arboribus:
 Et tantum venerata virum, hunc sedula curet;
 Huic paret, atque epulas ipsa ministra gerat.
 Hæc mihi fingebam, quæ nunc Eurusque, Notusque
 Jactat odoratos vota per Armenios.
 Sæpe ego tentavi curas depellere vino;
 At dolor in lacrymas verterat omne merum.
 Sæpe aliam tenui: sed jam cum gaudia adirem,
 Admonuit dominæ, deseruitque Venus.
 Tunc me discedens devotum femina dixit.
 Et pudet, et narrat scire nefanda mea.
 Non facit hoc verbis; facie, tenerisque lacertis
 Devovet,

Devovet, et flavis nostra puella comis.
 Talis ad Æmonium Nereis Pelea quondam
 Vecta est frenato cærula pisce Thetis.
 Hæc nocuere mihi, quod adest huic dives amator,
 Venit in exitium callida lena meum.
 Sanguineas edat illa dapes, atque ore cruento
 Tristia cum multo pocula felle bibat.
 Hanc volitent animæ circum sua fata querentes:
 Semper et e tectis strix violenta canat.
 Ipsa fame stimulante furens, herbasque sepulcris
 Quærat, et a sævis ossa relicta lupis.
 Currat et inguinibus nudis, ululetque per urbes;
 Post agat e triviis aspera turba canum.
 Eveniet. Dat signa Deus. Sunt numina amanti:
 Sævit et injusta lege relicta Venus.
 At tu quam primum sagæ præcepta rapacis
 Desere: nam donis vincitur omnis amor.
 Pauper erit præsto tibi, præsto pauper adibit
 Primus, et in tenero fixus erit latere.
 Pauper in angusto fidus comes agmine turbæ,
 Subjicietque manus, efficietque viam.
 Pauper ad occultos furtim deducet amicos,
 Vinclaque de niveo detrahet ipse pede.
 Heu canimus frustra: nec verbis victa patefcit
 Janua, sed plena est percutienda manu.
 At tu, qui potior nunc es, mea furta caveto:
 Versatur celeri fors levis orbe rotæ.

Non frustra quidam jam nunc in limine perstat
 Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit,
 Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
 Solus, et ante ipsas excreat usque fores.
 Nescio quid furtivus amor parat. Utere quæso,
 Dum licet: in liquida nat tibi linter aqua.

ELEGIA VI.

SEMPER ut inducar blandos offers mihi vultus;
 Post tamen es misero tristis, et asper Amor.
 Quid tibi sævitiae mecum est? an gloria magna
 Infidias homini composuisse Deum?
 Nam mihi tenduntur casses: jam Delia furtim
 Nescio quem tacita callida nocte fovet.
 Illa quidem tam multa negat; sed credere durum est:
 Sic etiam de me pernegat usque viro.
 Ipse miser docui, quo posset ludere pacto
 Custodes: heu heu nunc premor arte mea!
 Fingere tunc didicit causas, cur sola cubaret:
 Cardine tunc tacito vertere posse fores.
 Tunc succos, herbasque dedi, queis livor abiret,
 Quem facit impresso mutua dente Venus.
 At tu fallacis conjux incaute puellæ,
 Me quoque servato, peccet ut illa nihil.
 Neu juvenes celebret multo fermone, caveto,
 Neve cubet laxo pectus aperta sinu:

Neu

Neu te decipiat nutu, digitoque liquorem
 Ne trahat, et mensæ ducat in orbe notas.
 Exhibit quam sæpe, time: seu visere dicet
 Sacra bonæ maribus non adeunda Deæ.
 At mihi si credas, illam sequar unus ad aras.
 Tunc mihi non oculis fit timuisse meis.
 Sæpe, velut gemmas ejus, signumque probarem,
 Per causam memini me tetigisse manum.
 Sæpe mero somnum peperit tibi: at ipse bibebam
 Sobria supposita pocula victor aqua.
 Non ego te læsi prudens: ignosce fatenti:
 Jussit Amor. Contra quis ferat arma Deos?
 Ille ego sum, nec me jam dicere vera pudebit,
 Instabat tota cui tua nocte canis.
 Quid tenera tibi conjuge opus, tua si bona nescis
 Servare? frustra clavis inest foribus.
 Te tenet, absentes alios suspirat amores,
 Et simulat subito condoluisse caput.
 At mihi servandam credas; non sæva recuso
 Verbera, detrecto non ego vincla pedum.
 Tunc procul absitis, quisquis colit arte capillos,
 Effluit effuso cui toga laxa sinu.
 Quisquis et occurret, ne possit crimen habere,
 Stet procul, atque alia stet procul ante via.
 Sic fieri jubet ipse Deus; sic magna sacerdos
 Est mihi divino vaticinata sono:
 Hæc ubi Bellonæ motu est agitata, nec acrem

Flammam, non amens verbera torta timet.
 Ipsa bipenne suos cædit violenta lacertos,
 Sanguineque effuso spargit inulta Deam.
 Statque latus præfixa veru, stat faucia pectus,
 Et canit eventus, quos Dea magna monet;
 Parcite, quam custodit Amor, violare puellam:
 Ne pigeat magno post didicisse malo.
 Attigerit; labentur opes, ut vulnere nostro
 Sanguis, ut hic ventis diripiturque cinis.
 Et tibi nescio quas dixit mea Delia pœnas.
 Si tamen admittas, sit precor illa levis.
 Non ego te propter parco tibi; sed tua mater
 Me movet, atque iras aurea vincit anus.
 Hæc mihi te adducit tenebris, multoque timore
 Conjungit nostras clam taciturna manus.
 Hæc foribusque manet noctu me affixa, proculque
 Cognoscit strepitus me veniente pedum.
 Vive diu mi dulcis anus: proprios ego tecum,
 Sit modo fas, annos contribuiffe velim.
 Te semper, gnatamque tuam te propter amabo:
 Quicquid agit, sanguis est tamen illa tuus.
 Sit modo casta doce, quamvis non vitta ligatos
 Impediat crines, nec stola longa pedes.
 Et mihi sint duræ leges, laudare nec ullam
 Possim, quin oculos appetat illa meos.
 Et si quid peccasse puter, ducarque capillis
 Immerito, pronas proripiarque vias;

Non

Non ego te pulsare velim: sed venerit iste
 Si furor, optarim non habuisse manus.
 Ne sævo sis casta metu, sed mente fideli.
 Mutuus absenti te mihi servet amor.
 At quæ fida fuit nulli, post victa senecta,
 Ducit inops tremula stamina torta manu:
 Firmaque conductis annectit licia telis,
 Tractaque de niveo vellere ducta putat.
 Hanc animo gaudente vident, juvenumque catervæ
 Commemorant merito tot mala ferre senem:
 Hanc Venus ex alto flentem sublimis Olympo
 Spectat, et infidis quam sit acerba, monet.
 Hæc aliis maledicta cadant. Nos, Delia, amoris
 Exemplum cana sumus uterque coma.

ELEGIA. VII.

HUNC cecinere diem Parcæ fatalia nentes
 Stamina, non ulli dissoluenda Deo:
 Hunc fore Aquitanas posset qui fundere gentes,
 Quem tremeret forti milite victus Atur.
 Evenere. Novos pubes Romana triumphos
 Vidit, et evinctos brachia capta duces.
 At te victrices lauros, Messalla, gerentem
 Portabat nitidis currus eburnus equis.
 Non sine me est tibi partus honos, Tarbella Pyrene
 Testis, et Oceani litora Santonici.

Testis

Testis Arar, Rhodanusque celer, magnusque Garumna,
 Carnuti et flavi cærulea lympa Liger.
 At te, Cydne, canam, tacitis qui leniter undis
 Cæruleus placidis per vada serpis aquis;
 Quantus et æthereo contingens vertice nubes
 Frigidus intonfos Taurus arat Cilicas.
 Quid referam, ut volitet crebras intacta per urbes
 Alba Palæstino sancta columba Syro?
 Utque maris vastum prospectet turribus æquor
 Prima ratem ventis credere docta Tyros?
 Qualis et arentes cum findit Sirius agros,
 Fertilis æstiva Nilus abundet aqua.
 Nile pater, quamam possum te dicere causa,
 Aut quibus in terris oculuisse caput?
 Te propter nullos tellus tua postulat imbres,
 Arida nec pluvio supplicat herba Jovi.
 Te canit, atque suum pubes miratur Ofirin
 Barbara, Memphitem plangere docta bovem.
 Primus aratra manu solerti fecit Ofiris,
 Et teneram ferro folicitavit humum.
 Primus inexpertæ commisit femina terræ,
 Pomaque non notis legit ab arboribus.
 Hic docuit teneram palis adjungere vitem,
 Hic viridem dura cædere falce comam.
 Illi jucundos primum matura sapores
 Expressa incultis uva dedit pedibus:
 Ille liquor docuit voces inflectere cantu,

Movit

Movit et ad certos nescia membra modos.
 Bacchus et agricolæ magno confecta labore
 Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.
 Bacchus et afflictis requiem mortalibus affert,
 Crura licet dura compede pulsa sonent.
 Non tibi sunt tristes curæ, nec luctus, Ofiri;
 Sed chorus, et cantus, et levis aptus amor;
 Sed varii flores, et frons redimita corymbis,
 Fusa sed ad teneros lutea palla pedes,
 Et Tyriæ vestes, et dulcis tibia cantu,
 Et levis occultis conscia cista sacris.
 Huc ades, et centum ludos, Geniumque choreis
 Concelebra, et multo tempora funde mero.
 Illius e nitido stillent unguenta capillo,
 Et capite, et collo mollia ferta gerat:
 Sic venias hodiernæ. Tibi dem thuris honores,
 Liba et Mopsopio dulcia melle feram.
 At tibi succrescat proles, quæ facta parentis
 Augeat, et circa stet venerata senem.
 Nec taceat monumenta viæ, quæ Tuscula tellus,
 Candidaque antiquo detinet Alba lare.
 Namque opibus congesta tuis hic glarea dura
 Sternitur, hic apta jungitur arte filex.
 Te canit agricola e magna cum venerit urbe
 Serus, inoffensum rettuleritque pedem.
 At tu, natalis multos celebrande per annos,
 Candidior semper, candidiorque veni.

ELEGIA VIII.

NON ego celari possum, quid nutus amantis,
Quidve ferant miti lenia verba sono.
Nec mihi sunt fortes, nec conscia fibra Deorum:
Præcinit eventus nec mihi cantus avis.
Ipse Venus magico religatum brachia nodo
Perdocuit multis non sine verberibus.
Define dissimulare. Deus crudelius urit,
Quos videt invitos succubuisse sibi.
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
Sæpeque mutatas disposuisse comas?
Quid fucis splendens genas ornasse? quid ungues
Artificis docta subsecuisse manu?
Frustra jam vestes, frustra mutantur amictus,
Ansaque compressos colligat arcta pedes.
Illa placet, quamvis inculto venerit ore,
Nec nitidum tarda comserit arte caput.
Num te carminibus, num te pallentibus herbis
Devovit tacito tempore noctis anus?
Cantus vicinis fruges traducit ab agris:
Cantus et iratæ detinet anguis iter:
Cantus et e curru Lunam deducere tentat,
Et faceret, si non æra repulsa sonent.
Quid queror heu misero carmen nocuisse? quid herbas?
Forma nihil magicis utitur auxiliis.

Sed

Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
 Oscula, sed femori conseruisse femur.
 Nec tu difficilis puero tamen esse memento:
 Persequitur pœnis tristitia facta Venus.
 Munera ne poscas; det munera canus amator,
 Ut foveat molli frigida membra sinu.
 Carior est auro juvenis, cui levia fulgent
 Ora, nec amplexus aspera barba terit.
 Huic tu candentes humero suppone lacertos,
 Et regum magnæ despiciantur opes.
 At Venus invenit puero succumbere furtim,
 Dum timet, et teneros conserit usque finus;
 Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
 Oscula, et in collo figere dente notas.
 Non lapis hanc, gemmæque juvant, quæ frigore sola
 Dormiat, et nulli sit cupienda viro.
 Heu fero revocatur amor, feroque juvenia,
 Cum vetus infecit cæna senectæ caput.
 Tum studium formæ est, coma tum mutatur, ut annos
 Dissimulet viridi cortice tincta nucis.
 Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos,
 Et faciem demta pelle referre novam.
 At tu, dum primi floret tibi temporis ætas,
 Utere. Non tardo labitur illa pede.
 Neu Marathum torque. Puero quæ gloria victo est?
 In veteres esto dura puella senes.
 Parce precor tenero: non illi fontica causa est,

R

Sed

Sed nimius luto corpora tingit amor.
 Veh miser, absenti mœstas quam sæpe querelas
 Conjicit, et lacrymis omnia plena madent?
 Quid me spernis? ait. Poterat custodia vinci,
 Ipse dedit cupidis fallere posse Deus.
 Nota Venus furtiva mihi est, ut lenis agatur
 Spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum.
 Et possum media quamvis obrepere nocte,
 Et strepitu nullo clam referare fores.
 Quid profunt artes, miserum si spernit amantem;
 Et fugit ex ipso sæva puella toro?
 Vel cum promittit subito, sed perfida fallit,
 Est mihi nox multis evigilanda malis.
 Dum mihi venturam fingo, quodcunque movetur,
 Illius credo tunc sonuisse pedes.
 Desistas lacrymare, puer: non frangitur illa,
 Et tua jam fletu lumina fessa tument.
 Oderunt, Pholoe, (moneo) fastidia Divi:
 Nec prodest sanctis thura dedisse focis.
 Hic Marathus quondum miseros ludebat amantes,
 Nescius ultorem post caput esse Deum.
 Sæpe etiam lacrymas fertur risisse dolentis,
 Et cupidum facta detinuisse mora.
 Nunc omnes odit fastus, nunc displicet illi
 Quæcunque opposita est janua dura fera.
 At te pœna manet, nisi definis esse superba.
 Quam cupies votis hunc revocare diem?

E L E-

ELEGIA IX.

QUID mihi, si fueras miseros læfurus amores,
 Federa per Divos clam violanda dabas?
 Ah miser, et si quis primo perjuriam celat,
 Sera tamen tacitis poena venit pedibus.
 Parcite, Cœlestes. Æquum est impune licere
 Numina formosis lædere vestra semel.
 Lucra petens habili tauros adjungit aratro,
 Et durum terræ rusticus urget opus.
 Lucra petituras freta per parentia ventis
 Ducunt instabiles sidera certa rates.
 Muneribus meus est captus puer: at Deus illa
 In cinerem, et liquidas munera vertat aquas.
 Jam mihi persolvēt poenas, pulvisque decorem
 Detrahet, et ventis horrida facta coma.
 Uretur facies, urentur Sole capilli.
 Deteret invalidos et via longa pedes.
 Admonui quoties auro ne pollue formam?
 Sæpe solent auro multa subesse mala.
 Divitiis captus si quis violavit amorem,
 Asperaque est illi, difficilisque Venus.
 Ure meum potius flamma caput, et pete ferro
 Corpus, et intorto verberare terga seca.
 Nec tibi celandi spes sit peccare paranti.
 Est Deus, occultos qui vetat esse dolos.

Ipse Deus tacito permittit lene ministro,
 Ederet ut multo libera verba mero.
 Ipse Deus fomno domitos emittere vocem
 Jussit, et invitos facta tegenda loqui.
 Hæc ego dicebam. Nunc me flevisse loquentem,
 Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
 Tum mihi jurabas, nullo te divitis auri
 Pondere, non gemmis vendere velle fidem:
 Non tibi si precium Campania terra daretur,
 Non tibi si Bacchi cura Falernus ager.
 Illis eriperes verbis mihi, fidera cœli
 Lucere, et puras fluminis esse vias.
 Quin etiam flebas. At non ego fallere doctus
 Tergebam humentes credulus usque genas.
 Quid faceres, nisi et ipse fores in amore puellæ?
 Sit precor exemplo sed levis illa tuo.
 O quoties, verbis ne quisquam conscius esset,
 Ipse comes multa lumina nocte tuli!
 Sæpe insperanti venit tibi munere nostro,
 Et latuit clausas post adoperta fores.
 Tum miser interii, stulte confusus amari:
 Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
 Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam:
 At me nunc nostri, Pieridumque pudet.
 Illa velim rapida Vulcanus carmina flamma
 Torreat, et liquida deleat amnis aqua.
 Tu procul hinc absis, cui formam vendere cura est,

Et

Et precium plena grande referre manu.
 At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,
 Rideat assiduis uxor inulta dolis.
 Et cum furtivo juvenem lassaverit usu,
 Tecum interposita languida veste cubet.
 Semper sint externa tuo vestigia lecto,
 Et pateat cupidis semper aperta domus.
 Nec lasciva foror dicatur plura bibisse
 Pocula, vel plures emeruisse viros.
 Illam sæpe ferunt convivia ducere Baccho,
 Dum rota Luciferi provocet orta diem.
 Illa nulla queat melius consumere noctem,
 Aut operum varias disposuisse vices.
 At tua perdidicit; nec tu, stultissime, sentis,
 Cum tibi non solita corpus ab arte movet.
 Tunc putas illam pro te disponere crines?
 Aut tenues denso pectere dente comas?
 Ista hæc persuadet facies, auroque lacertos
 Vinciat, et Tyrio prodeat apta finu?
 Non tibi, sed juveni cuidam vult bella videri:
 Devoveat pro quo remque, domumque tuam.
 Nec facit hoc vitio, sed corpora fœda podagra,
 Et senis amplexus culta puella fugit.
 Huic tamen accubuit noster puer. Hunc ego credam
 Cum trucibus Venerem jungere posse feris.
 Blanditiæne meas aliis tu vendere es ausus?
 Tunc aliis demens oscula ferre mea?

Tunc

Tunc flebis, cum me vinctum puer alter habebit,

Et geret in gremio regna superba tuo.

At tua tum me pœna juvet: Venerique merenti

Fixa notet casus aurea palma meos;

Hanc tibi fallaci resolutus amore Tibullus

Dedicat; et grata sis, Dea, mente, rogat.

ELEGIA X.

QUIS fuit horrendos primus qui protulit enses?
Quam ferus, et vere ferreus ille fuit!

Tunc cædes hominum generi, tunc prælia nata;

Tunc brevior diræ mortis aperta via est.

At nihil ille miser meruit: nos ad mala nostra

Vertimus, in sævas quod dedit ille feras.

Divitis hoc vitium est auri: nec bella fuerunt,

Faginus adstabat cum scyphus ante dapes.

Non arces, non vallus erat; somnumque petebat

Securus varias dux gregis inter oves.

Tunc mihi vita foret, vulgi nec tristia nossem

Arma, nec audissem corde micante tubam.

Nunc ad bella trahor, et jam quis forsitan hostis

Hæfura in nostro tela gerit latere.

Sed patrii servate Lares: aluistis et iidem,

Cursarem vestros cum tener ante pedes.

Neu pudeat prisco vos esse e stipite factos,

Sic veteres ædes incoluistis avi.

Tunc

Tunc melius tenuere fidem, cum paupere cultu

Stabat in exigua ligneus æde Deus.

Hic placatus erat, seu quis libaverat uvam,

Seu dederat sanctæ spicea ferta comæ.

Atque aliquis voti compos liba ipse ferebat,

Postque comes purum filia parva favum.

At nobis ærata, Lares, depellite tela,

* * * *

* * * *

Hostiaque e plena mystica porcus hara.

Hanc pura cum veste sequar; myrtoque canistra

Vincta geram, myrto vinctus et ipse caput.

Sic placeam vobis; alius fit fortis in armis,

Sternat et adversos Marte favente duces.

Ut mihi potanti possit sua dicere facta

Miles, et in mensa pingere castra mero.

Quis furor est atram bellis arcessere mortem?

Imminet, et tacito clam venit illa pede.

Non seges est infra, non vinea culta; sed audax

Cerberus, et Stygiæ navita puppis aquæ.

Illic percussisque genis, ustoque capillo

Errat ad obscuros pallida turba lacus.

Quam potius laudandus hic est, quem prole parata

Occupat in parva pigra senecta casa?

Ipse suas sectatur oves, at filius agnos:

Et calidam fesso comparat uxor aquam.

Sic ego sim, liceatque caput candescere canis,

Tem-

Temporis et prisca facta referre senem.
 Interea pax arva colat. Pax candida primum
 Duxit araturos sub juga curva boves.
 Pax aluit vites, et succos condidit uvæ,
 Funderet ut gnato testa paterna merum.
 Pace bidens, vomerque vigent: at tristia duri
 Militis in tenebris occupat arma situs.
 Rusticus e lucoque vehit male sobrius ipso
 Uxorem plaustrum, progeniemque domum.
 Sed Veneris tunc bella calent; scissosque capillos
 Femina, perfractas conqueriturque fores.
 Flet teneras subtusa genas: sed victor et ipse
 Flet sibi dementes tam valuisse manus.
 At lascivus Amor rixæ mala verba ministrat,
 Inter et iratum lentus utrumque sedet.
 Ah lapis est, ferrumque, suam quicumque puellam
 Verberat: e cœlo deripit ille Deos.
 Sit fatis e membris tenuem perfcindere vestem:
 Sit fatis ornatus dissolvuisse comæ:
 Sit lacrymas movisse fatis. Quater ille beatus,
 Quo tenera irato flere puella potest.
 Sed manibus qui sævus erit, scutumque fudemque
 Is gerat, et miti sit procul a Venere.
 At nobis, pax alma, veni, spicamque teneto:
 Perfluat et pomis candidus ante finus.

A L B I I
T I B U L L I,
EQUITIS ROMANI
L I B E R II.

E L E G I A I.

QUISQUIS adest, faveat: fruges lustramus, et
Ritus ut a prisco traditus exstat avo. [agros,
Bacche veni, dulcisque tuis e cornibus uva
Pendeat, et spicis tempora cinge Ceres.
Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et grave suspenso vomere cesset opus.
Solvite vincla jugis. Nunc ad præsepia debent
Plena coronato stare boves capite.
Omnia sint operata Deo. Non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum.
Vos quoque abesse procul jubeo, discedite ab aris,
Queis tulit hesternæ gaudia nocte Venus.
Casta placent Superis. Pura cum veste venite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.
Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras,

Vinc̄taque post olea candida turba comas.
 Di patrii, purgamus agros, purgamus agrestes,
 Vos mala de nostris pellite limitibus.
 Neu seges eludat messē fallacibus herbis:
 Neu timeat celeres tardior agna lupos.
 Tum nitidus plenis confusus rusticus areis,
 Ingeret ardenti grandia ligna foco,
 Turbaque vernarum, saturi bona signa coloni,
 Ludet, et ex virgis exstruet arte casas.
 Eventura precor. Viden' ut felicibus extis
 Significet placidos nuncia fibra Deos?
 Nunc mihi fumosos veteris proferte Falernos
 Consulis, et Chio solvite vincla cado.
 Vina diem celebrent. Non festa luce madere
 Est rubor, errantes et male ferre pedes.
 Sed bene Messallam sua quisque ad pocula dicat,
 Nomen et absētis singula verba sonent.
 Gentis Aquitanæ celeberrimus Messalla triumphis,
 Et magna intonsis gloria victor avis,
 Huc ades, adspiraque mihi, dum carmine nostro
 Redditur agricolis gratia Cœlitibus.
 Rura cano, rurisque Deos. His vita magistris
 Desuevit querna pellere glande famem.
 Illi compositis primum docuere tigillis
 Exiguam viridi fronde operire casam.
 Illi etiam tauros primi docuisse feruntur
 Servitium, et plaustrum supposuisse rotam.

Tunc

Tunc victus abiire feri: tunc infita pomus:

Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas:

Aurea tunc pressos pedibus dedit uva liquores,

Mistaque securo est sobria lympha mero.

Rura ferunt messes, calidi cum fideris æstu

Deponit flavas annua terra comas.

Rure levis verno flores apis ingerit alveo,

Compleat ut dulci sedula melle favos.

Agricola assiduo primum fatiatus aratro

Cantavit certo rustica verba pede:

Et satur arenti primum est modulatus avena

Carmen, ut ornatos diceret ante Deos.

Agricola et minio suffusus, Bacche, rubenti

Primus inexperta duxit ab arte choros:

Huic datus a pleno memorabile munus ovili

Dux pecoris hircus. Duxerat hircus oves.

Rure puer verno primum de flore coronam

Fecit, et antiquis imposuit Laribus.

Rure etiam teneris curam exhibitura puellis

Molle gerit tergo lucida vellus ovis.

Hinc et femineus labor est, hinc pensa, colusque,

Fusus et apposito pollice versat opus.

Atque aliqua assidue textrix operata Minervam

Cantat, et a pulso tela sonat latere.

Ipse quoque inter agros, interque armenta Cupido

Natus, et indomitas dicitur inter equas.

Illic indocto primum se exercuit arcu:

140 *TIBULLI LIBER II.*

Hei mihi quam doctas nunc habet ille manus!
 Nec pecudes, velut ante, petit: fixisse puellas
 Gestit, et audaces perdomuisse viros.
 Hic juveni detraxit opes; hic dicere iussit
 Limen ad iratæ verba pudenda senem.
 Hoc duce custodes furtim transgressa jacentes
 Ad juvenem tenebris sola puella venit:
 Et pedibus prætentat iter suspenso timore,
 Explorat cæcas cui manus ante vias.
 Ah miseri, quos hic graviter Deus urget; at ille
 Felix, cui placidus leniter afflat Amor.
 Sancte veni dapibus festis; sed pone sagittas,
 Et procul ardentis, hinc procul abde faces.
 Vos celebrem cantate Deum, pecorique vocate
 Voce, palam pecori, clam sibi quisque vocet:
 Aut etiam sibi quisque palam: nam turba jocosa
 Obstrepit, et Phrygio tibia curva sono.
 Ludite: jam Nox jungit equos, currumque sequuntur
 Matris lascivo fidera fulva choro:
 Postque venit tacitus furvis circumdatus alis
 Somnus, et incerto Somnia nigra pede.

ELEGIA II.

DICAMUS bona verba, venit natalis, ad aras.
 Quisquis ades, lingua vir, mulierque fave.
 Urantur pia thura focis, urantur odores,

Quos

TIBULLI LIBER II. 141

Quos tener e terra divite mittit Arabs.
Ipse suos Genius adfit visurus honores,
Cui decorent sanctas mollia fecta comas.
Illius puro distillent tempora nardo,
Atque fatur libo fit, madeatque mero.
Annuat et, Cerinthe, tibi quodcunque rogabis.
En age, quid cessas? annuit ille, roga.
Auguror, uxoris fidos optabis amores:
Jam reor hoc ipsos edidicisse Deos.
Nec tibi malueris, totum quæcunque per orbem
Fortis arat valido rusticus arva bove;
Nec tibi gemmarum quicquid felicibus undis
Nascitur, Eoi qua maris unda rubet.
Vota cadunt. Utinam strepitantibus advolet alis,
Flavaque conjugio vincula portet Amor.
Vincula quæ maneant semper, dum tarda senectus
Inducat rugas, inficiatque comas.
Huc veniat natalis avis, prolemque ministret.
Ludat et ante tuos turba novella pedes.

ELEGIA III.

RURA tenent, Cornute, meam villæque puellam.
Ferreus est heu heu quisquis in urbe manet.
Ipse Venus lætos jam nunc migravit in agros,
Verbaque aratoris rustica discit Amor.
O ego, cum dominam aspicerem, quam fortiter illic
Versa-

Solis et admotis inficit ignis equis.

Illi selectos certent præbere colores

Africa puniceum, purpureumque Tyros.

Nota loquor. Regnum ipse tenet, quem sæpe coegit

Barbara gypfatos ferre catasta pedes.

At tibi dura seges, Nemefim quæ abducis ab urbe,

Perfolvat nulla semina terra fide.

Et tu, Bacche tener, jucundæ confitor uvæ,

Tu quoque devotos, Bacche, relinque lacus.

Haud impune licet formosas tristibus agris

Abdere: non tanti sunt tua musta, pater.

O valeant fruges: ne sint modo rure puellæ,

Glans alat, et prisco more bibantur aquæ.

Glans aluit veteres, et passim semper amarunt.

Quid nocuit, fulcos non habuisse fatos?

Tum, quibus aspirabat Amor, præbebat aperte

Mitis in umbrosa gaudia valle Venus.

Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes

Janua. Si fas est, mos precor ille redi.

Ah pereant artes, et mollia jura colendi,

* * * * *

O utinam veteri peragrantes more puellæ

Horrida villosa corpora veste tegant.

Nunc si clausa mea est, si copia rara videndi;

Heu miserum, laxam quid juvat esse togam?

Ducite. Ad imperium dominæ fulcabimus agros.

Non ego me vinclis, verberibusque nego.

E L E-

ELEGIA IV.

HIC mihi servitium video, dominamque paratam.
Jam mihi libertas illa paterna vale.

Servitium sed triste datur, teneorque catenis,

Et nunquam misero vincla remittit Amor.

Et, seu quid merui, seu quid peccavimus, urit.

Uror, io remove, sæva puella, faces.

O ego, ne possim tales sentire dolores,

Quam mallem in gelidis montibus esse lapis;

Stare vel infanis cautes obnoxia ventis,

Naufraga quam vasti tunderet unda maris.

Nunc et amara dies, et noctis amarior umbra est.

Omnia nam tristi tempora felle madent.

Nec profunt elegi, nec carminis auctor Apollo.

Illa cava precium flagitat usque manu.

Ite procul Musæ, si non prodestis amanti.

Non ego vos, ut sint bella canenda, colo.

Nec refero Solisque vias; et qualis, ut orbem

Complevit, versis Luna recurrat equis.

Ad dominam faciles aditus per carmina quæro.

Ite procul Musæ, si nihil ista valent.

At mihi per cædem, et facinus sunt dona paranda,

Ne jaceam clausam flebilis ante domum.

Aut rapiam suspenfa sacris insignia fanis.

Sed Venus ante alios est violanda mihi.

T

Illa

146 *TIBULLI LIBER II.*

Illa malum facinus fuadet, dominamque rapacem
Dat mihi: sacrilegas sentiat illa manus.

O pereat quicumque legit viridesque smaragdos,
Et niveam Tyrio murice tingit ovem.

Hic dat avaritiæ causas, et Coa puellis
Vestis, et e rubro lucida concha mare.

Hæc fecere malas: hinc clavem janua sensit,
Et cœpit custos liminis esse canis.

Sed precium si grande feras, custodia victa est;
Nec prohibent claves, et canis ipse tacet.

Heu quicumque dedit formam cœlestis avaræ,
Quale bonum multis abdidit ipse malis!

Hinc fletus, rixæque sonant: hæc denique causa
Fecit, ut infamis hic Deus esset Amor.

At tibi, quæ precio victos excludis amantes,
Eripiant partas ventus, et ignis opes.

Quin tua tunc juvenes spectent incendia læti,
Nec quisquam flammæ sedulus addat aquam.

Seu veniet tibi mors, nec erit, qui lugeat ullus,
Nec qui det mœstas munus in exequias.

At bona, quæ nec avara fuit, centum licet annos
Vixerit, ardentem flebitur ante rogam.

Atque aliquis senior, veteres veneratus amores,
Annua constructo ferta dabit tumulo;

Et, bene, discedens dicet, placideque quiescas,
Terraque securæ sit super ossa levis.

Vera quidem moneo. Sed profunt quid mihi vera?

Illius

Illius est nobis lege colendus Amor.
 Quin etiam sedes jubeat si vendere avitas,
 Ite sub imperium, sub titulumque Lares.
 Quicquid habet Circe, quicquid Medea veneni,
 Quicquid et herbarum Theffala terra gerit,
 Et quod, ubi indomitis gregibus Venus afflat amores,
 Hippomanes cupidæ stillat ab inguine equæ,
 Si modo me placido videat Nemesis mea vultu,
 Mille alias herbas misceat illa, bibam.

ELEGIA. V.

PH O E B E fave, novus ingreditur tua templa facer-
 Huc age cum cithara, carminibusque veni. [dos,
 Nunc te vocales impellere pollice chordas,
 Nunc precor ad laudes flectere verba meas.
 Ipse triumphali devinctus tempora lauro,
 Dum cumulant aras, ad tua sacra veni:
 Sed nitidus, pulcherque veni: nunc indue vestem
 Sepositam, longas nunc bene pectus comas:
 Qualem te memorant, Saturno rege fugato,
 Victori laudes concinuisse Jovi.
 Tu procul eventura vides: tibi deditus augur
 Scit bene, quid fati provida cantet avis.
 Tuque regis fortes: per te præsentit aruspex,
 Lubrica signavit cum Deus exta notis.
 Te duce Romanos nunquam frustrata Sibylla est,

Abdita quæ senis fata canit pedibus.
 Phœbe, sacras Messallinum sine tangere chartas
 Vatis; et ipse, precor, quod canat illa, doce.
 Hæc dedit Æneæ sortes, postquam ille parentem
 Dicitur, et raptos sustinuisse Lares.
 Hæc fore credebat Romam, cum mœstus ab alto
 Ilion, ardentes respiceretque Deos.
 Romulus æternæ nondum formaverat urbis
 Mœnia, consorti non habitanda Remo.
 Sed tunc pascebant herbosa palatia vaccæ,
 Et stabant humiles in Jovis arce casæ.
 Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbræ,
 Et facta agresti lignea falce Pales;
 Pendebatque vagi pastoris in arbore votum
 Garrula filvestri fistula sacra Deo:
 Fistula, cui semper decrescit arundinis ordo,
 Nam calamus cera jungitur usque minor.
 At, qua Velabri regio patet, ire solebat
 Exiguus pulla per vada linter aqua.
 Illa sæpe gregis diti placitura magistro,
 Ad juvenem festa est vecta puella die.
 Cum qua fecundi redierunt munera ruris
 Caseus, et nivæ candidus agnus ovis.
 Impiger Ænea volitantis frater Amoris,
 Troica qui profugis sacra vehis ratibus,
 Jam tibi Laurentes assignat Jupiter agros:
 Jam vocat errantes hospita terra Deos.

Illic

Illic sanctus eris, cum te veneranda Numici
 Unda Deum cœlo miserit indigetem.
 Ecce super fessas volitat victoria puppes.
 Tandem ad Trojanos Diva superba venit.
 Ecce mihi lucent Rutulis incendia castris.
 Jam tibi prædico, barbære Turne, necem.
 Ante oculos Laurens castrum, murusque Lavini est,
 Albaque ab Ascanio condita longa duce.
 Te quoque jam video, Marti placitura sacerdos
 Ilia, Vestales deseruisse focos;
 Concubitusque tuos furtim, vittasque jacentes,
 Et cupidi ad ripas arma relicta Dei.
 Carpite nunc tauri de septem montibus herbas,
 Dum licet; hic magnæ jam locus urbis erit.
 Roma, tuum nomen terris fatale regendis,
 Qua sua de cœlo prospicit arva Ceres;
 Quaque patent ortus, et qua fluitantibus undis
 Solis anhelantes abluit amnis equos.
 Troja quidem tunc se mirabitur, et sibi dicet,
 Vos bene tam longam consuluisse viam.
 Vera cano: sic usque sacras innoxia lauros
 Vescar, et æternum sit mihi virginitas.
 Hæc cecinit vates, et te sibi, Phœbe, vocavit;
 Jactavit fusa sed caput ante coma.
 Quicquid Amalthea, quicquid Marpeßia dixit,
 Herophile Phœbo grata quod admonuit;
 Quasque Albuna sacras Tiberis per flumina fortes
 Portarit,

Portarit, ficco perlueritque finu :
 Hæ fore dixerunt belli mala signa cometen,
 Multus ut in terras deplueretque lapis.
 Atque tubas, atque arma ferunt strepitantia cœlo
 Audita, et lucos præcinuisse fugam.
 Ipsum etiam Solem defectum lumine vidit
 Jungere pallentes nubilus annus equos :
 Et simulacra Deum lacrymas fudisse tepentes,
 Fataque vocales præmonuisse boves.
 Hæc fuerunt olim. Sed tu jam, mitis Apollo,
 Prodigia indomitis merge sub æquoribus :
 Et succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
 Omine quo felix, et sacer annus eat.
 Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni.
 Distendet spicis horrea plena Ceres.
 Oblitus et musto feriet pede rusticus uvas,
 Dolia dum, magni deficiuntque lacus.
 At madidus Baccho sua festa Palilia pastor
 Concinet. A stabulis tunc procul este lupi.
 Ille levis stipulæ solennes potus acervos
 Accendet, flammæ transfilietque sacras.
 Et fetus matrona dabit, gnatulque parenti
 Oscula comprehensis auribus eripiet.
 Nec tædebit avum parvo advigilare nepoti,
 Balbaque cum puero dicere verba senem.
 Tunc operata Deo pubes discumbet in herba,
 Arboris antiquæ qua levis umbra cadet.

Aut

Aut e veste sua tendent umbracula fertis
 Vinc̃ta; coronatus stabit et ipse calix.
 At sibi quisque dapes, et festas exstruet alte
 Cespitibus menfas, cespitibusque torum.
 Ingeret hic potus juvenis maledicta puellæ,
 Postmodo quæ votis irrita facta velit.
 Nam ferus ille suæ plorabit sobrius idem,
 Et se jurabit mente fuisse mala.
 Pace tua, pereant arcus, pereantque sagittæ,
 Phœbe; modo in terris erret inermis Amor.
 Ars bona; sed postquam sumfit sibi tela Cupido,
 Hei mihi quam multis ars dedit illa malum!
 Et mihi præcipue, jaceo cum saucius annum,
 Et faveo morbo, cum juvat ipse dolor.
 Vixque cano Nemefim, sine qua versus mihi nullus
 Verba potest, justos aut reperire pedes.
 At tu, (nam Divum servat tutela poetas)
 Præmoneo, vati parce puella sacro;
 Ut Messalinum celebrem, cum præmia belli
 Ante suos currus oppida victa feret
 Ipse gerens laurus; lauro devinctus agresti
 Miles io, magna voce, triumphæ canet.
 Tunc Messalla meus pia det spectacula turbæ,
 Et plaudat curru prætereunte pater.
 Annue: sic tibi sint intonsi, Phœbe, capilli,
 Sic tua perpetuo sit tibi casta foror.

ELEGIA VI.

CASTRA Macer sequitur. Tenero quid fiet Amori?
Sit comes, et collo fortiter arma gerat.
Et, seu longa virum terræ via, seu vaga ducent
Æquora, cum telis ad latus ire volet.
Ure puer quæso, tua qui ferus otia liquit,
Atque iterum erronem sub tua signa voca.
Quod si militibus parces, erit hic quoque miles
Ipse, levem galea qui sibi portet aquam.
Castra peto, valeatque Venus, valeantque puellæ.
Et mihi sunt vires, et mihi facta tuba est.
Magna loquor: sed magnifice mihi magna locuto
Excutiunt clausæ fortia verba fores.
Juravi quoties rediturum ad limina nunquam?
Cum bene juravi, pes tamen ipse redit.
Acer Amor, fractas utinam tua tela sagittas,
Si licet, extinctas aspiciamque faces.
Tu miserum torques, tu me mihi dira precari
Cogis, et infana mente nefanda loqui.
Jam mala finissem letho: sed credula vitam
Spes fovet, et melius cras fore semper ait.
Spes alit agricolas: spes fulcis credit aratis
Semina, quæ magno fenore reddat ager.
Hæc laqueo volucres, hæc captat arundine pisces,
Cum tenues hamos abdidit ante cibus.

Spes

TIBULLI LIBER II. 153

Spes etiam valida solatur compede vinctum:
Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
Spes facilem Nemefim spondet mihi, sed negat illa.
Hei mihi, ne vincas, dura puella, Deam.
Parce, per immatura tuæ precor ossa sororis:
Sic bene sub tenera parva quiescat humo.
Illa mihi sancta est; illius dona sepulcro,
Et madefacta meis ferta feram lacrymis.
Illius ad tumulum fugiam, supplexque sedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret usque suum te propter flere clientem.
Illius ut verbis sis mihi lenta, veto.
Ne tibi neglecti mittant mala somnia Manes,
Mœstaque sopitæ stet soror ante torum:
Qualis ab excelsa præceps delapsa fenestra
Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
Defino, ne dominæ luctus renoventur acerbi.
Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.
Nec lacrymis oculos digna est fœdare loquaces.
Lena nocet nobis; ipsa puella bona est.
Lena vetat miserum Phryne, furtimque tabellas
Occulto portans itque reditque finu.
Sæpe, ego cum dominæ dulces a limine diro
Agnosco voces, hæc negat esse domi.
Sæpe, ubi nox promissa mihi est, languere puellam
Nunciat, aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis: tunc mens mihi perdita fingit,
U Quisve

154 *TIBULLI LIBER II.*

Quifve meam teneat, quot teneatve modis.
Tunc tibi, lena, precor diras. Satis anxia vivas,
Moverit e votis pars quotacunque Deos.

A L B I I
T I B U L L I,
EQUITIS ROMANI
L I B E R III.

E L E G I A I.

MARTIS Romani festæ venere Calendæ.
Exoriens nostris hic fuit annus avis.

Et vaga nunc certa discurrunt undique pompa

Perque vias urbis munera, perque domos.

Dicite, Pierides, quonam donetur honore

Seu mea, seu fallor, cara Neæra tamen?

Carmine formosæ, precio capiuntur avaræ.

Gaudeat, ut digna est, versibus illa meis.

Lutea sed niveum involvat membrana libellum,

Pumex et canas tondeat ante comas:

Summaque prætexat tenuis fastigia chartæ,

Indicet ut nomen litera facta tuum:

Atque inter geminas pingantur cornua frontes.

Sic etenim comtum mittere oportet opus.

Per vos auctores hujus mihi carminis oro,

156 *TIBULLI LIBER III.*

Castaliamque umbram, Pieriosque lacus,
 Ite domum, cultumque illi donate libellum,
 Sicut erit; nullus defluat inde color.
 Illa mihi referet, si nostri mutua cura est,
 An minor, an toto pectore deciderim.
 Sed primum meritam longa donate salute,
 Atque hæc submisso dicite verba sono;
 Hæc tibi vir quondam, nunc frater, casta Neæra,
 Mittit, et, accipias munera parva, rogat.
 Teque suis jurat caram magis esse medullis,
 Sive sibi conjux, sive futura soror.
 Sed potius conjux; hujus spem nominis illi
 Auferet extincto pallida Ditis aqua.

ELEGIA II.

QUI primum caram juveni, carumque puellæ
 Eripuit juvenem, ferreus ille fuit.
 Durus et ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
 Vivere et erepta conjuge qui potuit.
 Non ego firmus in hoc, non hæc patientia nostro
 Ingenio. Frangit fortia corda dolor.
 Nec mihi vera loqui pudor est, vitæque fateri
 Tot mala perpeffæ tædia nota meæ.
 Ergo cum tenuem fuero mutatus in umbram,
 Candidaque ossa super nigra favilla teget;
 Ante meum veniat longos incomta capillos,

Et

TIBULLI LIBER III. 157

Et fleat ante meum mœsta Neæra rogum.
Sed veniat caræ matris comitata dolore:
Mœreat hæc genero, mœreat illa viro.
Præfata ante meos manes, animamque precatae,
Perfusæque pias ante liquore manus,
Pars quæ sola mei superabit corporis, ossa
Incinctæ nigra candida veste legant;
Et primum annofo spargant collecta Lyæo,
Mox etiam niveo fundere lacte parent;
Post hæc carbasseis humorem tollere velis,
Atque in marmorea ponere ficca domo.
Illic, quas mittit dives Panchaia merces,
Eoque Arabes, dives et Assyria;
Et nostri memores lacrymæ fundantur eodem.
Sic ego componi versus in ossa velim.
Sed tristem mortis demonstrat litera causam,
Atque hæc in celebri carmina fronte notet.
Lygdamus hic situs est. Dolor huic, et causa Neæræ
Conjugis ereptæ, causa perire fuit.

ELEGIA III.

QUID prodest cœlum votis impleſſe, Neæra?
Blandaue cum multa thura dediffe prece?
Non ut marmorei prodirem e limine tecti
Inſignis clara, conſpicuusque domo:
Aut ut multa mei renovarent jugera tauri,

Et

158 *TIBULLI LIBER III.*

Et magnas messes terra benigna daret:
 Sed tecum ut longæ sociarem gaudia vitæ,
 Inque tuo caderet nostra senecta finu
 Tunc, cum permenso defunctus tempore lucis
 Nudus Lethæa cogeret ire rate.
 Nam grave quid prodest pondus mihi divitis auri?
 Arvaque si findant pinguia mille boves?
 Quidve domus prodest Phrygiis innixa columnis,
 Tænare five tuis, five Cariste tuis?
 Et nemora in domibus sacros imitantia lucos?
 Auratæque trabes, marmoreumque solum?
 Quidve, in Erythræo legitur quæ litore concha,
 Tinctaque Sidonio murice lana juvat?
 Et quæ præterea populus miratur, in illis
 Invidia est. Falso plurima vulgus amat.
 Non opibus mentes hominum, curæque levantur:
 Nam Fortuna sua tempora lege regit.
 Sit mihi paupertas tecum, jucunda Neæra.
 At sine te regum munera nulla volo.
 O niveam, quæ te poterit mihi reddere, lucem!
 O mihi felicem terque, quaterque diem!
 At si, pro dulci reditu quæcunque voventur,
 Audiat averfa non meus aure Deus;
 Nec me regna juvent, nec Lydius aurifer amnis,
 Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
 Hæc alii cupiant. Liceat mihi paupere cultu
 Securo cara conjuge posse frui.

Adfis,

TIBULLI LIBER III. 159

Adfis, et timidis faveas, Saturnia, votis,
Et faveas concha Cypria vecta tua.
Aut, si fata negant reditum, tristesque sorores,
Stamina quæ ducunt, quæque futura neunt;
Me vocet in vastos amnes, nigramque paludem
Dives in ignava luridus Orcus aqua.

ELEGIA IV.

DI meliora ferant: nec sint infomnia vera,
Quæ tulit hesternæ pessima nocte quies.
Ite procul, vani, falsumque avertite visum:
Definite in vobis quærere velle fidem.
Divi vera monent: venturæ nuncia fortis
Vera monent Tuscis exta probata viris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
Et pavidas mentes falsa timere jubent.
Et vanum ventura hominum genus omina noctis
Farre pio placant, et saliente fale.
Et tamen, utcunque est, siue illi vera monenti,
Mendaci Somno credere siue volent;
Efficiat vanos noctis Lucina timores,
Et frustra immeritum pertimuisse velit:
Si mea nec turpi mens est obnoxia facto,
Nec læsit magnos impia lingua Deos.
Jam nox æthereum nigris emensa quadrigis
Mundum, cæruleo laverat amne rotas.

Nec

160 *TIBULLI LIBER III.*

Nec me sopierat menti Deus utilis ægræ
 Somnus: folicitas deficit ante domos.
 Tandem, cum summo Phœbus prospexit ab ortu,
 Preffit languentis lumina fera quies.
 Hic juvenis casta redimitus tempora lauro
 Est visus nostra ponere sede pedem.
 Non illo quicquam formosius ulla priorum
 Ætas, humanum nec videt illud opus.
 Intonsi crines longa cervice fluebant:
 Stillabat Tyrio myrtea rore coma.
 Candor erat, qualem præfert Latonia Luna,
 Et color in niveo corpore purpureus:
 Ut juveni primum virgo deducta marito,
 Inficitur teneras ore rubente genas:
 Ut cum contexunt amaranthis alba puellæ
 Lilia, et autumnio candida mala rubent.
 Ima videbatur talis illudere palla,
 Namque hæc in nitido corpore vestis erat.
 Artis opus raræ fulgens testudine, et auro
 Pendebat læva garrula parte lyra.
 Hanc primum veniens plectro modulatus eburno,
 Felices cantus ore sonante dedit.
 Sed postquam fuerant digiti cum voce locuti,
 Edidit hæc tristi dulcia verba modo;
 Salve cura Deum. Casto nam rite poetæ
 Phœbusque, et Bacchus, Pieridesque favent.
 Sed proles Semeles Bacchus, doctæque sorores

Dicere

TIBULLI LIBER III. 161

Dicere non norunt, quid ferat hora sequens.
At mihi fatorum leges, ævique futuri
Eventura pater posse videre dedit.
Quare, ego quæ dico non fallax, accipe, vates,
Quodque Deus vero Cynthus ore ferat;
Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
Quantum nec cupido bella puella viro,
Pro qua sollicitas cœlestia Numina votis,
Quæ tibi securos non finit ire dies,
Et, cum te fusco somnus velavit amictu,
Vanum nocturnis fallit imaginibus,
Carminibus celebrata tuis formosa Neæra
Alterius mavult esse puella viri:
Diversasque suas agitat mens anxia curas,
Nec gaudet casta nupta Neæra domo.
Ah crudele genus, nec fidum femina nomen!
Ah pereat, didicit fallere si qua virum.
Sed flecti poterit. Mens est mutabilis illis.
Tu modo cum multa brachia tende fide.
Sævus amor docuit dominæ fera verba minantis,
Sævus amor docuit verbera posse pati.
Me quondam Admeti niveas pavisse juvencas,
Non est in vanum fabula ficta jocum.
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
Nec fimiles chordis reddere voce sonos;
Sed perlucenti cantus meditabar avena,
Ille ego Latonæ filius, atque Jovis.

Nescis quid sit amor, juvenis, si ferre recusas
 Immitem dominam, conjugiumque ferum.
 Ergo ne dubita blandas adhibere querelas:
 Vincuntur molli pectora dura prece.
 Quod si vera canunt sacris oracula templis,
 Hæc illi nostro nomine dicta refer;
 Hoc tibi conjugium promittit Delius ipse:
 Felix hoc: alium define velle virum.
 Dixit, et ignavus defluxit corpore somnus.
 Ah ego ne possim tanta videre mala.
 Nec tibi crediderim votis contraria vota,
 Nec tantum crimen pectore inesse tuo.
 Nam te nec vasti genuerunt æquora Ponti;
 Nec flammam volvens ore Chimæra fero;
 Nec canis anguinea redimitus terga caterva,
 Cui tres sunt linguæ, tergeminumque caput;
 Scyllaque virgineam canibus succincta figuram:
 Nec te conceptam sæva læna tulit;
 Barbara nec Scythiæ tellus, horrendave Syrtis;
 Sed culta, et duris non habitanda domus;
 Et longe ante alias omnes mitissima mater,
 Isque pater, quo non alter amabilior.
 Hæc Deus in melius crudelia fomnia vertat,
 Et jubeat tepidos irrita ferre Notos.

ELE-

ELEGIA V.

VOS tenet, Etruscis manat quæ fontibus unda,
Unda sub æstivum non adeunda Canem;

Nunc autem sacris Baiarum maxima lymphis,

Cum se purpureo vere remittit hiems.

At mihi Persephone nigram denunciat horam.

Immerito juveni parce nocere, Dea.

Non ego tentavi nulli temeranda Deorum

Audax laudandæ sacra docere Deæ:

Nec mea mortiferis infecit pocula succis

Dextera; nec cuiquam tetra venena dedit:

Nec nos sacrilegos templis admovimus ignes:

Nec cor sollicitant facta nefanda meum.

Nec nos infanæ meditantes jurgia linguæ

Impia in adversos solvimus ora Deos.

Et nondum cani nigros læsere capillos,

Nec venit tardo curva senecta pede.

Natalem primo nostrum videre parentes,

Cum cecidit fato consul uterque pari.

Quid fraudare juvat vitem crescentibus uvis?

Et modo nata mala vellere poma manu?

Parcite, pallentes umbras quicunque tenetis,

Duraque sortiti tertia regna Dei.

Elyfios olim liceat cognoscere campos,

Lethæamque ratem, Cimmeriosque lacus;

Cum mea rugosa pallebunt ora fenestra,

Et referam pueris tempora prisca senex.

Atque utinam vano nequicquam terrear æstu:

Languent ter quinos sed mea membra dies.

At vobis Tuscæ celebrantur numina lymphæ,

Et facilis lenta pellitur unda manu.

Vivite felices, memores et vivite nostri;

Sive erimus, seu nos fata fuisse velint.

Interea nigras pecudes promittite Diti,

Et nivei lactis pocula mista mero.

ELEGIA VI.

CANDIDE, Liber ades: sic fit tibi mystica vitis;

Sic edera semper tempora vincta feras.

Aufer et ipse meum pariter medicando dolorem:

Sæpe tuo cecidit munere victus Amor.

Care puer, madeant generoso pocula Baccho,

Et nobis prona funde Falerna manu.

Ite procul durum curæ genus, ite labores:

Fulserit hic niveis Delius alitibus.

Vos modo proposito dulces faveatis amici,

Neve neget quisquam me duce se comitem.

Aut si quis vini certamen mite recusat,

Fallat eum tecto cara puella dolo.

Ille facit dites animos Deus: ille ferocem

Contudit, et dominæ misit in arbitrium.

Arme-

TIBULLI LIBER III. 165

Armenias tigres, et fulvas ille leænas
Vicit, et indomitis mollia corda dedit.
Hæc Amor, et majora volet; sed poscite Bacchi
Munera. Quem vestrum pocula ficca juvant?
Convenit ex æquo, nec torvus Liber in illos,
Qui se, quique una vina jocosa colunt.
Jam venit iratus nimium, nimiumque severus.
Qui timet irati numina magna, bibat.
Quales his poenas Deus hic, quantumque minetur,
Cadmeæ matris præda cruenta docet.
Sed procul a nobis hic sit timor; illaque, si qua est,
Quid valeat læsi sentiat ira Dei.
Quid precor ah demens? venti temeraria vota,
Aeriæ et nubes diripienda ferant.
Quamvis nulla mei superest tibi cura, Neæra,
Sis felix, et sint candida fata tua.
At nos securæ reddamus tempora mensæ.
Venit post multas una serena dies.

ELEGIA VII.

HEI mihi difficile est imitari gaudia falsa;
Difficile est tristi fingere mente jocum.
Nec bene mendaci risus componitur ore,
Nec bene sollicitis ebria verba sonant.
Quid queror infelix? turpes discedite curæ.

Odit

Odit Lenæus tristia verba pater.
 Gnossia, Theseæ quondam perjuria linguæ
 Flevisti ignoto sola relicta mare.
 Sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus,
 Ingrati referens impia facta viri.
 Vos ego nunc moneo; felix, quicumque dolore
 Alterius disces posse carere tuo.
 Nec vos aut capiant pendentia brachia collo,
 Aut fallat blanda fordida lingua fide.
 Et si perque suos fallax juravit ocellos,
 Junonemque suam, perque suam Venerem,
 Nulla fides inerit. Perjuria ridet amantum
 Jupiter, et ventos irrita ferre jubet.
 Ergo quid toties fallacis verba puellæ
 Conqueror? ite a me seria verba, precor.
 Quam vellem tecum longas requiescere noctes,
 Et tecum longos pervigilare dies,
 Perfida, nec merito nobis inimica merenti;
 Perfida, sed quamvis perfida, cara tamen.
 Naiada Bacchus amat. Cessas, o lente minister?
 Temperet annosum Martia lympha merum.
 Non ego, si fugiat nostræ convivia mensæ
 Ignotum cupiens vana puella torum,
 Sollicitus repetam tota suspiria nocte.
 Tu puer i, liquidum fortius adde merum.
 Jamdudum Tyrio madefactus tempora nardo
 Debueram fertis implicuisse comas.

A L B I I
T I B U L L I,
EQUITIS ROMANI
L I B E R IV.

A D M E S S A L L A M. I.

TE, Messalla, canam. Quanquam me cognita virtus
Terret, ut infirmæ nequeant subsistere vires;
Incipiam tamen: ac, meritas si carmina laudes
Deficiant, humilis tantis sim conditor actis.
Nec tua, te præter, chartis intexere quisquam
Facta queat, dictis ut non majora supersint.
Est nobis voluisse satis. Nec munera parva
Respueris. Etiam Phœbo gratissima dona
Cres tulit, et cunctis Baccho jucundior hospes
Icarus, ut puro testantur sidera cœlo,
Erigoneque, Canisque; neget ne longior ætas.
Quin etiam Alcides Deus ascensurus Olympum
Læta Molorscheis posuit vestigia tectis.
Parvaque Cœlestes pacavit mica, nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.

Hic

Hic quoque fit gratus parvus labor, ut tibi possim
 Inde alios, aliosque memor componere versus.
 Alter dicet opus magni mirabile mundi,
 Qualis in immenso defederit aere tellus,
 Qualis et in curvum pontus confluxerit orbem,
 Et vagus e terris qua surgere nititur aer,
 Huic et contextus passim fluat igneus æther,
 Pendentique super claudantur ut omnia cœlo.
 At quodcunque meæ poterunt audere Camenæ,
 Seu tibi par poterunt; seu, quod spes abnuit, ultra;
 Sive minus, certeque canent minus; omne vovemus
 Hoc tibi; ne tanto careat mihi nomine charta.
 Nam, quanquam antiquæ gentis superant tibi laudes,
 Non tua majorum contenta est gloria fama,
 Nec quæris, quid quaque index sub imagine dicat;
 Sed generis priscos contendis vincere honores,
 Quam tibi majores, majus decus ipse futuris.
 At tua non titulus capiet sub nomine facta,
 Æterno sed erunt tibi magna volumina versu;
 Convenientque tuas cupidi componere laudes
 Undique, quique canent victo pede, quique soluto;
 Queis potius certamen erit: sim victor in illis,
 Ut nostrum tantis inscribam nomen in actis.
 Nam quis te majora gerit castrisve, forove?
 Nec tamen hinc, aut hinc, tibi laus majorve, minorve:
 Justa pari premitur veluti cum pondere libra
 Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa;
 Qualis,

TIBULLI LIBER IV. 169

Qualis, inæquatum si quando onus urget utrinque,
Instabilis natat alterno depressior orbe.
Nam seu diversi fremat inconstantia vulgi,
Non alius sedare queat; seu iudicis ira
Sit placanda, tuis poterit mitescere verbis.
Non Pylos, aut Ithace tantos genuisse feruntur
Nestora, vel parvæ magnum decus urbis Ulysses.
Vixerit ille senex quamvis, dum terna per orbem
Secula fertilibus Titan decurrerit horis;
Ille per ignotas audax erraverit urbes,
Qua maris extremis tellus includitur undis.
Nam Cyconumque manus adversis reppulit armis:
Non valuit Cyclops cœptos avertere cursus,
Cessit et Ætnææ Neptunius incola rupis
Victa Maroneo fœdatus lumina Baccho.
Vexit et Æolios placidum per Nerea ventos:
Incultos adiit Læstrygonas, Antiphatenque,
Mobilis Artaciæ gelidos quos irrigat unda.
Solum nec doctæ verterunt pocula Circes;
Quamvis illa foret Solis genus, apta vel herbis,
Aptaque vel cantu veteres mutare figuras.
Cimmerion etiam obscuras accessit ad arces,
Queis nunquam candente dies apparuit ortu,
Sive supra terras Phœbus, seu curreret infra.
Vidit ut inferno Plutoni subdita regna,
Magna Deum proles levibus discurreret umbris.
Præteriitque cita Sirenum litora puppi.

170 *TIBULLI LIBER IV.*

Illum inter geminæ nantem confinia mortis
 Nec Scyllæ sævo conterruit impetus ore,
 Cum canibus rapidas inter freta serperet undas;
 Nec violenta suo consumsit more Charybdis,
 Vel si sublimis fluctu confurgeret imo,
 Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.
 Non violata vagi fileantur pascua Solis,
 Non Amor, et fecunda Atlantidos arva Calypsus,
 Finis et errorum misero Phæacia tellus.
 Atque hæc seu nostras inter sunt cognita terras,
 Fabula five novum dedit his erroribus orbem,
 Sit labor illius, tua dum facundia major.
 Nam te non alius belli tenet aptius artes,
 Qua deceat tutam castris præducere fossam:
 Qualiter adversos hosti defigere cervos:
 Quemve locum ducto melius sit claudere vallo,
 Fontibus ut dulces erumpat terra liquores:
 Ut facilisque tuis aditus sit, et arduus hosti,
 Laudis et assiduo vigeat certamine miles.
 Quis tardamve fudem melius, celeremve sagittam
 Jecerit, aut lento perfregerit obvia pilo?
 Aut quis equum celeremque arcto compescere freno
 Possit, et effusas tardo permittere habenas,
 Inque vicem modo directo contendere passu,
 Seu libeat curvo brevius contendere gyro?
 Quis parma seu dextra velit, seu læva tueri,
 Sive hac, five illac grandis venit impetus hastæ,
Amplior

Amplior aut signata cita loca tangere funda?
 Jam simul audacis veniant certamina Martis,
 Adversisque parent acies concurrere signis;
 Tum tibi non defit faciem componere pugnæ:
 Seu fit opus quadratum acies consistat in agmen,
 Rectus ut æquatis decurrat frontibus ordo;
 Seu libeat duplicem, seu junctum cernere Martem,
 Dexterque ut lævum teneat, dextrumque sinister
 Miles, fitque duplex gemini victoria casus.
 At non per dubias errant mea carmina laudes.
 Nam bellis experta cano: testis mihi victæ
 Fortis Iapydiæ miles: testis quoque fallax
 Pannonius, gelidas passim disiectus in Alpes:
 Testis Arupinus et pauper natus in armis:
 Quem si quis videat vetus ut non fregerit ætas,
 Terna minus Pyliæ miretur secula famæ.
 Centum fecundos Titan renovaverit annos,
 Ipse tamen velox celerem super edere corpus
 Audet equum, validisque sedet moderator habenis.
 Te duce non alias conversus terga domator
 Libera Romanæ subjecit colla catenæ.
 Nec tamen his contentus eris; majora peractis
 Instant: Compertum est veracibus ut mihi signis,
 Queis Amithaonius nequeat certare Melampus.
 Nam modo fulgentem Tyrio subtemine vestem
 Indueras, oriente die duce fertilis anni,
 Splendidior liquidis cum Sol caput extulit undis:

Et fera discordes tenuerunt flamina venti :
 Curva nec affuetos egerunt flumina cursus :
 Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis :
 Ulla nec aerias volucris perlabitur auras :
 Nec quadrupes densas depascitur aspera filvas :
 Quin largita tuis sunt multa silentia votis.
 Jupiter ipse levi vectus per inania curru
 Adfuit, et cœlo vicinum liquit Olympum ;
 Intentaque tuis precibus se præbuit aure,
 Cunctaque veraci capite annuit abditus aris.
 Lætior eluxit structos super ignis acervos.
 Quin, hortante Deo, magnis insistere rebus
 Incipe: non iidem tibi sunt, aliisque triumphis.
 Non te vicino remorabitur obvia Marte
 Gallia, nec latis audax Hispania terris,
 Nec fera te Tyrio tellus obseffa colono,
 Nec qua vel Nilus, vel regia lympha Choaspes
 Profluit, aut rapidus Cyri dementia Gindes,
 Ardet Arecteis aut unda perhospita campis :
 Nec qua regna vago Tomyris finivit Araxe,
 Impia nec sævis celebrans convivia mensis
 Ultima vicinus Phœbo tenet arva Padæus,
 Quaque Hebrus, Tanaisque Getas rigat, atque Magynos.
 Quid moror? Oceanus ponto qua continet orbem,
 Nulla tibi adversis regio sese offeret armis.
 Te manet invictus Romano Marte Britannus,
 Teque interjecto mundi pars altera Sole.

Nam

Nam circumfuso confistit in aere tellus,
 Et quinque in partes toto disponitur orbe:
 Atque duæ gelido vastantur frigore semper:
 Illic et densa tellus absconditur umbra;
 Et nulla incepto perlabitur unda liquore;
 Sed durata riget densam in glaciemque, nivemque;
 Quippe ubi non unquam Titan superegerit ortus:
 At media est Phœbi semper subjecta calori,
 Seu propior terris æstivum fertur in orbem,
 Seu celer hibernas properat decurrere luces.
 Non ergo presso tellus confurgit aratro:
 Nec frugem segetes præbent, nec pabula terræ.
 Non illic colit arva Deus, Bacchusve, Ceresve:
 Nulla nec exultas habitant animalia partes.
 Fertilis hanc inter posita est, interque rigentes,
 Nostraque, et huic adversa solo pars altera nostro,
 Quas similis utrinque tenens vicinia cœli
 Temperat, alter et alterius vires necat aer.
 Hinc placidus nobis per tempora labitur annus:
 Hic et colla iugo didicit summittere taurus,
 Et lenta excelsos vitis conscendere ramos:
 Tondeturque seges maturos annua partus:
 Et ferro tellus, pontus confinditur ære.
 Quin etiam structis exsurgunt oppida muris.
 Ergo ubi præclaros poscent tua facta triumphos,
 Solus utroque idem diceris magnus in orbe.
 Non ego sum fatis ad tantæ præconia laudis,

Ipse,

174 *TIBULLI LIBER IV.*

Ipse mihi non si præscribat carmina Phœbus.
Est tibi, qui possit magnis se accingere rebus,
Valgius: æterno propior non alter Homero.
Languida non noster peragit labor otia, quamvis
Fortuna, ut mos est illi, me adversa fatiget.
Nam mihi cum magnis opibus domus alta niteret,
Cui fuerant flavi ditantes ordine fulci
Horrea, fecundas ad deficientia messes:
Cuique pecus denso pascebant agmine colles,
Et domino satis, et nimium furique, lupoque.
Nunc desiderium superest: nam cura novatur,
Cum memor anteactos semper dolor admonet annos.
Sed licet asperiora cadant, spolierque relictis;
Non te deficient nostræ memorare Camenæ:
Nec solum tibi Pierii tribuentur honores:
Pro te vel rapidas ausim maris ire per undas,
Adversis hiberna licet tumeant freta ventis:
Pro te vel solus densis subsistere turmis,
Vel parvum Ætnææ corpus committere flammæ.
Dum quodcunque tuum est. Nostri si parvula cura
Sit tibi, quanta libet, si sit modo, non mihi regna
Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
Posse Meleteas nec mallet mittere chartas.
Quod tibi si versus noster totusve minusve,
Vel bene si totus, summo vel inerret in ore;
Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
Quin etiam, mea cum tumulus contexerit ossa,

Seu

TIBULLI LIBER IV. 175

Seu matura dies celerem properat mihi mortem,
Longa manet seu vita tamen mutata figuram;
Seu me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum; seu tardi pecoris sim gloria taurus;
Sive ego per liquidum volucris vehar aera pennis;
In quemcunque hominem me longa receperit ætas,
Inceptis de te subtexam carmina chartis.

*LAUS SULPICIÆ
AD MARTEM. II.*

SULPICIA est tibi culta tuis, Mars magne, Calendis:
Spectatum e cœlo, si sapias, ipse veni.
Hoc Venus ignoscet. At tu, violente, caveto,
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis, cum vult exurere Divos,
Accendit geminas lampadas acer Amor.
Illam, quicquid agit, quoque vestigia flectit,
Componit furtim, subsequiturque decor.
Seu solvit crines, fusis decet esse capillis:
Seu comfit, comitis est veneranda comis.
Urit, seu Tyria voluit procedere palla:
Urit, seu nivea candida veste venit:
Talis in æterno felix Vertumnus Olympo,
Mille habet ornatus, mille decenter habet.
Sola puellarum digna est, cui mollia caris
Vellera det succis bis madefacta Tyros;

Possi-

176 *TIBULLI LIBER IV.*

Possideatque, metit quicquid bene olentibus arvis
 Cultor odoratæ dives Arabs segetis;
 Et quascunque niger rubro de litore conchas
 Proximus Eois colligit Indus aquis.
 Hanc vos, Pierides, festis cantate Calendis,
 Et testudinea, Phœbe superbe, lyra.
 Hoc solenne sacrum multos hoc fumet in annos.
 Dignior est vestro nulla puella choro.

SULPICIA AD CERINTHUM. III.

PARCE meo juveni, seu quis bona pascua campi,
 Seu colis umbrosi devia montis aper.
 Nec tibi fit duros acuisse in prælia dentes.
 Incolumem custos hunc mihi servet Amor.
 Sed procul abducit venandi Delia cura.
 O pereant silvæ, deficientque canes.
 Quis furor est, quæ mens densos indagine colles
 Claudentem, teneras lædere velle manus?
 Quidve juvat furtim latebras intrare ferarum?
 Candidaque hamatis crura notare rubis?
 Sed tamen, ut tecum liceat, Cerinthe, vagari,
 Ipsa ego per montes retia torta feram.
 Ipsa ego velocis quæram vestigia cervi,
 Et demam celeri ferrea vincla cani.
 Tunc mihi, tunc placeant silvæ, si, lux mea, tecum
 Arguar ante ipsas concubuisse plagas.

Tunc

TIBULLI LIBER IV. 177

Tunc veniat licet ad cæsces, illæsus abibit,
Ne Veneris cupidæ gaudia turbet, aper.
Tunc sine me fit nulla Venus: sed lege Dianæ,
Caste puer, casta retia tende manu.
Et quæcunque meo furtim subrepat amori,
Incidat in sævas diripienda feras.
At tu venandi studium concede parenti,
Et celer in nostros ipse recurre sinus.

A D P H O E B U M. IV.

HUC ades, et teneræ morbos expelle puellæ,
Huc ades, intonsa Phœbe superbe coma.
Crede mihi, propera: nec te jam, Phœbe, pigebit
Formosæ medicas applicuisse manus.
Effice, ne macies pallentes occupet artus,
Neu notet informis pallida membra color.
Et quodcunque mali est, et quicquid triste timemus,
In pelagus rapidis evehat amnis aquis.
Sancte veni, tecumque feras quicunque sapes,
Quicunque et cantus corpora fessa levant.
Neu juvenem torque, metuit qui fata puellæ,
Votaque pro domina vix numeranda facit.
Interdum vovet: interdum, quod langueat illa,
Dicit in æternos aspera verba Deos.
Pone metum, Cerinthe: Deus non lædit amantes.
Tu modo semper ama: salva puella tibi est.

178 *TIBULLI LIBER IV.*

Nil opus est fletu; lacrymis erit aptius uti,
 Si quando fuerit tristior illa tibi.
 At nunc tota tua est; te solum candida secum
 Cogitat, et frustra credula turba fedet.
 Phœbe fave: laus magna tibi tribuetur, in uno
 Corpore servato, restituisse duos.
 Jam celebrer, jam lætus eris, cum debita reddet
 Certatim sanctis lætus uterque focis.
 Tunc te felicem dicet pia turba Deorum;
 Optabunt artes et sibi quisque tuas.

AD CERINTHUM. V.

EST, qui te, Cerinthe, dies dedit, hic mihi sanctus,
 Atque inter festos semper habendus erit.
 Te nascente novum Parcæ cecinere puellis
 Servitium; et dederunt regna superba tibi.
 Uror ego ante alias, juvat hoc, Cerinthe, quod uror,
 Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
 Mutuus adfit amor; tua per dulcissima furta,
 Perque tuos oculos, per Geniumque rogo.
 Magne Geni, cape thura libens, votisque faveto,
 Si modo, cum de me cogitat, ille calet.
 Quod si forte alios jam nunc suspirat amores,
 Tunc precor infidos, sancte, relinque focos.
 Nec tu sis injusta Venus. Vel serviat æque
 Vincius uterque tibi, vel mea vincla leva:

Sed

TIBULLI LIBER IV. 179

Sed potius valida teneamur uterque catena,
Nulla queat posthac quam soluisse dies.
Optat idem juvenis, quod nos, sed tutius optat:
Nam pudet hæc illum dicere verba palam.
At tu Natalis quoniam Deus omnia sentis,
Annue. Quid refert, clamve, palamve roget?

AD JUNONEM. VI.

NATALIS Juno, sanctos cape thuris acervos,
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tota tibi est hodie; tibi se lætissima comfit;
Staret ut ante tuos conspicienda focos.
Illa quidem ornandi causas tibi, Diva, relegat;
Est tamen, occulte cui placuisse velit.
At tu, sancta, fave, ne nox divellat amantes;
Sed juveni, quæso, mutua vincla para.
Sic bene compones: ulli non ille puellæ
Servire, aut cuiquam dignior illa viro.
Nec possit cupidos vigilans deprendere custos,
Fallendique vias mille ministret Amor.
Annue, purpureaque veni perlucida palla.
Ter tibi fit libo, ter, Dea casta, mero.
Præcipit et gnata mater studiosa, quod optet;
Illa aliud tacita jam sibi mente rogat.
Uritur, ut celeres urunt altaria flammæ,
Nec, liceat quamvis, sana fuisse velit.

180 *TIBULLI LIBER IV.*

Sit juveni grata; ac veniet cum proximus annus,
Hic idem votis jam vetus adfit Amor.

SULPICIA LOQUITUR. VII.

TANDEM venit Amor: qualem texisse pudori,
Quam nudasse alicui, fit mihi fama magis.

Exorata meis illum Cytherea Camenis

Attulit in nostrum, deposuitque sinum.

Exsolvit promissa Venus. Mea gaudia narret,

Dicetur si quis non habuisse suam.

Non ego signatis quicquam mandare tabellis,

Ne legat id nemo, quam meus ante, velim:

Sed peccasse juvat; vultus componere famæ

Tædet: cum digno digna fuisse ferar.

AD MESSALLAM. VIII.

INVISUS natalis adest, qui rure molesto,
Et sine Cerintho tristis agendus erit.

Dulcius urbe quid est? an villa sit apta puellis,

Atque Eretino frigidus amnis agro?

Jam nimium Messalla mei studiose quiescas,

Non tempestivæ sæpe propinque viæ.

Hic animum, sensusque meos abducta relinquo,

Arbitrio quamvis non finis esse meo.

DE NATALI DIE. IX.

SCIS iter ex animo sublatum triste puellæ,
Natali Romæ jam licet esse tuo.
Omnibus ille dies nobis natalis agatur,
Qui nec opinanti nunc tibi forte venit.

DE SULPICIA. X.

GRATUM est, securus multum quod jam mihi de
Permittis subito, ne male inepta cadam. [me
Sit tibi cura togæ potior, pressumque quafillo
Scortum, quam Servi filia Sulpicia.
Soliciti sunt pro nobis, quibus illa dolori est
Ne credam ignoto maxima causa toro.

AD CERINTHUM. XI.

ESTNE tibi, Cerinthe tuæ placiture puellæ,
Qui mea nunc vexat corpora fessa calor?
Ah ego non aliter tristes evincere morbos
Optarim, quam te sic quoque velle putem.
Nam mihi quid profit morbos evincere? quid tu
Nostra potes lento pectore ferre mala?

A D E U N D E M. XII.

NE tibi sim, mea lux, æque tam fervida cura,
 Ut videor paucos ante fuisse dies;
 Si quicquam tota commisi stulta juventa,
 Cujus me fatear pœnituisse magis,
 Hesternam quam te solum quod nocte reliqui,
 Ardorem cupiens dissimulare meum.

A D A M I C A M. XIII.

NULLA tuum nobis subducet femina lectum.
 Hoc primum juncta est federe nostra Venus.
 Tu mihi sola places; nec jam, te præter, in urbe
 Formosa est oculis ulla puella meis.
 Atque utinam posses uni mihi bella videri;
 Displiceas aliis: sic ego tutus ero.
 Nil opus invidia est. Procul absit gloria vulgi:
 Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
 Sic ego secretis possum bene vivere filvis,
 Qua nulla humano fit via trita pede.
 Tu mihi curarum requies, tu nocte vel atra
 Lumen, et in solis tu mihi turba locis.
 Nunc licet e cœlo mittatur amica Tibullo,
 Mittetur frustra, deficietque Venus.
 Hæc tibi sancta tuæ Junonis numina juro,

Quæ

TIBULLI LIBER IV. 183

Quæ sola ante alios est mihi magna Deos.
Quid facio demens? heu, cui mea pignora credo?
Juravi stulte: proderat iste timor.
Nunc tu fortis eris, nunc tu me audacius ures:
Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Jam faciam quodcunque voles; tuus usque manebo,
Nec fugiam notæ servitium dominæ:
Sed Veneris sanctæ confidam vinctus ad aras:
Hæc notat injustos, supplicibusque favet.

DE INFAMIA SUÆ PUELLÆ. XIV.

RUMOR ait crebro nostram peccare puellam;
Nunc ego me furdīs auribus esse velim.
Crimina non hæc sunt nostro sine facta dolore:
Quid miserum torques, rumor acerbe? tace.

*DOMITII MARSI DE TIBULLI
MORTE.*

TE quoque Virgilio comitem non æqua, Tibulle,
Mors juvenem campos misit ad Elyfios:
Ne foret, aut elegis molles qui fleret amores,
Aut caneret forti regia bella pede.

TIBULLI LIBER IV.

Quis solus ante alios est mihi iugum? Quid facis demens? heu, cui mea signora credos?
Iuravi fuit: proderat ille timor.
Nunc tu fortis es, nunc tu me solutus eras.
Hoc peperit multo garrula lingua nasum.
Iam faciam quodcumque voles: tuas utque nuptias
Nec iugum nota levium domine.
Sed Veneris tandem coactam viam, ad huc
Hec necat infidos, suspiculaque tace.

DE INFAMIA SUE PUELLAE XIV.

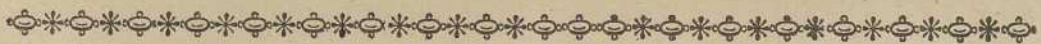
RUMOR in crebro nostram pecore pullam
Nunc ego me fudis antibus esse velim.
Crimina non haec sunt nostro sine facta dolore.
Quid miserum torques, tumor acerbe, tace.

DOMITII MARCI DE TIBULLI MORTE.

TE quoque Virgilio comitem non exuas, Tibulle.
Mors iuvenem campos vixit ad Elvorum.
No forte, aut elegis molles esse fletus amores,
Aut caneret forti regis bella pede.

SEXTI AURELII
PROPERTII
LIBER I.

SEXTI AURELLI

PROPERTII

LIBER I

SEXTI AURELLI

PROPERTII

LIBER I

LIBER I

SEXTI AURELII
PROPERTII
LIBER I.

ELEGIA I.

CYNTHIA prima suis miserum me cepit ocellis,
Contactum nullis ante cupidinibus.
Tum mihi constantis dejecit lumina fastus,
Et caput impositis preffit Amor pedibus;
Donec me docuit castas odisse puellas
Improbis, et nullo vivere consilio.
Et mihi jam toto furor hic non deficit anno,
Cum tamen adversos cogor habere Deos.
Milanion nullos fugiendo, Tulle, labores
Sævitiam duræ contudit Iafidos.
Nam modo Partheniis amens errabat in antris,
Ibat et hirsutas ille videre feras.
Ille etiam Hylei percussus vulnere rami
Saucius Arcadiis rupibus ingemuit.
Ergo velocem potuit domuisse puellam:
Tantum in amore preces, et benefacta valent.
In me tardus Amor non ullas cogitat artes;

188 *PROPERTII LIBER I.*

Nec meminit notas, ut prius, ire vias.
 At vos, deductæ quibus est fallacia Lunæ,
 Et labor in magicis sacra piare focis,
 En agedum, dominæ mentem convertite nostræ,
 Et facite illa meo palleat ore magis.
 Tunc ego crediderim vobis, et fidera, et amnes
 Posse Cyteinis ducere carminibus.
 Et vos, qui fero lapsum revocatis, amici,
 Quærite non sani pectoris auxilia.
 Fortiter et ferrum, sævos patiemur et ignes :
 Sit modo libertas, quæ velit ira, loqui.
 Ferte per extremas gentes, et ferte per undas,
 Qua non ulla meum femina norit iter.
 Vos remanete, quibus facili Deus annuit aure ;
 Sitis et in tuto semper amore pares.
 In me nostra Venus noctes exercet amaras,
 Et nullo vacuus tempore defit Amor.
 Hoc, moneo, vitate malum. Sua quemque moretur
 Cura, neque assueto mutet amore locum.
 Quod si quis monitis tardas adverterit aures,
 Heu referet quanto verba dolore mea!

ELEGIA II.

QUID juvat ornato procedere, vita, capillo?
 Et tenuous Coa veste movere finus?
 Aut quid Orontea crines perfundere myrrha?

Teque

PROPERTII LIBER I. 189

Teque peregrinis vendere muneribus?
Naturæque decus mercato perdere cultu?
Nec finire in propriis membra nitere bonis?
Crede mihi, non ulla tuæ medicina figuræ est.
Nudus Amor formæ non amat artificem.
Aspice quos summittit humus formosa colores,
Et veniant ederæ sponte sua melius:
Surgat et in solis formosius arbutus antris,
Et sciat indociles currere lympa vias:
Litora nativis perlucet picta lapillis,
Et volucres nulla dulcius arte canunt.
Non sic Leucippis succendit Castora Phœbe,
Pollucem cultu non Thelaira foror.
Non Idæ, et cupido quondam discordia Phœbo
Eveni patriis filia litoribus.
Nec Phrygium falso traxit candore maritum
Avecta externis Hippodamia rotis;
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis Apelleis est color in tabulis.
Non illis studium vulgo conquirere amantes:
Illis ampla fatis forma, pudicitia.
Non ego nunc vereor, ne sis mihi vilior istis:
Uni si qua placet, culta puella fat est:
Cum tibi præsertim Phœbus sua carmina donet,
Aoniamque libens Calliopea lyram:
Unica nec desit jucundis gratia verbis,
Omnia quæque Venus, quæque Minerva probat.
His

His tu semper eris nostræ gratissima vitæ,
Tædia dum miseræ sint tibi luxuriæ.

ELEGIA III.

QUALIS Thesea jacuit cedente carina
Languida desertis Gnosia litoribus:
Qualis et accubuit primo Cepheia somno
Libera jam duris cotibus Andromede:
Nec minus assiduis Edonis fessa choreis
Qualis in herbofo concidit Apidano:
Talis visa mihi mollem spirare quietem
Cynthia, non certis nixa caput manibus;
Ebria cum multo traherem vestigia Baccho,
Et quaterent fera nocte facem pueri.
Hanc ego, nondum etiam sensus deperditus omnes,
Molliter impresso conor adire toro.
Et quamvis duplici correptum ardore juberent
Hac Amor, hac Liber, durus uterque Deus,
Subiecto leviter positam tentare lacerto,
Osculaque admota sumere, et arma manu;
Non tamen ausus eram dominæ turbare quietem,
Expertæ metuens jurgia sævitæ:
Sed sic intentis hærebam fixus ocellis,
Argus ut ignotis cornibus Inachidos.
Et modo solvebam nostra de fronte corollas,
Ponebamque tuis, Cynthia, temporibus:

Et

PROPERTII LIBER I. 191

Et modo gaudebam lapsos formare capillos ;
Nunc furtiva cavis poma dabam manibus :
Omniaque ingrato largibar munera Somno,
Munera de prono sæpe voluta sinu.
Et, quoties raro duxti fuspiria motu,
Obstupui vano credulus auspicio ;
Ne qua tibi insolitos portarent visa timores,
Neve quis invitam cogeret esse suam.
Donec diversas percurrens Luna fenestras,
Luna moraturis sedula luminibus,
Compositos levibus radiis patefecit ocellos,
Sic ait in molli fixa toro cubitum ;
Tandem te nostro referens injuria lecto,
Alterius clausis reppulit e foribus.
Namque ubi longa meæ consumsti tempora noctis,
Languidus exactis, hei mihi, fideribus ?
O utinam tales perducas, improbe, noctes,
Me miseram quales semper habere jubes.
Nam modo purpureo fallebam flamine somnum,
Rursus et Orpheæ carmine fessa lyræ :
Interdum graviter mecum deserta querebar
Externo longas sæpe in amore moras ;
Dum me jucundis lapsam Sopor impulit alis.
Illa fuit lacrymis ultima cura meis.

E L E

ELEGIA IV.

QUID mihi tam multas laudando, Basse, puellas
Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris, vitæ quodcunque sequetur,
Hoc magis affueto ducere servitio?
Tu licet Antiopæ formam Nyctēidos, et tu
Spartanæ referas laudibus Hermionæ,
Et quascunque tulit formosi temporis ætas,
Cynthia non illas nomen habere finat:
Nedum, si levibus fuerit collata figuris,
Inferior duro iudice turpis eat.
Hæc sed forma mei pars est extrema furoris:
Sunt majora, quibus, Basse, perire juvat:
Ingenuus color, et multis decus artibus, et quæ
Gaudia sub tacita dicere veste libet.
Quo magis et nostros contendis solvere amores,
Hoc magis accepta fallit uterque fide.
Non impune feres. Sciet hæc infana puella,
Et tibi non tacitis vocibus hostis erit.
Nec tibi me posthac committet Cynthia, nec te
Quæret. Erit tanti criminis illa memor.
Et te circum omnes alias irata puellas
Differet. Heu nullo limine carus eris.
Nullas illa suis contemnet fletibus aras,
Et quicumque facer, qualis ubique, lapis.

Non

PROPERTII LIBER I. 193

Non ullo gravius tentatur Cynthia damno,
Quam tibi cum raptō cessat amore Deus,
Præcipue nostri. Maneat sic semper, adoro;
Nec quicquam ex illa, quod querar, inveniam.

ELEGIA V.

INVIDE, tu tandem voces compesce molestas,
Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi vis, insane? meos sentire furores?
Infelix properas ultima nosse mala:
Et miser ignotos vestigia ferre per ignes,
Et bibere e tota toxica Theffalia.
Non est illa vagis similis collata puellis.
Molliter irasci non sciet illa tibi.
Quod si forte animis non est contraria nostris,
At tibi curarum millia quanta dabit?
Non tibi jam somnos, non illa relinquet ocellos.
Illa feros animis alligat una viros.
Ah mea contemptus quoties ad limina cures!
Cum tibi singultu fortia verba cadent;
Et tremulus mœstis orietur fletibus horror,
Et timor informem ducet in ore notam:
Et quæcunque voles fugient tibi verba querenti;
Nec poteris, qui sis, aut ubi, nosse miser.
Tum grave servitium nostræ cogere puellæ
Discere, et exclusum quid sit abire domum.

Nec jam pallorem toties mirabere nostrum,

Aut cur sim toto corpore nullus ego.

Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti:

Nescit Amor priscis cedere imaginibus.

Quod si parva tuæ dederis vestigia culpæ,

Quam cito de tanto nomine rumor eris?

Non ego tum potero solatia ferre roganti,

Cum mihi nulla mei sit medicina mali:

Sed pariter miseri socio cogemur amore

Alter in alterius mutua flere sinu.

Quare, quid possit mea Cynthia, define, Galle,

Quærere. Non impune illa rogata venit.

ELEGIA VI.

NON ego nunc Adriæ vereor mare noscere tecum,
Tulle, neque Ægæo ducere vela falo.

Cum quo Riphæos possim conscendere montes,

Ulteriusque domos vadere Memnonias.

Sed me complexæ remorantur verba puellæ,

Mutatoque graves sæpe colore preces.

Illa mihi totis argutat noctibus ignes,

Et queritur nullos esse relicta Deos.

Illa meam mihi jam se denegat: illa minatur,

Quæ solet irato tristis amica viro.

His ego non horam possum durare querelis.

Ah pereat, si quis lentus amare potest.

An

PROPERTII LIBER I. 195

An mihi fit tanti doctas cognoscere Athenas,
Atque Asiæ veteres cernere divitias;
Ut mihi deducta faciat convicia puppi
Cynthia, et infanis ora notet manibus;
Osculaque opposito dicat sibi debita vento,
Et nihil infido durius esse viro?
Tu patruī meritas conare anteire secures,
Et vetera oblitis jura refer fociis.
Nam tua non ætas unquam cessavit amori,
Semper at armatæ cura fuit patriæ.
Et tibi non unquam nostros puer iste labores
Afferat, et lacrymis omnia nota meis.
Me sine, quem semper voluit Fortuna jacere,
Hanc animam extremæ reddere nequitia.
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoque terra tegat.
Non ego sum laudi, non natus idoneus armis.
Hanc me militiam fata subire volunt.
At tu, seu mollis qua tendit Ionia, seu qua
Lydia Pactoli tingit aratra liquor;
Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis
Ibis, et accepti pars eris imperii;
Tum tibi si qua mei veniet non immemor hora,
Vivere me duro fidere certus eris.

ELEGIA VII.

CUM tibi Cadmeæ dicuntur, Pontice, Thebæ,
Armaque fraternæ tristia militiæ;
Atque, ita sim felix, primo contendis Homero,
Sint modo fata tuis mollia carminibus;
Nos, ut consueamus, nostros agitamus amores,
Atque aliquid duram quærimus in dominam:
Nec tantum ingenio, quantum servire dolori
Cogor, et ætatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur vitæ modus: hæc mea fama est:
Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctæ solum placuisse puellæ,
Pontice, et injustas sæpe tulisse minas.
Me legat assidue post hæc neglectus amator,
Et profint illi cognita nostra mala.
Te quoque si certo puer hic concusserit arcu,
Quod nolim nostros eviolasse Deos;
Longe castra tibi, longe miser agmina septem
Flebis in æterno furda jacere situ;
Et frustra cupies mollem componere versum,
Nec tibi subjiciet carmina ferus Amor.
Tunc me non humilem mirabere sæpe poetam:
Tunc ego Romanis præferar ingeniis.
Nec poterunt juvenes nostro reticere sepulcro;
Ardoris nostri magne poeta, jaces.

Tu

PROPERTII LIBER I. 197

Tu cave nostra tuo contemnas carmina fastu.

Sæpe venit magno fenore tardus Amor.

ELEGIA. VIII.

TUNE igitur demens? nec te mea cura moratur?

An tibi sum gelida vilior Illyria?

Et tibi jam tanti, quicumque est iste, videtur,

Ut sine me vento quolibet ire velis?

Tune audire potes vefani murmura ponti?

Fortis et in dura nave jacere potes?

Tu pedibus teneris positas fulcire ruinas?

Tu potes insolitas, Cynthia, ferre nives?

O utinam hibernæ duplicentur tempora brumæ,

Et sit iners tardis navita Vergiliis;

Ne tibi Tyrrhena solvatur funis arena,

Neve inimica meas elevet aura preces:

Atque ego non videam tales subfidere ventos,

Cum tibi provectas auferet unda rates:

Et me defixum vacua patiatur in ora

Crudelem infesta sæpe vocare manu.

Sed quocunque modo de me, perjura, mereris,

Sit Galatea tuæ non aliena viæ;

Ut te felici prævecta Ceraunia remo

Accipiat placidis Oricos æquoribus.

Nam me non ullæ poterunt corrumpere; de te

Quin ego, vita, tuo limine verba querar.

Nec

Nec me deficiet nautas rogitare citatos ;

Dicite, quo portu clausa puella mea est.

Et dicam, licet Atraciis confidat in oris,

Et licet Eleis, illa futura mea est.

Hic erit, hic jurata manet. Rumpantur iniqui.

Vicimus : assiduas non tulit illa preces.

Falsa licet cupidus deponat gaudia livor :

Destitit ire novas Cynthia nostra vias.

Illi carus ego, et per me carissima Roma

Dicitur : et sine me dulcia regna negat.

Illa vel angusto mecum requiescere lecto,

Et quocunque modo maluit esse mea ;

Quam sibi dotatae regnum vetus Hippodamiæ,

Et quas Elis opes ante pararat equis.

Quamvis magna daret, quamvis majora daturus,

Non tamen illa meos fugit avara sinus :

Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,

Sed potui blandi carminis obsequio.

Sunt igitur Musæ, neque amanti tardus Apollo :

Queis ego fretus amo. Cynthia rara mea est.

Nunc mihi summa licet contingere fidera plantis.

Sive dies, seu nox venerit, illa mea est.

Nec mihi rivalis certos subducet amores.

Ista meam norit gloria canitiem.

ELEGIA IX.

DICEBAM tibi venturos, irrifor, amores,
 Nec tibi perpetuo libera verba fore.
 Ecce jaces, supplexque venis ad jura puellæ,
 Et tibi nunc quovis imperat emta modo.
 Non me Chaoniæ vincant in amore columbæ
 Dicere quos juvenes quæque puella domet.
 Me dolor, et lacrymæ merito fecere peritum:
 Atque utinam posito dicar amore rudis.
 Quid tibi nunc misero prodest grave dicere carmen?
 Aut amphioniæ mœnia flere lyræ?
 Plus in amore valet Mimnermi versus Homero:
 Carmina mansuetus lenia quærit Amor.
 I quæso, et tristes istos depone libellos,
 Et cane, quod quævis nosse puella velit.
 Quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
 Insanus medio flumine quæris aquam.
 Nec dum etiam palles, vero nec tangeris igni.
 Hæc est venturi prima favilla mali.
 Tunc magis Armenias cupies accedere tigres,
 Et magis infernæ vincula nosse rotæ;
 Quam pueri toties arcum sentire medullis,
 Et nihil iratæ posse negare tuæ.
 Nullus Amor cuiquam faciles ita præbuit alas,
 Ut non alterna prefferit ille manu.

Nec

Atque utinam mage te remis confisa minutis
Parvula Lucrina cymba moretur aqua:
Aut teneat clausam tenui Teuthrantis in unda
Alternæ facilis cedere lympa manu;
Quam vacet alterius blandos audire fufurros
Molliter in tacito litore compositam:
Ut solet amoto labi custode puella
Perfida, communes nec meminisse Deos.
Non quia perspecta non es mihi cognita fama,
Sed quod in hac omnis parte timetur amor.
Ignosces igitur, si quid tibi triste libelli
Attulerint nostri: culpa timoris erit.
An mihi non major caræ custodia matris?
Aut sine te vitæ cura sit ulla meæ?
Tu mihi sola domus, tu, Cynthia, sola parentes,
Omnia tu nostræ tempora lætitiæ.
Seu tristis veniam, seu contra lætus amicis:
Quicquid ero, dicam, Cynthia causa fuit.
Tu modo quam primum corruptas desere Baias:
Multis ista dabunt litora diffidium:
Litora, quæ fuerant castis inimica puellis:
Ah pereant Baiæ crimen amoris aquæ.

ELEGIA XII.

QUID mihi desidiæ non cessas fingere crimen,
 Quod faciat nobis conscia Roma moram?
 Tam multa illa meo divisa est millia lecto,
 Quantum Hypanis Veneto diffidet Eridano.
 Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores
 Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat.
 Olim gratus eram: non illo tempore cuiquam
 Contigit, ut simili posset amare fide.
 Invidiæ fuimus. Num me Deus obruit? an quæ
 Lecta Prometheis dividit herba jugis?
 Non sum ego, qui fueram: mutat via longa puellas.
 Quantus in exiguo tempore fugit Amor!
 Nunc primum longas solus cognoscere noctes
 Cogor, et ipse meis auribus esse gravis.
 Felix qui potuit præsentì flere puellæ:
 Non nihil aspersis gaudet Amor lacrymis.
 Aut si despectus potuit mutare calores;
 Sunt quoque translato gaudia servitio.
 Mi neque amare aliam, neque ab hac discedere fas est.
 Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

ELEGIA XIII.

TU, quod sæpe soles, nostro lætabere casu,
Galle, quod abrepto solus amore vacem.
At non ipse tuas imitabor, perfide, voces.
Fallere te nunquam, Galle, puella velit.
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
Certus et in nullo quæris amore moram;
Perditus in quadam tardis pallefcere curis
Incipis, et primo lapsus adire gradu.
Hæc erit illarum contemti pœna doloris:
Multarum miseras exiget una vices.
Hæc tibi vulgares istos compescet amores:
Nec nova quærendo semper amicus eris.
Hæc ego non rumore malo, non augure doctus:
Vidi ego: me, quæso, teste negare potes?
Vidi ego te toto vinctum languescere collo,
Et flere injectis, Galle, diu manibus;
Et cupere optatis animam deponere verbis,
Et quæ deinde meus celat, amice, pudor.
Non ego complexus potui diducere vestros;
Tantus erat demens inter utrosque furor.
Non sic Æmonio Salmonida mistus Enipeo
Tænarius facili pressit amore Deus:
Nec sic cœlestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit in Octæis gaudia prima jugis.

Una

Una dies omnes potuit præcurrere amantes :
 Nam tibi non tepidas subdidit illa faces :
 Nec tibi præteritos passa est succedere fastus,
 Nec finit abduci; te tuus ardor aget.
 Nec mirum: cum fit Jove digna, et proxima Ledæ,
 Et Ledæ partu, gratior una tribus.
 Illa fit Inachiis et blandior Heroinis;
 Illa suis verbis cogat amare Jovem.
 Tu vero quoniam semel es periturus amore,
 Utere, non alio lumine dignus eras.
 Quæ tibi fit felix, quoniam novus incidit error:
 Et quodcunque voles, una fit ista tibi.

E L E G I A XIV.

TU licet abjectus Tiberina molliter unda
 Lesbica Mentoreo vina bibas opere;
 Et modo tam celeres mireris currere lintres,
 Et modo tam tardas funibus ire rates;
 Et nemus omne fatas intendat vertice filvas,
 Urgetur quantis Caucasus arboribus;
 Non tamen ista meo valeant contendere amor.
 Nescit Amor magnis cedere divitiis.
 Nam five optatam mecum trahit illa quietem,
 Seu facili totum ducit amore diem;
 Tunc mihi Pactoli veniunt sub tecta liquores,
 Et legitur rubris gemma sub æquoribus:

Tum

226 *PROPERTII LIBER I.*

Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges:

Quæ maneant, dum me fata perire volent.

Nam quis divitiis adverso gaudet Amore?

Nulla mihi tristi præmia sint Venere.

Illa potest magnas heroum infringere vires,

Illa etiam duris mentibus esse dolor:

Illa neque Arabium metuit transcendere limen:

Nec timet ostrino, Tulle, subire toro;

Et miserum toto juvenem versare cubili.

Quid relevant variis serica textilibus?

Quæ mihi dum placata aderit, non ulla verebor

Regna, nec Alcinoi munera despicere.

ELEGIA XV.

SÆPE ego multa tuæ levitatis dura timebam,

Hac tamen excepta, Cynthia, perfidia.

Aspice me quanto rapiat Fortuna periclo;

Tu tamen in nostro lenta timore venis;

Et potes externos manibus componere crines,

Et longa faciem quærere desidia;

Nec minus Eois pectus variare lapillis,

Ut formosa novo quæ parat ire viro.

At non sic Ithaci digressu mota Calypso

Desertis olim fleverat æquoribus:

Multos illa dies incomtis mœsta capillis

Sederat injusto multa locuta fallo;

Et

Et quamvis nunquam posthac visura dolebat,
 Illa tamen longæ conscia lætitiæ.
 Alpheibœa suos ulta est pro conjuge fratres,
 Sanguinis et cari vincula rupit Amor.
 Nec sic Æsonidem rapientibus anxia ventis
 Hypsipyle vacuo constitit in thalamo.
 Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
 Ut semel Æmonio tabuit hospitio.
 Conjugis Evadne miseros elata per ignes
 Occidit, Argivæ fama pudicitiae.
 Quarum nulla tuos potuit convertere mores,
 Tu quoque uti fieres nobilis historia.
 Define jam revocare tuis perjuria verbis,
 Cynthia, et oblitos parce movere Deos.
 Audax ah nimium, nostro dolitura periclo,
 Si quid forte tibi durius inciderit.
 Multa prius vasto labentur flumina ponto,
 Annus et inversas duxerit ante vices;
 Quam tua sub nostro mutetur pectore cura,
 Sis quodcunque voles, non aliena tamen;
 Quamve mihi viles isti videantur ocelli,
 Per quos sæpe mihi credita perfidia est.
 Hos tu jurabas, si quid mentita fuisses,
 Ut tibi suppositis exciderent manibus.
 Et contra magnum potes hos attollere solem?
 Nec tremis admissæ conscia nequitiae?
 Quis te cogebat multos pallere colores,

Et

Et fletum invitis ducere luminibus?
 Queis ego nunc pereo, similes moniturus amantes;
 O nullis tutum credere blanditiis.

ELEGIA XVI.

QUÆ fueram magnis olim patefacta triumphis
 Janua Tarpeiæ nota pudicitiae;
 Cujus inaurati celebrarunt limina currus,
 Captorum lacrymis humida supplicibus;
 Nunc ego nocturnis potorum faucia rixis,
 Pulsata indignis sæpe queror manibus.
 Et mihi non defunt turpes pendere corollæ,
 Semper et exclusi signa jacere faces:
 Nec possum infamis dominæ defendere noctes
 Nobilis obscœnis tradita carminibus:
 Nec tamen illa suæ revocatur parcere famæ,
 Turpior et secli vivere luxuria.
 Has inter gravibus cogor deflere querelis
 Supplicis a longis tristior excubiis.
 Ille meos nunquam patitur requiescere postes
 Arguta referens carmina blanditia;
 Janua vel domina penitus crudelior ipsa,
 Quid mihi tam duris clausa taces foribus?
 Cur nunquam referata meos admittis amores,
 Nescia furtivas reddere mota preces?
 Nullane finis erit nostro concessa dolori?

Tristis

Tristis et in tepido limine somnus erit?
 Me mediæ noctes, me sidera prona jacentem,
 Frigidaque Eoo me dolet aura gelu:
 Tu sola humanos nunquam miserata dolores
 Respondes tacitis mutua cardinibus.
 O utinam trajecta cava mea vocula rima,
 Percussas dominæ vertat in auriculas.
 Sit licet et faxy patientior illa Sicano,
 Sit licet et ferro durior, et chalybe;
 Non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
 Surget et invitis spiritus in lacrymis.
 Nunc jacet alterius felici nixa lacerto;
 At mea nocturno verba cadunt Zephyro:
 Sed tu sola mei tu maxima causa doloris,
 Victa meis nunquam janua muneribus,
 Te non ulla meæ læsit petulantia linguæ,
 Quæ solet irato dicere tuta loco;
 Ut me tam longa raucum patiare querela
 Sollicitas trivio pervigilare moras.
 At tibi sæpe novo deduxi carmina versu,
 Osculaque impressis nixa dedi gradibus.
 Ante tuos quoties verti me, perfida, postes,
 Debîtaque occultis vota tuli manibus?
 Hæc ille, et si quæ miseri novistis amantes,
 Et matutinis obstrepat alitibus.
 Sic ego nunc dominæ vitiis, et semper amantis
 Fletibus, æterna differor invidia.

ELEGIA XVII.

ET merito, quoniam potui fugisse puellam,
Nunc ego desertas alloquor Alcyonas:
Nec mihi Cassiope solito visura carinam,
Omniaque ingrato litore vota cadunt.
Quin etiam absenti profunt tibi, Cynthia, venti:
Aspice quam sævas increpat aura minas.
Nullane placatæ veniet fortuna procellæ?
Hæccine parva meum funus arena teget?
Tu tamen in melius sævas converte querelas;
Sat tibi fit pœnæ nox, et iniqua vada.
An poteris ficcis mea fata reponere ocellis?
Ossaque nulla tuo nostra tenere finu?
Ah pereat, quicumque rates, et vela paravit
Primus, et invito gurgite fecit iter.
Nonne fuit melius dominæ pervincere mores,
(Quamvis dura, tamen rara puella fuit)
Quam sic ignotis circumdata litora filvis
Cernere, et optatos quærere Tyndaridas?
Illic si qua meum sepelirent fata dolorem,
Ultimus et posito staret amore lapis;
Illa meo caros donasset funere crines,
Molliter et tenera poneret ossa rosa:
Illa meum extremo clamasset pulvere nomen,
Ut mihi non ullo pondere terra foret.

At

PROPERTII LIBER I. 231

At vos æquoreæ formosa Doride natæ,
Candida felici solvite vela choro.
Si quando vestras labens Amor attigit undas,
Manfuetis socio parcite litoribus.

ELEGIA XVIII.

HÆC certe deserta loca, et taciturna querenti,
Et vacuum Zephyri possidet aura nemus.
Hic licet occultos proferre impune dolores,
Si modo sola queant saxa tenere fidem.
Unde tuos primum repetam, mea Cynthia, fastus?
Quod mihi das flendi, Cynthia, principium?
Qui modo felices inter numerabar amantes,
Nunc in amore tuo cogor habere notam.
Quid tantum merui? quæ te mihi carmina mutant?
An nova tristitiæ causa puella tuæ?
Sic mihi te referas levis, ut non altera nostro
Limine formosos intulit ulla pedes.
Quamvis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
Non ita sæva tamen venerit ira mea;
Ut tibi sim merito semper furor; et tua flendo
Lumina dejectis turpia sint lacrymis.
An quia parva damus mutato signa calore?
Et non ulla meo clamat in ore fides?
Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,
Fagus, et Arcadio pinus amata Deo.

232 *PROPERTII LIBER I.*

Ah quoties teneras resonant mea verba sub umbras,
 Scribitur et vestris Cynthia corticibus!
 An, tuæ quæ peperit nobis injuria, curas?
 Quæ solum tacitis cognita sunt foribus.
 Omnia consuevi timidus perferre superbæ
 Jussa, neque arguto facta dolore queri.
 Pro quo divini fontes, et frigida rupes,
 Et datur inculto tramite dura quies.
 Et, quodcunque meæ possunt narrare querelæ,
 Cogor ad argutas dicere solus aves.
 Sed qualiscunque es, resonant mihi Cynthia silvæ,
 Nec deserta tuo nomine faxa vacant.

ELEGIA XIX.

NON ego nunc tristes vereor, mea Cynthia, manes,
 Nec moror extremo debita fata rogo;
 Sed ne forte tuo careat mihi funus amore:
 Hic timor est ipsis durior exequiis.
 Non adeo leviter noster puer hæsit ocellis,
 Ut meus oblito pulvis amore vacet.
 Illic Phylacides jucundæ conjugis heros
 Non potuit cæcis immemor esse locis;
 Sed, cupidus falsis attingere gaudia palmis,
 Thessalis antiquam venerat umbra domum.
 Illic quicquid ero, semper tua dicar imago:
 Trajicit et fati litora magnus Amor.

Illic

PROPERTII LIBER I. 233

Illic formosæ veniant chorus heroinæ,
Quas dedit Argivis Dardana præda viris :
Quarum nulla tua fuerit mihi, Cynthia, forma
Gratior, et tellus hoc ita iusta finat.
Quamvis te longæ remorentur fata senectæ,
Cara tamen lacrymis ossa futura meis :
Quæ tu viva mea possis sentire favilla.
Tum mihi non ullo mors fit amara loco.
Quam vereor, ne te contempto, Cynthia, busto,
Abstrahat e nostro pulvere iniquus Amor ;
Cogat et invitam lacrymas ficare cadentes :
Flectitur assiduis certa puella minis.
Quare, dum licet, inter nos lætemur amantes.
Non fatis est ullo tempore longus amor.

ELEGIA XX.

HOC pro continuo te, Galle, monemus amore,
Id tibi ne vacuo defluat ex animo :
Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti,
Crudelis Minyis dixerit Ascanius.
Est tibi non infra speciem, non nomine dispar
Thiodamanteo proximus ardor Hylæ.
Nunc tu five leges umbrosæ flumina silvæ ;
Sive Aniena tuos tinxerit unda pedes ;
Sive Gigantea spatia bere litoris ora,
Sive ubicunque vago fluminis hospitio ;
Nympha-

234 *PROPERTII LIBER I.*

Nympharum semper cupidas defende rapinas:

Non minor Aufoniis est amor in Dryasin.

Ne tibi sit duros montes, et frigida faxa,

Galle, neque expertos semper adire lacus:

Quæ miser ignotis error perpeffus in oris

Herculis indomito fleverat Ascanio.

Namque ferunt olim Pagasæ navalibus Argo

Egressam longe Phasidos isse viam;

Et jam præteritis labentem Athamantidos undis

Myforum scopulis applicuisse ratem.

Hic manus heroum placidis ut constitit oris,

Mollia composita litora fronde tegit;

At comes invicti juvenis processerat ultra

Raram sepositi quærere fontis aquam.

Hunc duo sectati fratres, Aquilonia proles,

Hunc super et Zethes, hunc super et Calais

Oscula suspensis instabant carpere palmis,

Oscula et alterna ferre supina fuga:

Ille sub extrema pendens secluditur ala,

Et volucres ramo submovet infidias.

Jam Pandioniæ cesset genus Orithyæ:

Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryasin.

Hic erat Arganti Pegasæ sub vertice montis,

Grata domus nymphis humida Thyniasin:

Quam supra nullæ pendebant debita curæ

Roscida desertis poma sub arboribus:

Et circum irriguo surgebant lilia prato

Candida

PROPERTII LIBER I. 235

Candida purpureis mista papaveribus :
Quæ modo decerpens tenero pueriliter ungui,
Proposito florem prætulit officio :
Et modo formosis incumbens nescius undis
Errorem blandis tardat imaginibus :
Tandem haurire parat demissis flumina palmis
Innexus dextro plena trahens humero.
Cujus ut accensæ Dryades candore puellæ,
Miratæ solitos destituere choros ;
Prolapsum leviter facili traxere liquore :
Tum sonitum raptò corpore fecit Hylas.
Cui procul Alcides iterat responsa ; sed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert.
His, o Galle, tuos monitis fervabis amores,
Formosum nymphis credere visus Hylam.

ELEGIA XXI.

TU, qui confortem properas evadere casum,
Miles ab Etruscis faucius aggeribus ;
Quid nostro gemitu turgentia lumina torques ?
Pars ego sum vestræ proxima militiæ.
Sic te servato possint gaudere parentes,
Hæc soror acta tuis sentiat e lacrymis,
Gallum per medios ereptum Cæsaris enses,
Effugere ignotas non potuisse manus.

Et

236 *PROPERTII LIBER I.*

Et quæcunque super dispersa invenerit ossa
Montibus Etruscis, hæc sciat esse mea.

ELEGIA XXII.

QUALIS, et unde genus, qui sint mihi, Tulle,
Quæris pro nostra semper amicitia. [penates,
Si Perusina tibi patriæ sunt nota sepulcra,
Italix duris funera temporibus,
Cum Romana suos egit discordia cives,
(Sit mihi præcipue pulvis Etrusca dolor,
Tu projecta mei perpeffa es membra propinqui:
Tu, nullo miseri contegis ossa solo)
Proxima supposito contingens Umbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

SEXTI AURELII
PROPERTII
LIBER II.

ELEGIA I.

QUÆRITIS, unde mihi toties scribantur amores?
Unde meus veniat mollis in ora liber?

Non mi Calliope, non hæc mihi cantat Apollo;

Ingenium nobis ipsa puella facit.

Sive togis illam fulgentem incedere Cois,

Hoc totum e Coa veste volumen erit:

Seu vidi ad frontem sparfos errare capillos,

Gaudet laudatis ire superba comis:

Sive lyræ carmen digitis percussit eburnis,

Miramur, faciles ut premat arte manus:

Seu cum poscentes somnum declinat ocellos,

Invenio causas mille poeta novas:

Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,

Tunc vero longas condimus Iliadas:

Seu quicquid fecit, five est quodcunque locuta,

Maxima de nihilo nascitur historia.

Quod mihi si tantum, Mæcenas, fata dedissent,

E e

Ut

238 *PROPERTII LIBER II.*

Ut possem heroas ducere in arma manus;
Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo
Impositum, ut cœli Pelion esset iter;
Non veteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,
Xerxis et imperio bina coisse vada;
Regnave prima Remi, aut animos Carthaginis altæ,
Cimbrorumque minas, et bene facta Mari.
Bellaque, resque tui memorarem Cæsaris; et tu
Cæsare sub magno cura secunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut civilia busta Philippos,
Aut canerem Siculæ classica bella fugæ;
Everfosque focos antiquæ gentis Etruscæ,
Et Ptolemææ litora capta Phari;
Aut canerem Ægyptum, et Nilum, cum tractus in urbem
Septem captivis debilis ibat aquis;
Aut regum auratis circumdata colla catenis,
Actiaque in Sacra currere rostra via;
Te mea musa illis semper contexerit armis,
Et sumta, et posita pace fidele caput.
Theseus infernis, superis testatur Achilles,
Hic Ixioniden, ille Menœtiaden.
Sed neque Phlegræos Jovis, Enceladique tumultus
Intonet angusto pectore Callimachus:
Nec mea conveniunt duro præcordia versu
Cæsaris in Phrygios condere nomen avos.
Navita de ventis, de tauris narrat arator,
Enumerat miles vulnera, pastor oves:

Nos

PROPERTII LIBER I. 239

Nos contra angusto versamus proelia lecto.

Qua pote quisque, in ea conterat arte diem.

Laus in amore mori; laus altera, si datur uno

Posse frui. Fruar o solus amore meo.

Si memini, solet illa leves culpae puellas,

Et totam ex Helena non probat Iliada.

Seu mihi sint tangenda novercae pocula Phædræ,

Pocula privigno non nocitura suo;

Seu mihi Circae pereundum est gramine, five

Colchis Colchiacis urat athena focis;

Una meos quoniam prædata est femina sensus,

Ex hac ducentur funera nostra domo.

Omnes humanos sanat medicina dolores.

Solus Amor morbi non amat artificem.

Tarda Philoctetæ sanavit crura Machaon,

Phœnicis Chiron lumina Phyllirides:

Et Deus extinctum Creffis Epidaurius herbis

Restituit patriis Androgeona focis:

Myfus et Æmonia juvenis qua cuspide vulnus

Senferat, hac ipsa cuspide sensit opem:

Hoc si quis vitium poterit mihi demere, solus

Tantaleæ poterit tradere poma manu:

Dolia virgineis idem ille repleverit urnis,

Ne tenera assidua colla graventur aqua:

Idem Caucasias solvet de rupe Promethei

Brachia, et a medio pectore pellet avem.

Quandocunque igitur vitam mea fata reposcent,

240 *PROPERTII LIBER II.*

Et breve in exiguo marmore nomen ero :
 Mæcenâs nostræ spes invidiosa juventæ,
 Et vitæ, et morti gloria iusta meæ,
 Si te forte meo ducet via proxima busto,
 Effeda cælatis siste Britanna jugis,
 Taliaque illacrymans mutæ jace verba favillæ;
 Huic misero fatum dura puella fuit.

ELEGIA II.

LIBER eram, et vacuo meditabar vivere lecto;
 At me composita pace fefellit Amor.
 Cur hæc in terris facies humana moratur?
 Jupiter, ignosco pristina furta tua.
 Fulva coma est, longæque manus, et maxima toto
 Corpore; et incedit vel Jove digna foror:
 Aut cum Dulichias Pallas spatatur ad aras,
 Gorgonis anguiferæ pectus operta comis:
 Qualis et Ischomache Lapithæ genus heroinæ
 Centauris medio grata rapina mero:
 Mercurio et sanctis fertur Boëbeidos undis
 Virgineum Brimo composuisse latus.
 Cedite jam, Divæ, quas pastor viderat olim
 Idæis tunicam ponere verticibus.
 Hanc utinam faciem nolit mutare senectus,
 Et si Cumææ secula vatis aget.

ELE-

ELEGIA III.

QUI nullum tibi dicebas jam posse nocere,
Hæfisti: cecidit spiritus ille tuus.

Vix unum potes infelix requiescere mensem,
Et turpis de te jam liber alter erit.

Quærebam, ficca si posset piscis arena,

Nec solitus ponto vivere torvus aper;

Aut ego si possem studiis vigilare feveris.

Differtur, nunquam tollitur ullus amor.

Nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit;

Lilia non domina sint magis alba mea:

Ut Mæotica nix minio si certet Ibero,

Utque rosæ puro lacte natant folia:

Nec de more comæ per levia colla fluentes,

Non oculi, geminæ, sidera nostra, faces:

Nec si qua Arabio lucet bombyce puella:

Non sum de nihilo blandus amator ego:

Quantum, quod posito formose saltat Iaccho,

Egit ut evantes dux Ariadna choros:

Et quantum, Æolio cum tentat carmina plectro,

Par Aganippææ ludere docta lyræ:

Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ,

Carminaque Erynnes non putat æqua suis.

Num tibi nascenti primis, mea vita, diebus

Aridus argutum sternuit omen Amor?

Hæc

Hæc tibi contulerunt cœlestia munera Divi;
 Hæc tibi ne matrem forte dedisse putes:
 Non non humani sunt partus talia dona;
 Ista decem menses non peperere bona.
 Gloria Romanis una es tu nata puellis.
 Romana accumbes prima puella Jovi;
 Nec semper nobiscum humana cubilia vifes.
 Post Helenam hæc terris forma secunda redit.
 Hac, ego nunc mirer, si flagret nostra juvenus?
 Pulchrius hac fuerat, Troja, perire tibi.
 Olim mirabar, quod tanti ad Pergama belli
 Europæ, atque Asiæ causa puella fuit:
 Nunc, Pari, tu sapiens, et tu, Menalæ, fuisti;
 Tu, quia poscebas, tu, quia lentus eras.
 Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles,
 Vel Priamus: belli causa probanda fuit.
 Si quis vult fama tabulas anteire vetustas,
 Hic dominam exemplo ponat inante meam.
 Sive illam Hesperiiis, sive illam ostendet Eois,
 Uret et Eoos, uret et Hesperios.
 His saltem ut tenear jam finibus, aut mihi si quis,
 Acrius ut moriar, venerit alter amor.
 Ac veluti primo taurus detrectat aratra,
 Post venit assueto mollis ad arva jugo:
 Sic primo juvenes trepidant in amore feroces,
 Dehinc domiti post hæc æqua, et iniqua ferunt.
 Turpia perpeffus vates est vincla Melampus,

Cog-

PROPERTII LIBER II. 243

Cognitus Iphicli furripuisse boves ;
Quem non lucra, magis Pero formosa coegit,
Mox Amythaonia nupta futura domo.

ELEGIA IV.

MULTA prius dominæ delicta queraris oportet ;
Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas,
Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues,
Et crepitum dubio fuscitet ira pede :
Nequicquam perfusa meis unguenta capillis ;
Ibat et expenso planta morata gradu.
Non hic herba valet, non hic nocturna Cyteis,
Non Perimedeæ gramina cocta manu.
Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus,
Unde tamen veniant tot mala, cæca via est.
Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger :
Huic nullum cœli tempus, et aura nocet.
Ambulat, et subito mirantur funus amici.
Sic est incautum, quicquid habetur amor.
Nam cui non ego sum fallaci præmia vati ?
Quæ mea non decies somnia versat anus ?
Hostis si quis erit nobis, amet ipse puellas :
Gaudeat in puero, si quis amicus erit.
Tranquillo tuta descendis flumine cymba.
Quid tibi tam parvi litoris unda nocet ?

Alter

244 *PROPERTII LIBER II.*

Alter sæpe uno mutat præcordia verbo,
Altera vix ipso sanguine mollis erit.

ELEGIA. V.

HOC verum est, tota te ferri, Cynthia, Roma,
Et non ignota vivere nequitia?
Hæc merui sperare? dabis mihi, perfida, poenas,
Et nobis Aquilo, Cynthia, ventus erit.
Inveniam tamen e multis fallacibus unam,
Quæ fieri nostro carmine nota velit:
Nec mihi tam duris insultet moribus; et te
Vellicet. Heu fero flebis amata diu.
Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus:
Si dolor abfuerit, crede, redibit amor.
Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus undæ,
Nec dubio nubes vertitur atra Noto;
Quam facile irati verbo mutantur amantes:
Dum licet, injusto subtrahe colla iugo.
Nec tu non aliquid, sed prima nocte, dolebis.
Omne in amore malum, si patiare, leve est.
At tu, per dominæ Junonis dulcia jura,
Parce tuis animis, vita, nocere tibi.
Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
Verum etiam instanti læsa repugnat ovis.
Nec tibi perjuro scindam de corpore vestes:
Nec mea præclusas fregerit ira fores:

Nec

PROPERTII LIBER II. 245

Nec tibi connexos iratus carpere crines,
Nec duris ausim lædere pollicibus.
Rusticus hæc aliquis tam turpia prælia quærat,
Cujus non ederæ circumiere caput.
Scribam igitur, quod non unquam tua deleat ætas,
Cynthia forma potens, Cynthia verba levis.
Crede mihi, quamvis contemnas murmura famæ,
Hic tibi pallori, Cynthia, versus erit.

ELEGIA VI.

NON ita complebant Ephyreæ Laidos ædes,
Ad cujus jacuit Græcia tota fores:
Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lusit Erichthonius:
Nec quæ deletas potuit componere Thebas
Phryne, tam multis facta beata viris.
Quin etiam falsos fingis tibi sæpe propinquos;
Oscula, nec defunt, qui tibi jure ferant.
Me juvenum facies pictæ, me Numina lædunt,
Me tener in cunis, et sine voce puer:
Me lædit, si multa tibi dedit oscula mater,
Me soror, et cum qua dormit, amica simul:
Omnia me lædent. Timidus sum. Ignosce timori.
Et miser in tunica suspicor esse virum.
His olim, ut fama est, vitiis ad prælia ventum est:
His Trojana vides funera principiis.

246 *PROPERTII LIBER II.*

Aspera Centauros eadem dementia jussit
 Frangere in adversum pocula Pirithoum.
 Cur exempla petam Graium? tu criminis auctor
 Nutritus duro, Romule, lacte Lupæ:
 Tu rapere intactas docuisti impune Sabinas:
 Per te nunc Romæ quidlibet audet Amor.
 Felix Admeti conjux, et lectus Ulyssis,
 Et quæcunque viri femina limen amat.
 Templâ Pudicitiae quid opus statuisse puellis,
 Si cuivis nuptæ quidlibet esse licet?
 Quæ manus obscœnas depinxit prima tabellas,
 Et posuit casta turpia visa domo;
 Illa puellarum ingenuos corrumpit ocellos,
 Nequitiaeque suæ noluit esse rudes.
 Ah gemat, in terris ista qui protulit arte
 Jurgia sub tacita condita lætitia.
 Non istis olim variabant tecta figuris,
 Cum paries nullo crimine pictus erat.
 Sed non immerito velavit aranea fanum,
 Et mala desertos occupat herba Deos.
 Quos igitur tibi custodes, quæ limina ponam,
 Quæ nunquam supra pes inimicus eat?
 Nam nihil invitæ tristis custodia prodest:
 Quam peccare pudet, Cynthia, tuta sat est.

ELEGIA VII.

GAVISA est certe sublatam Cynthia legem,
 Qua quondam edicta, flemus uterque diu,
 Ne nos divideret: quamvis diducere amantes
 Non queat invitos Jupiter ipse duos.
 At magnus Cæsar, sed magnus Cæsar in armis:
 Devictæ gentes nil in amore valent.
 Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
 Quam possem nuptæ perdere amore faces.
 An ego transirem tua limina clausa maritus
 Respiciens udis prodita luminibus?
 Ah mea tum quales caneret tibi, Cynthia, cantus
 Tibia, funesta tristior illa tuba!
 Unde mihi patriis gnatos præbere triumphis?
 Nullus de nostro sanguine miles erit.
 Quod si vera meæ comitarem castra puellæ,
 Non mihi sat magnus Castoris iret equus.
 Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
 Gloria ad hibernos lata Boristhenidas.
 Tu mihi sola places; placeam tibi, Cynthia, solus.
 Hic erit et patrio sanguine pluris amor.
 Uxor me nunquam, nunquam me ducet amica:
 Semper amica mihi, semper et uxor eris.

ELEGIA VIII.

ERIPITUR nobis jam pridem cara puella,
Et tu me lacrymas fundere, amice, vetas?

Nullæ sunt inimiciæ, nisi amoris, acerbæ:

Ipsum me jugula, lenior hostis ero.

Possū ego in alterius positam spectare lacerto?

Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est?

Omnia vertuntur: certe vertuntur amores:

Vinceris, aut vincis, hæc in amore rota est.

Magni sæpe duces, magni cecidere tyranni:

Et Thebæ steterunt, altaque Troja fuit.

Munera quanta dedi, vel qualia carmina feci!

Illa tamen nunquam ferrea dixit, amo.

Ergo jam multos nimium temerarius annos,

Improba, qui tulerim teque, tuamque domum.

Et quando ire tibi liber sum visus? an usque

In nostrum jacies verba superba caput?

Sic igitur prima moriere ætate, Properti:

Sed morere; interitu gaudeat illa tuo.

Exagitet nostros manes, sectetur et umbras,

Insultetque rogis, calcet et ossa mea.

Quid? non Antigones tumulo Bæotius Æmon

Corruit ipse suo faucibus ense latus?

Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ,

Qua sine Thebanam noluit ire domum?

Sed

Sed non effugies; mecum moriaris oportet;
Hoc eodem ferro stillet uterque cruor.
Quamvis ista mihi mors est inhonesta futura,
Mors inhonesta quidem, tu moriere tamen.
Ille etiam abrepta desertus conjuge Achilles
Cessare in tectis pertulit arma sua.
Viderat ille fuga tractos in litore Achivos,
Fervere et Hectoria Dorica castra face:
Viderat informem multa Patroclon arena
Porrectum, et sparsas cæde jacere coma
Omnia formosam propter Briseida passus.
Tantus in erepto sævit amore dolor.
At postquam fera captiva est reddita pœna,
Fortem illum Æmoniis Hectora traxit equis.
Inferior multo cum sis vel Marte, vel armis,
Mirum si de me jure triumphat Amor?

ELEGIA IX.

ISTE quod est, ego sæpe fui: sed forsit in hora
Hoc ipso ejecto carior alter erit.
Penelope poterat bis denos salva per annos
Vivere, tam multis femina digna procis:
Conjugium falsa poterat differre Minerva,
Nocturno solvens texta diurna dolo:
Visura et quamvis nunquam speraret Ulysses,
Illum exspectando facta remansit anus.

Nec

250 *PROPERTII LIBER II.*

Nec non exanimem amplectens Briseis Achillem
 Candida vefana verberat ora manu;
 Et dominum lavit mœrens captiva cruentum,
 Appositum fluviis in Simoenta vadis:
 Fœdavitque comas; et tanti corpus Achillis,
 Maximaque in parva sustulit ossa manu:
 Cum tibi nec Peleus aderat, nec cœrula mater,
 Scyria nec viduo Deidamia toro.
 Tunc igitur veris gaudebat Græcia gnatis:
 Tunc etiam felix inter et arma pudor.
 At tu non una potuisti nocte vacare
 Impia, non unum sola manere diem.
 Quin etiam multo duxisti pocula rifu.
 Forsitan et de me verba fuere mala.
 Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.
 Di faciant, isto capta fruire viro.
 Hæc mihi vota tuam propter suscepta salutem,
 Cum capite hoc Stygiæ jam peterentur aquæ;
 Et lectum flentes circumstaremus amici:
 Hic ubi tum, pro Di, perfida, quisve fuit?
 Quid si longinquos retinerer miles ad Indos?
 Aut mea si staret navis in Oceano?
 Sed vobis facile est verba, et componere fraudes:
 Hoc unum didicit femina semper opus.
 Non sic incerto mutantur flamine Syrtes,
 Nec folia hiberno jam tremefacta Noto;
 Quam cito feminea non constat fœdus in ira,

Sive

PROPERTII LIBER II. 251

Sive ea causa gravis, sive ea causa levis.
Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam.
Tela precor pueri promite acuta magis:
Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam:
Sanguis erit vobis maxima palma meus.
Sidera sunt testes, et matutina pruina,
Et furtim misero janua aperta mihi,
Te nihil in vita nobis acceptius unquam.
Nunc quoque eris, quamvis sis inimica mihi.
Nec domina ulla meo ponet vestigia lecto:
Solutus ero, quoniam non licet esse tuum.
Atque utinam, si forte pios eduximus annos,
Ille vir in medio fiat amore lapis.
Non ob regna magis diris cecidere sub armis
Thebani, media non sine matre, duces;
Quam mihi si media liceat pugnare puella:
Mortem ego non fugiam morte subire tua.

ELEGIA X.

SED tempus lustrare aliis Heliconæ choreis,
Et campum Æmonio jam dare tempus equo.
Jam libet et fortes memorare ad prælia turmas,
Et Romana mei dicere castra ducis.
Quod si deficient vires, audacia certe
Laus erit; in magnis et voluisse fat est.
Ætas prima canat Veneres, extrema tumultus.

Bella

252 *PROPERTII LIBER II.*

Bella canam, quando scripta puella mea est.
 Nunc volo subducto gravior procedere vultu:
 Nunc aliam citharam me mea Musa docet.
 Surge anima ex humili jam carmine: fumite vires,
 Pierides: magni nunc erit oris opus.
 Jam negat Euphrates equitem post terga tueri
 Parthorum, et Crassos se tenuisse dolet.
 India quin, Auguste, tuo dat colla triumpho,
 Et domus intactæ te tremit Arabiæ.
 Et si qua extremis tellus se subtrahit oris,
 Sentiet illa tuas postmodo capta manus.
 Hæc ego castra sequar vates; tua castra canendo
 Magnus ero: servent hunc mihi fata diem.
 Ut caput in magnis ubi non est tangere signis,
 Ponitur hic imos ante corona pedes:
 Sic nos, nunc inopes laudis conscendere carmen,
 Pauperibus sacris vilia thura damus.
 Nondum etiam Ascræos norunt mea carmina fontes,
 Sed modo Permessi flumine lavit Amor.

ELEGIA XI.

SCRIBANT de te alii, vel sis ignota licebit.
 Ludet, qui sterili femina ponit humo.
 Omnia, crede mihi, tecum uno munera lecto
 Auferet extremi funeris atra dies.

Et

PROPERTII LIBER II. 253

Et tua tranſibit contemnens offa viator,
Nec dicet, cinis hic docta puella fuit.

ELEGIA XII.

QUICUNQUE ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
Nonne putas miras hunc habuiſſe manus?
Is primum vidit fine ſenſu vivere amantes,
Et levibus curis magna perire bona.
Idem non fruſtra ventofas addidit alas,
Fecit et humano corde volare Deum.
Scilicet alterna quoniam jaſtamur in unda,
Noſtraque non ullis permanet aura locis.
Et merito hamatis manus eſt armata ſagittis,
Et pharetra ex humero Gnoſia utroque jacet:
Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hoſtem,
Nec quiſquam ex illo vulnere ſanus abit.
In me tela manent, manet et puerilis imago;
Sed certe pennas perdidit ille ſuas:
Evolat e noſtro quoniam de pectore nuſquam,
Affiduusque meo ſanguine bella gerit.
Quid tibi jucundum ficcis habitare medullis?
Si pudor eſt, alio trajice tela tua.
Intactos iſto fatius tentare veneno:
Non ego, ſed tenuis vapulat umbra mea:
Quam ſi perdideris, quis erit, qui talia cantet?
Hæc mea Muſa levis, gloria magna tua eſt:

Quæ caput, et digitos, et lumina nigra puellæ,
Et canit, ut soleant molliter ire pedes.

ELEGIA XIII.

NON tot Achæmeniis armantur Sufa sagittis,
Spicula quot nostro pectore fixit Amor.
Hic me tam graciles vetuit contemnere Musas,
Jussit et Ascræum sic habitare nemus.
Non ut Pieriæ quercus mea verba sequantur,
Aut possim Ismaria ducere valle feras;
Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu:
Tunc ego sim Inachio notior arte Lino.
Non ego sum formæ tantum mirator honestæ;
Nec si qua illustres femina jactat avos:
Me juvet in gremio doctæ legisse puellæ,
Auribus et puris scripta probasse mea.
Hæc ubi contigerint, populi confusa valeto
Fabula: nam domina judice tutus ero.
Quæ si forte bonas ad pacem verterit aures,
Possum inimicitias tunc ego ferre Jovis.
Quandocunque igitur nostros mors claudet ocellos,
Accipe quæ serves funeris acta mei.
Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa:
Nec tuba sit fati vana querela mei:
Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno:
Nec sit in Attalico mors mea nixa toro.

Desit

PROPERTII LIBER II. 255

Defit odoriferis ordo mihi lancibus; adfint
Plebeii parvæ funeris exequiæ.
Sat mea, sat magna est, si tres sint, pompa, libelli;
Quos ego Persephonæ maxima dona feram.
Tu vero nudum pectus lacerata sequeris,
Nec fueris nomen lassa vocare meum:
Osculaque in gelidis pones suprema labellis,
Cum dabitur Syrio munere plenus onyx.
Deinde, ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes parvula testa meos:
Et sit in exiguo laurus superaddita busto,
Quæ tegat extincti funeris umbra locum.
Et duo sint versus; Qui nunc jacet horrida pulvis,
Unius hic quondam servus Amoris erat.
Nec minus hæc nostri notescet fama sepulcri,
Quam fuerant Phthii busta cruenta viri.
Tu quoque, si quando venies ad fata, memento
Hoc iter, ad lapides cana veni memores.
Interea cave sis nos aspernata sepultos:
Non nihil ad verum conscia terra sapit.
Atque utinam primis animam me ponere cunis
Jussisset quævis de tribus una soror.
Nam quo tam dubiæ servetur spiritus horæ?
Nestoris est visus post tria secla cinis.
Quis tam longævæ meminisset fata senectæ
Gallicus Iliacis miles in aggeribus?
Non ille Antilochi vidisset corpus humati:

256 *PROPERTII LIBER II.*

Diceret aut, o mors, cur mihi fera venis?
 Tu tamen amisso non nunquam flebis amico.
 Fas est præteritos semper amare viros.
 Testis, qui niveum quondam percussit Adonim
 Venantem Idalio vertice, durus aper.
 Illis formosum lavisse paludibus, illuc
 Diceris effusa tu Venus isse coma.
 Sed frustra mutos revocabis, Cynthia, manes.
 Nam mea quid poterunt ossa minuta loqui?

ELEGIA XIV.

NON ita Dardanio gavifus Atrida triumpho est,
 Cum caderent magnæ Laomedontis opes;
 Nec sic errore axacto lætatus Ulysses,
 Cum tetigit caræ litora Dulichiæ;
 Nec sic Electra, salvum cum aspexit Orestem,
 Cujus falsa tenens fleverat ossa soror;
 Nec sic incolumem Minois Thesea vidit,
 Dædaleum lino cum duce rexit iter;
 Quanta ego præterita collegi gaudia nocte:
 Immortalis ero, si altera talis erit.
 At dum demissis supplex cervicibus ibam,
 Dicebar ficco vilior esse lacu.
 Nec mihi jam fastus opponere quærit iniquos,
 Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
 Atque utinam non tam sero mihi nota fuisset

Conditio:

PROPERTII LIBER II. 257

Conditio: cineri nunc medicina datur.
Ante pedes cæcis lucebat femita nobis.
Scilicet infano nemo in amore videt.
Hoc sensu prodesse magis, contemnite amantes :
Sic hodie veniet, si qua negavit heri.
Pulsabant alii frustra, dominamque vocabant:
Mecum habuit positum lenta puella caput.
Hæc mihi devictis potior victoria Parthis:
Hæc spolia, hæc reges, hæc mihi currus erunt.
Magna ego dona tua figam, Cytherea, columna,
Taleque sub nostro nomine carmen erit;
Has pono ante tuas tibi, Diva, Propertius ædes
Exuvias, tota nocte receptus amans.
Nunc ad te, mea lux, veniet mea litore navis
Servata, an mediis fidat onusta vadis?
Quod si forte aliqua nobis mutabere culpa,
Vestibulum jaceam mortuus ante tuum.

ELEGIA XV.

O Me felicem, o nox mihi candida, et o tu
Lectule deliciis facte beate meis!
Quam multa apposita narramus verba lucerna!
Quantaque sublato lumine rixa fuit!
Nam modo nudatis mecum est luctata papillis;
Interdum tunica duxit operta moram.
Illa meos somno lassos patefecit ocellos

Ore

258 *PROPERTII LIBER II.*

Ore suo, et dixit, ficcine, lente, jaces?
 Quam vario amplexu mutamus brachia! quantum
 Oscula sunt labris nostra morata tuis!
 Non juvat in cæco Venerem corrumpere motu:
 Si nescis, oculi sunt in amore duces.
 Ipse Paris nuda fertur periisse Lacæna,
 Cum Menelaeo surgeret e thalamo:
 Nudus et Endymion Phœbi cepisse sororem
 Dicitur, et nudæ concubuisse Deæ:
 Quod si pertendens animo vestita cubaris,
 Scissa veste meas experiere manus.
 Quin etiam, si me ulterius provexerit ira,
 Ostendes matri brachia læsa tuæ.
 Necdum inclinatæ prohibent te ludere mammæ:
 Viderit hæc, si quam jam peperisse pudet.
 Dum nos fata finunt, oculos fatiemus amore:
 Nox tibi longa venit, nec reditura dies.
 Atque utinam hærentes fic nos vincire catena
 Velles, ut nunquam solveret ulla dies.
 Exemplo junctæ tibi sint in amore columbæ,
 Masculus, et totum femina conjugium.
 Errat, qui finem vefani quærit amoris;
 Verus amor nullum novit habere modum.
 Terra prius falso partu deludet arantes,
 Et citius nigros Sol agitabit equos,
 Fluminaque ad caput incipient revocare liquores,
 Aridus et ficco gurgite piscis erit;

Quam

PROPERTII LIBER II. 259

Quam possim nostros alio transferre calores.

Hujus ero vivus, mortuus hujus ero.

Quod mihi si secum tales concedere noctes

Illa velit, vitæ longus et annus erit.

Si dabit hæc multas, fiam immortalis in illis.

Nocte una quivis vel Deus esse potest.

Qualem si cuncti vellent decurrere vitam,

Et pressi multo membra jacere mero;

Non ferrum crudele esset, neque bellica navis:

Nec nostra Actiacum verteret ossa mare:

Nec toties propriis circum oppugnata triumphis

Lassa foret crines solvere Roma suos.

Hæc certe merito poterunt laudare minores.

Læserunt nullos pocula nostra Deos.

Tu modo, dum licet, hunc fructum ne desere vitæ:

Omnia si dederis oscula, pauca dabis.

Ac veluti folia arentes liquere corollas,

Quæ passim calathis strata natæ vides:

Sic nobis, qui nunc magnum speramus amantes,

Forfitan includet craftina fata dies.

ELEGIA XVI.

PRÆTOR ab Illyricis venit modo, Cynthia, terris,
Maxima præda tibi, maxima cura mihi.

Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno:

Ah, Neptune, tibi qualia dona darem!

Nunc

260 *PROPERTII LIBER II.*

Nunc sine me plena fiunt convivium mensa:

Nunc sine me tota janua nocte patet.

Quare, si sapias, oblatas ne deferre messes;

Et stolidum pleno vellere carpe pecus.

Deinde, ubi consumto restabit munere pauper,

Dic, alias iterum naviget Illyrias.

Cynthia non sequitur fasces, nec curat honores;

Semper amatorum ponderat illa sinus.

At tu nunc nostro, Venus o, succurre dolori,

Rumpat ut assiduis membra libidinibus.

Ergo muneribus quivis mercatur amicam?

Jupiter! indigna merce puella perit.

Semper in Oceanum mittit me quærere gemmas,

Et jubet ex ipsa tollere dona Tyro.

Atque utinam Romæ nemo esset dives; et ipse

Straminea posset dux habitare casa.

Nunquam venales essent ad munus amicæ,

Atque una fieret cana puella domo.

Non quia septenas noctes sejuncta cubaris,

Candida tam foedo brachia fusa viro;

Non quia peccaris, testor te; sed quia vulgo

Formosis levitas semper amica fuit.

Barbarus excussis agitat vestigia lumbis,

Et subito felix nunc mea regna tenet.

Aspice quid donis Eriphile invenit amaris,

Arserit et quantis nupta Creusa malis.

Nullane sedabit nostros injuria fletus?

An

PROPERTII LIBER II. 261

An dolor hic vitiis nescit abesse suis?
Tot jam abiere dies, cum me nec cura theatri,
Nec tetigit campi; nec mea Musa juvat.
Ah pudeat, certe pudeat: nisi forte, quod aiunt,
Turpis amor furdīs auribus esse solet.
Cerne ducem, modo qui fremitu complevit inani
Actia damnatis æquora militibus:
Hunc infamis amor versis dare terga carinis
Jussit, et extremo quærere in orbe fugam.
Cæsaris hæc virtus, et gloria Cæsaris hæc est:
Illa, qua vicit, condidit arma manu.
Sed quascunque tibi vestes, quoscunque smaragdos,
Quosve dedit flavo lumine chrysolithos,
Hæc videam rapidas in vanum ferre procellas:
Quæ tibi terra, velim, quæ tibi fiat aqua.
Non semper placidus perjuros ridet amantes
Jupiter, et furda negligit aure preces.
Vidistin' toto sonitus percurrere cœlo?
Fulminaque ætherea defluisse domo?
Non hæc Pleiades faciunt, neque aquosus Orion:
Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.
Perjuras tunc ille solet punire puellas,
Deceptus quoniam flevit et ipse Deus.
Quare ne tibi sit tanti Sidonia vestis,
Ut timeas, quoties nubilus auster erit.

ELEGIA XVII.

MENTIRI noctem, promissis ducere amantem,
 Hoc erit infectas sanguine habere manus.
 Horum ego sum vates, quoties desertus amaras
 Explevi noctes, fractus utroque toro.
 Vel tu Tantalea moveare ad flumina forte,
 Ut liquor arenti fallat ab ore sitim:
 Vel tu Sisyphios licet admirere labores,
 Difficile ut toto monte volutet onus.
 Durius, in terris nihil est, quod vivat amante,
 Nec, modo si sapias, quod minus esse velis.
 Quem modo felicem, invidia admirante, ferebant,
 Nunc decimo admittor vix ego quoque die.
 Nunc jacere e duro corpus juvat, impia, faxo,
 Sumere et in nostras trita venena manus.
 Nunc licet in triviis ficca requiescere Luna,
 Aut per rimosas mittere verba fores.
 Quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo:
 Tum flebit, cum mi senserit esse fidem.

ELEGIA XVIII.

ASSIDUÆ multis odium peperere querelæ.
 Frangitur in tacito femina sæpe viro.
 Si quid vidisti, semper vidisse negato:

Aut

PROPERTII LIBER II. 263

Aut si quid doluit forte, dolere nega.
Quid si jam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret scissas languida ruga genas?
At non Tithoni spernens Aurora senectam,
Desertum Eoa passa jacere domo est:
Illum sæpe suis decedens fovit in ulnis,
Quam prius abjunctos sedula lavit equos.
Illum ad vicinos cum amplexa quiesceret Indos,
Maturus iterum est quæsta redire dies.
Illa Deos currum conscendens dixit iniquos;
Invitum et terris præstitit officium:
Cui majora senis Tithoni gaudia vivi,
Quam gravis amisso Memnone luctus erat.
Cum fene non puduit talem dormire puellam,
Et canæ toties oscula ferre comæ.
At tu etiam juvenem odisti me perfida, cum sis
Ipsa anus haud longa curva futura die.
Quin ego diminuo curam; quod sæpe Cupido
Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.
Nunc etiam infectos demens imitare Britannos,
Ludis et externo tincta nitore caput.
Ut natura dedit, sic omnis recta figura.
Turpis Romano Belgicus ore color.
Illi sub terris fiant mala multa puellæ,
Quæ mentita suas vertit inepta comas.
De me, mi certe poteris formosa videri;
Mi formosa fatis, si modo sæpe venis.

264 *PROPERTII LIBER II.*

An, si cæruleo quædam sua tempora fuco
 Tinxerit, idcirco cærulea forma bona est?
 Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus;
 Frater ego, et tibi sim filius unus ego.
 Ipse tuis semper tibi sit custodia lectus;
 Nec nimis ornata fronte federe velis.
 Credam ego narranti, noli committere, famæ.
 Et terram rumor tranfilit, et maria.

ELEGIA XIX.

ETSI me invito discedis, Cynthia, Roma,
 Lætor, quod sine me devia rura colis.
 Nullus erit castis juvenis corruptor in agris,
 Qui te blanditiis non finet esse probam.
 Nulla neque ante tuas orietur rixa fenestras,
 Nec tibi clamatæ somnus amarus erit.
 Sola eris, et solos spectabis, Cynthia, montes,
 Et pecus, et fines pauperis agricolæ.
 Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
 Fanaque peccatis plurima causa tuis.
 Illic assidue tauros spectabis arantes,
 Et vitem docta ponere falce comas.
 Atque ibi rara feres inculto thura facello,
 Hædus ubi agrestes corruet ante focos.
 Protinus et nuda choreas imitabere fura;
 Omnia ab externo sint modo tuta viro.

Ipse

PROPERTII LIBER II. 265

Ipse ego venabor: jam nunc me sacra Dianæ
Suscipere, et Veneri ponere vota juvat.
Incipiam captare feras, et reddere pinu
Cornua, et audaces ipse monere canes:
Non tamen ut vastos ausim tentare leones,
Aut celer agrestes cominus ire fues.
Hæc igitur mihi fit lepores audacia molles
Excipere, et stricto figere avem calamo;
Qua formosa suo Clitumnus flumina luco
Integit, et niveos abluit unda boves.
Tu, quoties aliquid conabere, vita, memento
Venturum paucis me tibi luciferis.
Sic me nec solæ poterunt avertere silvæ,
Nec vaga muscosis flumina fusa jugis;
Quin ego in assidua mutem tua nomina lingua.
Absenti nemo non nocuisse velit.

ELEGIA XX.

QUID fles abducta gravius Briseide? quid fles
Anxia captiva tristius Andromacha?
Quidve mea de fraude Deos infana fatigas?
Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
Non tam nocturna volucris funesta querela
Attica Cecropiis obstrepat in foliis:
Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Solicito lacrymans depluit a Sypylo.

Me

Me licet æratis astringant brachia nodis;
Sint mea vel Danaes condita membra domo;
In te ego et æratas rumpam, mea vita, catenas,
Ferratam Danaes tranfiliamque domum.
De te quodcunque, ad furdas mihi dicitur aures;
Tu modo ne dubita de gravitate mea.
Offa tibi juro per matris, et offa parentis,
(Si fallo, cinis heu fit mihi uterque gravis)
Me tibi ad extremas mansurum, vita, tenebras.
Ambos una fides auferet, una dies.
Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret;
Possset servitium mite tenere tuum.
Septima jam plenæ deducitur orbita Lunæ,
Cum de me, et de te compita nulla tacent.
Interea nobis non nunquam janua mollis,
Non nunquam lecti copia facta tui;
Nec mihi muneribus nox ulla est emta beatis:
Quicquid eram, hoc animi gratia magna tui.
Cum te tam multi peterent, tu me una petisti.
Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
Tunc me vel tragicæ vexetis Erinnyes; et me
Inferno damnes, Æace, judicio:
Atque inter Tityi volucres mea poëna vagetur:
Tumque ego Sisyphio faxa labore geram.
Nec tu supplicibus me sis venerata tabellis:
Ultima talis erit, quæ mea prima fides.

Hoc mihi perpetuo jus est, quod solus amator
Nec cito desisto, nec temere incipio.

ELEGIA XXI.

AH quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
Tantum illi Pantho ne sit amica Venus.
Sed tibi jam videor Dodona verior augur:
Uxorem ille tuus pulcher amator habet.
Tot noctes periere: nihil pudet? aspice, cantat
Liber; tu nimium credula sola jaces.
Et nunc inter eos tu sermo es; te ille superbus
Dicit se invito sæpe fuisse domi.
Dispeream, si quicquam aliud, quam gloria, de te
Quæritur: has laudes ille maritus habet.
Colchida sic hospes quondam decepit Iason:
Ejecta est: tenuit namque Creusa domum.
Sic a Dulichio juvene est elusa Calypso:
Vidit amatorem pandere vela suum.
Ah nimium faciles aurem præbere puellæ,
Discite, desertæ, non temere esse bonæ.
Huic quoque, qui restat, jampridem quæritur alter:
Experta in primo stulta cavere potest.
Nos quocunque loco, nos omni tempore tecum,
Sive ægra pariter, sive valente, fumus.

ELEGIA. XXII.

SCIS here mi multas pariter placuisse puellas;
Scis mihi, Demophoon, multa venire mala.

Nulla meis frustra lustrantur compita plantis.

O nimis exitio nata theatra meo!

Sive aliquis molli deducit candida gestu

Brachia, seu varios incinit ore modos.

Interea nostri quærunt sibi vulnus ocelli,

Candida non tecto pectore si qua sedet:

Sive vagi crines puris in frontibus errant,

Indica quos medio vertice gemma tenet.

Quæ si forte aliquid vultu mihi dura negarat,

Frigida de tota fronte cadebat aqua.

Quæris, Demophoon, cur sim tam mollis in omnes?

Quod quæris, quare non habet ullus amor?

Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris?

Et Phrygis infanos cæditur ad numeros?

Unicuique dedit vitium natura creato:

Mi fortuna aliquid semper amare dedit.

Me licet et Thamyrae cantoris fata sequantur;

Nunquam ad formosas, invide, cæcus ero.

Sed, tibi si exiles videor tenuatus in artus,

Falleris: haud unquam est culta labore Venus.

Percontare licet: sæpe est experta puella

Officium tota nocte valere meum.

Jupiter

PROPERTII LIBER II. 269

Jupiter Alcmenæ geminas requieverat arctos,
Et cœlum noctu bis sine rege fuit:
Nec tamen idcirco languens ad fulmina venit:
Nullus amor vires eripit ipse suas.
Quid? cum e complexu Briseidos iret Achilles,
Num fugere minus Theſſala tela Phryges?
Quid? ferus Andromachæ lecto cum surgeret Hector,
Bella Mycenææ non timuere rates?
Ille, vel hic classes poterat, vel perdere muros:
Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
Aspice uti cœlo modo Sol, modo Luna ministret:
Sic etiam nobis una puella parum est.
Altera me cupidis teneat, foveatque lacertis,
Altera si quando non finet esse locum.
Aut, si forte irata meo sit facta ministro,
Ut sciat esse aliam, quæ velit esse mea.
Nam melius duo defendunt retinacula navem,
Tutius et geminos anxia mater alit.
Aut, si es dura, nega: fin es non dura, venito.
Quid juvat in nullo pondere verba loqui?
Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
Speranti subito si qua venire negat.
Quanta illum toto versant suspiria lecto,
Cum recipi, quem non noverit, illa vetat?
Et rursus puerum quærendo audita, fatigat:
Quem, quæ scire timet, quærere plura jubet.

ELEGIA XXIII.

CUI fuit indocti fugienda hæc femita vulgi,
Ipfa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
Ingenuus quisquam alterius dat munera fervo,
Ut commissa suæ verba ferat dominæ?
Et quærit toties, quænam nunc porticus illam
Integit? et campo quo movet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris, quos dicit fama, labores
Herculis, ut scribat, muneris ecquid habes?
Cernere uti possis vultum custodis amari,
Captus et immunda sæpe latere casa.
Quam care semel in toto nox vertitur anno!
Ah pereant, si quos janua clausa juvat.
Contra rejecto quæ libera vadit amictu,
Custodum et nullo septa tumore, placet:
Cui sæpe immundo Sacra conteritur via focco,
Nec finit esse moram, si quis adire velit.
Differet hæc nunquam, nec poscet garrula, quæ te
Astrictus ploret sæpe dedisse pater.
Nec dicet, timeo; propera jam surgere, quæso:
Infelix. Hodie vir mihi rure venit.
Et quas Euphrates, et quas mihi misit Orontes,
Me capiant; nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli jam restat amanti,
Nullus liber erit, si quis amare volet.

ELE-

ELEGIA XXIV.

TU loqueris, cum sis jam noto fabula libro,

Et tua fit toto Cynthia lecta foro?

Cui non his verbis aspergat tempora fudor?

Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor.

Quod si jam facilis spiraret Cynthia nobis;

Non ego nequitiae dicerer esse caput:

Nec sic per totam infamis traducerer urbem:

Urerer et quamvis, nomine verba darem.

Quare ne tibi sit mirum me quærere viles:

Parcius infamant: num tibi causa levis?

Et modo pavonis caudæ flabella superbæ,

Et manibus dura frigus habere pila,

Et cupit iratum talos me poscere eburnos,

Quæque nitent Sacra vilia dona via.

Ah peream, si me ista movent dispendia: sed me

Fallaci dominæ jam pudet esse jocum.

Hoc erit in primis, quod me gaudere jubebas?

Tam te formosam non pudet esse levem:

Una, aut altera nox nondum est in amore peracta,

Et dicor lecto jam gravis esse tuo.

Me modo laudabas, et carmina nostra legebas.

Ille tuus pennas tam cito vertit amor?

Contendat mecum ingenio, contendat et arte;

Imprimis una discat amare domo.

Si libitum tibi erit, Lernæas pugnet ad hydras;
 Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat.
 Tetra venena libens, et naufragus ebibat undas,
 Et nunquam pro te deneget esse miser.
 Quos utinam in nobis, vita, experiare labores,
 Jam tibi de timidis iste protervus erit,
 Qui nunc se in tumidum jactando venit honorem,
 Diffidium vobis proximus annus erit.
 At me non ætas mutabit tota Sibyllæ,
 Non labor Alcidæ, non niger ille dies.
 Tu mea compones, et dices, ossa, Properti,
 Hæc tua sunt. Eheu tu mihi certus eras.
 Certus eras eheu, quamvis nec sanguine avito
 Nobilis, et quamvis non ita dives eras.
 Nil ego non patiar, nunquam me injuria mutat.
 Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
 Credo ego non paucos ista periisse figura:
 Credo ego sed multos non habuisse fidem.
 Parvo dilexit spatio Minoida Theseus,
 Phyllida Demophoon, hospes uterque malus.
 Jam tibi Jafonia nota est Medea carina,
 Et modo servato sola relicta viro.
 Dura est, quæ multis simulatum fingit amorem,
 Et se plus uni si qua parare potest.
 Noli nobilibus, noli conferre beatis.
 Vix venit, extremo qui legat ossa die.

PROPERTII LIBER II. 273

Ii tibi nos erimus: sed tu potius, precor, ut me
Demissis plangas pectore nuda comis.

ELEGIA XXV.

UNICA nata meo pulcherrima cura dolori,
Excludit quoniam fors mea, sæpe veni.
Ista meis fiet notissima forma libellis,
Calve, tua venia, pace, Catulle, tua.
Miles depositis annofus secubat armis:
Grandævique negant ducere aratra boves:
Putris et in vacua requiescit navis arena:
Et vetus in templo bellica parma vacat.
At me ab amore tuo deducet nulla senectus,
Sive ego Tithonus, sive ego Nestor ero.
Nonne fuit fatius duro servire tyranno?
Et gemere in tauro, sæve Perille, tuo?
Gorgonis et fatius fuit obdurescere vultu?
Caucasias etiam si pateremur aves?
Sed tamen obstitam. Teritur rubigine mucro
Ferreus, et parvo sæpe liquore filex.
At nullo dominæ teritur sub limine amor, qui
Restat, et immerita sustinet aure minas.
Ultro contemptus rogat, et peccasse fatetur
Læsus, et invitis ipse redit pedibus.
Tu quoque, qui pleno fastus assumis amore,
Credule, nulla diu femina pondus habet.

An

An quisquam in mediis perfolvit vota procellis,
 Cum sæpe in portu fracta carina natet?
 Aut prius infecto deposcit præmia cursu,
 Septima quam metam triverit ante rota?
 Mendaces ludunt flatus in amore secundi.
 Si qua venit fero, magna ruina venit.
 Tu tamen interea, quamvis te diligat illa,
 In tacito cohibe gaudia clausa finu.
 Namque in amore suo semper sua maxima cuique,
 Nescio quo pacto, verba nocere solent.
 Quamvis te persæpe vocet, semel ire memento.
 Invidiam quod habet, non solet esse diu.
 Et si secula forent antiquis grata puellis,
 Essem ego, quod nunc tu. Tempore vincor ego.
 Non tamen ista meos mutabunt secula mores.
 Unusquisque sua noverit ire via.
 At vos, qui officia in multos revocatis amores,
 Quantum sic cruciat lumina vestra dolor?
 Vidistis pleno teneram candore puellam,
 Vidistis fusco, ducit uterque color.
 Vidistis quandam Argiva prodire figura,
 Vidistis nostras, utraque forma rapit.
 Illaque plebeio, vel sit sandicis amictu,
 Hæc atque illa mali vulneris una via est.
 Cum satis una tuis insomnia portet ocellis,
 Una fit et cuivis femina multa mala.

ELEGIA XXVI.

VIDI te in somnis fracta, mea vita, carina
 Ionio lassas ducere rore manus:
Et quæcunque in me fueras mentita, fateri.
 Nec jam humore graves tollere posse comas:
Qualem purpureis agitatam fluctibus Hellen,
 Aurea quam molli tergo vexit ovis.
Quam timui, ne forte tuum mare nomen haberet,
 Atque tua labens navita fleret aqua!
Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cum Castore fratri,
 Quæque tibi excepi tum, Dea Lucothoe?
At tu, vix primas extollens gurgite palmas,
 Sæpe meum nomen jam peritura vocas.
Quod si forte tuos vidisset Glaucus ocellos,
 Effes Ionii facta puella maris;
Et tibi præ invidia Nereides increpitarent,
 Candida Nisæe, cærula Cymothoe.
Sed tibi subsidio Delphinum currere vidi,
 Qui, puto, Arioniam vexerat ante lyram.
Jamque ego conabar fummo me mittere faxo,
 Cum mihi discussit talia visa metus.
Nunc admirentur, quod tam mihi pulchra puella
 Serviat, et tota dicar in urbe potens.
Non, si Camby sæ redeant, et flumina Cræsi,
 Dicat; de nostro surge, poeta, toro.

Nam

276 *PROPERTII LIBER II.*

Nam mea cum recitat, dicit se odisse beatos.

Carmina tam sancte nulla puella colit.

Multum in amore fides, multum constantia prodest.

Qui dare multa potest, multa et amare potest:

Seu mare per longum mea cogitet ire puella,

Hanc sequar, et fidos una aget aura duos.

Unum litus erit sopitis, unaque tecto

Arbor, et ex una sæpe bibemus aqua.

Et tabula una duos poterit componere amantes,

Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.

Omnia perpetiar, sævus licet urgeat Eurus,

Velaque in incertum frigidus Auster agat,

Quicumque et venti miserum vexastis Ulysses,

Et Danaum Euboico litore mille rates,

Et qui movistis duo litora, cum rudis Argus

Dux erat ignoto missa columba mari.

Illa meis tantum non unquam defuit ocellis,

Incendat navem Jupiter ille licet.

Certe iisdem nudi pariter jactabimur oris.

Me licet unda ferat, te modo terra tegat.

Sed non Neptunus tanto crudelis amori,

Neptunus fratri par in amore Jovi.

Testis Amymone, latices cum ferret in arvis,

Compressa, et Lernæ pulsa tridente palus.

Jam Deus amplexu votum perfolvit; at illi

Aurea divinas urna refudit aquas.

Crudelem et Boream rapta Orithyia negavit.

Hic

PROPERTII LIBER II. 277

Hic Deus et terras, et maria alta domat.
Crede mihi, nobis mitescet Scylla, nec unquam
Alternante vorans vasta Charybdis aqua.
Ipseque sidera erunt nullis obscura tenebris.
Purus et Orion, purus et Hædus erit.
Quod mihi si ponenda tuo sit corpore vita,
Exitus hic nobis non inhonestus erit,

ELEGIA XXVII.

AT vos incertam mortales funeris horam
Quæritis, et qua sit mors aditura via.
Quæritis et cœlo Phœnicum inventa sereno;
Quæ sit stella homini commoda, quæque mala.
Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britannos,
Et maris et terræ cæca pericla viæ.
Rursus et objectum fletis capiti esse tumultum,
Cum Mavors dubias miscet utrinque manus.
Præterea domibus flammam, domibusque ruinam,
Neu subeant labris pocula nigra tuis.
Solutus amans novit, quando periturus, et a qua
Morte; neque hic Boreæ flabra, neque arma timet.
Jam licet et Stygia sedeat sub arundine remex,
Cernat et infernæ tristitia vela ratis;
Si modo clamantis revocaverit aura puellæ,
Concessum nulla lege redibit iter.

ELEGIA XXVIII.

JUPITER affectæ tandem miserere puellæ.
Tam formosa tuum mortua crimen erit.
Venit enim tempus cum torridus æstuat aer,
Incipit et ficco fervere terra cane.
Sed non tam ardoris culpa est, neque crimina cœli,
Quam toties sanctos non habuisse Deos.
Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas:
Quicquid jurarunt ventus et unda rapit.
Num sibi collatam doluit Venus? illa peræque
Præ se formosis invidiosa Dea est.
An contemta tibi Junonis templa Pelasgæ?
Palladis aut oculos ausa negare bonos?
Semper, formosæ, non nostis parcere verbis.
Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
Sed tibi vexatæ per multa pericula vitæ
Extremo veniet mollior hora die.
Io versa caput primos mugiverat annos:
Nunc Dea, quæ Nili flumina vacca bibit.
Ino etiam prima terras ætate vagata est:
Hanc miser implorat navita Leucothoen.
Andromede monstribus fuerat devota marinis:
Hæc eadem Persei nobilis uxor erat.
Calisto Arcadios erraverat urfa per agros:
Hæc nocturna suo fidere vela regit.

Quod

PROPERTII LIBER II. 279

Quod si forte tibi properarint fata quietem,
Illa sepulturæ fata beata tuæ;
Narrabis Semelæ, quo sit formosa periclo:
Credet et illa suo docta puella malo.
Et tibi Mæonias inter Heroidas omnes
Primus erit, nulla non tribuente, locus.
Nunc, utcunque potes, fato gere faucia morem:
Et Deus, et durus vertitur ipse dies.
Hoc tibi vel poterit conjux ignoscere Juno:
Frangitur et Juno, si qua puella perit.
Deficiunt magico torti sub carmine rhombi,
Et jacet extincto laurus adusta foco.
Et jam Luna negat toties descendere cœlo,
Nigraque funestum condidit omen avis.
Una ratis fati nostros portabit amores
Cærula ad infernos velificata lacus.
Si non unius, quæso miserere duorum.
Vivam, si vivet: si cadet illa, cadam.
Pro quibus optatis sacro me carmine damno:
Scribam ego; per magnum est salva puella Jovem.
Ante tuosque pedes illa ipsa adoperta sedebit,
Narrabitque sedens longa pericla sua.
Hæc tua, Persephone, maneat clementia; nec tu,
Persephonæ conjux, sævior esse velis.
Sunt apud infernos tot millia formosarum;
Pulchra sit in superis scilicet una locis.
Vobiscum est Iope, vobiscum candida Tyro,

Vobiscum Europe, nec proba Pasiphae:
 Et quot Troja tulit, vetus et quot Achaia formas,
 Et Phœbi, et Priami diruta regna fenis:
 Et quæcunque erat in numero Romana puella,
 Occidit; has omnes ignis avarus habet.
 Nec forma æternum, aut cuiquam est fortuna perennis:
 Longius, aut propius mors sua quemque manet.
 Tu quoniam es, mea lux, magno demissa periclo,
 Munera Dianæ debita redde choro.
 Redde etiam excubias Divæ nunc, ante juvencæ;
 Votivas noctes et mihi solve decem.

ELEGIA XXIX.

HESTERNA, mea lux, cum potus nocte vagarer,
 Nec me fervorum duceret ulla manus,
 Obvia nescio quot pueri mihi turba minuta
 Venerat (hos vetuit me numerare timor)
 Quorum alii faculas, alii retinere sagittas:
 Pars etiam visa est vincla parare mihi.
 Sed nudi fuerant; quorum lascivior unus,
 Arripite hunc, inquit; nam bene nostis eum:
 Hic erat, hunc mulier nobis iratâ locavit.
 Dixit, et in collo jam mihi nodus erat.
 Hic alter jubet in medium propellere, et alter,
 Intereat, qui nos non putat esse Deos:
 Hæc te non meritum totas exspectat in horas,

At

At tu nescio quas quæris, inepte, fores.
 Quæ cum Sidoniæ nocturna ligamina mitræ
 Solverit, atque oculos moverit illa graves,
 Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
 Sed quos ipse fuis fecit Amor manibus.
 Parcite jam fratres, jam certos spondet amores,
 Et jam ad mandatam venimus ecce domum.
 Atque ita me injecto duxerunt rursus amictu.
 I nunc, et noctes disce manere domi.
 Mane erat, et volui, si sola quiesceret illa,
 Visere. At in lecto Cynthia sola fuit.
 Obstupui: non illa mihi formosior unquam
 Visa, neque ostrina cum fuit in tunica.
 Ibat et hinc castæ narratum somnia Vestæ,
 Neu sibi, neve mihi quæ nocitura forent.
 Talis visa mihi somno demissa recenti,
 (Heu quantum per se candida forma valet!)
 Quid? tu matutinus, ait, speculator amicæ,
 Me similem vestris moribus esse putas?
 Non ego tam facilis. Sat erit mihi cognitus unus,
 Vel tu, vel si quis verior esse potest.
 Apparent non ulla toro vestigia presso,
 Signa voluptatis, nec jacuisse duos.
 Aspice ut in toto nullus mihi corpore furgat
 Spiritus, admissio notus adulterio.
 Dixit, et opposita propellens suavia dextra,
 Profilit in laxa nixa pedem solea.

Sic

Sic ego tam sancti custode recludor amoris.

Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

ELEGIA XXX.

QUO fugis ah demens? nulla est fuga: tu licet usque
Ad Tanaim fugias, usque sequetur Amor.

Non, si Pegaseo vesteris in aere dorso;

Nec, tibi si Persei moverit ala pedes:

Vel si te sectæ rapiant talaribus auræ,

Nil tibi Mercurii proderit alta via.

Instat semper Amor supra caput, instat amanti,

Et gravis ipse super libera colla sedet.

Excubat ille acer custos, et tollere nunquam

Te patietur humo lumina capta semel.

Et jam si pecces, Deus exorabilis ille est,

Si modo præsentes viderit esse preces.

Ista fenes licet accusent convivium duri;

Nos modo propositum, vita, teramus iter.

Illorum antiquis onerentur legibus aures:

Hic locus est, in quo tibia docta sonet;

Quæ non jure vado Mæandri jacta natasti,

Turpia cum faceret Palladis ora tumor.

Nunc jam, dura, paras Phrygias nunc ire per undas,

Et petere Hyrcani litora nota maris;

Spargereque alterna communes cæde penates,

Et ferre ad patrios præmia dira lares.

Una

PROPERTII LIBER II. 283

Una contentum pudeat me vivere amica?
Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.
Mi nemo objiciat. Libeat tibi, Cynthia, mecum
Roscida muscosis antra tenere jugis.
Illic aspicias scopulis hæere sorores,
Et canere antiqui dulcia furta Jovis:
Ut Semele est combustus, ut est deperditus Io;
Denique ut ad Trojæ tecta volarit avis.
Quod si nemo exstat, qui vicerit alitis arma;
Communis culpæ cur reus unus agor?
Nec tu virginibus reverentia moveris ora:
Hic quoque non nescit, quid sit amare, chorus;
Si tamen Oegri quædam compressa figura
Bistoniiis olim rupibus accubuit.
Hic ubi me prima statuent in parte choreæ,
Et medius docta cuspide Bacchus erit;
Tum capiti sacros patiar pendere corymbos:
Nam sine te nostrum non valet ingenium.

ELEGIA XXXI.

QUÆRIS cur veniam tibi tardior? aurea Phœbi
Porticus a magno Cæsare aperta fuit.
Tota erat in speciem Pœnis digesta columnis:
Inter quas Danai femina turba senis.
Hic equidem Phœbo visus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra.

Atque

Atque aram circum steterant armenta Myronis
 Quattuor artificis vivida signa boves.
 Tum medium claro surgebat marmore templum,
 Et patria Phœbo carius Ortygia.
 Auro Solis erat supra fastigia currus,
 Et valvæ Libyci nobile dentis opus.
 Altera dejectos Parnassi vertice Gallos,
 Altera mœerebat funera Tantalidos.
 Deinde inter matrem Deus ipse, interque sororem
 Pythius in longa carmina veste sonat.

ELEGIA XXXII.

QUI videt, is peccat: qui non te viderit, ergo
 Non cupiet: facti crimina lumen habet.
 Nam quid Prænestis dubias, o Cynthia, fortes,
 Quid petis Ææi mœnia Telegoni?
 Curve te in Herculeum deportant effeda Tybur?
 Appia cur toties te via ducit anum?
 Hoc utinam spatium loco, quocunque vagaris,
 Cynthia. Sed tibi me credere turba vetat,
 Cum videt accensis devotam currere tedis
 In nemus, et Triviæ lumina ferre Deæ.
 Scilicet umbrosis sordet Pompeia columnis
 Porticus aulæis nobilis Attalicis;
 Et creber pariter platanis surgentibus ordo,
 Flumina sopito quæque Marone cadunt;

Et

Et leviter nymphis toto crepitantibus urbe,
Cum subito Triton ore recondit aquam.
Falleris, ista tui furtum via monstrat amoris:
Non urbem, demens, lumina nostra fugis.
Nil agis, infidias in me componis inanes:
Tendis, iners, docto retia nota mihi.
Sed de me minus est: famæ jactura pudicæ
Tanta tibi miseræ, quanta mereris, erit.
Nuper enim de te nostras me lædit ad aures
Rumor, et in tota non bonus urbe fuit.
Sed tu non debes inimicæ credere linguæ:
Semper formosis fabula poena fuit.
Non tua deprenso damnata est fama veneno;
Testis eris puras, Phœbe, videre manus,
Sin autem longo nox una, aut altera lusu
Consumpta est, non me crimina parva movent.
Tyndaris externo patriam mutavit amore,
Et sine decreto est viva reducta domum.
Ipsa Venus quamvis corrupta libidine Martis,
Nec minus in cœlo semper honesta fuit.
Quamvis Ida Parin pastorem dicat amasse,
Atque inter pecudes accubuisse Deam:
Hoc et Hamadriadum spectavit turba fororum,
Silenique senes, et pater ipse chori;
Cum quibus Idæo legisti poma sub antro
Supposita excipiens, Nai, caduca manu.
An quisquam in tanto stuprorum examine quærit,

286 *PROPERTII LIBER II.*

Cur hæc tam dives? quis dedit? unde dedit?
 O nimium nostro felicem tempore Romam,
 Si contra mores una puella facit.
 Hæc eadem ante illam impune et Lesbica fecit.
 Quæ sequitur, certe est invidiosa minus.
 Qui quærit Tatios veteres, durosque Sabinos,
 Hic posuit nostra nuper in urbe pedem.
 Tu prius et fluctus poteris ficcare marinos,
 Altaque mortali deligere astra manu,
 Quam facere, ut nostræ nolint peccare puellæ.
 Is mos Saturno regna tenente fuit,
 Et cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,
 Et post antiquas Deucalionis aquas.
 Dic mihi quis potuit lectum servare pudicum?
 Quæ Dea cum solo vivere sola Deo?
 Uxorem quondam magni Minois, ut aiunt,
 Corruptit torvi candida forma bovis.
 Nec minus ærato Danae circumdata muro,
 Non potuit magno casta negare Jovi.
 Quod si tu Graias, seu sis imitata Latinas;
 Semper vive meo libera iudicio.

E L E G I A. XXXIII.

TRISTIA jam redeunt iterum solennia nobis,
 Cynthia jam noctes est operata decem.
 Atque utinam Nilo pereat quæ sacra tepente

Mifit

PROPERTII LIBER II. 287

Misit matronis Inachis Aufoniis.
Quæ Dea tam cupidos toties divisit amantes,
Quæcunque illa fuit semper amara fuit.
Tu certe Jovis occultis in amoribus, Io,
Sensisti, multas quid sit inire vias,
Cum te jussit habere puellam cornua Juno,
Et pecoris duro perdere verba sono.
Ah! quoties quernis læsisti frondibus ora;
Manisti stabulis abdita pasta tuis.
An, quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
Jupiter, idcirco facta superba Dea es?
An tibi non fatis est fuscis Ægyptus alumni?
Cur tibi tam longa Roma petita via est?
Quidve tibi prodest viduas dormire puellas?
Sed tibi, crede mihi, cornua rursus erunt:
Aut nos e nostra te, sæva, fugabimus urbe;
Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit.
At tu, quæ nostro nimium placata dolore es,
Noctibus his vacui ter faciamus iter.
Non audis? et verba finis mea ludere, cum jam
Flectant Icarii sidera tarda boves?
Lenta bibis. Mediæ nequeunt te frangere noctes.
An nondum est talos mittere lassæ manus?
Ah pereat quicumque meracas repperit uvas,
Corruptique bonas nectare primus aquas.
Icare Cecropiis merito jugulate colonis,
Pampineus nosti quam sit amarus odor.

288 *PROPERTII LIBER II.*

Tu quoque, o Eurytion, vino, Centaure, peristi;
 Nec non Ismario, tu Polypheme, mero.
 Vino forma perit, vino corrumpitur ætas,
 Vino sæpe suum nescit amica virum.
 Me miserum, ut multo nihil es mutata Lyæo!
 Jam bibe, formosa es: nil tibi vina nocent.
 Cum tua præpendent demissæ in pocula fertæ,
 Et mea deducta carmina voce legis,
 Largius effuso madeat tibi mensa Falerno,
 Spumet et aurato mollius in calice,
 Nulla tamen lecto recipit se sola libenter;
 Est quiddam, quod vos quærere cogat amor.
 Semper in absentes felicior æstus amantes:
 Elevat assiduos copia longa viros.

ELEGIA XXXIV.

CUR quisquam faciem dominæ jam credat amor?
 Sic erepta mihi pene puella mea est.
 Expertus dico: nemo est in amore fidelis,
 Formosam raro non sibi quisque petit.
 Polluit ille Deus cognatos, solvit amicos,
 Et bene concordēs tristia ad arma vocat.
 Hospes in hospitium Menelao venit adulter.
 Colchis et ignotum nonne secuta virum est?
 Lynceu, tune meam potuisti tangere curam?
 Perfide, nonne tuæ tunc cecidere manus?

Quid

PROPERTII LIBER II. 289

Quid si non constans illa, et tam certa fuisset?

Posses in tanto vivere flagitio?

Tu mihi vel ferro pectus, vel perde veneno,

A domina tantum te modo tolle mea.

Te socium vitæ, te corporis esse licebit,

Te dominum admitto rebus, amice, meis,

Lecto te solum, lecto te deprecor uno:

Rivalem possum non ego ferre Jovem.

Ipse meas solus, quod nil est, æmulator umbras;

Stultus, quod stulto sæpe timore tremo.

Una tamen causa est, qua crimina tanta remitto,

Errabant multo quod tua verba mero.

Sed nunquam vitæ me fallet ruga severæ:

Omnes jam norunt, quam sit amare bonum.

Lynceus ipse meus feros insanit amores:

Solum te nostros lætor adire Deos.

Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris

Proderit, aut rerum dicere posse vias?

Aut quid Cretæi tibi profunt carmina lecta?

Nil juvat in magno vester amore senex.

Tu satius memorem Musis imitere Philetam,

Et non inflati fomnia Callimachi.

Nam rursus licet Ætoli referas Acheloi

Fluxerit ut magno fractus amore liquor;

Atque etiam ut Phrygio fallax Mæandria campo

Errat, et ipsa suas decipit unda vias;

Qualis et Adrausti fuerit vocalis Arion,

Tristis

290 *PROPERTII LIBER II.*

Tristis ad Archemori funera victor equus:
 Amphiarææ nil profunt fata quadrigæ,
 Aut Capanei magno grata ruina Jovi.
 Define et Æschyleo componere verba cothurno,
 Define, et ad molles membra resolve choros.
 Incipe jam angusto versus includere torno,
 Inque tuos ignes, dure poeta, veni.
 Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero:
 Despicit et magnos recta puella Deos.
 Sed non ante gravis taurus succumbit aratro,
 Cornua quam validis hæserit in laqueis.
 Nec tu tam duros per te patieris amores,
 Trux tamen a nobis ante domandus eris.
 Harum nulla solet rationem quærere mundi;
 Nec cur fraternis Luna laboret equis;
 Nec si post Stygias aliquid restaverit undas;
 Nec si consulto fulmina missa tonent.
 Aspice me, cui parva domi fortuna relicta est,
 Nullus et antiquo Marte triumphus avi,
 Ut regnem mistas inter conviva puellas,
 Hoc ego, quo tibi nunc elevor, ingenio.
 Me juvet hesternis positum languere corollis,
 Quem tetigit jactu certus ad ossa Deus;
 Actia Virgilium custodis litora Phœbi,
 Cæsaris et fortes dicere posse rates,
 Qui nunc Æneæ Trojani suscitât arma,
 Jactaque Lavinis mœnia litoribus.

Cedite

PROPERTII LIBER II. 291

Cedite Romani scriptores, cedite Graii:
Nescio quid majus nascitur Iliade.
Tu canis umbrosi subter pineta Galei
Thyrfin, et attritis Daphnin arundinibus;
Utque decem possint corrumpere mala puellam,
Missus et impressis hœdus ab uberibus.
Felix, qui viles pomis mercaris amores:
Huic licet ingratae Tityrus ipse canat.
Felix, intactum Corydon qui tentat Alexin
Agricolæ domini carpere delicias.
Quamvis ille sua lassus requiescat avena,
Laudatur faciles inter Hamadryadas.
Tu canis Ascræi veteris præcepta poetæ,
Quo seges in campo, quo viret uva jugo.
Tale facis carmen docta testudine, quale
Cynthius impositis temperat articulis.
Non tamen hæc ulli venient ingrata legenti,
Sive in amore rudis, sive peritus erit.
Nec minor his animis, aut si minor, ore canorus
Anseris indocto carmine cessit olor.
Hæc quoque perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flamma suæ.
Hæc quoque lascivi cantarunt scripta Catulli,
Lesbia queis ipsa notior est Helena.
Hæc etiam docti confessa est pagina Calvi,
Cum caneret miseræ funera Quintiliæ:

Et

292 *PROPERTII LIBER II.*

Et modo formosa qui multa Lycoride Gallus

Mortuus inferna vulnere lavit aqua.

Cynthia quin etiam versu laudata Properti:

Hos inter si me ponere fama volet.

SEXTI AURELII
PROPERTII

LIBER III.

ELEGIA I.

CALLIMACHI manes, et Coi sacra Philetæ,
In vestrum, quæso, me finite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per Graios orgia ferre choros.
Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro,
Quove pede ingressi, quamve bibistis aquam.
Ah! valeat, Phœbum quicumque moratur in armis.
Exactus tenui pumice versus eat,
Quo me fama levat terra sublimis, et a me
Nata coronatis Musa triumphat equis;
Et mecum in curru parvi vectantur Amores,
Scriptorumque meas turba secuta rotas.
Quid frustra missis in me certatis habenis?
Non datur ad Musas currere lata via.
Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent,
Qui finem imperii Bactra futura canent:
Sed, quod pace legas, opus hoc de monte Sororum

Mm

Detulit

Detulit intacta pagina nostra via.
 Mollia, Pegasides, vestro date ferta poetæ:
 Non faciet capiti dura corona meo.
 At mihi, quod vivo detraxerit invida turba,
 Post obitum duplici fenore reddet honos.
 Omnia post obitum fingit majora vetustas,
 Majus ab exequiis nomen in ora venit.
 Nam quis equo pulsas abiegnos nosceret arces?
 Fluminaque Æmonio cominus isse viro?
 Idæum Simoenta Jovis cunabula parvi?
 Hectora per campos ter maculasse rotas? [mis?
 Deiphobumque, Helenumque, et Polydamanta sub ar-
 Qualem cunque Parin vix sua nosset humus?
 Exiguo sermone fores nunc Ilion, et tu
 Troja bis Oetæi numine capta Dei.
 Necnon ille tui casus memorator Homerus
 Posteritate suum crescere sensit opus.
 Meque inter feros laudabit Roma nepotes.
 Illum post cineres auguror esse diem.
 Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulcro
 Provisum est, Lycio vota probante Deo.

ELEGIA II.

CARMINIS interea nostri redeamus in orbem,
 Gaudeat ut solito tacta puella sono.
 Orphea detinuisse feras, et concita dicunt

Flumina

PROPERTII LIBER III. 295

Flumina Threicia sustinuisse lyra.
Saxa Cithæronis Thebas agitata per artem
Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
Quinetiam, Polypheme, fera Galatea sub Ætna
Ad tua rorantes carmina flexit equos.
Miremur, nobis et Baccho, et Apolline dextro,
Turba puellarum si mea verba colit?
Quod non Tænariis domus est mihi fulta columnis,
Nec camera auratas inter eburna trabes,
Nec mea Phæacas æquant pomaria silvas,
Non operosa rigat Martius antra liquor:
At Mufæ comites, et carmina cara legenti,
Et defessa choris Calliopea meis.
Fortunata, meo si qua es celebrata libello:
Carmina erunt formæ tot monumenta tuæ.
Nam neque Pyramidum fumtus ad fidera ducti,
Nec Jovis Elæi cœlum imitata domus,
Nec Mausolei dives fortuna sepulcri
Mortis ab extrema conditione vacat:
Aut illis flamma, aut imber subducet honores,
Annorum aut ictu pondera victa ruent.
At non ingenio quæsitum nomen ab ævo,
Excidet: ingenio stat sine morte decus.

ELEGIA III.

VISUS eram molli recubans Heliconis in umbra,
Bellerophontei qua fluit humor equi,
Reges, Alba, tuos, et regum facta tuorum,
Tantum operis, nervis hiscere posse meis:
Parvaque tam magnis admoram fontibus ora,
Unde pater fitiens Ennius ante bibit,
Et cecinit Curios fratres, et Horatia pila,
Regiaque Æmilia vecta tropæa rate,
Victricesque moras Fabii, pugnamque sinistram
Cannensem, et versos ad pia vota Deos,
Hannibalemque Lares Romana sede fugantes,
Anferis et tutum voce fuisse Jovem;
Cum me Castalia speculans ex arbore Phœbus
Sic ait, aurata nixus ad antra lyra;
Quid tibi cum tali, demens, est flumine? quis te
Carminis heroi tangere jussit opus?
Non hic ulla tibi speranda est fama, Properti.
Mollia sunt parvis prata terenda rotis,
Ut tuus in scamno jactetur sæpe libellus,
Quem legat expectans sola puella virum.
Cur tua præscripto sevecta est pagina gyro?
Non est ingenii cymba gravanda tui.
Alter remus aquas, alter tibi radat arenas;
Tutus eris: medio maxima turba mari est.
Dixerat,

PROPERTII LIBER III. 297

Dixerat, et plectro sedem mihi monstrat eburno,
Qua nova muscofo semita facta solo est.
Hic erat affixis viridis spelunca lapillis,
Pendebantque cavis tympana pumicibus:
Ergo Musarum, et Sileni patris imago
Fictilis, et calami, Pan Tegeæ, tui:
Et Veneris dominæ volucres mea turba columbæ
Tingunt Gorgoneo punica rostra lacu:
Diversæque novem fortitæ jura puellæ
Exercent teneras in sua dona manus.
Hæc ederas legit in thyrsos, hæc carmina nervis
Aptat, et illa manu textit utraque rosam.
E quarum numero me contigit una Dearum,
Ut reor a facie, Calliopea fuit.
Contentus niveis semper vectabere cycnis,
Nec te fortis equi ducet ad arma sonus.
Nil tibi sit rauco prætoriam classica cornu
Flere, nec Aonium cingere Marte nemus:
Aut quibus in campis Mariano prælia signo
Stent, et Teutonicas Roma refringat opes;
Barbarus aut Suevo perfusus sanguine Rhenus
Saucia mœrenti corpora vectet aqua.
Quippe coronatos alienum ad limen amantes,
Nocturnæque canes ebria signa fugæ.
Ut per te claufas sciat excantare puellas,
Qui volet austeros arte ferire viros.

Talia Calliope; lymphisque a fonte petitis,
Ora Philetea nostra rigavit aqua.

ELEGIA IV.

ARNA Deus Cæsar dites meditatur ad Indos,
Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna viri merces; parat ultima terra triumphos.
Tigris, et Euphrates sub tua jura fluent.
Sera, sed Aufoniis veniet provincia virgis:
Assuescent Latio Partha tropæa Jovi.
Ite, agite, expertæ bello date lintea proræ,
Et solitum armigeri ducite munus equi.
Omina fausta cano; Crassos, cladesque piate:
Ite, et Romanæ consulite historiæ.
Mars pater, et sacræ fatalia lumina Vestæ,
Ante meos obitus fit, precor, illa dies,
Qua videam, spoliis onerato Cæsaris axe,
Ad vulgi plausus sæpe resistere equos;
Inque sinu caræ nixus spectare puellæ
Incipiam, et titulis oppida capta legam,
Tela fugacis equi, et brachati militis arcus,
Et subter captos arma federe duces.
Ipsa tuam prolem serva Venus: hoc fit in ævum,
Cernis ab Ænea quod superesse caput.
Præda fit hæc illis, quorum meruere labores:
Mi sat erit media plaudere posse via.

ELE-

ELEGIA V.

PACIS Amor Deus est; pacem veneramur amantes:
 Stant mihi cum domina proelia dura mea.
 Nec tamen inviso pectus mihi carpitur auro;
 Nec bibit e gemma divite nostra fitis:
 Nec mihi mille jugis Campania pinguis aratur;
 Nec miser æra peto classe, Corinthe, tua.
 O prima infelix fingenti terra Prometheo:
 Ille parum cauti pectoris egit opus:
 Corpora disponens, mentem non vidit in arte:
 Recta animi primum debuit esse via.
 Nunc maris in tantum ventis jactamur, et hostem
 Quærimus, atque armis nectimus arma nova.
 Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas:
 Nudus ab inferna, stulte, vehere rate.
 Victor cum victis pariter miscebitur umbris:
 Consule cum Mario, capte Jugurtha, sedes.
 Lydus Dulichio non distat Cræsus ab Iro.
 Optima mors, parca quæ venit apta die.
 Me juvat in prima coluisse Heliconæ juventa,
 Musarumque choris implicuisse manus.
 Me juvat et multo mentem vincere Lyæo,
 Et caput in verna semper habere rosa.
 Atque ubi jam Venerem gravis interceperit ætas,
 Sparserit et nigras alba senectæ comas;

Tum

300 *PROPERTII LIBER III.*

Tum mihi Naturæ libeat perdiscere mores:

Quis Deus hanc mundi temperet arte domum:

Qua venit exoriens, qua deficit, unde coactis

Cornibus in plenum menstrua Luna redit:

Unde fallo superant venti, quid flamine captet

Eurus, et in nubes unde perennis aqua:

Sit ventura dies mundi quæ subruat arces:

Purpureus pluvias cur bibit arcus aquas:

Aut cur Perrhæbi tremuere cacumina Pindi:

Solis et atratis luxerit orbis equis:

Cur ferus versare boves, et plaustra Bootes:

Pleiadum spisso cur coit igne chorus:

Curve suos fines altum non exeat æquor:

Plenus et in partes quattuor annus eat:

Sub terris sint jura Deum, et tormenta Gigantum,

Tifiphones atro si furit angue caput:

Aut Alcmaeonix furix, aut jejunia Phinei:

Num rota, num scopuli, num fitis inter aquas:

Num tribus infernum custodit faucibus antrum

Cerberus, et Tityo jugera pauca novem:

An ficta in miseras descendit fabula gentes,

Et timor haud ultra, quam rogos, esse potest.

Exitus hic vitæ superest mihi. Vos, quibus arma

Grata magis, Craffi signa referte domum.

E L E-

ELEGIA VI.

DIC mihi de nostra quæ sentis vera puella:
 Sic tibi sint dominæ, Lygdame, demta juga.
 Dum me lætitia tumefactum fallis inani,
 Hæc referens, quæ me credere velle putas.
 Omnis enim debet sine vano nuncius esse,
 Majoremque timens servus habere fidem.
 Nunc mihi, si qua tenes, ab origine dicere prima
 Incipe: suspensis auribus ista bibam.
 Siccine eam incomtis vidisti flere capillis?
 Illius ex oculis multa cadebat aqua?
 Nec speculum strato vidisti, Lygdame, lecto?
 Ornabat niveas nullave gemma manus?
 Ac mœstam teneris vestem pendere lacertis?
 Scriniaque ad lecti clausa jacere pedes?
 Tristis erat domus? et tristes sua pensa ministræ
 Carpebant? medio nebat et ipsa loco?
 Humidaque impressa siccabat lumina lana?
 Rettulit et querulo jurgia nostra sono?
 Hæc te teste mihi promissa est, Lygdame, merces?
 Est pœnæ servo rumpere teste fidem.
 Ille potest nullo miseram me linquere facto?
 Æqualem nulla dicere habere domo.
 Gaudet me vacuo solam tabescere lecto?
 Si placet, insultet, Lygdame, morte mea.

N n

Non

Non me moribus illa, sed herbis improba vicit :

Staminea rhombi ducitur ille rota.

Illum turgentis ranæ portenta rubetæ,

Et lecta exsectis anguibus ossa trahunt ;

Et strigis inventæ per busta jacentia plumæ,

Cinctaque funesto lanea vitta viro.

Si non vana canunt mea somnia, Lygdame, testor ;

Pœna erit ante meos fera, sed ampla, pedes.

Putris et in vacuo texetur aranea lecto :

Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.

Quæ tibi si veris animis est quæsta puella,

Hac eadem rursus, Lygdame, curre via :

Et mea cum multis lacrymis mandata reporta ;

Iram, non fraudes esse in amore meo ;

Me quoque confimili impositum torquerier igni

Jurabo, et bis sex integer esse dies.

Quod mihi si tanto felix concordia bello

Exstiterit, per me, Lygdame, liber eris.

ELEGIA VII.

ERGO sollicitæ tu causa, Pecunia, vitæ es :

Per te immaturum mortis adimus iter.

Tu vitiis hominum crudelia pabula præbes :

Semina curarum de capite orta tuo.

Tu Pætum ad Pharios tendentem lintea portus

Obruis infano terque quaterque mari.

Nam

PROPERTII LIBER III. 303

Nam dum te sequitur, primo miser excidit ævo;
Et nova longinquis piscibus esca natat.
Et mater non iusta piæ dare debita terræ,
Nec pote cognatos inter humare rogos.
Sed tua nunc volucres astant super ossa marinæ:
Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare.
Infelix Aquilo, raptæ timor Orithyæ,
Quæ spolia ex illo tanta fuere tibi?
Aut quidnam fracta gaudes, Neptune, carina?
Portabat sanctos alveus ille viros.
Pæte, quid ætatem numeras? quid cara natanti
Mater in ore tibi est? non habet unda Deos.
Nam tibi nocturnis ad faxa ligata procellis
Omnia detrito vincula fune cadunt.
Sunt Agamemnonias testantia litora curas,
Qua notat Argynni pœna natantis aquas.
Hoc juvene amisso classem non solvit Atrides:
Pro qua mactata est Iphigenia mora.
Reddite corpus humo; positaque in gurgite vita
Pætum sponte tua, vilis arena, tegas.
Et, quoties Pæti transibit nauta sepulcrum,
Dicat; Et audaci tu timor esse potes.
Ite, rates curvas, et lethi texite causam.
Ista per humanas mors venit acta manus.
Terra parum fuerat: fatis adjecimus undas.
Fortunæ miseras auximus arte vias.
Ancora te teneat, quem non tenuere Penates?

Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?
 Ventorum est quodcunque paras: haud ulla carina
 Consenuit; fallit portus et ipse fidem.
 Natura infidians pontum substravit avaris.
 Ut tibi succedat, vix semel esse potest.
 Saxa triumphales fregere Capharea puppes,
 Naufraga cum vasto Græcia tracta salo est.
 Paulatim socium jacturam flevit Ulysses,
 In mare cui soliti non valere doli.
 Quod si contentus patrio bove verterat agros,
 Verbaque duxisset pondus habere mea;
 Viveret ante suos dulcis conviva Penates,
 Pauper, at in terra, nil ubi flere potest.
 Non tulit hic Pætus stridorem audire procellæ,
 Et duro teneras lædere fune manus.
 Sed thyæ thalamo, aut Oricia terebintho
 Effultum pluma versicolore caput.
 Huic fluctus vivo radicitus abstulit unguis;
 Et miser invisam traxit hiatus aquam.
 Hunc parvo ferri vidit Nox improba ligno,
 Pætus ut occideret tot coiere mala.
 Flens tamen extremis dedit hæc mandata querelis,
 Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
 Di maris Ægæi, quos sunt penes æquora, venti,
 Et quæcunque meum degravat unda caput;
 Quo rapitis miseros primæ lanuginis annos;
 Attulimus longas in freta vestra manus.

Ah!

PROPERTII LIBER III. 305

Ah! miser, Alcyonum scopulis affigar acutis:

In me cœruleo fuscina sumta Deo est.

At saltem Italiæ regionibus evehat æstus:

Hoc de me fat erit, si modo matris erit.

Subtrahit hæc fantem torta vertigine fluctus:

Ultima quæ Pæto noxque diesque fuit.

O centum æquoreæ Nereo genitore puellæ,

Et tu materno tacta dolore Thetis,

Vos decuit lasso supponere brachia mento;

Non poterat vestras ille gravare manus.

At tu, sæve Aquilo, nunquam mea vela videbis.

Ante fores dominæ condar oportet iners.

ELEGIA VIII.

DULCIS ad hesternas fuerat mihi rixa lucernas,
Vocis et insanæ tot maledicta tuæ;

Cum furibunda mero mensam propellis, et in me

Projicis infana cymbia plena manu.

Tu vero nostros audax invade capillos,

Et mea formosis unguibus ora nota:

Tu minitare oculos subjecta exurere flamma;

Fac mea rescisso pectora nuda sinu.

Nimirum veri dantur mihi signa caloris;

Nam sine amore gravi femina nulla dolet.

Quæ mulier gravida jactat convicia lingua,

Et veneris magnæ volvitur ante pedes,

Custo-

306 *PROPERTII LIBER III.*

Custodum gregibus circum se stipat euntem,
 Seu sequitur medias, Nænas ut acta, vias,
 Seu timidam crebro dementia somnia terrent,
 Seu miseram in tabula picta puella movet:
 His ego tormentis animi sum verus aruspex;
 Has didici certo sæpe in amore notas.
 Non est certa fides, quam non injuria versat.
 Hostibus eveniat lenta puella meis.
 In morso æquales videant mea vulnera collo;
 Me doceat livor mecum habuisse meam.
 Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem,
 Sive meas lacrymas, sive videre tuas;
 Tecta superciliis si quando verba remittis,
 Aut tua cum digitis scripta filenda notas.
 Odi ego quos nunquam pungunt suspiria somnos:
 Semper in iratam pallidus esse velim.
 Dulcior ignis erat Paridi cum grata per arma
 Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ.
 Dum vincunt Danai, dum restat barbarus Hector,
 Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.
 Aut tecum, aut pro te mihi cum rivalibus arma
 Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.
 Gaude quod nulla est æque formosa, doleres
 Si qua foret, nunc sis jure superba licet.
 At tibi qui nostro tendisti retia lecto
 Sit focer, æternum nec fine matre domus:

Cui

PROPERTII LIBER III. 307

Cui nunc si qua data est furandæ copia noctis,
Offensa illa mihi, non tibi amica dedit.

ELEGIA. IX.

MÆCENAS eques Etrusco de sanguine regum,
Intra fortunam qui cupis esse tuam;
Quid me scribendi tam vastum mittis in æquor?
Non sunt apta meæ grandia vela rati.
Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus;
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
Fama nec ex æquo ducitur ulla jugo.
Gloria Lyfippo est animosa effingere signa.
Exactis Calamis se mihi jactat equis.
In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles.
Parrhasius priva vindicat arte locum.
Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ.
At Myos exiguum flectit acanthus iter.
Phidiacus signo se Jupiter ornat eburno,
Praxitelem propria vindicat arte lapis.
Sunt quibus Elææ concurrit palma quadrigæ;
Sunt quibus in celeres gloria nata pedes:
Hic fatus ad pacem, hic castrensis utilis armis.
Naturæ sequitur femina quisque suæ.
At tua, Mæcenas, vitæ præcepta recepi;
Cogor et exemplis te superare tuis.

Cum

308 *PROPERTII LIBER III.*

Cum tibi Romano dominas in honore secures,
 Et liceat medio ponere jura foro;
 Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes,
 Atque onerare tuam fixa per arma domum;
 Et tibi ad effectum vires det Cæsar, et omni
 Tempore tam faciles infinuentur opes;
 Parcis, et in tenues humilem te colligis umbras,
 Velorum plenos subtrahis ipse finus.
 Crede mihi, magnos æquabunt ista Camillos
 Judicia, et venies tu quoque in ora virum:
 Cæsaris et famæ vestigia juncta tenebis.
 Mæcenatis erunt vera tropæa fides.
 Non ego velifera tumidum mare findo carina.
 Tota sub exiguo flumine nostra mora est.
 Non flebo in cineres arcem sedisse paternos
 Cadmi, nec semper prælia clade pari.
 Nec referam Scæas, et Pergama, Apollinis arces,
 Et Danaum decimo vere redisse rates;
 Mœnia cum Graio Neptunia preffit aratro
 Victor Palladiæ ligneus artis equus.
 Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,
 Et cecinisse modis, Coe Poeta, tuis.
 Hæc curent pueri, hæc curent scripta puellæ,
 Meque Deum clament, et mihi sacra ferant.
 Te duce vel Jovis arma canam, cœloque minantem
 Cœum, et Phlegræis Oromedonta jugis:
 Celasque Romanis decerpta palatia tauris
Ordiam,

PROPERTII LIBER III. 309

Ordiam, et cæso mœnia firma Remo.
Eductosque pares silvestri ex ubere reges:
Crescet et ingenium sub tua iussa meum:
Prosequar et currus utroque ab litore ovantes;
Parthorum astutæ tela remissa fugæ;
Castraque Pelusi Romano subruta ferro,
Antonique graves in sua fata manus.
Mollis tu cœptæ fautor cape lora juventæ,
Dexteraque immixtis da mihi signa rotis.
Hoc mihi Mæcenâs laudis concedis; et a te est,
Quod ferar in partes ipse fuisse tuas.

ELEGIA X.

MIRABAR quidnam misissent mane Camenæ
Ante meum stantes, sole rubente, torum.
Natalis nostræ signum misere puellæ,
Et manibus faustos ter crepuere sonos.
Transeat hic sine nube dies, stent aere venti,
Ponat et in sicco molliter unda minas.
Aspiciam nullos hodierna luce dolentes,
Et Niobe lacrymas supprimat ipse lapis.
Alcyonum positis requiescant ora querelis,
Increpet absumentum nec sua mater Ityn.
Tuque, o cara mihi, felicibus edita pennis,
Surge, et poscentes iusta precare Deos.
Ac primum pura somnum tibi discute lympa,

O o

Et

310 *PROPERTII LIBER III.*

Et nitidas preffo pollice finge comas.
 Dein qua primum oculos cepisti veste Properti,
 Indue, nec vacuum flore relinque caput:
 Et pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
 Inque meum semper stent tua regna caput.
 Inde coronatas ubi thure piaveris aras,
 Luxerit et tota flamma secunda domo;
 Sit mensæ ratio, noxque inter pocula currat,
 Et crocino nares murrheus ungat onyx.
 Tibia nocturnis succumbat rauca choreis;
 Et sint nequitiae libera verba tuæ;
 Dulciaque ingratos adimant convivia somnos;
 Publica vicinæ perstrepat ara viæ.
 Sit fors et nobis talorum interprete jactu,
 Quem gravibus pennis verberet ille puer.
 Cum fuerit multis exacta trientibus hora,
 Noctis et instituet sacra ministra Venus;
 Annua solvamus thalamo solennia nostro,
 Natalisque tui sic peragamus iter.

ELEGIA XI.

QUID mirare, meam si versat femina vitam,
 Et trahit addictum sub sua jura virum?
 Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,
 Quod nequeam fracto rumpere vincla jugo?
 Venturam melius præagit navita mortem,
 Vulne-

PROPERTII LIBER III 311

Vulneribus didicit miles habere metum.
Ista ego præterita jactavi verba juventa :
Tu nunc exemplo disce timere meo.
Colchis flagrantés adamantina sub juga tauros
Egit, et armigera prælia sevit humo :
Custodisque feros claudit serpentis hiatus,
Iret ut Æsonias aurea lana domos.
Ausa ferox ab equo quondam oppugnare sagittis
Mæotis Danaum Penthesilea rates :
Aurea cui postquam nudavit cassida frontem,
Vicit victorem candida forma virum.
Omphale in tantum formæ processit honorem
Lydia Gygæo tincta puella lacu ;
Ut, qui pacato statuisset in orbe columnas,
Tam dura traheret mollia pensa manu.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem ;
Ut solidum cocto tolleret aggere opus :
Et duo in adversum misit per mœnia currus,
Ne possent tacto stringere ab axe latus.
Duxit et Euphratem medium qua condidit arces,
Jussit et imperio surgere Bactra caput.
Nam quid ego heroas, quid raptē in crimine Divos ?
Jupiter infamat seque, suamque domum.
Quid, modo quæ nostris opprobria vexerit armis,
Et famulos inter femina trita suos ?
Conjugis obscœni pretium Romana poposcit
Mœnia, et addictos in sua regna patres.

Noxia Alexandrina, dolis aptissima tellus,
 Et toties nostro, Memphi, cruenta malo;
 Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos:
 Tollet nulla dies hanc tibi, Roma, notam.
 Iffent Phlegræo melius tibi funera campo,
 Vel tua si focero colla daturus eras.
 Scilicet incesti meretrix regina Canopi,
 Una Philippeo sanguine adusta nota,
 Ausa Jovi nostro latrantem opponere Anubin,
 Et Tiberim Nili cogere ferre minas,
 Romanamque tubam crepitanti pellere fistro,
 Baridos et contis rostra Liburna sequi,
 Fœdaque Tarpeio conopea tendere faxo,
 Jura dare statuas inter et arma Mari.
 Quid nunc Tarquinii fractas juvat esse secures,
 Nomine quem simili vita superba notat,
 Si mulier patienda fuit? cape, Roma, triumphum,
 Et longam Augusto salva precare diem.
 Fugisti tamen in timidi vaga flumina Nili,
 Accepere tuæ Romula vincla manus.
 Brachia spectavi sacris admorsa colubris,
 Et trahere occultum membra soporis iter.
 Non hæc, Roma, fuit tanto tibi cive verenda,
 Dixit, et assiduo lingua sepulta mero.
 Septem urbs alta jugis, toto quæ præsidet orbi,
 Feminæas timuit territa Marte minas.

Han-

PROPERTII LIBER III. 313

Hannibalis spolia, et victi monumenta Syphacis,
Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes.
Curtius expletis statuit monumenta lacunis:
At Decius misso prœlia rupit equo.
Coclitis abscissos testatur semita pontes,
Et cui cognomen corvus habere dedit.
Hæc Di condiderunt, hæc Di quoque mœnia servant.
Vix timeat, salvo Cæsare, Roma Jovem.
Nunc ubi Scipiadae classes? ubi signa Camilli?
Aut modo Pompeia Bosphora capta manu?
Leucadius versas acies memorabit Apollo;
Tantum operis belli sustulit una dies.
At tu five petes portus, seu, navita, linques;
Cæsaris in toto sis memor Ionio.

ELEGIA XII.

POSTUME, plorantem potuisti linquere Gallam?
Miles et Augusti fortia signa sequi?
Tantine ulla fuit spoliati gloria Parthi,
Ne faceres Galla multa rogante tua?
Si fas est, omnes pariter pereatis, avari,
Et quisquis fido prætulit arma toro.
Tu tamen injecta tectus, vefane, lacerna
Potabis galea fessus Araxis aquam.
Illa quidem interea fama tabescet inani,
Hæc tua ne virtus fiat amara tibi:

Neve

314 *PROPERTII LIBER III.*

Neve tua Medæ lætentur cæde sagittæ,
 Ferreus aurato neu cataphractus equo,
 Neve aliquid de te flendum referatur in urna;
 Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
 Ter quater in casta felix, o postume, Galla,
 Moribus his alia conjuge dignus eras.
 Quid faciet nullo munita puella timore,
 Cum sit luxuriæ, Roma, magistra tuæ?
 Sed securus eas, Gallam non munera vincent,
 Duritiæque tuæ non erit illa memor.
 Nam quocunque die fanum te fata remittent,
 Pendebit collo Galla pudica tuo.
 Postumus alter erit miranda conjuge Ulysses;
 Non illi longæ tot nocuere moræ:
 Castra decemannorum, et Ciconum mons, Ismara, Calpe,
 Exustæque tuæ mox, Polypheme, genæ:
 Et Ciræ fraudes, lotosque, herbæque tenaces,
 Scyllaque, et alternas scissa Charybdis aquas:
 Lampetis Ithacis verubus mugisse juvencos,
 (Paverat hos Phœbo filia Lampetie,)
 Et thalamum Æææ flentis fugisse puellæ,
 Totque hyemis noctes, totque nataſſe dies:
 Nigrantefque domos animarum intrasse silentum,
 Sirenum furdo remige adisse lacus:
 Et veteres arcus letho renovasse procorum;
 Errorisque fui sic statuiffe modum.

Nec

Nec frustra: quia casta domi perfederat uxor.

Vincit Penelopes Lælia Galla fidem.

ELEGIA XIII.

QUÆRITIS unde avidis nox sit preciosa puellis,
Et Venere exhaustæ damna querantur opes?
Certa quidem tantis causa et manifesta ruinis.

Luxuriæ nimium libera facta via est.

Inda cavis aurum mittit formica metallis,

Et venit e rubro concha Erycina fallo:

Et Tyrus ostrinos præbet Cadmæa colores,

Cinnamon et multi pastor odoris Arabs.

Hæc etiam claufas expugnant arma pudicas,

Quæque terunt fastus, Icarioti, tuos.

Matrona incedit census induta nepotum,

Et spolia opprobrii nostra per ora trahit.

Nulla est poscendi, nulla est reverentia dandi:

Aut, si qua est, precio tollitur ipsa mora.

Felix Eois lex funeris una maritis,

Quos Aurora suis rubra colorat equis.

Namque ubi mortifero jacta est fax ultima lecto,

Uxorum fufis stat pia turba comis:

Et certamen habent lethi, quæ viva sequatur

Conjugium: pudor est non licuisse mori.

Ardent victrices, et flammæ pectora præbent,

Imponuntque suis ora perusta viris.

Hic

316 *PROPERTII LIBER III.*

Hic genus infidum nuptarum, hic nulla puella
 Nec fida Evadne, nec pia Penelope.
 Felix agrestum quondam pacata juvenus,
 Divitiæ quorum messis, et arbor erant.
 Illis pompa fuit decussa Cydonia ramo,
 Et dare puniceis plena canistra rubis;
 Nunc violas tondere manu, nunc mista referre
 Lilia, virgineos lucida per calathos;
 Et portare suis vestitas frondibus uvas,
 Aut variam plumæ versicoloris avem.
 His tum blanditiis furtiva per antra puellæ
 Oscula filvicolis emta dedere viris:
 Hinnulei pellis totos operibat amantes,
 Altaque nativo creverat herba toro:
 Pinus et incumbens lætas circundabat umbras;
 Nec fuerat nudas poena videre Deas:
 Corniger Idæi vacuum pastoris in aulam
 Dux aries saturas ipse reduxit oves.
 Dique, Deæque omnes, quibus est tutela per agros,
 Præbebant vestris verba benigna focis.
 Et leporem quicumque venis venaberis, hospes,
 Et si forte meo tramite quæris avem:
 Et me Pana tibi comitem de rupe vocato,
 Sive petes calamo præmia, sive cane.
 At nunc desertis cessant sacra lucis:
 Aurum omnes victa jam pietate colunt.
 Auro pulsa fides, auro venalia jura;

Aurum

P R O P E R T I I L I B E R III. 317

Aurum lex sequitur, mox fine lege pudor.
Torrida sacrilegum testantur lumina Brennum,
Dum petit intonfi Pythia regna Dei.
At mons laurigero concussus vertice duras
Gallica Parnassi sparfit in arma nives.
Te scelus accepto Thracis Polymestoris auro
Nutrit in hospitio non, Polydore, pio.
Tu quoque, ut auratos gereres, Eriphyla, lacertos,
Dilapsis nusquam est Amphiaraus equis.
Proloquar, atque utinam patriæ fim vanus aruspex;
Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.
Certa loquor; sed nulla fides: neque enim Ilia quondam
Verax Pergameis Mænas habenda malis.
Sola Parin Phrygiæ fatum componere, sola
Fallacem patriæ serpere dixit equum.
Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti:
Experta est veros irrita lingua Deos.

E L E G I A XIV.

MULTA tuæ, Sparte, miramur jura palæstræ,
Sed mage virginei tot bona gymnasii;
Quod non infames exercet corpore ludos
Inter luctantes nuda puella viros;
Cum pila veloci fallit per brachia jactu,
Increpat et versi clavis adunca trochi;
Pulverulentaque ad extremas stat femina metas,

Pp

Et

Et patitur duro vulnera pancratio;
 Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris,
 Missile nunc disci pondus in orbe rotat;
 Gyrum pulsat equis, niveum latus ense revincit,
 Virgineumque cavo protegit ære caput.
 Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
 Thermodonteis turba lavatur aquis:
 Et modo Taygeti crines aspersa pruina
 Sectatur patrios per juga longa canes.
 Qualis et Eurotæ Pollux et Castor arenis,
 Hic victor pugnis, ille futurus equis:
 Inter quos Helene nudis capere arma papillis
 Fertur, nec fratres erubuisse Deos.
 Lex igitur Spartana vetat secedere amantes,
 Et licet in triviis ad latus esse suæ:
 Nec timor, aut ulla est clausæ tutela puellæ,
 Nec gravis austeri pœna cavenda viri.
 Nullo præmisso, de rebus tute loquaris
 Ipse tuis; longæ nulla repulsa moræ.
 Non Tyriæ vestes errantia lumina fallunt,
 Est neque odoratæ cura molesta domi.
 At nostra ingenti vadit circumdata turba,
 Nec digitum angusta est inferuisse via:
 Nec quæ sint facies, nec quæ sint verba rogandi,
 Invenias: cœcum versat amator iter.
 Quod si jura fores, pugnasque imitata Laconum;
 Carior hoc esses tu mihi, Roma, bono.

ELE-

ELEGIA XV.

SIC ego non ullos jam norim in amore tumultus,
Nec veniat sine te nox vigilanda mihi;
Ut mihi prætectæ pudor est velatus amictu,
Et data libertas noscere amoris iter;
Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit, heu! nullis capta Lycinna datis,
Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus,
Vix memini nobis verba coisse decem.
Cuncta tuus sepelivit amor: nec femina post te
Ulla dedit collo dulcia vincla meo.
Testis erit Dirce tam vero crimine sæva
Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
Ah! quoties pulchros ussit regina capillos,
Molliaque immites fixit in ora manus?
Ah! quoties famulam pensis oneravit iniquis,
Et caput in dura ponere jussit humo?
Sæpe illam immundis passa est habitare tenebris;
Vilem jejunæ sæpe negavit aquam.
Jupiter Antiopæ nusquam succurris habenti
Tot mala? corrumpit dura catena manus.
Si Deus es, tibi turpe tuam servire puellam.
Invocet Antiope quem nisi vincita Jovem?
Sola tamen, quæcunque aderant in corpore vires,
Regales manicas rupit utraque manu:

320 *PROPERTII LIBER III.*

Inde Cithæronis timido pede currit in arces;

Nox erat, et sparso triste cubile gelu:

Sæpe vago Asopi sonitu permota fluentis

Credebat dominæ pone venire pedes:

Et durum Zethum, et lacrymis Amphiona mollem

Experta est stabulis mater abacta suis.

Ac veluti magnos cum ponunt æquora motus,

Eurus in adversos definit ire Notos,

Litore sic tacito sonitus rarefcit arenæ;

Sic cadit inflexo lapsa puella genu.

Sera tamen pietas, natis est cognitus error.

Digne Jovis natos qui tueare senex,

Tu reddis pueris matrem; puerique trahendam

Vinxerunt Dircen sub trucis ora bovis.

Antiope, cognosce Jovem; tibi gloria, Dirce

Ducitur in multis mortem habitura locis.

Prata cruetantur Zethi, victorque canebat

Pæana Amphion rupe, Aracynthe, tua.

At tu non meritam parcas vexare Lycinnam:

Nescit vestra ruens ira referre pedem.

Fabula nulla tuas de nobis concitet aures;

Te solam et lignis funeris uetus amem.

ELE-

ELEGIA XVI.

NOX media, et dominæ mihi venit epistola nostræ,
Tibure me missa iussit adesse mora,
Candida qua geminas ostendunt culmina turres,
Et cadit in patulos lympha Aniena lacus.
Quid faciam? obductis committam mene tenebris,
Ut timeam audaces in mea membra manus?
At, si hæc distulero nostro mandata timore,
Nocturno fletus sævior hoste mihi.
Peccaram semel, et totum sum pulsus in annum;
In me mansuetas non habet illa manus.
Nec tamen est quisquam, sacros qui lædat amantes;
Scyronis media sic licet ire via.
Quisquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris,
Nemo adeo, ut noceat, barbarus esse volet.
Luna ministrat iter; demonstrant astra falebras:
Ipse Amor accensas percutit ante faces:
Sæva canum rabies morsus avertit hiantes:
Huic generi quovis tempore tuta via est.
Sanguine tam parvo quis enim spargatur amantis
Improbis? exclusis fit comes ipsa Venus.
Quod si certa meos sequerentur funera casus;
Talis mors precio vel fit emenda mihi.
Afferet huc unguenta mihi, fertisque sepulcrum
Ornabit custos ad mea busta sedens.

322 *PROPERTII LIBER III.*

Di faciant mea ne terra locet ossa frequenti,
 Qua facit assiduo tramite vulgus iter.
 Post mortem tumuli sic infamantur amantum.
 Me tegat arborea, devia terra coma;
 Aut humer ignotæ cumulis vallatus arenæ.
 Non juvat in media nomen habere via.

ELEGIA XVII.

NUNC, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris:
 Da mihi pacato vela secunda, pater.
 Tu potes insanæ Veneris compescere fastus;
 Curarumque tuo fit medicina mero.
 Per te junguntur, per te solvuntur amantes.
 Tu vitium ex animo dilue, Bacche, meo.
 Te quoque enim non esse rudem testatur in astris
 Lyncibus ad cœlum vecta Ariadna tuis.
 Hoc mihi, quod veteres custodit in ossibus ignes,
 Funera sanabunt, vel tua vina, malum.
 Semper enim vacuos nox sobria torquet amantes;
 Spesque timorque animum versat utroque modo.
 Quod si, Bacche, tuis per fervida tempora donis
 Accersitus erit somnus in ossa mea;
 Ipse feram vites, pangamque ex ordine colles,
 Quos carpant nullæ, me vigilante, feræ:
 Dummodo purpureo spument mihi dolia musto.
 Et nova pressantes inquinet uva pedes.

Quod

PROPERTII LIBER III. 323

Quod superest vitæ, per te, et tua cornua, vivam :

Virtutisque tuæ, Bacche, poeta ferar.

Dicam ego maternos Ætnæo fulmine partus ;

Indica Nyfæis arma fugata choris ;

Vesenumque nova nequicquam in vite Lycurgum ;

Pentheos in triplices funera grata greges ;

Curvaque Tyrrhenos delphinum corpora nautas

In vada pampinea defluisse rate ;

Et tibi per mediam bene olentia flumina Naxon,

Unde tuum potant Naxia turba merum.

Candida laxatis onerato colla corymbis

Cinget Bassaricas Lydia mitra comas.

Levis odorato cervix manabit olivo,

Et feries nudos veste fluente pedes.

Mollia Dircææ pulfabunt tympana Thebæ ;

Capripedes calamo Panes hiantes canent.

Vertice turrigero juxta Dea magna Cybelle

Tundet ad Idæos cymbala rauca choros.

Ante fores templi crater antistitis auro

Libatum fundens in tua sacra merum.

Hæc ego non humili referam memoranda cothurno,

Qualis Pindarico spiritus ore tonat.

Tu modo servitio vacuum me fiste superbo,

Atque hoc sollicitum vince sopore caput.

ELEGIA XVIII.

CLAUSUS ab umbroso qua ludit pontus Averno,
Humida Baiarum stagna tepentis aquæ,
Qua jacet et Trojæ tubicen Misenus arena,
Et sonat Herculeo structa labore via,
Hic ubi, mortales dextra cum quæreret urbes,
Cymbala Thebano concrepuere Deo:
At nunc, invisæ magno cum crimine Baiaë,
Quis Deus in vestra constitit hostis aqua?
His pressus Stygias vultum demisit in undas,
Errat et in vestro spiritus ille lacu.
Quid genus, aut virtus, aut optima profuit illi
Mater, et amplexum Cæsaris esse focos?
Aut modo tam pleno fluitantia vela theatro,
Et per maternas omnia gesta manus?
Occidit, et misero steterat vigesimus annus;
Tot bona tam parvo claudit in orbe dies.
I nunc, tolle animos, et tecum finge triumphos,
Stantiaque in plausum tota theatra juvent:
Attalicas supera vestes, atque omnia magnis
Gemmea sint ludis; ignibus ista dabis.
Sed tamen huc omnes; huc primus, et ultimus ordo:
Est mala, sed cunctis ista terenda via est.
Exoranda canis tria sunt latrantia colla:
Scandenda est torvi publica cymba fenis.

Ille

PROPERTII LIBER III. 325

Ille licet ferro cautus se condat, et ære;
Mors tamen inclusum protrahit inde caput.
Nirea non facies, non vis exemit Achillem,
Cræsum aut Pæctoli quas parit humor opes.
Hic olim ignaros luctus populavit Achivos,
Atridæ magno cum stetit alter amor.
At tibi, nauta, pias hominum qui trajicis umbras,
Huc animæ portent corpus inane tuæ,
Qua Siculæ victor telluris Claudius, et qua
Cæsar ab humana cessit in astra via.

ELEGIA XIX.

OBJICITUR toties a te mihi nostra libido;
Crede mihi, vobis imperat ista magis.
Vos, ubi contemti rupistis frena pudoris,
Nescitis captæ mentis habere modum.
Flamma per incensas citius fedetur aristas,
Fluminaque ad fontis sint reditura caput;
Et placidum Syrtes portum, et bona litora nautis
Præbeat hospitio sæva Malea suo;
Quam possit vestros quisquam reprehendere cursus,
Et rapidæ stimulos frangere nequitiae.
Testis, Cretæi fastus quæ passa juvenci
Induit abiegnæ cornua falsa bovis.
Testis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
Quæ voluit liquido tota subire Deo.

Qq

Crimen

326 *PROPERTII LIBER III.*

Crimen et illa fuit patria succensa senecta
 Arboris in frondes condita Myrrha novæ.
 Nam quid Medæ referam, quo tempore matris
 Iram natorum cæde piavit amor?
 Quidve Clytæmnestræ, propter quam tota Mycenis
 Infamis stupro stat Pelopea domus?
 Tuque o Minoa venundata, Scylla, figura,
 Tondens purpurea regna paterna coma.
 Hanc igitur dotem virgo desponderat hosti;
 Nise, tuas portas fraude reclusit Amor.
 At vos, innuptæ, felicius urite tedas;
 Pendet Cretæa tracta puella rate.
 Non tamen immerito Minos sedet arbiter Orci:
 Victor erat quamvis, æquus in hoste fuit.

ELEGIA XX.

CREDIS eum jam posse tuæ meminisse figuræ,
 Vidisti a lecto quem dare vela tuo?
 Durus, qui lucro potuit mutare puellam.
 Tantisne in lacrymis Africa tota fuit?
 At tu, stulta, Deos tu fingis, inania verba.
 Forsitan ille alio pectus amore terat.
 Est tibi forma potens, sunt castæ Palladis artes,
 Splendidaque a docto fama refulget avo.
 Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus!
 Fidus ero; in nostros curre, puella, toros.

Tu

PROPERTII LIBER III. 327

Tu quoque, qui æstivos spatiosius exigis ignes,
Phœbe, moraturæ contrahe lucis iter.
Nox mihi prima venit; primæ data tempora noctis
Longius in primo, Luna, morare toro.
Federa sunt ponenda prius, signandaque jura,
Et scribenda mihi lex in amore novo,
(Hæc Amor ipse suo constringit pignora signo,
Testis fidereæ tota corona Deæ)
Quam multæ ante meis cedant sermonibus horæ,
Dulcia quam nobis concitet arma Venus.
Namque, ubi non certo vincitur federe lectus,
Non habet ultores nox vigilanda Deos:
Et quibus imposuit solvit mox vincla libido.
Contineant nobis omnia prima fidem.
Ergo, qui pactas in federa ruperit aras,
Pollueritque novo sacra marita toro,
Illi sint, quicunque solent in amore dolores;
Et caput argutæ præbeat historiæ;
Nec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ;
Semper amet, fructu semper amoris egens.

ELEGIA XXI.

MAGNUM iter ad doctas proficisci cogor Athenas;
Ut me longa gravi solvat amore via:
Crescit enim assidue spectando cura puellæ;
Ipse alimenta sibi maxima præbet Amor.

328 *PROPERTII LIBER III.*

Omnia sunt tentata mihi, quacunque fugari
 Possit; at ex omni me premit ipse Deus.
 Vix tamen aut semel admittit, cum sæpe negavit;
 Seu venit, extremo dormit amicta toro.
 Unum erit auxilium mutatis, Cynthia, terris:
 Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.
 Nunc agite, o focii, propellite in æquora navem,
 Remorumque pares ducite sorte vices;
 Jungiteque extremo felicia lintea malo:
 Jam liquidum nautis aura secundat iter.
 Romanæ turres, et vos valeatis, amici,
 Qualiscunque mihi tuque, puella, vale.
 Ergo ego nunc rudis Adriaci vehar æquoris hospes,
 Cogar et undifonos nunc prece adire Deos.
 Deinde per Ionium vectus cum fessa Lechæo
 Sedarit placida vela phaselus aqua;
 Quod superest sufferte pedes, properate laborem
 Isthmos qua terris arcet utrumque mare.
 Inde ubi Piræi capient me litora portus,
 Scandam ego Theseæ brachia longa viæ.
 Illic vel studiis animum emendare Platonis
 Incipiam; aut hortis, docte Epicure, tuis:
 Persequar aut studium linguæ, Demosthenis arma;
 Librorumque tuos, docte Menandre, sales:
 Aut certe tabulæ capient mea lumina pictæ,
 Sive ebore exactæ, seu magis ære manus:

Aut

PROPERTII LIBER III. 329

Aut spatia annorum, aut longa intervalla profundi
Lenibunt tacito vulnera nostra finu.
Seu moriar fato, non turpi fractus amore;
Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

ELEGIA XXII.

FRIGIDA tam multos placuit tibi Cyzicus annos,
Tulle, Propontiaca qua fluit Isthmus aqua,
Dindymus, et sacrae fabricata inventa Cybellae,
Raptorisque tulit qua via Ditis equos.
Si te forte juvant Helles Athamantidos urbes,
Nec desiderio, Tulle, movere meo:
Tu licet aspicias coelum omne Atlanta gerentem,
Sectaue Persea Phorcidos ora manu;
Geryonæ stabula, et luctantum in pulvere signa
Herculis Antæique, Hesperidumque choros:
Tuque tuo Colchon propellas remige Phasin,
Peliacæque trabis totum iter ipse legas,
Qua rudis Argoa natat inter faxa columba
In faciem proræ pinus adacta novæ:
Et qua Gygæi visenda est ora Caystri,
Et qua septenas temperat unda vias:
Omnia Romanæ cedent miracula terræ.
Natura hic posuit quicquid ubique fuit.
Armis apta magis tellus, quam commoda noxæ.
Famam, Roma, tuæ non pudet historiæ.

Nam

330 *PROPERTII LIBER III.*

Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
 Stamus; victrices temperat illa manus.
 Hic Anio Tiburte fluis, Clitumnus ab Umbro
 Tramite, et æternum Martius humor opus:
 Albanus lacus, et focia Nemorensis ab unda,
 Potaque Pollucis lympa salubris equo.
 At non squamoso labuntur ventre cerasæ,
 Itala portentis nec furit unda novis.
 Non hic Andromedæ resonant pro matre catenæ;
 Nec tremis Aufonias, Phœbe fugate, dapes;
 Nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes,
 Exitium nato matre movente suo.
 Penthea non sævæ venantur in arbore Bacchæ;
 Nec solvit Danaas subdita cerva rates;
 Cornua nec valuit curvare in pellice Juno,
 Aut faciem turpi dedecorare bove:
 Arboreasque cruces Sinis, et non hospita Graiis
 Saxa, et curvatas in sua fata trabes.
 Hæc tibi, Tulle, parens, hæc est pulcherrima fedes.
 Hic tibi pro digna gente petendus honos.
 Hic tibi ad eloquium cives, hic ampla nepotum
 Spes, et venturæ conjugis aptus amor.

ELE

ELEGIA XXIII.

ERGO tam doctæ nobis periere tabellæ,
Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam nostris manibus detriverat usus,
Qui non signatas jussit habere fidem.
Illæ jam sine me norant placare puellas,
Et quædam sine me verba diserta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum;
Vulgari buxo sordida cera fuit.
Qualescunque mihi semper mansere fideles,
Semper et effectus promeruerunt bonos.
Forsit hæc illis fuerant mandata tabellis;
Iraſcor, quoniam es, lente, moratus heri.
An tibi nescio quæ visa est formosior? an tu
Non bona de nobis crimina ficta jadis?
Aut dixit; Venies hodie, cessabimus una;
Hospitium tota nocte paravit Amor;
Et quæcunque dolens reperit non stulta puella,
Garrula cum blandis ducitur hora dolis.
Me miserum! his aliquis rationem scribit avari,
Et ponit duras inter ephemeridas.
Quas si quis mihi rettulerit, donabitur auro.
Quis pro divitiis ligna retenta velit?
I, puer, et citus hæc aliqua propone columna;
Et dominum Exquiliis scribe habitare tuum.

ELE-

ELEGIA XXIV.

FALSA est ista tuæ, mulier, fiducia formæ,
Olim oculis nimium facta superba meis.
Noster amor tales tribuit tibi, Cynthia, laudes;
Versibus insignem te pudet esse meis.
Mistam te varia laudavi sæpe figura,
Ut quod non esses, esse putaret amor.
Et color est toties roseo collatus Eoo,
Cum tibi quæsitus candor in ore foret.
Quod mihi non patrii poterant avertere amici,
Eluere aut vasto Theffala saga mari.
Hæc ego non ferro, non igne coactus, et ipsa
Naufragus Ægæa verba fatebor aqua;
Correptus sævo Veneris torrebar ahenio:
Vinctus eram versas in mea terga manus.
Ecce coronatæ portum tetigere carinæ:
Trajectæ Syrtes, ancora jacta mihi est.
Nunc demum vasto fessi resipiscimus æstu,
Vulnera et ad sanum nunc coiere mea.
Mens bona, si qua Dea es, tua me in sacraria dono;
Exciderunt furdo tot mea vota Jovi.

ELEGIA XXV.

RISUS eram positis inter convivia mensis,
Et de me poterat quilibet esse loquax.
Quinque tibi potui servire fideliter annos.
Ungue meam morso sæpe querere fidem.
Nil moveor lacrymis ; ista sum captus ab arte :
Semper ab infidiis, Cynthia, flere soles.
Flebo ego discedens, sed fletum injuria vincit ;
Tu bene conveniens non finis ire jugum.
Limina jam nostris valeant lacrymantia verbis,
Nec tamen irata janua fracta manu.
At te celatis ætas gravis urgeat annis,
Et veniat formæ ruga sinistra tuæ.
Vellere tum cupias albos a stirpe capillos,
A speculo rugas increpitante tibi.
Exclusa inque vicem fastus patiare superbos ;
Et, quæ fecisti, facta queraris anus.
Has tibi fatales cecinit mea pagina diras.
Eventum formæ disce timere tuæ.

SEXTI A XXV.

1. Iste est mihi, qui inter conyris melle.

Et de me potius quilibet est iocundus.

Quinque tibi potui scribere libellus annos.

Unque incerta mora, sed daretur edem.

Tu mihi movet iactantia, sed non caput ad iocum.

Semper ab iunctis, Symplicis, daretur.

Plebo ego discendum, sed non iuncta vincis.

Tu hoc conyris non iuncta, sed non iuncta.

Et de me potius quilibet est iocundus.

Et de me potius quilibet est iocundus.

At is celat, sed non iuncta, sed non iuncta.

Et de me potius quilibet est iocundus.

Velle non iuncta, sed non iuncta, sed non iuncta.

A speculo tibi, sed non iuncta, sed non iuncta.

Et de me potius quilibet est iocundus.

Et de me potius quilibet est iocundus.

Et de me potius quilibet est iocundus.

Et de me potius quilibet est iocundus.

SEXTI AURELII
PROPERTII

LIBER IV.

ELEGIA I.

HOC, quodcunque vides, hospes, quam maxima Ro-
Ante Phrygem Æneam collis et herba fuit. (ma
Atque ubi navali stant sacra Palatia Phœbo,
Evandri profugæ procubuere boves.
Fictilibus crevere Deis hæc aurea templa;
Nec fuit opprobrio facta sine arte casa.
Tarpeiusque pater nuda de rupe tonabat:
Et Tiberis nostris advena bubus erat.
Qua gradibus domus ista Remi se sustulit, olim
Unus erat fratrum maxima regna focus.
Curia, prætexto quæ nunc nitet alta senatu,
Pellitos habuit rustica corda patres.
Buccina cogebat priscos ad verba Quirites:
Centum illi in prato sæpe senatus erat.
Nec finuosa cavo pendebant vela theatro.
Pulpita solennes non oluere crocos.
Nulli cura fuit externos quærere Divos;

336 *PROPERTII LIBER IV.*

Cum tremere patrio pendula turba sacro,
 Annuaque accenso celebrare Palilia feno,
 Qualia nunc curto lustra novantur equo.
 Vesta coronatis pauper gaudebat asellis:
 Ducebant macræ vilia sacra boves.
 Parva faginati lustrabant compita porci;
 Pastor et ad calamos exta litabat ovis.
 Verbera pellitus setosa movebat arator,
 Unde licens Fabius sacra Lupercus habet.
 Nec rudis infestis miles radiabat in armis:
 Miscebant uſta proelia nuda fude.
 Prima galeritus poſuit prætoria Lucmo.
 Magnaque pars Tatio rerum erat inter oves.
 Hinc Tities, Ramnesque viri, Luceresque coloni.
 Quatuor hinc albos Romulus egit equos.
 Quippe suburbanæ parva minus urbe Bovillæ;
 Et, qui nunc nulli, maxima turba Gabi:
 Et ſtetit Alba potens, albæ ſuis omine nata,
 Hac, ubi Fidenas longe erat ire via.
 Nil patrium, niſi nomen, habet Romanus alumnus:
 Sanguinis altricem nunc pudet eſſe lupam.
 Huc melius profugos miſiſti, Troja, Penates.
 En quali ducta eſt Dardana puppis ave!
 Jam bene ſpondebant tunc omina, quod nihil illam
 Læſerat abiegni venter apertus equi,
 Cum pater in nati tremulus cervice pependit,
 Et verita eſt humeros urere flamma pios.

Tunc

PROPERTII LIBER IV. 337

Tunc animi venere Deci, Brutique secures ;
Vexit et ipsa fui Cæsaris arma Venus,
Arma resurgentis portans victricia Trojæ.
Felix terra tuos cepit, Iule, Deos ;
Si modo Avernalis tremulæ cortina Sibyllæ
Dixit Aventino rura pianda Remo :
Aut si Pergameæ fero rata carmina vatis
Longævum ad Priami vera fuere caput.
Vertite equum Danai : male vincitis : Ilia tellus
Vivet, et huic cineri Jupiter arma dabit.
Optima nutricum nostris lupa Martia rebus,
Qualia creverunt mœnia lacte tuo !
Mœnia namque pio conor disponere versu :
Hei mihi quod nostro est parvus in ore sonus !
Sed tamen exiguo quodcunque e pectore rivi
Fluxerit, hoc patriæ ferviat omne meæ.
Ennius hirsuta cingat sua dicta corona :
Mi folia ex edera porrige, Bacche, tua :
Ut nostris tumefacta superbiat Umbria libris,
Umbria Romani patria Callimachi.
Scandentes si quis cernet de vallibus arces,
Ingenio muros æstimet ille meo.
Roma fave ; tibi surgit opus : date candida cives
Omina ; et inceptis dextera cantet avis.
Sacra, diesque canam, et cognomina prisca locorum :
Has meus ad metas fudet oportet equus.
Quo ruis imprudens vage dicere facta Properti ?

Non

338 *PROPERTII LIBER VI.*

Non sunt a dextra condita fila colo.
 Accersis lacrymis cantus: averfus Apollo:
 Poscis ab invita verba pigenda lyra.
 Certa feram certis auctoribus; haud ego vates
 Nescius ærata signa movere pila:
 Me creat Archytæ soboles Babylonius Horos,
 Horos, et a proavo ducta Conone domus.
 Di mihi sunt testes, non degenerasse propinquis,
 Inque meis libris nil prius esse fide.
 Nunc precium fecere Deos, et fallitur auro
 Jupiter. Obliquæ signa iterata rotæ,
 Felicesque Jovis stellas, Martisque rapacis,
 Et grave Saturni fidus in omne caput;
 Quid moveant Pisces, animosaque signa Leonis,
 Lotus et Hesperia quid Capricornus aqua,
 Dicam. Troja cades, et Troica Roma resurges:
 Et maris, et terræ longa sepulcra canam.
 Dixi ego, cum geminos produceret Arria natos,
 (Illa dabat natis arma vetante Deo)
 Non posse ad patrios sua pila referre Penates.
 Nempe meam firmant nunc duo busta fidem.
 Quippe Lupercus equi dum faucia protegit ora,
 Heu sibi prolapso non bene cavit equo:
 Gallus at in castris dum credita signa tuetur,
 Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ.
 Fatales pueri, duo funera matris avaræ!
 Vera sed invito contigit ista fides.

Idem

PROPERTII LIBER IV. 339

Idem ego, cum Cynaræ traheret Lucina dolores,
Et facerent uteri pondera lenta moram,
Junoni votum facite impetrabile, dixi.
Illa parit: libris est data palma meis.
Hoc neque arenosum Libyci Jovis explicat antrum,
Aut sibi commissos fibra locuta Deos,
Aut si quis motas cornicis fenserit alas,
Umbra neque e magicis mortua prodit aquis.
Aspicienda via est cœli, versusque per astra
Trames, et ab Zonis quinque petenda fides.
Exemplum grave erit Calchas. Namque Aulide solvit
Ille bene hærentes ad pia faxa rates.
Idem Agamemnoniæ ferrum cervice puellæ
Tinxit; et Atrides vela cruenta dedit.
Nec rediere tamen Danai. Tu diruta fletum
Supprime, et Euboicos respice, Troja, finus.
Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes;
Et natat exuviis Græcia pressa tuis.
Victor Oiliade rape nunc, et dilige vatem,
Quam vetat avelli veste Minerva sua.
Hactenus historiæ. Nunc ad tua devehor astra:
Incipe tu lacrymis æquus adesse novis.
Umbria te notis antiqua Penatibus edit.
Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?
Qua nebulosa cavo rorat Mevania campo,
Et lacus æstivis intepet Umber aquis:

340 *PROPERTII LIBER IV.*

Scendentisque arcis confurgit vertice murus,
 Murus ab ingenio notior ille tuo.
 Offaque legisti, non illa ætate legenda,
 Patris ; et in tenues cogeris ipse Lares.
 Nam, tua cum multi versarent rura juvenci,
 Abstulit excultas pertica tristis opes.
 Mox, ubi bulla rudi dimissa est aurea collo,
 Matris et ante Deos libera sumpta toga ;
 Tum tibi pauca suo de carmine dicat Apollo,
 Et vetat infano verba tonare foro.
 At tu finge elegos, fallax opus : hæc tua castra ;
 Scribat ut exemplo cætera turba tuo.
 Militiam Veneris blandis patiere sub armis,
 Et Veneris pueris utilis hostis eris.
 Nam tibi victrices, quascunque labore parasti,
 Eludet palmas una puella tuas :
 Et bene cum fixum mento discusseris uncum,
 Nil erit hoc ; rostro te premet ansa suo.
 Illius arbitrio noctem, lucemque videbis ;
 Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet.
 Nec mille excubiæ, nec te signata juvabunt
 Limina ; persuasæ fallere rima fat est.
 Nunc tua vel mediis puppis luctetur in undis,
 Vel licet armatis hostis inermis eas,
 Vel tremefacta cavo tellus diducat hiatum ;
 Octipedis Cancræ terga sinistra time.

E L E-

PROPERTII LIBER IV. 341

ELEGIA II.

QUID mirare meas tot in uno corpore formas?
Accipe Vertumni signa paterna Dei.
Tuscius ego, et Tuscis orior; nec poenitet inter
Prælia Volfinos deferuisse focos.
Hæc me turba juvat, nec templo lætor eburno:
Romanum satis est posse videre forum.
Hac quondam Tiberus iter faciebat; et aiunt
Remorum auditos per vada pulsa sonos.
At, postquam ille suis tantum concessit alumnis,
Vertumnus verso dicor ab amne Deus:
Seu quia vertentis fructum percepimus anni,
Vertumni rursus credidit esse sacrum.
Prima mihi variat liventibus uva racemis,
Et coma lactenti spicea fruge tumet.
Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
Cernis, et æstivo mora rubere die.
Infitor hic solvit pomosa vota corona;
Cum pyrus invito stipite mala tulit.
Mendax fama nocet: alius mihi nominis index:
De se narranti tu modo crede Deo.
Opportuna mea est cunctis natura figuris.
In quamcunque voles, verte; decorus ero.
Indue me Cois; fiam non dura puella.
Meque virum sumpta quis neget esse toga?

S f

Da

342 *PROPERTII LIBER IV.*

Da falcem, et torto frontem mihi comprime fœno ;
 Jurabis nostra gramina secta manu.
 Arma tuli quondam ; et memini, laudabar in illis :
 Corbis et imposito pondere messor eram.
 Sobrius ad lites : at cum est imposita corona,
 Clamabis capiti vina subesse meo.
 Cinge caput mitra ; speciem furabor Iacchi :
 Furabor Phœbi, si modo plectra dabis.
 Cassibus impositis venor : sed arundine sumta,
 Faunus plumoso sum Deus aucupio.
 Est etiam aurigæ species Vertumnus, et ejus,
 Trajicit alterno qui leve pondus equo.
 Suppetat hoc, pisces calamo prædabor : et ibo
 Mundus demissis inflitor in tunicis.
 Pastorem ad baculum possum curvare, vel idem
 Sirpiculis medio pulvere ferre rosam.
 Nam quid ego adjiciam, de quo mihi maxima fama est,
 Hortorum in manibus dona probata meis ?
 Cæruleus cucumis, tumidoque cucurbita ventre
 Me notat, et junco brassica victa levi.
 Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
 Impositus fronti langueat ante meæ.
 At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
 Nomen ab eventu patria lingua dedit.
 At tu, Roma, meis tribuisti præmia Tuscis,
 (Unde hodie vicus nomina Tuscus habet)

Tem-

PROPERTII LIBER IV. 343

Tempore quo fociis venit Lucomedius armis,
Atque Sabina feri contudit arma Tati:
Vidi ego labentes acies, et tela caduca,
Atque hostes turpi terga dedisse fugæ.
Sed facias, Divum fator, ut Romana per ævum
Transeat ante meos turba togata pedes.
Sex superant versus: te, qui ad vadimonia curris,
Non moror; hæc spatiis ultima creta meis.
Stipes acernus eram, properanti falce dolatus,
Ante Numam grata pauper in urbe Deus.
At tibi Mamuri, formæ cælator ahenæ,
Tellus artifices ne terat Ofca manus;
Qui me tam dociles potuisti fundere in usus:
Unum opus est, operi non datur unus honos.

ELEGIA III.

HÆC Arethusa suo mittit mandata Lycotæ,
Cum toties absis, si potes esse meus.
Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
Hæc erit e lacrymis facta litura meis:
Aut si qua incerto fallet te litera tractu,
Signa meæ dextræ jam morientis erunt.
Te modo viderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modo munito Sericus hostis equo,
Hibernique Getæ, pictoque Britannia curru,
Ustus et Eoa discolor Indus aqua.

344 *PROPERTII LIBER IV.*

Hæcne marita fides, et pactæ sunt mihi noctes,
 Cum rudis urgenti brachia victa dedi?
 Quæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa
 Traxit ab everso lumina nigra rogo:
 Et Stygio fum sparfa lacu; nec recta capillis
 Vitta data est: nupsi non comitante Deo.
 Omnibus heu portis pendent mea noxia vota.
 Texitur hæc castris quarta lacerna tuis.
 Occidat, immerrita qui carpsit ab arbore vallum,
 Et struxit querulas rauca per ossa tubas:
 Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno,
 Æternusque tuam pascit, aselle, famem.
 Dic mihi, num teneros urit lorica lacertos?
 Num gravis imbelles atterit hasta manus?
 Hæc noceant potius, quam dentibus ulla puella
 Det mihi plorandas per tua colla notas.
 Diceris et macie vultum tenuasse: sed opto
 E desiderio sit color iste meo.
 At mihi cum noctes induxit Vesper amaras,
 Si qua relicta jacent, osculor arma tua.
 Tum queror in toto non fidere pallia lecto,
 Lucis et auctores non dare carmen aves.
 Noctibus hibernis castrensia pensa laboro,
 Et Tyria in gladios vellera secta suos.
 Et disco qua parte fluat vincendus Araxes,
 Quot sine aqua Parthus millia currat equus.

PROPERTII LIBER IV. 345

Cogor et e tabula pictos ediscere mundos,
Qualis et hæc docti fit positura Dei:
Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu;
Ventus in Italiam qui bene vela ferat.
Affidet una soror, curis et pallida nutrix
Pejerat hiberni temporis esse moras.
Felix Hippolite nuda tulit arma papilla,
Et texit galea barbara molle caput.
Romanis utinam patuissent castra puellis:
Essem militiæ farcina fida tuæ.
Nec me tardarent Scythiæ juga, cum pater altas
Africus in glaciem frigore necit aquas.
Omnis amor magnus, sed aperto in conjuge major;
Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem.
Nam mihi, quo Pœnis tibi purpura fulgeat ostris,
CrySTALLUSQUE tuas ornet aquosa manus,
Omnia furda tacent; rarisque assueta calendis,
Vix aperit clausos una puella Lares.
Graucidos et catulæ vox est mihi grata querentis:
Illa tui partem vindicat una tori.
Flore facella tego; verbenis compita velo;
Et crepat ad veteres herba Sabina focos.
Sive in furtivo gemuit stans noctua tigno,
Seu voluit tangi parca lucerna mero;
Illa dies hornis cædem denunciat agnis,
Succinctique calent ad nova lucra popæ.

Ne,

346 *PROPERTII LIBER IV.*

Ne, precor, ascensis tanti fit gloria Baëtris,
 Raptave odorato carbasa lina duci,
 Plumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ,
 Subdolus et versis increpat arcus equis.
 Sed tua sic, domitis Parthæ telluris alumni,
 Pura triumphantes hasta sequatur equos;
 Incorrupta mei conserva federa lecti:
 Hac ego te sola lege redisse velim.
 Armaque cum tulero portæ votiva Capenæ,
 Subscribam; Salvo grata puella viro.

ELEGIA IV.

TARPEIUM nemus, et Tarpeia turpe sepulcrum
 Fabor, et antiqui limina capta Jovis.
 Lucus erat felix, ederoso conditus antro;
 Multaque nativis obstreperit arbor aquis;
 Silvani ramosa domus, quo dulcis ab æstu
 Fistula poturas ire jubebat oves.
 Hunc Tatius fontem vallo præcingit acerno,
 Fidaque suggesta castra coronat humo.
 Quid tum Roma fuit, tubicen vicina Curetis
 Cum quateret lento murmure saxa Jovis?
 Atque ubi nunc terris dicuntur jura subactis,
 Stabant Romano pila Sabina foro.
 Murus erant montes. Ubi nunc est curia septa,
 Bellicus ex illo fonte bibebat equus.

Hinc

PROPERTII LIBER IV. 347

Hinc Tarpeia Deæ fontem libavit; at illi
Urgebat medium fictilis urna caput.
Et fatis una malæ potuit mors esse puellæ,
Quæ voluit flammæ fallere, Vesta, tuas?
Vidit arenosis Tatium proludere campis,
Pictaque per flavas arma levare jubas.
Obstupuit regis facie, et regalibus armis;
Interque oblitæ excidit urna manus.
Sæpe illa immeritæ causata est omina Lunæ,
Et sibi tingendas dixit in amne comas:
Sæpe tulit blandis argentea lilia Nymphis,
Romula ne faciem læderet hasta Tati.
Dumque subit primo Capitolia nubila fumo,
Rettulit hirsutis brachia secta rubis.
Et sua Tarpeia residens ita flevit ab arce
Vulnera vicino non patienda Jovi:
Ignes castrorum, et Tatiæ prætoriam turmæ,
Et formosa oculis arma Sabina meis,
O utinam ad vestros sedeam captiva Penates,
Dum captiva mei conspicer esse Tati.
Romani montes, et montibus addita Roma,
Et valeat probro Vesta pudenda meo.
Ille equus ille meos in castra reponet amores,
Cui Tatiæ dextræ collocat ipse jubas.
Quid mirum in patrios Scyllam sævisse capillos?
Candidaque in sævos inguina versa canes?
Prodita quid mirum fraterni cornua monstri,

Cum

348 *PROPERTII LIBER IV.*

Cum patuit lecto flamine torta via?
 Quantum ego sum Aufoniis crimen factura puellis,
 Improba virgineo lecta ministra foco!
 Pallados extinctos si quis mirabitur ignes;
 Ignoscat: lacrymis spargitur ara meis.
 Cras, ut rumor ait, tota pugnabitur urbe:
 Tu cape spinosi roscida terga jugi:
 Lubrica tota via est, et perfida; quippe tacentes
 Fallaci celat limite semper aquas.
 O utinam magicæ nossem cantamina Musæ;
 Hæc quoque formoso lingua tulisset opem.
 Te toga picta decet, non quem sine matris honore
 Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ.
 Sic hospes pariam duce te regina sub aula;
 Dos tibi non humilis prodita Roma venit.
 Sin minus, at raptæ ne sint impune Sabinæ,
 Me rape, et alterna lege repende vices.
 Commixtas acies ego possum solvere; nuptæ
 Vos medium palla fedus inite mea.
 Adde, Hymenæe, modos, tubicen fera murmura conde:
 Credite, vestra meus molliet arma torus.
 Et jam quarta canit venturam buccina lucem,
 Ipsaque in Oceanum fidera lapsa cadunt.
 Experiar somnum; de te mihi somnia quæram:
 Fac venias oculis umbra benigna meis.
 Dixit, et incerto permittit brachia somno,
 Nescia se furiis accubuisse novis.

Nam

PROPERTII LIBER IV. 349

Nam Vesta Illiacæ felix tutela favillæ
Culpam alit, et plures condit in ossa faces.
Illa ruit, qualis celerem prope Thermodonta
Strymonis abscisso fertur aperta sinu.
Urbi festus erat, dixere Palilia patres:
Hic primus cœpit mœnibus esse dies.
Annua pastorum convivium, lusus in urbe,
Cum pagana madent fercula deliciis;
Cumque super raros feni flammantis acervos
Trajicit immundas ebria turba dapes.
Romulus excubias decrevit in otia solvi,
Atque intermissa castra filere tuba.
Hoc Tarpeia suum tempus rata, convenit hostem;
Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
Mons erat ascensu dubius, festoque remissus:
Nec mora, vocales occupat ense canes.
Omnia præbebant somnos; sed Jupiter unus
Decrevit pœnis invigilare tuis.
Prodiderat portæque fidem, patriamque jacentem;
Nubendique petit, quem velit ipsa, diem.
At Tatius (neque enim sceleri dedit hostis honorem)
Nube, ait, et regni scande cubile mei.
Dixit, et ingestis comitum super obruit armis.
Hæc, virgo, officiis dos erat apta tuis.
A duce Tarpeia mons est cognomen adeptus.
O vigil, injustæ præmia fortis habes.

ELEGIA V.

TERRA tuum spinis obducat, lena, sepulcrum;
Et tua, quod non vis, sentiat umbra fitim;
Nec fedeant cineri manes; et Cerberus ultor
Turpia jejuno terreat ossa sono;
Docta vel Hippolytum Veneri mollire negantem,
Concordique toro pessima semper avis;
Penelopen quoque, neglecto rumore mariti,
Nubere lascivo cogeret Antinoo.
Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum;
Et volucris nidis esse novercæ fuis.
Quippe et Collinas ad fossam moverit herbas,
Stantia currenti diluerentur aqua:
Audax cantatæ leges imponere Lunæ,
Et sua nocturno fallere terga lupo.
Posset et intentos astu cæcare maritos.
Cornicum immeritas eruit ungue genas,
Consuluitque stryges nostro de sanguine, et in me
Hippomanes fetæ semina legit equæ.
Exornabat opus verbis, seu blanda perurat,
Saxosamque terat sedula culpa viam.
Si te Eoa, Dorixanium, juvat aurea ripa,
Et quæ sub Tyria concha superbit aqua;
Eurypylique placet Coæ textura Minervæ,
Sectaque ab Attalicis putria signa toris;

Seu

PROPERTII LIBER IV. 351

Seu quæ palmiferæ mittunt venalia Thebæ,
Murrheaque in Parthis pocula cocta focis ;
Sperne fidem, provolve Deos : mendacia vincant :
Frange et damnosæ jura pudicitiae.
Et simulare virum, precium facit. Utere causis :
Major dilata nocte recurret amor.
Si tibi forte comas vexaverit utilis ira,
Post modo mercata pace premendus erit.
Denique ubi amplexu Venerem promiseris emto,
Fac simules pueros Ifidis esse dies.
Ingerat Apriles Iole tibi, tundat Amycle
Natalem Maiis idibus esse tuum.
Supplex ille fedet. Posita tu scribe cathedra
Quidlibet. Has artes si pavet ille, tenes.
Semper habe morsus circa tua colla recentes,
Litibus alternis quos putet esse datos.
Non te Medææ delectent probra sequacis,
(Nempe tulit fastus ausa rogare prior)
Sed potius mundi Thais preciosa Menandri,
Cum ferit astutos Comica mœcha Getas.
In mores te verte viri : si cantica jactat ;
I comes, et voces ebria junge tuas.
Janitor ad dantes vigilet : si pulset inanis,
Surdus in obductam somniet usque feram.
Nec tibi displiceat miles non factus amori ;
Nauta nec, attrita si ferat æra manu ;

Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
 Cœlati medio cum saliere foro.
 Aurum spectato, non quæ manus afferat aurum.
 Versibus auditis, quid nisi verba feres?
 Qui versus, Coæ dederit nec munera vestis,
 Ipse tibi sit furda sine arte lyra.
 Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus,
 Utere, ne quis eat liber amore dies.
 Vidi ego odorati victura rosaria Pæsti
 Sub matutino cocta jacere noto.
 His animos nostræ dum versat Acanthis amicæ,
Per tenues ossa sunt numerata cutes.
 Sed cape torquata, Venus o regina, columbæ
 Ob meritum ante tuos guttura secta focos.
 Vidi ego rugoso tussim concreescere collo,
 Sputaque per dentes ire cruenta cavos,
 Atque animam in tegetes putrem exspirare paternas.
 Horruit argenti pergula curta foco.
 Exequiæ fuerant rari furtiva capilli
 Vincula, et immundo pallida mitra situ,
 Et canis in nostros nimis experrecta dolores,
 Cum fallenda meo pollice clathra forent.
 Sit tumulus lenæ curto vetus amphora collo:
 Urgeat hunc supra vis, caprifice, tua.
 Quisquis amas, scabris hoc bustum cædito faxis,
 Mistaque cum faxis adjice verba mala.

ELEGIA VI.

SACRA facit vates. Sint ora faventia sacris;
Et cadat ante meos ic̄ta juvenca focos.
Cera Phileteis certet Romana corymbis,
Et Cyrenæas urna ministret aquas.
Costum molle date, et blandi mihi thuris honores;
Terque focum circa laneus orbis eat.
Spargite me lymphis; carmenque recentibus aris
Tibia Mygdoniis libet eburna Cadis.
Ite procul fraudes; alio sint aere noxæ:
Pura novum vati laurea mollit iter
Musa, Palatini referamus Apollinis ædem:
Res est, Calliope, digna favore tuo.
Cæsar in nomen ducuntur carmina: Cæsar
Dum canitur, quæso, Jupiter, ipse vaces.
Est Phœbi fugiens Athamana ad litora portus,
Qua finus Ionæ murmura condit aquæ,
Actia Iulææ pelagus monumenta carinæ,
Nautarum votis non operosa via.
Huc mundi coiere manus: stetit æquore moles
Pinea; nec remis æqua favebat avis.
Altera classis erat Teucro damnata Quirino,
Pilaque feminea turpiter apta manu.
Hinc Augusta ratis plenis Jovis omine velis,
Signaque jam patriæ vincere docta suæ.
Tandem

354 *PROPERTII LIBER IV.*

Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus,
 Armorum et radiis picta tremebat aqua ;
 Cum Phoebus linquens stantem se vindice Delon
 (Nam tulit iratos mobilis una notos)
 Astitit Augusti puppem super, et nova flamma
 Luxit in obliquam ter sinuata facem.
 Non ille attulerat crines in colla solutos,
 Aut testudineæ carmen inerme lyræ :
 Sed quali aspexit Pelopeium Agamemnona vultu,
 Egeffitque avidis Dorica castra rogis ;
 Aut qualis flexos solvit Pythona per orbes
 Serpentem, imbelles quem timuere lyræ.
 Mox ait ; O longa mundi servator ab Alba,
 Auguste, Hectoreis cognite major avis,
 Vince mari : jam terra tua est : tibi militat arcus,
 Et favet ex humeris hoc onus omne meis.
 Solve metu patriam ; quæ nunc te vindice freta
 Imposuit proræ publica vota tuæ :
 Quam nisi defendes, murorum Romulus augur
 Ire Palatinas non bene vidit aves.
 Et nimium remis audent proh turpe Latinis,
 Principe te, fluctus regia vela pati.
 Nec te, quod classis centenis remiget alis,
 Terreat : invito labitur illa mari :
 Quodque vehunt proræ Centaurica faxes minantes,
 Tigna cava, et pictos experire metus.

Frangit,

Frangit, et attollit vires in milite causa:

Quæ nisi iusta subest, excutit arma pudor.

Tempus adest: committe rates: ego temporis auctor

Ducam laurigera Julia rostra manu.

Dixerat, et pharetræ pondus confumit in arcus:

Proxima post arcus Cæsaris hasta fuit.

Vincit Roma fide Phœbi: dat femina pœnas:

Sceptra per Ionias fracta vehuntur aquas.

At pater Idalio miratus Cæsar ab astro;

Sum Deus, et nostri sanguinis ista fides.

Prosequitur cantu Triton, omnesque marinæ

Plauferunt circa libera signa Deæ.

Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci,

Hoc unum, jussu non moritura die.

Di melius. Quantus mulier foret una triumphus,

Ductus erat per quas ante Jugurtha vias!

Actius hinc traxit Phœbus monumenta, quod ejus

Una decem vicit missa sagitta rates.

Bella satis cecini; citharam jam poscit Apollo

Victor, et ad placidos exuit arma choros.

Candida nunc molli subeant convivia luco,

Blanditæque fluant per mea colla rosæ:

Vinaque fundantur prælis elisa Falernis,

Terque lavet nostras spica Cilissa comas.

Ingenium potis irritet Musa poetis:

Bacche, soles Phœbo fertilis esse tuo.

Ille

356 *PROPERTII LIBER IV.*

Ille paludosos memoret fervire Sicambros:

Cepheam hic Meroen, fuscaque regna canat:

Hic referat fero confessum federe Parthum;

Reddat signa Remi, mox dabit ipse sua:

Sive aliquid pharetris Augustus parcat Eois,

Differat in pueros ista tropæa suos.

Gaude, Crasse, nigras si quid sapis inter arenas,

Ire per Euphraten ad tua busta licet.

Sic noctem patera, sic ducam carmine, donec

Injiciat radios in mea vina dies.

ELEGIA VII.

SUNT aliquid manes. Lethum non omnia finit;

Lucidaque evictos effugit umbra rogos.

Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro,

Murmur ad extremæ nuper humata viæ;

Cum mihi ab exequiis somnus penderet amaris,

Et quereretur lecti frigida regna mei.

Eosdem habuit secum, quibus est elata, capillos;

Eosdem oculos: lateri vestis adusta fuit.

Et solitum digito beryllon adederat ignis,

Summaque Letheus triverat ora liquor:

Spirantisque animos, et vocem misit: at illi

Pollicibus fragiles increpuere manus.

Perfide, nec cuiquam melior sperande puellæ,

In te jam vires somnus habere potest?

Jamne

PROPERTII LIBER IV. 357

Jamne tibi exciderunt vigilacis furta Suburræ,
Et mea nocturnis trita fenestra dolis?
Per quam demisso quoties tibi fune pependi,
Alternata veniens in tua colla manu.
Sæpe Venus trivio commissa est pectore misto;
Fecerunt tepidas pallia nostra vias.
Federis heu tacit! cujus fallacia verba
Non audituri diripere Noti.
At mihi non oculos quisquam inclamavit euntes:
Unum impetrassem te revocante diem.
Nec crepuit fissa me propter arundine custos;
Læsit et objectum tegula curta caput.
Denique quis nostro curvum te funere vidit?
Atram quis lacrymis incaluisse togam?
Si piguit portas ultra procedere, at illuc
Jussisses lectum lentius ire meum.
Cur ventos non ipse rogis, ingrata, petisti?
Cur nardo flammæ non oluere meæ?
Hoc etiam grave erat, nulla mercede hyacinthos
Injicere, et fracto busta piare cado.
Lygdamus uratur, candescat lamina vernæ:
(Sensi ego, cum infidiis pallida vina bibi)
Aut Nomas arcanas tollat versuta falivas.
Dicet damnatas ignea testa manus.
Quæ modo per viles inspecta est publica noctes,
Hæc nunc aurata cyclade signat humum:

358 *PROPERTII LIBER IV.*

Et graviora rependit iniquis pensa quasillis,
 Garrula de facie si qua locuta mea est.
 Nostraque quod Petele tulit ad monumenta corollas,
 Codicis immundi vincula sentit anus.
 Cæditur et Lalage tortis suspensa capillis,
 Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
 Te patiente, meæ conflavit imaginis aurum,
 Ardenti e nostro dotem habitura rogo.
 Non tamen infector, quamvis mereare, Properti;
 Longa mea in libris regna fuere tuis.
 Juro ego factorum nulli revocabile carmen,
 Tergeminusque canis sic mihi molle sonet,
 Me servasse fidem: si fallo, vipera nostris
 Sibilet in tumultis, et super ossa cubet.
 Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem;
 Turbaque diversa remigat omnis aqua.
 Una Clytæmnestræ stuprum vehit, altera Cressæ
 Portat mentitæ lignea monstra bovis.
 Ecce coronato pars altera vecta phaselo,
 Mulcet ubi Elyfias aura beata rosas:
 Qua numerosa fides, quaque æra rotunda Cybelles,
 Mitratisque sonant Lydia plectra choris:
 Andromedeque, et Hypermestire sine fraude maritæ
 Narrant historiæ pectora nota suæ.
 Hæc sua maternis queritur vivere catenis
 Brachia, nec meritas frigida faxes manus.

Narrat

PROPERTII LIBER IV. 359

Narrat Hypermetre magnum aufas esse sorores:
In scelus hoc animum non valuisse suum.
Sic mortis lacrymis vitæ sanamus amores.
Celo ego perfidiæ crimina multa tuæ.
Sed tibi nunc mandata damus; (si forte moveris,
Si te non totum Chloridos herba tenet)
Nutrix in tremulis nequid desideret annis
Parthenie: patuit, nec tibi avara fuit.
Deliciæque meæ Latris, cui nomen ab usu est,
Ne speculum dominæ porrigat illa novæ.
Et quoscunque meo fecisti nomine versus,
Ure mihi: laudes define habere meas.
Pelle ederam tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
Mollia contortis alligat ossa comis.
Ramosis Anio qua pomifer incubat arvis,
Et nunquam Herculeo numine pallet ebur;
Hoc carmen media dignum me scribe columna,
Sed breve, quod currens vector ab urbe legat.
Hic Tiburtina jacet aurea Cynthia terra:
Accessit ripæ laus, Aniene, tuæ.
Nec tu sperne piis venientia fomina portis:
Cum pia venerunt fomina, pondus habent.
Nocte vagæ ferimur; Nox claufas liberat umbras,
Errat et abjecta Cerberus ipse fera.
Luce jubent leges Lethea ad stagna reverti:
Nos vehimur, vectum nauta recenset onus.

360. *PROPERTII LIBER IV.*

Nunc te possideant aliæ ; mox sola tenebo :
 Mecum eris, et mistis ossibus ossa teram.
 Hæc postquam querula mecum sub voce peregit,
 Inter complexus excidit umbra meos.

ELEGIA VIII.

DISCE quid Esquilias hac nocte fugarit aquosas,
 Cum vicina novis turba cucurrit agris.
 Lanuvium annosi vetus est tutela draconis,
 Hic ubi tam raræ non perit hora moræ,
 Qua facer abripitur cæco descensus hiatu,
 Qua penetrat virgo (tale iter omne cave)
 Jejuni serpentis honos cum pabula poscit
 Annua, et ex ima sibila torquet humo.
 Talia demissæ pallent ad sacra puellæ,
 Cum tenera anguineo creditur ore manus.
 Ille sibi admotas a virgine corripit escas ;
 Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
 Si fuerint castæ, redeunt in colla parentum ;
 Clamantque agricolæ, Fertilis annus erit.
 Huc mea detonsis avecta est Cynthia mannis :
 Causa fuit Juno ; sed mage causa Venus.
 Appia dic, quæso, quantum te teste triumphum
 Egerit, effusis per tua faxa rotis,
 Turpis in arcana sonuit cum rixa taberna ;
 Si sine me, famæ non sine labe meæ.

Spectaculum

PROPERTII LIBER IV. 361

Spectaclum ipsa sedens primo temone pependit,
Ausa per impuros frena movere locos.
Serica nam taceo volfi carpenta nepotis,
Atque armillatos colla Molossa canes;
Qui dabit immundæ venalia fata faginæ,
Vincit ubi erasas barba pudenda genas.

ELEGIA IX.

CUM fieret nostro toties injuria lecto,
Mutato volui castra movere toro.
Phyllis Aventinæ quædam est vicina Dianæ,
Sobria grata parum; cum bibit, omne decet.
Altera Tarpeios est inter Teia lucos,
Candida; sed potæ non fatis unus erit.
His ego constitui noctem lenire vocatis,
Et Venere ignota furta novare mea.
Unus erat tribus in secreta lectulus herba.
Quæris concubitus? inter utramque fui.
Lygdamus ad cyathos, vitrique æstiva supellex,
Et Methymnæi Graia saliva meri.
Nile, tuus tibicen erat, crotalistris Phyllis,
Et facilis spargi munda sine arte rosa.
Nanus et ipse suos breviter concretus in artus
Jactabat truncas ad cava buxa manus.
Sed neque suppletis constabat flamma lucernis,
Decidit inque suos mensa supina pedes:

Me

362 *PROPERTII LIBER IV.*

Me quoque per talos Venerem quærente secundos,
Semper damnosi subfluere canes.

Cantabant furdo ; nudabant pectora cæco :
Lanuvii ad portas, hei mihi, solus eram.

Cum subito rauci sonuerunt cardine postes,
Et levia ad primos murmura facta Lares.

Nec mora, cum totas resupinat Cynthia valvas
Non operosa comis, sed furibunda decens.

Pocula mi digitos inter cecidere remissos ;
Palluerantque ipso labra soluta mero.

Fulminat illa oculis, et quantum femina, sævit:
Spectaclum capta nec minus urbe fuit.

Phyllidos iratos in vultum conjicit unguēs:
Territa vicinas Teia clamat aquas.

Lumina sopitos turbant elata Quirites ;
Omnis et infana semita nocte sonat.

Illas direptisque comis, tunicisque solutis
Excipit obscuræ prima taberna viæ.

Cynthia in exuviis gaudet, victrixque recurrit,
Et mea perversa fauciat ora manu ;

Imponitque notam collo, morfuque cruentat ;
Præcipueque oculos, qui meruere, ferit.

Atque ubi jam nostris lassavit brachia plagis,
Lygdamus ad plutei fulcra sinistra jacens

Exuitur, Geniumque meum prostratus adorat.

Lygdame, nil potui ; tecum ego captus eram.

Supplicibus

PROPERTII LIBER IV. 363

Supplicibus palmis tum demum ad federa veni,
Cum vix tangendos præbuit illa pedes,
Atque ait ; Admissæ si vis me ignoscere culpæ,
Accipe, quæ nostræ formula legis erit.
Tu neque Pompeia spatia habere cultus in umbra,
Nec cum lascivum sternet arena forum.
Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrum,
Aut lectica tuæ fudet aperta moræ.
Lygdamus in primis, omnis mihi causa querelæ,
Veneat, et pedibus vincula bina trahat.
Indixit leges: respondi ego ; Legibus utar.
Riserat imperio facta superba dato.
Dein, quemcunque locum externæ tetigere puellæ,
Sufficit, et pura limina tergit aqua :
Imperat et totas iterum mutare lacernas ;
Terque meum tetigit sulfuris igne caput.
Atque ita mutato per singula pallia lecto,
Respondi ; et toto solvimus arma toro.

ELEGIA X.

AMPHITRYONIADES qua tempestate juvencos
Egerat a stabulis, o Erythea, tuis,
Venit ad invictos pecorosa Palatia montes,
Et statuit fessos fessus et ipse boves,
Qua Velabra suo stagnabant flumine, quaque
Nauta per urbanas velificabat aquas.

Sed

364 *PROPERTII LIBER IV.*

Sed non infido manserunt hospite Caco
Incolumes: furto polluit ille Jovem.
Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
Per tria partitos qui dabat ora sonos.
Hic, ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
Aversos cauda traxit in antra boves.
Nec sine teste Deo. Furem sonuere juvenci,
Furis et implacidas diruit ira fores.
Mænaliō jacuit pulsus tria tempora ramo
Cacus: et Alcides sic ait; Ite boves,
Herculis ite boves, nostræ labor ultime clavæ,
Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boves;
Arvaque mugitu fancite Boaria longo:
Nobile erit Romæ pascua nostra forum.
Dixerat, et sicco torret fitis ora palato,
Terraque non ullas feta ministrat aquas.
Sed procul inclusas audit ridere puellas;
Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
Femineæ loca clausa Deæ, fontesque piandos,
Impune et nullis sacra resecta viris.
Devia puniceæ velabant limina vittæ:
Putris odorato luxerat igne casa:
Populus et longis ornabat frondibus ædem;
Multaque cantantes umbra tegebat aves.
Huc ruit in siccam congesto pulvere barbam,
Et jacet ante fores verba minora Deo.

Vos

PROPERTII LIBER IV. 365

Vos precor, o luci sacro quæ luditis antro,
Pandite defessis hospita tescæ viris.
Fontis egens erro, circaque sonantia lymphis;
Et cava suscepto flumine palma fat est.
Audistisne aliquem, tergo qui sustulit orbem?
Ille ego sum: Alciden terra recepta vocat.
Quis facta Herculeæ non audit fortia clavæ,
Et nunquam ad vastas irrita tela feras?
Atque uni Stygias hominum luxisse tenebras

* * * * *

Quod si Junoni sacrum faceretis amaræ,
Non clausisset aquas ipsa noverca suas.
Sin aliquam vultusque meus, setæque leonis
Terrent, et Lybico sole perusta coma;
Idem ego Sidonia feci servilia palla
Officia, et Lyda pensa diurna colo:
Mollis et hirsutum cepit mihi fascia pectus;
Et manibus duris apta puella fui.
Talibus Alcides. At talibus alma sacerdos
Punico canas stamine vincta comas;
Parce oculis, hospes, lucoque abscede verendo:
Cede agedum, et tuta limina linque fuga.
Interdicta viris metuenda lege piatur,
Quæ se summota vindicat ara casa.
Magnam Tirestias aspexit Pallada vates,
Fortia dum, posita Gorgone, membra lavat.

366 *PROPERTII LIBER IV.*

Di tibi dent alios, fontes: hæc lymp̃ha puellis
 Avia secreti limitis una fuit.
 Sic anus. Ille humeris postes concussit opacos:
 Nec tulit iratam janua clausa fitim.
 At postquam exhausto jam flumine vicerat æstum,
 Ponit vix ficcis tristia jura labris.
 Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
 Accipit; hæc fesso vix mihi terra patet.
 Maxima quæ gregibus devota est ara repertis,
 Ara per has, inquit, maxima facta manus,
 Hæc nullis unquam pateat veneranda puellis;
 Herculis eximii ne sit inulta fitis.
 Sancte pater, salve, cui jam favet aspera Juno:
 Sancte, velis libro dexter inesse meo.
 Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem,
 Sic Sanctum Tatix composuere Cures.

ELEGIA XI.

NUNC Jovis incipiam causas aperire Feretri,
 Armaque de ducibus trina recepta tribus.
 Magnum iter ascendo; sed dat mihi gloria vires:
 Non juvat e facili lecta corona jugo.
 Imbuis exemplum primæ tu, Romule, palmæ
 Hujus, et exuviis plenus ab hoste redis,
 Tempore quo portas Cæninum Acrona petentem
 Victor in eversum cuspide fundis equum.

Acron

PROPERTII LIBER IV. 367

Acron Herculeus Cænina ductor ab arce,
Roma, tuis quondam finibus horror erat.
Hic spolia ex humeris, ausus sperare Quirini
Ipse dedit, sed non sanguine ficca suo.
Hunc videt ante cavas vibrantem spicula turre
Romulus, et votis occupat ante ratis;
Jupiter, hæc hodie tibi victima corruiet Acron.
Voverat, et spoliū corruiet ille Jovi.
Urbis, Virtutisque parens sic vincere fœvit,
Qui tulit aprico frigida castra lare.
Idem eques et frenis, idem fuit aptus aratri;
Et galea hirsuta comta lupina juba;
Picta nec inducto fulgebat parma pyropo;
Præbebant cæsi baltea lenta boves.
Coffus at insequitur Veientis cæde Tolumni,
Vincere cum Veios posse laboris erat:
Nec dum ultra Tiberim belli sonus; ultima præda
Nomentum, et captæ jugera terna Coræ.
Et Veii veteres et vos tum regna fuistis;
Et vestro posita est aurea fella foro.
Nunc intra muros pastoris buccina lenti
Cantat, et in vestris ossibus arva metunt.
Forte super portæ dux Veius astitit arcem;
Colloquiumque sua fretus ab urbe dedit.
Dumque aries murum cornu pulsabat ahenò,
Vineaue inductum longa tegebat opus,

368 *PROPERTII LIBER IV.*

Coffus ait ; Forti melius concurrere campo.
 Nec mora fit, plano sistit uterque gradu.
 Di Latias juvere manus : defecta Tolumni
 Cervix Romanos sanguine lavit equos.
 Claudius a Rheno trajectos arcuit hostes,
 Bellica cum vasti parma relata ducis
 Virdomari ; genus hic Rheno jactabat ab ipso,
 Nobilis erectis fundere gesa rotis.
 Illi virgatis jaculanti ex agmine braccis
 Torquis ab incisa decedit unca gula.
 Nunc spolia in templo tria condita causa Feretri,
 Omine quod certo dux ferit ense ducem.
 Seu, quia victa suis humeris hæc arma ferebant,
 Hinc Feretri dicta est ara superba Jovis.

ELEGIA XII.

DESINE, Paule, meum lacrymis urgere sepulcrum;
 Panditur ad nullas janua nigra preces.
 Cum semel infernas intrarunt funera leges,
 Non exorato stant adamante viæ.
 Te licet orantem fuscæ Deus audiat aulæ,
 Nempe tuas lacrymas litora furda bibent.
 Vota movent Superos : ubi portitor æra recepit,
 Obserat herbosos lurida porta rogos.
 Sic mœstæ cecinere tubæ, cum subdita nostrum
 Detraheret lecto fax inimica caput.

Quid

PROPERTII LIBER IV. 369

Quid mihi conjugium Pauli, quid currus avorum

Profuit, aut famæ pignora tanta meæ?

Num minus immites habui Cornelia Parcas?

Et sum quod digitis quinque levatur onus.

Damnatae noctes, et vos vada lenta paludes,

Et quæcunque meos implicat unda pedes,

Immatura licet, tamen huc non noxia veni:

Det pater hic umbræ mollia jura meæ.

Aut si quis posita judex sedet Æacus urna,

In mea fortita judicet offa pila.

Affideant fratres: juxta Minoia fella, et

Eumenidum intento turba severa foro.

Sisyphæ, mole vaces; taceant Ixionis orbes;

Fallax Tantaleo corripere liquor:

Cerberus et nullas hodie petat improbus umbras;

Et jaceat tacita lapsa catena fera.

Ipsa loquor pro me. Si fallo, pœna fororum

Infelix humeros urgeat urna meos.

Si cui fama fuit per avita tropæa decori,

Afra Numantinos regna loquuntur avos.

Altera maternos exæquat turba Libones,

Et domus est titulis utraque fulta suis.

Mox ubi jam facibus cessit prætexta maritis,

Vinxit et acceptas altera vitta comas,

Jungor, Paule, tuo sic discessura cubili:

In lapide hoc uni nupta fuisse legar.

Testor

370 *PROPERTII LIBER IV.*

Testor majorum cineres tibi, Roma, colendos,
Sub quorum titulis Africa tonsa jaces;
Et Persen proavi simulantem pectus Achillis,
Quique tuas proavus fregit, Achille, domos;
Me neque censuræ legem moluisse, nec ulla
Labe mea nostros erubuisse focos.
Non fuit exuviis tantis Cornelia damnum:
Quin et erat magnæ pars imitanda domus.
Nec mea mutata est ætas; sine crimine tota est:
Viximus insignes inter utramque facem.
Mi natura dedit leges a sanguine ductas,
Ne possim melior judicis esse metu.
Quælibet austeras de me ferat urna tabellas,
Turpior affessu non erit ulla meo:
Vel tu, quæ tardam movisti fune Cybellen,
Claudia turritæ rara ministra Deæ;
Vel cui, commissos cum Vesta reposceret ignes,
Exhibuit vivos carbasus alba focos.
Nec te, dulce caput, mater Scribonia, læsi.
In me mutatum quid, nisi fata, velis?
Maternis laudor lacrymis, urbisque querelis;
Defensa et gemitu Cæsaris ossa mea.
Ille sua nata dignam vixisse sororem
Increpat; et lacrymas vidimus ire Deo.
Et tamen emerui generosos vestis honores,
Nec mea de sterili facta rapina domo.

Te,

PROPERTII LIBER IV. 371

Te, Lepide, et te, Paule, meum post fata levamen,
(Condita sunt vestro lumina nostra sinu)
Vidimus, et fratrem fellam geminasse curulem;
Confule quo facto tempore rapta foror.
Filia tu specimen censuræ nata paternæ,
Fac teneas unum, nos imitata, virum.
Et ferie fulcite genus. Mihi cymba volenti
Solvitur, uncturis tot mea fata meis.
Hæc est feminei merces extrema triumpho,
Laudat ubi emeritum libera Fama rogum.
Nunc tibi commendo communia pignora natos:
Hæc cura et cineri spirat iniusta meo.
Fungere maternis vicibus pater: illa meorum
Omnis erit collo turba ferenda tuo.
Oscula cum dederis tua flentibus, adjice matris:
Tota domus coepit nunc onus esse tuum.
Et siquid doliturus eris; sine testibus illis:
Cum venient, ficcis oscula falle genis.
Sat tibi sint noctes, quas de me, Paule, fatiges;
Somniaque in faciem credita sæpe meam.
Atque ubi secreto nostra ad simulacra loqueris,
Ut responsuræ singula verba jace.
Seu tamen adversum mutarit janua lectum,
Sederit et nostro cauta noverca toro;
Conjugium, pueri, laudate, et ferte paternum:
(Capta dabit vestris moribus illa manus)

Nec

372 *PROPERTII LIBER IV.*

Nec matrem laudate nimis ; collata priori
 Vertet in offensas libera verba suas :
 Seu memor illè mea contentus manserit umbra,
 Et tanti cineres duxerit esse meos ;
 Discite venturam jam nunc sentire senectam,
 Cœlibis ad curas nec vacet ulla via.
 Quod mihi detractum est, vestros accedat ad annos :
 Prole mea Paulum sic juvat esse senem.
 Et bene habet ; nunquam mater lugubria sumsi :
 Venit in exequias tota caterva meas.
 Causa perorata est : flentes me surgite testes ;
 Dum precium vitæ grata rependit humus.
 Moribus et cœlum patuit. Sim digna merendo,
 Cujus honoratis ossa vehantur aquis.

F I N I S.

